MOZES ALOUDE SCHADUWLEER

VERKLARING
VAN DE
TYTEL-PRENT.

Dit *Tafereel*, om kort den zin daar van te ontvouwen,
Doet ons den HEILVORST van Zyn Kerke alhier beschouwen,
Die, naar het wys bestek Zyn's komst, uit Juda's stam,
Zo veel het vleesch aangaat, als *Borg* op de aarde kwam:
Op dat Hy, door Zyn dood, gehoorzaamheid en lyden,
Zyn volk zou van de straf en vloek der Wet bevryden:
En voor wiens *schoonheid*, en *helblinkende gewaad*,
Hier Mozes niet alleen met veel verwond'ring staat,
Maar ook Aäron, van wier beider aangezichten,
't Den VORST behaagd het * KLEED DER SCHADUWE af te ligten.
't *Geloof*, door 's Hemels Geest bestraald, en hier verbeeld,
Wyst met haar *eene hand*, op wien de zaak hier speelt,
En dryft met *de andre* weg den *rook der Offerdampen*,
By 't flikk'ren van het licht der *zeven goude Lampen*;
Alwaar zy, in 't verschiet, de *Koop'ren Slang* aan 't *hout*,
Door al de neev'len heên, voorbeeldelyk beschouwt:
Terwyl zy de aandacht doet, ook onder al de Wetten
Van 't oude Heiligdom, met diepen eerbied letten,
Wat door den *Kandelaar*, en *Tafel*, reeds vooruit,
Als ook den *Reuk-Altaar* en *Bondkist* is beduid;
Gelyk men, om 't geheim dier schaduwleer te ontbinden,
't Bewys daarvan in 't Woord der Waarheid klaar kan vinden.

* 2 *Cor.* III: 15—18.

L. F. D. B. inv. et del. T. Fokke. fec.

WED. LOVERINGH et ALLART excuderunt.

MOZES
ALOUDE SCHADUWLEER,
VERTONENDE DE
VOORTREFLYKHEID VAN
VORST MESSIAS.
IN VIER BOEKEN,

DOOR

CHRISTIAAN KLAARBOUT.

MET PLAATEN.

TE *AMSTELDAM,*

BY DE WED. LOVERINGH EN ALLART.

MDCCLXXIV.

Volgens Kerken-Orden, en na voorgaande goedkeuring van de E. Classis van Amsteldam.

OPDRAGT

AAN MYNEN ZOON

CHRISTIAAN KLAARBOUT,

PREDIKANT TE *GRAFT*,

EN DESZELFS ECHTGENOOTE

MYNE GELIEFDE SCHOONDOCHTER

SARA MAGDALENA MANGER.

ZEER WAARDE KINDEREN!

Dewyl het reeds van ouds af de gewoonte is geweest, wanneer men, ten algemeenen nutte, een deel van zynen arbeid door den druk gemeen maakte, dat, ten teeken van achtinge en genegendheid, toe te wijën, aan zoeenen, wiens Naam aan het Hoofd van een Werk, het zelve niet ontsierde, heb ik, deze gewoonte willende volgen, my ook beraaden, aan wien ik dezen Bundel van Godgewyde waarheden, uit de schriften van Mozes *by een gesteld, onder den Tytel van* MOZES ALOUDE SCHADUWLEER, *enz. zoude opdragen. My hier over bezinnende dachte ik het niet onvoegzaam, wegens den aart der stoffe* U lieden, *myn* ZOON *en waarde* SCHOONDOCHTER, *hier toe te verkiezen.*

Ontvangt denzelven in liefde, ten blyke van myne Vaderlyke toegenegendheid; niet alleen tot een geschenk, maar, met nadruk, ook tot een altoos duurende gedachtenisse, ter herdenkinge aan my, uwen Vader, *wanneer ik 'er niet meer ben, en gegaan zal zyn den weg van alle vleesch; terwyl het getal myner dagen vast ten einde snelt, en de draad van mynen leeftyd haast zal worden afgesneden; dewyl myne Jaaren reeds gesteld zyn tot over die der zeer sterken, waarvan myn* Mozes *spreekt, in den* Negentigsten Psalm.

De stoffe der zaaken in dit Werk verhandeld, zyn U lieden *niet onbekend, alzo wy reeds saamen daar over menigmaal, opzettelyk, breedvoerig, met vermaak, en tot onderlinge stichtinge en opwekkinge gesproken hebben. En is 'er hier of daar iets, waar in* Gy lieden *in gedachten met my zoudet mogen verschillen, men belette niemand onzer, dat hy spreke naar het licht dat hy ontvangen heeft, mits dat zulks geschiede overëenkomstig het betaamelyke, en niet strydende tegen de regelmaate des Geloofs, en der Christelyke vryheid.*

Maar ik heb over U lieden *ook dezen zegen; eerstelyk over U, myne zeer geliefde* SCHOONDOCHTER, *die in den tyd uwe Schoonmoeder* NAÖMI, *gelyk ook my, als tot eene andere Godvruchtige* RUTH *zyt geworden, van toen af, dat Gy in het begin des gersten en des tarwen Oogst tot ons kwaamt; myn Vaderlyken wensch over U is, dat* JEHOVAH GOD! *den vleugel Zyner liefde over U wil uitbreiden, onder deszelfs schaduwe U bedekken, en voor alle onheilen bewaaren; als mede dat* HY, *tot wien steeds Uwe lust is,* Uwe kracht en Uwe sterkte zy; *en dat God U geeve veele invloeden van Genade, door de bewerkinge van* Zynen GEEST *te ondervinden, op dat Gy in Zyne vreeze, door de vertroostinge van* dien GEEST, *hier, in den tyd der genade, voor Zyn* heilig Aangezicht *moogt wandelen met veel geloofsvertrouwen, en namaals eeuwig door aanschouwen!*

En

En wat U, myn ZOON, *betreft, het is* GOD! *die, naar 't vrymagtige van Zynen heiligen Wille, U verwaardigd heeft, in een liefderyke en vreedzaame Gemeente, tot een wettig geroepen Herder en Leeraar in Zyne Kerke te stellen, en wel in het byzonder, over dat deel Zyner erve, 't welk* HEM *vergadert wordt in dit ons gezeegend Nederland, op het niet onvermaakelyk en alouden vermaarde Dorp* GRAFT, *geleegen in het Noorder-deel van dit ons gewest, van het welk, Uwe Standplaatse, met haare doorgesneede Akkeren en* waterryke *Oeveren, omtrent derzelver bewoonderen in hunne bezittingen, zinspeelende, met vrolyke en blyzingende reijën by beurten, kan worden opgezongen:* Gelyk de Beeken breiden zy hen uit, als de Hoven aan de Rivieren, de Heere heeft ze geplant als de Zandelboomen, en als de Cederboomen aan het WATER; *alwaar, en in derzelver nabuurschap, wegens de vettigheden der goede weiden, gevonden wordt Booter en Kaazen van Koeijen, en Melk van klein Vee, met het vette der Lammeren, en der Rammen die in Bazan weiden.*

Laat dan in dat goede Land, waar in GOD *U, op Uwen post gesteld heeft, naar de lesse van den* Heere JESUS CHRISTUS, *Uwen* grooten Meester, *steeds Uwe Lendenen omgord, en Uwe Kaarsse brandende zyn: en benaarstig U, om Uw zelven Gode beproefd voor te stellen, eenen arbeider die niet beschaamd wordt, die het woord recht snyt; en gedraag U, ten allen tyde, waardiglyk, en overeenkomstig die roepinge, met welke gy geroepen zyt.*

HY *nu, die magtig is, meer dan overvloedig te doen, boven al wat wy bidden of denken, schenke U daar toe Zynen zegen, en doe U zyn tot een volyverigen arbeider in Zynen Oogst, op dat gy rykelyk hebbende gezaaid, steeds voor Zyn heilig Aangezicht moogt heenen gaan, met vrolyk gejuich, dragende Uwe schooven.*

Dit

O P D R A G T.

Dit en al wat ik verder U, myn geliefde ZOON *en U, myne* SCHOONDOCHTER, *op het hartelykste zoude konnen toewenschen, bidde ik dat* JEHOVAH GOD! U lieden *genadiglyk schenke:* HY *doe* U lieden *wel uit Zyn Sion, en gebiede van daar over* U lieden *den zegen, en het leven tot in der eeuwigheid.*

Voorts ben ik, met de allerteederste beweeginge myner ziele,

ZEER WAARDE KINDEREN,

Uwe van harten toegenegene VADER,

CHRISTIAAN KLAARBOUT.

Amsteldam den 10 van Oogstmaand, 1774.

Onder de Drukfeilen zyn ons deze voornaame voorgekomen, welken den Lezer dus gelieve te verbeteren:

In de Voorrede, *Bladz.* VI *reg.* 11. van onderen *staat*: door Mozes verricht gedaan *leest* door Mozes verricht.

In het Werk. *Bladz.* 93	*reg.* 13	*staat*: duidlyk	*leest*	duidelyk
182	— 11	—— schets	——	schetst
272	— 18	—— verklaad	——	verklaard
285	— 1	—— naar	——	na
377	— 15	—— ten	——	ter

VOOR-

VOORREEDE.

Dat de Man Gods Mozes, ten aanzien van zyn geboorte, perzoon, beſtaan en verrichtingen, in den ouden dag, een der voortreffelykſte, en der eerwaardigſte by uitſtekenheid in Iſraël geweest is, dult geen tegenſpraak.

Belangende zyne luisterryke afkomst: 't is bekend, dat hy geweest is uit het geſlachte van Levi, wiens vader was Amram, die de zoon was van Kehath des zoons Levi, en dus een der overkleinzoonen van dien Stamvader: zo dat Mozes is geweest, een overachterkleinzoon van den Patriarch Jakob. Hy is gebooren in Egipten, naar de algemeene tydreekening, in het Jaar, na de Scheppinge, Anno 2374 en aldaar opgevoed onder de regeering, en aan het Hof van Koning Pharao, niet van dien Koning welke ten tyde van Joſeph bekend was, maar onder een der volgenden, van wien aangeteekend ſtaat: „ Daar na ſtond een nieuwe Koning op over Egipten, die Joſeph „ niet gekend hadde. Exod. I: 8.

Deze Mozes, die de leidsman van het Volk van Iſraël is geweeſt, honder twintig jaren oud geworden zynde, en des Heeren Raad getrouwelyk op aarde hebbende uitgediend, is, op het bevel van God, geklommen op de hoogte van Pisga (gelegen aan de grenzen van Kanaän) en aldaar geſtorven, en van God, Jehovah, zelfs begraven; 't geen voorgevallen is, naar de algemeene tydrekening, na de Scheppinge Anno 2494. gelyk deze omſtandigheden breder na te zien zyn, in de by ons bekende ſchriften van Mozes zelve. Deze beſtaan in vyf Boeken, die wy nog gewoon zyn in het Bybelwoord te noemen, met de Namen van *Geneſis*, het boek der Scheppinge, *Exodus*, des uittochts, *Leviticus*, der Priesteren, *Numeri*, der tellinge, en *Deuteronomium*, ofte Wetboek: en ſchoon ik die Boeken mede tot vyf deelen, in ordre, bepaa-

paale, als even gezegd, vind ik, nevens anderen, geen de minste zwaarigheid, om vast te stellen, dat dit zo behoore. Waarom ik my niet in 't breede zal inlaaten, noch om afzonderlyk te onderzoeken, of Mozes zelf de Schryver is geweest van alle de Boeken, en wel inzonderheid van het eerste, en waar, of wanneer hy het beschreeven hebbe: hoewel ik dit laatste niet zoude stellen *voor*, maar *na* zyne roepinge by den Berg Horeb, en het andere, in vervolg: dat uit meer dan eene reden blykt. Althans dit is zeker, dat het aanbegin van het tweede Boek genoemd *Exodus*, ten duidelykst aanwyst, dat het een vervolg zy van een ander stuk dat voorgegaan is, alzo het onafscheidelyk daaraan gehecht wordt, door het bekende koppelwoord *ende*, gelyk dat de Hebreeuwsche letter ו *vau* te kennen geeft. Want schoon men in de Hoog- en Nederduitsche Overzettingen by het begin, van het tweede Boek niet leest *ende*, maar: *dit zyn de Naamen*, *enz.* leest men echter, myns oordeels, beter dus; *ende dit zyn de Namen*, *enz.* en dan toont ons dit, allernaauwkeurigst het verband, met een voorgaand Boek. 't Welk te klaar is, dan dat hier in de allerminste twyffel zoude overblyven, of iets dat aan het ongeloof, en de haaters van Gods Woord voet geeft, om de Heilige Schrift te verminken.

Edoch, dit alles zou my afleiden, van myn oogmerk, terwyl myn voornaame bedoeling alleen is, uit alle deze, van overlange reeds bewezene, schriften, van den Man Gods Mozes, te besluiten, dat dezelve zyn van een onwedersprekelyke hoogachtinge en van Goddelyk gezag; en uit welker gantsche omslag de Godgeleerdheid wordt voorgesteld en aangedrongen, en aller voornaamst ten doel heeft, om aantewyzen den grooten en nooit volpreezen *Wonderzoon van God*; die in de volheid des tyds zoude in het vleesch geopenbaard

wor-

worden; als de *Borge* van het uitverkooren Erfdeel, en de *Propheet*, *Priester*, *Heer*, *Vorst* en *Koning* van Zyne Kerke: gelyk zulks uit de voorgemelde schriften, van den grooten Man Gods Mozes, kan worden aangetoond, zo uit de omschryvinge van de waardigheid des Perzoons van den *Middelaar* en *Borge des beteren Verbonds*, als ook uit de *Voor-* en *Zinnebeeldige* dingen; 't welk overvloedig in die schriften blykt: dewyl daar in duidelyk te vinden is, niet alleen het bestaan van den Heere JESUS CHRISTUS, wegens zyn *Perzoon*, maar ook zyn *aart*, *leven*, *ampten*, *lyden*, *sterven*, *begraving*, *opstanding* en *hemelvaard;* en wat dies meer zy.

Met het uiterste recht mogt dan de gezegende en overdierbaare Heiland en Verlosser van Zyn volk, in de dagen Zyner omwandelinge op de aarde, tegen de wederbarstige Jooden, die de waardigheid van Zynen geheiligden Perzoon, en Zyne gezegende leere, bestreden en tevens Zyne eeuwige Godheid betwistten, zich op Mozes beroepen, zeggende: *Die u verklaagd is Mozes, op welken gy gehoopt hebt. Want indien gy Mozes geloofdet; zo zoudt gy My gelooven; want hy heeft van My geschreeven*, *Joh.* V: 45, 46.

En schoon het verbysterd ongeloof, stoutelyk, volgens deszelfs gewoonte, zich hier tegen verzet, even als of het *vleesch geworden Woord*, in deze plaats wel gesteld maar niet bewezen wordt, dient tevens, tot versterkinge van de rechtzinnige belyderen, daarop ten antwoorde, dat het waar is, dat de groote *Wondervorst* wel tegen de Jooden zeide, *dat Mozes van Hem geschreeven had*, zonder dat wy aldaar eenige plaatzen tot bewyzen vinden aangehaald; doch dat men daarvan de reden tweezins kunne begrypen; naamelyk, dat de *Heere* zelve de zaak, door duidelyke bewyzen zal hebben versterkt, en dat, by bekorting, door Johannes den Evangelist, dit niet geboekt

zy geworden: of dat men begrype, dat de Heiland het stuk door Zyne gezegden, en de daar op volgende drangreden, overvloediglyk bewees, als een zaak die niemant behoorde onbekent te zyn, onder het geslachte van Israël. Immers, dat zulks onder hun bekend was, blykt uit *Deut.* XVIII: 15. *Eenen Propheet uit het midden van u, uit uwe broederen, als my, zal u de* HEERE *uwe God verwekken: na Hem zult gy hooren.* 't Welk nader door God zelven is bekrachtigt geworden, vs. 18. zeggende: *Eenen Propheet zal ik hen verwekken uit het midden hunner broederen als u, enz.* Als zodanigen Propheet zag Hem dan het geloovig zaad vast te gemoete; het geen uit de belydenisse van Philippus aan Nathanaël klaarlyk blykt, als hy zegt: *wy hebben [dien] gevonden, van welken Mozes in de wet geschreeven heeft*, *Joh.* I: 46.

En waarom zou men de kennisse dezer zaake den Joden betwisten, daar zulks reeds den Samaritaanen in die dagen, als zodanig, bekend was; gelyk blykt aan die waterhalende vrouwe van Samariën, welke den allerwaardigsten Heiland niet alleen beleed een *Propheet* te zyn *Joh.* IV: 19. maar verder getuignis van Hem geeft. Zie vs. 25, 29. Waar uit blykt, dat het rechtaartig zaad van Abraham, niet onkundig was van *Messias* aanstaande komste in den vleesche; en dat inzonderheid de schriften van Mozes, hun daartoe aanleidinge gaven. Tot welken einde ook die leere, na de tyden van Mozes, Israël geduurig is verkondigd geworden, en onder het ooge gebragt; tot op den dag van Maleachie den Propheet, door wien de HEERE der Heirschaaren aan Israël beveeld, zeggende: *Gedenkt der wet Mozes mynes knechts*, *Mal.* IV: 4. Gelyk dit slot van den ouden dag, van daaraf, tot aller opwekkinge tevens uitgeroepen wierd, en wel tot het Israël, 't welke leefde by het begin van den Nieuwen.

wen dag. En geen wonder: want het was toen vooral de aller gepaste tyd, om daar aan te gedenken, naardien hun door het denken aan, en herdenken van de schriften van Mozes, ten aller duidelykst, alle de merktekenen en graveerzelen van Vorst *Messias*, werden te kennen gegeven.

En nademaal het woord תורה *torah*, wet overgezet, *aanwyzinge* betekend, het zy men zulks begrype, als door den vinger, hand, of staf, zo zal ons zulks aanduiden, een *aanwyzinge* op wien den inhoud van die wet zag, en wat haar rechte doelwit was, naamelyk op den CHRISTUS: althans zo leert ons de Apostel Paulus, als hy naar deze styl zegt: dat de wet (verstaa die van Mozes) *onze tuchtmeester is tot Christus*, *Gal.* III: 24. Waarom die zelfde Apostel het slot met dezen aandrang opmaakt: *Want het einde der wet is* CHRISTUS, *Rom.* X: 4. Trouwens wie zou die eerbiedige hoogachtinge niet hebben voor de schriften van den Man Gods Mozes? op wien den even aangehaalden verlichten Apostel dezen stempel zet: *dat hy getrouw is geweest in het huis Gods*, *Hebr.* III: 5. En wanneer men op dezen voet verder voortgaat, en naauwkeurig acht geeft op de heilige *Perzonen*, *zaken*, *plaatzen* en *tyden*, die in de schriften van Mozes voorkomen, omtrent de *voor-* en *zinnebeeldige* dingen, zo zal zulks ons terstondt heenen *wyzen* op den Heere *Christus*, en het noodzakelyke van Zyn Borgtochtelyk *lyden* en *sterven*, wyl Hy alzo in Zyn Heerlykheid *moeste* ingaan. Volgens zyn eigen getuigenis *Lucas* XXIV: 26. Waarom den grooten verklaarder en uitlegger, van de verborgenheden van den ouden Ceremoniëelen Godsdienst, met een Apostolisch gezach de Gemeinte te Collossen getrouwelyk waarschouwt, als hy zegt: *Dat u dan niemant oordeele in spyze ofte drank, ofte in 't stuk des Feest [dags,] ofte der nieuwe Mane, ofte der Sab-*

bathen: welke zyn een ſchaduwe der toekomende dingen, maar het lichaam is Christus; gelyk hy dat zo volyverig leert en aandringt, *Coll.* II: 16, 17.

Met het opſtellen van dit Dichtwerk, en wel juist over deze ſtoffe van Mozes, was eerst myn oogmerk alleen myne eigen opwekking en verſterking; by gelegenheid van eene ontmoetinge met een zekeren zeer bedaagden Man, met wien ik in geſprek geraakte, en die ik haast bemerkte dat jammerlyk verbysterd was door 't heilloos ongeloof, alzo hy my betuigde te gelooven, *dat in het oude Testament in 't gemeen, en in de ſchriften van Mozes in 't byzonder, niets in het minst van den Christus te vinden was.* Ik trachtte hem van het tegendeel en de dwaasheid van zyn gevoelen, ſchriftmaatig te overtuigen, volgens den draad door my van den aanvang dezer Voorreeden tot hiertoe gehouden; doch dat was vruchteloos; zo zelfs, dat ik door dien man, met ontroeringe en tot myne bittere ſmarte, mynen Mozes moest hooren uitkryten, voor eenen bedrieger des Volks, en dat alle de opgegevene wonderwerken, door Mozes verricht gedaan by hem geacht wierden voor loutere beuzelpraat, tovery en gogelſpel.

Deze onaangenaame ontmoetinge ontſtak mynen yver grootelyks, en gaf my een ſterke ſpoorſlag, om terſtond met dit myn Werk een aanvang te maaken, en, met een vasten grondſlag te leggen, de ſchriften van Mozes in het ooge te houden, en daarby zaaken aantemerken, ter naarſpooringe van de voortreffelyke merkteekenen van Vorst *Mesſias*: en langs dezen weg, zyn deze myne bladeren uitgeloopen tot een geheel boek, het welk ook nu, zo ik hope, tot ſtichtinge van anderen, in het openbaar te voorſchyn komt, onder den tytel van MOZES ALOUDE SCHADUWLEER, enz.

Men

Men stoore zich 'er niet aan, dat ik, behalve in deze Voorreeden en Opdragt, in het gantsche Werk, wanneer ik den Hoogwaardigen grooten *Wonderzoon van God* eerbiedig benoeme, zulks niet doe met deszelfs eigentlyke Naame van CHRISTUS of JEZUS, daar ik deszelfs Hooggeduchte Majesteit aanmerkende, doorgaans HEM benoeme met de benaaminge van *Engel des Heeren*, *Engel des Verbonds*, *Borge*, 't *Vrouwezaad*, de *Propheet*, *Priester*, *Heer*, *Vorst* en *Koning* van Zyne Kerke, en wat dies meer zy; waarvan de reden is, om dat in de schriften van Mozes, dezelfde klanken dier eigentlyke Naamen van *Christus* of *Jezus*, juist op *Hem* toepasselyk, niet voorkomen, maar Hy wel veelmalen onder andere benaamingen, en beduidenissen voorkomt. Waarom dan ook de waardigheid van Zyn Heilig bestaan, in geenen deele, hierdoor gekrenkt wordt.

Veel verschooning in dezen te verzoeken, nopens het gebrek van keurige beschaafde netheid, zo ten opzichte der Poëzy, Taal en Spelling, enz. doe ik niet, maar geve dat over aan 't oordeel van mynen bescheiden Leezer: hopende dat ik my anderzins duidelyk en verstaanbaar genoeg zal hebben uitgedrukt; alzo myn voornaame einde niet is de verhevenheid dier pryswaardige weetenschappen, maar de eenvoudige stigtinge en opbouw van myn even naasten, en van my zelven.

De rede dat ik in dit Werk geen byzondere aanteekeningen gemaakt hebbe, dat anders niet onvoegzaam zou geweest zyn, is, om dat het Werk als dan te groot zou geworden zyn: ook is de aart dezer zaaken by geleerde Mannen genoegzaam bekend, en de mindere geoeffende konnen in de Nederduitsche boeken, de gedachten van anderen hier tegen nazien, en wel by de zulken die opzettelyk

over

over diergelyke ſtoffen geſchreeven hebben, als daar zyn, de geleerde ſchriften van *Lundius*, *Burman*, *Bierman*, *Cunæus*, *Tailor*, *Goodwin*, *D'outrein*, *Hermkhuyſen*, *Koning* en anderen.

Dit Werk gaat van ons in Dichtmaat uit, 't geen zo wy vertrouwen, even daarom niet onaangenaamer zyn zal, alzo de Dichtkonst toch iets verhevens in zich heeft, en veelzins met aangenaamheid gepaart gaat, wegens de uitdrukkingen der gedachten; zo dat de verbeelding van dezelve, zich aan ons wel eens vertegenwoordige, als waren het levendige vertooningen, en *ſprekende ſchilderyën*: en met die gedachten, heb ik ook op het allerlevendigst en krachtigst, door het Heilig Woord, als met een geestelyk Pinceel, in dit myn boek, den HEERE, den MESSIAS, voor het oog van een iegelyk, met alle Zyne trekken en graveerzelen klaarlyk trachten af te *ſchilderen*, op dat ik dit figuurlyk, zo wel als Bybelwoord, *ſchilderen*, naar het voorbeeld des Apostels, *Gal.* III: 1. gebruike.

Wat nu de ſchriftmaatigheid in dit Werk waargenomen aanbelangt, deze heb ik, zo veel my mogelyk was, ſtipt in het oog gehouden, en enkel in diervoegen, in myn gantſche Werk trachten te ſpreeken; ten bewyze daarvan heb ik, ten overvloede, verſcheide ſchriftuurtexten op den rand geplaatst: aan welke de ontleende ſpreekwyzen konnen worden ter toetze gebragt; zo dat ik my bevlytigd heb, om in dit gantſche Werk, geen de minſte zondige inmengzelen voort te brengen, ontleend van het verbyſterd Heidendom, op dat ik geen Kaf met het Koorn onder een menge; zynde het zuivere Woord der Goddelyke waarheid, zo zinryk van den Alleen wyzen God zelfs ingegeeven, 2 *Timot.* III: 16., dat de ſchriften overtuigende en alleen overvloedig genoeg zyn, tot

het

het voortbrengen van gedachten, en woorden nodig tot de Dichtkonst: en ik dies geen hulpe gezocht heb in de poorten van het blinde Heidendom; het welk den Christenen onbetaamlyk is. Waarom ik ook hunne verdorvene gedachten, benevens derzelver zilveren en gouden afgoden, welke zy zich gemaakt hebben, om zich daar voor neder te buigen, weg werpe voor de Mollen en de Vledermuizen, volgens *Jes.* II: 20.

Mogelyk dat het den een of ander' naar hunne meeninge, wel zoude voorkomen, als of ik hier of daar, in dit myn Werk, omtrent de voorkomende, en door Mozes beſchrevene zaaken, ten opzichte van het voorbeeldige, te veel gezegd hebbe, en dus te verre zoude gegaan zyn, omtrent eenige gering ſchynende en kleine byzonderheden, welke nogthans van God zelven bevolen, en door Mozes getrouwelyk geboekt zyn geworden; maar men duide het my ten goede, dat ik zeg, daar van niet te veel, maar zelfs nog te weinig te hebben aangemerkt, alzo by my vast ſtaat, dat de alleen wyze God, die niets ſpreekt, dan overëenkomſtig met het wyze van Zyne betaamelykheid, niets zal hebben bevolen in de waarneeminge des gantſchen Mozaiſchen Godsdienst, dan alleen 't geen met Zyne Goddelyke wysheid is overeenkomende, en, zekerlyk, vòor de minſte letter en tittel zelfs, zyne heilige reden gehad heeft, nopens de juiste daarſtelling van alle de bevelen des HEEREN; ten einde daar door, in het byzonder aan Zyn volk, te leeren, wat door het zelve, als door een heilig raadzel, aangaande den toekomenden *Borge* werd beduid. En lieve, waartoe zoude JEHOVAH *God* zelfs, aan Mozes op den Berg zo nadrukkelyk gezegd hebben, van zo en zo, en niet anders te doen? en met dezen voorafgaanden aandrang van woorden

by zyn bevel: ZIET! merkt op, want het is, *ziet dan toe*, dat gy het maakt naar haaren voorbeelde, 't welk u op den Berg getoond is, *Exod.* XXV: 40. Gelyk de schryver aan den Hebreen even hierom, zulks ook niet voorby gaat, naamelyk, om het in dien zin met kracht aan te merken, *Heb.* VIII: 5. te meer alzo hy vervolgens getuigt, dat den *H. Geest* daar mede iets anders beduidde, naamelyk, wat zulks al heeft afgebeeld, terwyl de Wet maar slegts een schaduw had van iets toekomends: gelyk de Apostel voor deze myne gezegden ten allersterkste pleit, *Heb.* VIII. en IX. Waardig dat die beide Hoofdstukken hier over worden nagelezen.

Gelyk ik dan niemand de vryheid van Propheteeren betwiste, mits hy het doe met een betaamelyk oogmerk, zo eisch ik ook de vryheid en dat zelfde recht, dat ik gaarne aan anderen geven wil: en by aldien, ik evenwel, hier of daar, naar eens anders bevatting, my niet naar behooren hebbe uitgedrukt, zo verwagte ik die bescheidenheid in dezen, van my daar in met liefde te draagen: en in die plaatsen waar in ik, naar hunne meeninge, het stuk wel mogte gevat hebben, niet my, maar God alleen daarvan de eere te geeven, als die dezelve alleen toekomt: terwyl ik aan myn kant betuige niets anders ter neder gestelt te hebben, dan waar van ik mene overtuigd te zyn: hebbende geduuriglyk de voortreffelykheid en waardigheid van den grooten *Borge* en allerwaardigsten Zaligmaker in het ooge gehouden. Biddende ondertusschen, dat de HEERE *God* zelve, het gebrek dat my in de beschouwinge der heilige dingen mogte hebben aangekleefd, genadiglyk wil vergeeven, en myne ongerechtigheid verre van Zyn heilig Aangezichte weg doen.

De

De toezegginge van de nog eens volmaakteren aanwas, en staat der Kerke Gods hier op aarde, heb ik naar voorkoming van tyd en zaaken, by toepassinge, hier en daar, in dit Werk mede trachten aan te dringen, alzo het Godsryk, als een gezegende vrucht van de waardigheid der Offerhande van den *Borge*, ook hier moest worden aangemerkt, tot Heerlykheid van den eeuwigen ZOON van GOD, naardien Hy over het zelve als KONING van eeuwigheid is gezalft geweest, *Psalm* II: 6. vergeleken met *Proverb.* VIII: 23. Om welke reden dan, de Heerlyke Kerkstaat, die nog te verwagten is, in zyne meerdere volkomenheid op aarde, ook in aanmerking komt; waartoe de bewyzen in het geopenbaarde Woord overvloedig te vinden zyn, dewyl die zynen aanvang al in het Paradys, hier op aarde, genoomen heeft, by het geloove van de *Moederbelofte*, en vervolgens onder de *Patriarchale* huishouding, en dus *voor*, daarna *onder*, en vervolgens *na de wet*, en eindelyk door alle de tyden van den *Nieuwendag* heên, tot heden toe is voortgezet; gelyk die in het *laatste der dagen* op het allerheerlykste in de *volste kracht* gezien zal worden, en op aarde een einde neemen, by den afloop van alle de eeuwen, by welke voleindiging van den zelven ten Jongsten dage, naar het gezegde van den Apostel, 1 *Thess.* IV: 16, 17. „ Alle die in Christus gestorven zyn, eerst zullen opstaan, „ daarna de geenen die gelooven en nog levende overgebleeven „ zyn, welke zamen, met de eerst opgestaanen, zullen opgenomen „ worden in de wolken, den *Heere* te gemoete in de lucht: om altoos „ met den *Heere* te weezen;" en dus, eindelyk, geheel volmaakt, op het allerluisterykste in de eeuwige en volzalige Heerlykheid des Hemels, leven zullen.

Ik eindig deze Voorreede, met den hartgrondigen wenſch van alle licht en genade, over alle, die deze Hope vast houden, van Hem *die is*, en *die was*, en *die komen zal*, en die met ontzachlyke woorden, op Zyn kleed en dyë, dezen Naam geſchreeven heeft: *Koning der koningen*, en *Heere der heeren!* Die in kracht zeggen kan: Ik ben, de *Alpha* en de *Omega*, het *Begin* en het *Einde*, de *Eerſte* en de *Laatſte*.

A M E N.

KORTE

KORTE INHOUD

VAN HET EERSTE BOEK.

VAN HET TWEEDE BOEK.

HOOFDSTUKKEN. BLADZYDEN.

VAN HET DERDE BOEK.

IX.

VAN HET VIERDE BOEK.

MOZES

MOZES
ALOUDE SCHADUWLEER.
EERSTE BOEK.

EERSTE HOOFDSTUK.

Behelzende een voorafgaande Inleiding *tot het werk, en de daar aan verknogte beschouwing van den val des menschen: van de opening van het Testament der Genade, in de Moederbelofte ontdekt, en derzelver zalige vrugtgevolgen: benevens de oorzaak en noodzaaklykheid van* Messias *komste in het vleesch; naar den inhoud van Mozes eerste Boek* III. Hoofdstuk.

EERSTE HOOFDST.

Inleiding tot het Werk, volgens den draat van Psalm XLV.

Laat ongeloof, geschud, geslingerd heên en weder,
Vry woelen:'k zet, gerust in God, me aandachtig neder,
En hef myn hart en stem, met afzien van al't aardsch,
Ter eere van myn' Vorst, gelovig hemelwaards:

EERSTE HOOFDST.

Alwaar Hy, hooggedugt, ver boven lucht en wolken,
Met luister zich vertoont, tot roem van alle volken,
Bekleed op zynen Throon met glans en Majesteit,
Terwyl zyn legertent met liefde wordt bespreid,
En van rondsom beschut van Helden die ze omringen.
Wie moet niet voor dien Vorst op hooge toonen zingen?
Zyn roem verheffen tot aan 's waerelds uiterst end,
Die met zyn heerschappy geen perk of paalen kendt?
Wel aan, ik roep thans uit myn dichten van dien Koning,
En dring eerbiedig door in zyne Hemelwoning,
Beschouwende, vervuld met liefde en diep ontzach,
't Geen' Mozes ons vertoonde, in klaar' en vollen dag.
Myn tong, geraakt door 't vuur van Euangelieyver,
Wordt thans gelyk de pen van enen vluggen schryver:
Ik zing myns Konings eer, die 't eeuwig licht bewoont,
Met Majesteit en eere en heerlykheid bekroond.
Het lust my hier ter plaatze, ootmoedig, als by trappen,
De hemelgangen van dien Koning na te stappen.

Gebed. *Tot zulk een einde, ô Vorst! geef my toch al het geen',*
Ik noodig heb, dat ik in uwe Mogentheén,
Uw Naam ter eer, met kracht, vrymoedig moge uitspreken.
In 't schaduw uw's Vreébaniers, als 't Wonder zeegeteeken
Van uwe magt, die Gy zo wys' hebt vast gesteld,
In spyt van alle list, en zelfs van 't hels geweld.

Komt

Komt dan,gy,die Hem vreest,komt herwaard, met vertrou- EERSTE HOOFDST. Vervolg.
Om uwen Koning in zyn heerlykheid te aanſchouwen; (wen,
En wyl gy Hem erkent voor uwen Hemelheer,
Buigt u dan ook voor Hem in diepen eerbied neêr.
Dewyl Hy is en blyſt het ſchoonste ſchoon der menſchen, Pſalm XLV: 3.
Van wien men alle heil ter zaligheid moet wenſchen,
En in wiens lippen dat genade is uitgeſtort:
Ook ſtaat Hy met zyn zwaard ontzag'lyk aangegord, vs. 4.
Waar mêe Hy, aan zyn heup komt vorstlyk aangetreden.
En, na Hy als een Held kloekmoedig heeſt geſtreden,
Ryd hy voorſpoedig in zyn Heerlykheid ook voort, vs. 5.
Op zyne waarheid, op 't zagtmoedig hemelwoord,
Daar zyne Regterhand zyn luister doet vermêeren;
En die Hem dingen, die gantſch vrees'lyk zyn, doet leeren;
Naardien zyn pylen zyn felſnydend aangeſcherpt; vs. 6.
Waarom zich 't volk aan Hem gewillig onderwerpt;
Terwyl Hy allen die zich tegen Hem verheffen,
Met zyne pylen weet in 't diepst van 't hart te treffen.
Zyn Gloriethroon van God voor d'eeuwen toebereid, vs. 7.
Heeſt zynen grondſlag in zyn Goedertierenheid,
Van waar zyn hemelwet en Koninglyke reden,
Staag uitgaan met het heil van zyn Geregtigheden,
Daar voor zyn' Eerſtoel ook zyn Ryksgezanten ſtaan;
Gereed, om, op zyn wenk, volvaardig heên te gaan;

EERSTE HOOFDST. Terwyl Hy niet alleen zyn zegevaên doet waijen;
Maar we ook den Scepter van Regtmatigheid zien zwaijen;
Dewyl Hy 't Regt bemint, en haatende alle kwaad,
De goddeloosheid, als het grootste grouwel haat:
Psalm XLV: 8. Waarom dat Hy ook meer dan al zyn Amptgenoten,
Met vreugden-olie is gezalfd en overgoten;
vs. 9. En waar door telkens van zyn Koninglyk gewaad,
Een reuk van Aloë en Mirrhe en Cassie gaat,
Dermaate dat de geur van deze specerijën
Hem doet, uit d'Elpenthroon voortkomende, verblijën:
Zo dat 'er niets, het zy in hemel of op aard,
Met Hem kan worden in het minst geëvenaard;
Om dat Hy niet alleen van niemand is afhanglyk,
Maar ook om dat zyn Ryk Hem blyft onövergangl yk,
En Hy 't onnaakbre Licht in d'eeuwigheid bewoond,
Daar Hy zyn wonderglans van Majesteit vertoont.
Geloofs-verwondering. ô Zielverkwikkende en hoogdierb're hemelleere,
Dat ieder sterfling die met diep ontzach toch eere,
En staag doe uitzien naar zyn hemelheerschappy,
Als eeuwigduurend en die nooit verganglyk zy.
Vervolg. Wie tracht dan niet om zulk een Koning te behagen,
Jesai. IX: 9, 10. Wie moet niet naar zyn Leer, zyn VREEBANIERE vragen?
Die zy ten opschrift heeft? Kom herwaarts tot den Vorst,
Die 't opperste bestuur van aarde en hemel torst,

En

En tot wiens roem men dit, zyn Naam ten prys, mag horen, EERSTE HOOFDST.
Dat Hy is Eeuwig God door geen begin geboren.
Waarom Hy waarlyk is, het uitgedrukte Beeld Prov. VIII: 24.
Zyn's Vaders, die Hem dit volmaakt heeft meêgedeeld. Hebr. I: 3. Joan. V: 26.
Men buige zich dan voor dien groten Vorst der eeren, Aanmaning tot Eerbied.
Die over dood en hel zyn volk doet triumpheren,
Naardien Hy waarlyk heeft 't Genadewerk, in kragt,
Voor die de zynen zyn, volmaaktlyk aangebragt, Hebr. X: 14.
Toen Hy als Borge in 't vleefch op aarde wilde lyden,
Op dat Hy van den vloek hen eeuwig zou bevryden.
Naar luid van 't geen al vroeg, in 't Paradys op aard,
Uit 't eeuwig Testament, werd zelfs van God verklaard, Gen. III: 15.
Zo als het ons eerst wordt ontdekt in 't hof van Eden,
Waar alles fchittert van des Konings dierbaarheden.
Waarom ik in 't geloof elks aandagt noode, tot
Het geen ons daar, ten troost, gefproken is van God.
Ten einde men met regt, in vast geloofsvertrouwen,
Den grondflag van dit Ryk des Konings mach befchouwen,
Het welk daar wordt vertoond in 't groot genadewerk,
Dat Hy aanbrengen zou voor zyne dierbre Kerk: Jef. LIII: 10—12.
Want ziet daar is 't Befluit van Godt eerst aangewezen,
En zyn Genadezon in vollen glans verrezen,
Door dien by de opening van 't eeuwig Testament,
De Wonderzoon werd als het Vrouwezaad bekend,

EERSTE HOOFDST. Die eens den slangenkop te morss'len zou verpletten;
Hoe zeer de aartsvyand zich mogt tegen Hem verzetten.
Hy heeft zyn werk volbragt, en kreeg ten arbeidsloon
Dat Hy, vol Majesteit, beklom zyn Gloriethroon.
Hebr. X: 19, 20. Op dat Hy hier door zou, voor al zyne onderdanen,
Den vrijën toegang tot den levensweg weêr banen.
Opwekking. Wie 't lust slaa met my, daar 'k vol eerbied, thans begin,
Dien waaren weg des heils tot zyn behoud'nis in.
En denke niet, dat ik schyn van het spoor te dwalen,
Wanneer ik tragt vooraf den oorspronk aftemalen
Psalm VIII: 6. Van zyn aanbidlyk Ryk, terwyl Hy reeds bekroond,
Met eer en Majesteit de hemelen bewoont.
Want hoe toch zullen wy van Hem regt konnen spreken,
En ons verheugen in zyn Kroon en zege-teken?
Joan. XVIII: 37. Indien men 's Konings komst in 't vleesch, en 't rood gewaad
Zyns lydens, in den grond, naar 't Heilwoord, niet verstaat?
Zo dat men dit vooraf dan wel dient aantemerken,
Om des te meer 't geloof daar door in ons te sterken.
Dies wend ik om in 't stuk der zaken voort te treên,
Myne oogen ook terstond gelovig derwaarts heên:
Dewyl een hoger geest myn grage ziel komt wekken,
Om spoedig naar dien Hof van Eden op te trekken,
Waar naar ik reeds den loop van myne gangen rigt,
Op dat ik daar 't geheim des Konings zie in 't licht.

Want

EERSTE HOOFDST.

Van 's Menschen Val in de zonde.

Want daar zie ik den mensch, dewyl hy zich afwendde,
Van God zyn Schepper, in zyn val en diepe ellende,
Waar door hy is, helaas! in zulken staat gebragt,
Dat hy ligt jammerlyk geboeid in satans magt,
Die hem, tot zyne straf, regtvaardig, om de zonden,
In zyne kluisters houdt met ketenen gebonden. Jesaia XLIX: 24, 25.
Zo dat ik in dien hof den mensch zie overheerd,
Van zondelust en van zyn Maker afgekeerd.
Om dat hy niet alleen zyn Schepper niet geloofde,
Maar tevens ook, daar door, Hem van zyn eer beroofde, 2 Cor. XI: 3.
Wyl die, daar alle vrucht den mensch was toegelegd,
Het eeten van één boom alleen, hem hadt ontzegd,
Met strafbedreiging dat hy anders, al de dagen Gen. II: 16, 17.
Zyn's levens, zou den vloek naar ziel en lighaam dragen.

Nader beschouwt.

Maar laat ons nader zien hoe de eerste mensch, al vroeg,
Zich tegen dit gebod, in 't Paradys, gedroeg;
De slang arglistig door een bozen geest bezeten,
Raadde aan den mensch dat hy van dezen boom zoude eeten,
Na dat ze alvorens had verzekerd aan zyn vrouw,
Dat hun geen 't minste kwaad daar door weêrvaaren zou: Gen. III. 5.
Maar naauwlyks had dit dier zyn reden uitgesproken,
Of 's Scheppers heilig Beeld werd jammerlyk verbroken,
By 't eeten van den Boom *der kennisse*, waar door,
De mensch, in plaats van God, een' ander' Heer verkoor,

Waar-

Waarom zy dan ook ſtraks, met vrees bezet, als dooden,
Van voor het aangezicht van hunnen Maker vloden,
Gen. III: 10. Wyl zy met vreeze en met verſchrikkinge aangedaan,
vs. 8. Onmooglyk konden voor zyn Heiligheid beſtaan,
Noch zyn Regtvaardigheid in 't allerminst verdragen,
Waarom dat God hun ook uit Eden weg deed jagen,
En ſtelde Cherubim, als mede een vlammend zwaard,
vs. 24. Waar door den Hof, en *Boom des Levens* werd bewaard.
En dus zag haast de menſch door 't vallen in de zonden,
Hoe dat in hem het Beeld zyn's Scheppers was geſchonden,
En 't dreigement des doods, naardien hy werd beſpot,
Joan. VIII: 44. Om dat hy 's duivels taal geloofd had, mêer dan God:
Een ſchenddaad grouwlyk boos, die ook al 't onheil baarde:
Wyl hierom alles werd van God vervloekt op aarde,
En, ach, helaas! de menſch met al zyn nageſlagt,
Rom. V: 12. Van God vervreemd ten val en ten verderf gebragt,
Zo ſchriklyk dat, had niet Gods goedheid uitgeblonken,
Hy eeuwig zyn zoude in een jammerſtaat verzonken.

Overgang tot des Menſchen verlosſinge.

Maar om niet hopeloos uit dezen Hof te gaan,
Blyf ik nog voor een wyl hier met myne aandagt ſtaan,
Ten einde ik, door het woord, dat God hier ſprak, te ontvouwen,
't Herſtel des menſchen tot zyn' heilſtaat mag beſchouwen:
En om naar 't oogmerk hier te ſpreken van dit woord,
Dat tot vertroosting werd in Edenshof gehoord,

Zal

Zal ik dan, tevens, ook myn aandacht tusschen beiden, EERSTE HOOFDST.
Door 't zinnebeeldige hier tragten op te leiden.
En wyl veelal, door 't een of ander leerzaam beeld,
Figuurlyk in het woord der waarheid wordt gespeeld,
Bekoort het my, by 't heil des zondaars op te merken,
Dit stuk in dezer voege aldus eens uittewerken.

Gelyk de gulden zon met vreugd haar pad doorrent, Zinnebeeldige opleiding.
En heerlyk zich vertoont aan 't hooge Firmament,
Waar na zy haren glans in d'avondstond laat dalen,
En doet haar boog met goud en hemelsch purper pralen,
Tot dat de donk're schaâuw geheel haar majesteit,
Als met een kleed bedekt van nare duisterheid.
Zo is 't ook met den mensch, die, heerlyk, zonder zonden
En met Gods beeld versierd, op aarde werd gevonden,
Terwyl hy als een zon, helblinkend van gelaat,
In reine deugd uitblonk, tot dat het zondekwaad
Zyn glorieryken stand niet slechts met smaad bevlekte,
Maar met het dikste floers van eeuwig jammer dekte.

Gelyk de donkerheid iets voor het maanlicht zwigt Al verder.
Zo lang tot dat de zon den morgen weêr verlicht;
Dus bleef 't bezwalkt gemoed op 't akelykst verduisterd,
En in de banden van angstvalligheid gekluisterd,
Tot dat den mensch het licht der zaligheid opging,
Waar door hy weder heil, genade en troost ontfing.

EERSTE HOOFDST.

Van Hem, die d'angst en vrees zo gunstryk deed verdwynen,
Zo dra zyn heillicht kwam den mensch op nieuw beschynen.

Zinnebeeldig opgeleid tot het Testament der Genade.

Noch eens, gelyk de zon duikt aan het westerstrant,
En by verryzing klimt op nieuw aan d'oosterkant,
En 't gulden hooft opsteekt uit diepe waterkolken,
Des ochtens, onbelet van regenbui of wolken:
Alzo werd de eerste mensch met nieuwen glans bestraald,
Na dat zyn levenszon was aan haar kim gedaald,
Wanneer, uit 't grondeloos diep van Gods barmhartigheden,
Den pas gevallen mensch het heillicht daagde in *Eden*.
Tot welken blyden dag van heil en zaligheid,
De mensch van God zelfs werd leerbeeldig opgeleid,
Op dat hy, met dit woord, de blymaar' van genade,
Zich heilbegerig in dien morgenstond verzade:
Want naauw'lyks had de mensch 't besluit van God verstaan,
Of 't heilryk licht begon volvrolyk op te gaan,
Hy vondt zyn hart gestreeld, terwyl hy met zyne ooren,
Van God het groot geheim der eeuwen dan mogt horen,
Wyl God hem niet slechts heil, naar 't Vreêverbond toezegt,
Maar 't Eeuwig Testament als voor hem openlegt:
Waar door hy dan ook kon van verre reeds beschouwen
Hoe eens het *Vrouwezaad*, waar in 't geloofs betrouwen
Haar grondslag heeft, der slange, in spyt van al haar woên,
Den kop vermorselen zou, haar magt te niete doen.

Wan-

Wanneer Hy niet alleen door zyn volwigtig lyden EERSTE HOOFDST.
En dood, den zondaar zou van vloek en straf bevryden;
Maar wen, door Hem het regt des levens ook in kragt,
Door zyn gehoorzaamheid zou worden aangebragt;
Gemerkt Hy moest als Borg, door zyn gehoorzaam sterven,
Verzoeninge by God, den mensch den vrêe verwerven,
Waarom dat Hy ook hier, zo veel het vleesch aangaat,
Met nadruk word genoemd te zyn het *Vrouwezaad.*

Dus klonk het woord van God in 't Paradys gesproken, Vrugtgevolg.
Na dat zyn Heilig beeld in 't schepsel was verbroken,
En waar door Hy den mensch, wiens onmagt dat Hy zag,
Daar hy als vast geboeid in 's satans strikken lag,
In dezen jammerstaat, ten goede kwam gedenken,
Met, in den Borg, aan hem het leven weêr te schenken.

ô God, Gy, die zo wys door Uw menschlievenheid, Geloofsbede.
Uw volk hebt in dien Zoon op nieuw den weg bereid,
Langs welk genadespoor zy tot U konnen komen,
Wyl Gy door Hem de magt den satan hebt ontnomen:
Maak al Uw volk daar toe naar Uwen wil bekwaam,
Tot roem, tot eer en prys van Uwen groten Naam;
Op dat het in Uw Zoon, het waare Zaad der Vrouwe,
Door een opregt geloof, Uw liefde klaar beschouwe,
Dat hier toe dan Uw Geest van boven nederdaal',
Hun met het licht van Uw volmaaktheên mild bestraal',

 Tot

EERSTE HOOFDST. Tot dat het eindelyk in 't Paradys daar boven,
U, Vader, Zoon en Geest hier eeuwig voor zal loven.

Besluit. Daar hebt ge een kort vertoog dier dingen naar haar' eisch:
Noemt Eden vry 't portaal van 't Koninglyk Paleis,
Den zetel der genaê, en stoel der Heerlykheden,
Waar naar men in 't geloof vrymoedig toe mag treden:
Want daar, daar werd de throon des Konings opgerigt,
En allereerst den grond zyn's Ryks op de aard gestigt.

Gebedt. *Dies buige ik met ontzag, myn dierbre Vorst en Koning,*
Voor U myn kniën neêr, en smeek U om verschoning,
Dat ik, onwaardige ook vrymoedig U genaak',
En 't uiterste einde van Uw Scepter kusschend raak.
Ei dat ik mag genaê in Uwe oogen vinden;
Wil tot de vreeze van Uw Naam myn hart verbinden,
Bestier door Uwen Geest gestaag myn mond en pen:
En schoon ik in my zelv' maar stoffe en asche ben,
Geef my nogthans, dat ik blymoedig al de dagen
Myn's levens, het liv'ry van U myn Vorst moog dragen;
En kan en mag het zyn, zo laat toch dit myn werk,
Verstrekken tot Uw eer, en luyster van Uw Kerk:
Op dat Gy hier door worde, ô Heilvorst, ook geprezen,
Inzonderheid van hun, die Uwen Naame vrezen.

Toebereiding ter overgang Dus stappe ik, wel te moê, dien groten heilweg in;
Bespieg'lend 's Konings ryk in kragt, van 't aanbegin;

De

Dewyl ons wordt op aarde in dit wellustig Eden, — EERSTE HOOFDST.
Ten allerklaarst ontdekt den schat der zaligheden,
Naardien men 't *Vrouwezaad*, gemerkt als Borg, aldaar — tot het volgende.
Leerbeeldig wordt door 't oog van het geloof gewaar;
Wyl Hy den slangen kop te mors'len moest verpletten,
Waar na Hy op zyn throon zich zoude nederzetten,
Als Koning, Heer en Vorst, terwyl zyn Ryksgebied
Zal duuren, tot men 't licht der maane niet meer ziet. — Psalm LXXII: 7, 8.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van 't Geloove Abels; Gen. IV: 4. *Van Henochs wegneminge;* Cap. V: 24. *Van de arke Noachs, en derzelver geestelyke beduidenis, als ook van den regenboog, het teken van de oprigtinge van 't Genade Verbond;* Cap. VI: 14. *en* Cap. IX: 12—17. *Eindelyk van Noachs zegen over Sem* vs. 26. *Alles door het geloove ziende op den* MESSIAS.

Dus stond vast Abel reeds op zynen Borg te wagten, — TWEEDE HOOFDST.
Daar die zich als een Lam aan 't hout zou laten slagten, — Van 't geloove Abels.
Waar na Hy, weder van den dooden opgestaan,
Met heerlykheid bekleed ten Hemel in moest gaan,
Op dat Hy, dus, met kracht in hemel en op aarde, — Psalm II: 10, 11.
De Magt en Heerschappy in 't Ryksbestuur aanvaarde;
't Geen Abel door 't Geloof by voorspel klaarlyk zag, — Hebr. XI: 4.
Toen hy voor God een Lam op 't hout ten offer lag.

TWEEDE HOOFDST. Door dit Geloove werd ook Henoch weggenomen
Van God, en heeft daar door getuigenis bekomen,
Van 't geloove Henochs. Dat hy bereids om laag, op aarde, met 'er daad,
Voor God behaag'lyk was in Hem, het *Vrouwezaad*.
En vraagd men, om dit stuk noch nader te bepalen,
Waar in hy tevens ons iets anders af kan malen,
Hebr. XI: 5. Door 't geen dat aan hem by zyn weggaan is geschied?
Dit zegt ons, dat de kracht van die wegneming ziet,
Op Hem zyn tegenbeeld, wyl dit ons kan verklaren,
Hoe die van de aarde moest verhoogd ten hemel varen,
Matth. XXVIII: 18. Wanneer Hy zeggen zouw, 'k heb 's Vaders wil volbragt,
Nu is daar voor aan my gegeven alle Magt,
Psalm LXVIII: 18, 19. In hemel en op aarde: al 't schepzel moet my eeren,
Phil. II: 9—11. En my eerbiedigen als Vorst en Heer der Heeren.
VanNoach en zyne Arke. Zo is op Gods bevel, als elders wordt gezeid;
Van Noach door 't geloove, ook de Arke toebereid,
Hebr. XI: 7. Waar door 't geloovig zaad behouden is gebleven,
En, in dit vlottend huis, niet slechts bewaard by 't leven,
Maar ook, op dat daar door aan 't heilig zaad, voor uit,
Gewis een hoger zaak zou worden aangeduid,
Naardien de Geest daar meê figuurelyk als speelde,
1 Pet. III: 20—22. Dewyl die Arke aan hun den Koning ook afbeeldde,
Hoe dat Hy is en blyft tot eeuwig ziels behouwd
Jes. XLV: 22. Voor elk die door 't geloof alleen op Hem betrouwt,

Naar-

Naardien Hy als de Borg door zyn volwigtig lyden — TWEEDE HOOFDST.
En dood, zyn Erfdeel zou van ſchuld en ſtraf bevryden,
Op dat alzo, door zyn gehoorzaamheid, het Regt — Hebr. II: 10, enz.
Des Levens weêr aan hun zou worden toegezegd.
Want dreef door 's afgronds wel, die Ark ſtaag heên en weder,
En ſtortten op haar al de hemelſluizen neder,
Verkreeg zy eindlyk, na zy lang gedobberd had,
Haar rustplaats op den berg en kruin van *Ararat*: — Gen. VIII: 4.
Dat leerde, hoe de Borg in 's menſchen plaats zou lyden,
En met het helſch geweld, als van benêen zou ſtryden; — 1 Cor. XV: 55.
Terwyl Hy van om hoog gevoelen moest de ſtraf
Der zondenſchuld, die Hem den groten Rigter gaf
Te dragen; op dat Hy, door bloedige voldoening, — Jeſ. LIII: 4, 5.
Aan 't heilig regt, den menſch verwerven zou verzoening.
Waar na Hy 't hoofd omhoog zou heffen na dien ſtryd, — Pſalm CX: 7.
Met eeuwige Triumph, de hel en dood ten ſpyt:
En, opwaards klimmend, gaan in de opperkringen wonen, — Hebr. I: 3.
Waar Hy zich hoger zou dan Ararat vertonen.

Maar, dat wy niet te lang hier ſtil by blyven ſtaan, — Voortgang.
Merk ſlechts met my alleen dit na den Zondvloet aan;
Dat toen de waat'ren weêr pas waren in haar kolken — Van den Regenboog.
Gezonken, aanſtonds iets geplaatst werd in de wolken,
Dat elk deed opwaards zien van de aarde naar om hoog, — Gen. IX: 12—17. Vergel.
Het teken naamelyk gegeven in den Boog,

Die

TWEEDE HOOFDST. Die zich ten tyde toont van ſware regenplasſen:
Het geen men aartig dus zinſpelend toe kan pasſen;
Ezech. I: 28. Dat even als de lucht, die na veel ſtorms bedaard,
Van rontſom eind'lyk word door 't licht weêr opgeklaard.
Waar by het ſtrenge der gevreesde noordſche buijën,
Job XXXVII: 16, 17. Verandert in 't geblaas van 't zacht en lieff'lyk zuiën.
En 't leert ons hoe voor veele uit 't menſchelyk geſlacht,
De dag der zaligheid zou worden aangebragt,
Jeſ. LIII: 5. Door Hem, die voor zyn volk hier als de Borg zou lyden,
Hen tegen 's hemelsch wraak bedekken en bevryden,
Den vreê herſtellen, op dat hun het levensregt,
Hebr. V: 9. 't Geen by hen was verbeurd, mogt worden toegezegd.

Van derzelver koleuren; zinnebeeldig aangemerkt. De verwen in den Boog vertoonen ons naar 't leven,
Het ganſch Genadewerk, waarvan we een ſchetze geven.
Zo beeldt de *Geele*, als vuur, ons allervoegzaamst af,
Rom. III: 25, 26. Het yvervuur van Gods Regtvaardigheid en ſtraf;
En 't *Rood*, daar in gemengd, kan duid'lyk daar by leeren,
1 Theſſal. I: 10. Hoe in den tyd de Borg Gods gramſchap af zou keeren;
Naardien de hitte van dien fellen bliksem gloed,
Col. I: 14, 20. Geleſcht zou worden in het purper van zyn bloed.
Terwyl 't bevallig *Groen* dat in dien Boog ook ſpeelde,
Tit. III: 4, 5. Dan, eigenaartig, Gods Barmhartigheid verbeeldde,
Daar Hy den armen menſch zyn gunste weder ſchenkt,
2 Tim. II: 13. Waar door Hy nogthans geen van zyne Deugden krenkt.

Werd

Werd ook de Boog om hoog gegeven tot een teken, TWEEDE HOOFDST.
De Levensvorst kan hier by worden vergeleken:
Dewyl Hy worden zou, tot eeuwig ziels behoud, Gestelt tot een Teken. Jes. XXV: 9.
Regtaartig in 't Geloof ter zaligheid beschouwd.
Wanneer Hy in het vleesch op aarde zoude wonen,
Om daar zyn heerlykheid en luister te vertonen, Joh. I: 14.
In welken wondertyd ook 't Euangeliewoord,
Door Hem gesproken, dan zou worden aangehoord,
Waarna Hy, eindlyk, zou de tek'nen doen verdwynen,
En zigtbaar op een koets van Wolken zelfs verschynen. 1 Thess. IV: 16, 17.
Maar letten wy, eer ik dit tafereel besluit, De kragt van Noachs zegen.
Wat hy ons door den Geest der Prophetie beduidt,
Door 't gene Noach sprak tot twee van zyne zoonen,
Wyl dit ons het geheim des Konings ook zal tonen:
Want daar hy zynen wensch eerst rigten zal tot Sem, Gen. IX: 26, 27.
Noemt hy JEHOVAH's Naam alleenlyk over hem.
Een zinstuk des geloofs, waar door hy wilde leren,
Hoe God eerst zou by Sem, en zyn geslagt, verkeren;
Aan wiens gelovig zaad, door Noach hier beschouwd,
Gods woord, het woord des heils, alleen zou zyn vertrouwd. Psalm CXLVII: 19, 20.
Tot dat Hy eind'lyk ook in Sems tent eens den Heiden
Zou lokken, daar zich 't volk van Japhet uit zou breiden,
Wanneer dan 't heilig zaad van Sem met Japhet saam'
Zich noemen zouden naar des Konings grooten Naam,

TWEEDE HOOFDST. Als 't volk dat Hem ten erve is op zyn eisch gegeven:
Waar in Hy door zyn Geest zou als de heilvorst leven,
Psalm II: 8. Waar by dan zou in 't oost en west en zuid en noord,
De heilmaar worden van dien Koning aangehoord.

Verwondering, met een slot-bede. Wat hebt ge ô Heilwoord, als men 't pit en merg der zaaken
Door het Geloof in al uw zoetigheên mag smaaken,
Wat hebt ge een groote schat van diepe wysheid in,
By het verhevene van uw verborgen zin.

Ach dat een hooger geest myn ziel zo mogt bestralen,
Dat ik de kragt daar van kon naar zyn' eisch afmalen,
Dan zou ik zo zyn lof vol vreugd met hart en tong,
Verheffen, dat ik my hier nimmer moede aan zong.
Dan streelde myn gezang 't gehoor van alle volken,
Dan rees myn heil gejuich noch hoger dan de wolken,
Dan kreeg ik nieuwe stof, om telkens mynen Heer
Te zingen, al Uw doen, is Majesteit en Eer.

DERDE HOOFDSTUK.

Van Abraham en zyn afkomst, deszelfs roeping; Gen. IX: 27—31. *Abraham neemt afscheid van Lot;* Cap. XIII. *Verslaat Kedor-Laömer, redt alzo zyne Bondgenoten; verlost Lot, keert weder na den slag; ontmoet Melchizedek; van Melchizedek zelve, en hoe die den waren* MELCHIZEDEK *heeft afgebeeld;* Cap. XIV. *Abraham*

ham krygt het Land Kanaän tot onderpand van iets beters. Cap. XV. *Wat hy by Mamres eikenbosch wonende, heeft ontmoet;* Cap. XVIII. *en waar op die verschyninge heeft gezien.*

DERDE HOOFDST.

Dus ver in weg gespoeid, verkort ik myne gangen,
En treê wat nader met myn blyde zegezangen,
Tot aan den stond en dach van vader Abraham,
Die dezen Koning tot zyn Schild en Borg aannam.
Na dat hy was uit Ur, van de afgoôn der Chaldeeuwen,
Getrokken, en gemaakt ten vader der Hebreeuwen,
Als zynde uit zaad van Sem ter waereld voortgebragt,
Van Therah, afgestamd uit Hebers nageslagt,
En van 't geloovig zaad, door God gesteld ten vader;
En dus treede ik met myn bespiegelingen nader,
Langs dit gewyde spoor als op een effen pad,
Tot Melchizedek, die zyn Throon te Zalem had.

Van Abraham en zyne afkomst en roepinge, tot op Melchizedek.

Gen. XI: 31. Cap. XVII: 4.

Ten einde nu dit stuk hier klaarder af te malen,
Zal ik myn aandagt tot den juisten tyd bepalen,
Waar in ik Abram zie, met Lot in overleg,
Waar elk zich neêr zou slaan; en Lot verkiest den wech
Ten oosten op te gaan, daar hy ook zo lang woonde,
Dat Kedor Laömer den vorst van Sodom hoonde
En sloeg in Siddemsdal, dien Koning en Birsa
Die 't opperste bewind had over Gomora,

Voorafgaande gelegenheid, 't geen ons leid tot Melchizedek.

Gen. XIII: 11.

Cap. XIV: 10, 11.

DERDE HOOFDST. Waar by hy teffens Lot met al zyn vee gevang'lyk
Gemaakt heeft, en dus van zyn wil en magt afhang'lyk,
Tot dat held Abraham den vyand gansch versloeg,
Gen. XIV: 14, 15. En 't overschot daar van veldvlugtig heenen joeg,
Met wederkeeringe van Lot en zyne bende,
Dat Sodoms vorst aan hem met dankbaarheid erkende.
Maar zagt, wie zie ik daar? 'k zie dien ontzachtbren Held,
Die zich by Bera heeft als Vorst aan 't hoofd gesteld?
vs. 18. 't Is Melchizedek, 't is der Kananieten Koning,
Vermaard in Jebus, die te Zalem had zyn woning,
Die hier ter plaatse, en juist op dezen zelfden tyd,
Zich overwinnaar toont na 't einde van den stryd,
Op dat hy niet alleen zou Abraham ontmoeten,
Maar over zyn triumph hoogstaatlyk hem begroeten,
vs. 19, 20. Gelyk hy daar bereids de reên zyn's komst betuigt,
En Abram zich voor hem met diepen eerbied buigt,
Hy zegent hem en brengt hem mildlyk toe zyn gaven,
Bestaande in brood, tot spys, en wyn om hem te laven,
En schoon hy tot een Vorst en Koning is gekroont,
Nogthans in kragt zich hier als Priester Gods vertoont.
Hebr. VII: 1—3. Wiens ordening zo wys en klaarlyk aangetekent,
Geenzins door 't Erfregt van zyn voorzaad wordt gerekent,
Noch iemand tot zyn ampt zich nagelaten heeft,
Psalm CX: 4. Gelyk de heilrolle ons dit klaar te kennen geeft;

Op

Op dat dit groot gewigt ten nutte ons opgeſchreven, DERDE HOOFDST.
Een voorbeduiding van een andre zaak zou geven:
Want hier door wordt aan ons het diep geheim beduit
Van 't geen de Godſpraak hadt in 't Paradys geüit; Gen. III: 15.
Hoe dat het Vrouwezaad, als Priester, door zyn ſterven,
Het regt eens tot de kroon als Koning zou verwerven,
Na dat door Hem den kop der ſlang zou zyn verplet,
En tusſchen beider zaad ſteeds vyandſchap gezet.
Maar wordt van dezen vorst zyne afkomst ons verzwegen, Nader aangemerkt.
Van wien hy heeft zyn ampt en waardigheid verkregen,
Noch waar zyn dag begon, noch waar hy einde heeft,
Alleenlyk dat men weet dat hy voorzeker leéft, Hebr. VII: 8.
Terwyl hy 't regt zyn's ampts bezat onövergang'lyk,
En niet, als 't Priesterſchap van Levi, was afhang'lyk. vs. 11.
't Zyn alle beelden van het groot genadewerk,
En van den wonderweg des Konings van de kerk:
Gelyk, de Geest dit heeft ons klaarlyk aangetekent,
Dat Hy zyn ampten niet uit kragt van 't Erfregt rekent;
Dat Hy zyn waardigheên eeuw uit eeuw in bekleed;
Dewyl Hy Priester werd met Goddelyken eed, Pſalm CX: 4.
Naar Melchizedeks orde, als duid'lyk ſtaat beſchreven,
Naar 't woord, waar in we aan Hem zien dit getuig'nis geven.
Is 't ook dat ons de naam van Melchizedek zeit, *Zedek*, betekent Geregtigheid.
Een Koning die in kragt bezit Geregtigheid,

DERDE HOOFDST. Die niet alleen komt in regtmatigheid regeren,
Maar ook om and'ren zyn Geregtigheid te leren.
Men doolt dan niet, wanneer dit, in zyn volle kracht,
Jer. XXIII: 5, 6. Wordt tot den Heilvorst, als zyn tegenbeeld, gebragt,
Gemerkt dat Hy na zyn aanbidd'lyk welbehagen,
In waarheid dezen Naam van *Zedek* zoude dragen,
Dewyl door Hem, voor veele uit 't menschelyk geslagt,
Dan. IX: 24. Geregtigheid en heil zou worden aangebragt.
Het woord van *Zalem*, dat zo veel beduid als vrede,
Leert ons ontwyfelbaar, als het voorgaande, meede,
Dat Hy, de *Vrede-Vorst* zou wezen in der daad,
Zach. VI: 12, 13. Gelyk Hy was gekend reeds in den Vrederaad,
Op dat Hy door zyn dood den sterveling het leven
Ephes. II: 14. Mogt schenken, en alzo den vrede wedergeven.
Van zyn leven. 't Geene ons van *Zalems* Heer gezegt wordt, dat hy leeft,
Is 't geen ons duid'lyk van den Vorst te kennen geeft,
1 Tim. III: 16. Dat, na Hy hier op aard zou zyn in 't vleesch gekomen,
En wederom van daar ten hemel opgenomen,
Hy zeggen zou, tot roem van zyne Majesteit,
Openb. I: 17, 18. 't Ben dood geweest, en 'k leef tot in alle eeuwigheid.
Van zyn beide Ampten, en waar op dat zag. Was Melchizedek, die te Zalem had zyn woning,
Niet slegts een Priester Gods, maar tevens ook een Koning,
Die al 't hoogwaardige, met majesteit bezat,
Hebr. VII: 1. Zo dat hy buiten hem op aard geen weêrgaê hadt;

Dit

Dit leerde hoe de Vorst, gelyk wy klaarlyk merken, DERDE HOOFDST.
Genade niet alleen, als Priester, uit zou werken,
Maar ook als Koning, door Zyn Woord en Geest, met kragt, Hand. X: 44, 45.
Zyn Majesteit en eer vertonen zou met magt,
En met verwond'ring doen Zyn Heerlykheid beschouwen,
Wanneer Hy zyne Kerke op de aarde zoude opbouwen.
Gelyk men daarom ziet Zyne Ampten saamgehegt,
Ter plaatze daar de Godt der Heiërscharen zegt, Zach. VI: 12, 13.
Dat Hy, de Man, wiens Naam is SPRUYTE, in zyne dagen,
Tot eer der heerschappy, den cieraad ook zou dragen,
En zitten op den throon, grootmagtig in zyn Ryk,
Als eeuwig Priester en als Koning te gelyk.
Zie daar het geene ik voor het naast verklaar te weten
Van Hem, die op Zyn throon als Koning is gezeten, Hebr. VII: 4, 21, 22. Vergeleken, Psalm CX: 4.
Met Majesteit bekleed, en die na de ordening,
Van Melchizedek, zyn groot Priesterwerk aanving.
Terwyl men vry van Hem mag zeggen voor alle ooren,
Dat Hy is eeuwig God door geen begin geboren, Prov. VIII: 23, 24.
Gelyk Hy blyven zal naar Gods getuigenis,
Het geen Hy was, zo lang als eeuwig eeuwig is.
Vergeef my, ô myn Vorst! vergeef my toch in dezen, Geloofsbede.
Zo ik te laag hier spreek van Uw bestaan en Wezen,
Bestier door Uwen Geest de uitgangen van myn ziel,
Op dat ik met ontzag voor Uwe Hoogheid kniel,

En

DERDE HOOFDST.

En eere Uw Heiligheid, aanbidd'lyk in de wolken;
Naardien ge U hebt gesteld tot roem van alle volken;
En reeds doet zien dien dag, omtrent Uw Godd'lyk werk,
Dat Gy in waarheid zyt de Koning van Uw Kerk.

Aan Abraham het Land Kanaän toegezegt, en wat hem dat te kennen gaf. Gen. XV: 18.

Dus zien we als in een schetz dit Koningryk beschreven,
En daar in Abraham door het Geloove leven,
Te meer wyl hy uit kragt en de inhoud van 't Verbond,
Met hem reeds opgeregt, toenmaals van God verstond,
Dat hy 't Land Kanaän zou in zyn zaad beërven,
En in gerust bezit dien vetten grond verwerven,
Uit welks zo milden schoot, met zegen overspoeid,
Exod. III: 14, 17. Staag olie, boter, melk en honig heeft gevloeid,
En d'ene voorraad na den ander, op kwam wassen.
Het geen men hierop heeft, naar 't oogmerk, toetepassen,
Is dat 'er in dat Land uit Abrahams geslacht,
Iets groots eens in den tyd zou worden voortgebragt:
Mich. V: 1. Dewyl men het geheim der eeuwen daar zou horen,
Wanneer de Koning in dat Land zou zyn geboren,
Alwaar Hy worden moest 't waaragtig Abrams zaad,
Rom. IX: 5. Gelyk Hy wordt genoemd, zo veel het vleesch aangaat,
In welken Abraham den zegen zou ontvangen,
Joh. VIII: 56. En daarom naar Zyn dag, ook uitzag met verlangen:
Terwyl vast Kanan hem verstrekt ten onderpand
Van een volmaakter deel en beter Vaderland,

Waar-

Waarom hy hier door ook op hoger dingen dachte, DERDE HOOFDST.
Dewyl hy op die ſtad met fondamenten wagtte,
Waarvan God Konstenaar, en zelf de Bouwheer is; Hebr. XI: 10.
En dus zag hy op een veel beetere erfenis,
Alwaar de Hemelvorst, door Koninglyke wetten, Luc. I: 32, 33.
De Zynen ſteeds doet op Zyn ryksbevelen letten.
Dat Abram, op dien grond, des Konings wonderdag, Nader aangemerkt.
In Kanaän van verr' reeds te gemoete zag,
Leert ons de plaats, alwaar hy enen Altaar bouwde, Gen. XIII: 18.
Waar by hy door 't geloof met zekerheid beſchouwde,
't Doorluchtig Vrouwezaad, den grooten Wonderzoon,
In wien God Abraham zou zyn een ſchild en loon.
Dies konde dit aan hem ſteeds tot vertroosting ſtrekken, Cap. XV: 1.
Dat God hem in dien Zoon als met een ſchild bedekken,
En voorts beſchermen zou door zyn geduchte magt
Als Koning, dien hy in 't geloove heeft verwagt.
Dat hy zou in zyn zaad, zelfs maar na weinig jaaren,
Het overgroot getal der ſterren ëvenaren, Cap. XXII: 17.
En dat Hy, deze Vorst en Koning, uit een vrouw,
Zo veel het vleeſch aangaat, ten voorſchyn komen zou,
Op dat hy, die geloofd, naar deze hemelorde,
In zynen zade alleen, van God gezegend worde: vs. 18.
Dewyl Hy komen zou, naar Gods onfeilb'ren Raad,
Als 't God verzoenende, en beloofde Vrouwezaad. Gal. III: 16.

DERDE HOOFDST.

En om op dezen voet met onvermoeide schreden,
Den heilwech des geloofs al verder in te treden,
Verdere overgang tot de beschouwinge van den dach van Abraham, by den eikenbosch van Mamre.
Zal ik by Abraham, met opzien naar omhoog,
De dingen in het kort en door een klaar vertoog
Voorts tragten na te gaan; doch egter my bepalen,
Om het voornaamste maar ter leeringe aan te halen:
'k Weide anders zeker, in dit ruime veld te breed:
'k Blyf daarom ook niet staan daar hy zich zelv' besneed;
Gen. XVII: 23.
Maar nader regtstreeks daar de Koning zich vertoonde
Aan Zynen knegt, toen hy met zyne hutte woonde
Cap. XVIII: 1—33.
By Mamres eikenbosch. Hier staam'le ik met myn dicht;
Omtrent het diep geheim van dit geloofsgezicht.
Ik vind myn ziel verrukt, my zelv' als opgetogen,
Daar 'k met verwondering die zaken na mag oogen.
Het oog van myn geloof wendt zich dan derwaarts heên;
Alwaar de Koning zelf, aan Zynen knegt verscheen,
Verzeld met Majesteit en hemelsche trauwanten,
Die vliegen op Zyn wenk als Zyne throongezanten.

Heilige beschouwinge van den Koning, door het gelove; met diepe vernederingsbede.
Wyl Gy dus, ô myn Vorst, tot Uwen Abraham,
Van Uwen 'throon, met zulken luister nederkwam,
En dat ik in 't geloof U hier ook mag ontmoeten:
Zo buige ik met ontzag my neder aan Uw voeten
En smeek eerbiedig, ach verleen my Uw genaê,
Dat ik de wysheid van dit diep geheim verstaa,

En;

En, door 't geloof, naarspoore Uw Goddelyke gangen, DERDE HOOFDST.
Dan sterkt Gy den triumph van myne zegezangen;
Want hebt Gy dit gezicht aan Abram meêgedeeld,
Gy hebt daar door Uw komst in 't vleesch hem afgebeeld,
In 't welk Gy, als het zaad van hem, U zoudt vertonen,
Wanneer Ge op aarde by den mensch zoudt willen wonen;
Terwyl ik hier ter plaats dit ook bespeuren kan,
Dat dan Uw komst zou zyn in 't land van Kanaän.
Wanneer Gy in dien tyd op de aarde zoudt verkeeren,
En van Uw Koningryk, de heilgeheimen leeren,
Terwyl Gy dan, tot roem van Uwe Majesteit,
Den glans vertoonen zoudt van Uwe Heerlykheid,
En als de trouwe Borg, geheel volmaakt door lyden,
Uw volk van zondeschuld en straffe zoudt bevryden;
Waar na Gy Uw gezag, vol luister, hier beneên,
Bestendig maaken zoudt door alle de eeuwen heên,
Na Gy verhoogd zoudt zyn ver boven lucht en wolken,
Ten einde Uw roem verstrekk' ten vreugde aan alle volken
En Uwen naam ten prys van hun zou zyn vermeld,
Dat Gy het, en Uw Ryk ten lof op aarde stelt.

'k Vervolg dan, in 't beloop van die geschiedenisse; Wettig besluit van dit heilig gezichte.
Men let nu, op dat men in dit gezicht niets misse,
Op 't weêr en op den stond van dezen wonderdag,
Waar in myn Abraham zyn Heer en Koning zag:

DERDE HOOFDST. Want was het toenmaals heet, dat kon hem klaarlyk leeren,
Den tyd wanneer den Vorst op aarde zou verkeeren,
Gen. XVIII: 1. Wyl door dien juisten ſtip, zo wys van God beſtierd,
Hab. II: 3 Hem by betekenis, dit aangewezen wierd,
Naardien daar van de glans uit d'Euangeliekimmen,
Zyn ſtralen ſchieten en zyn hoogte zou beklimmen,
Terwyl 'er voor Zyn komst een morgenſtond moest gaan;
Eer 't middaglicht in al zyn luister kon beſtaan.
Gal. IV: 4. In 't kort. God toont hier, dat Hy zou Zyn werk volenden,
Met Zynen Zoon op aarde, op Zynen tyd, te zenden,
En, dat ik ſluit', het geen van ons hier is gemeld
Was 't gene aan Abram in 't geloof werd voorgeſteld.

VIERDE HOOFDSTUK.

Aan Abraham wordt, na dat hy zynen zoone Izaäk gewonnen had, en die reeds een jongeling geworden was, van God geboden zynen eenigen, en geliefden Izaäk te ſlagten, op een der bergen van Moria; Cap. XXII: 2. *En wat daar door is afgebeeld: zynde dit alles geſchied door het geloove, ziende op den Voleinder des geloofs, den* MESSIAS.

VIERDE HOOFDST. 'k Treê na die korte rust thans voort, waar door ik nader,
Abraham Langs dezen wonderweg, tot Abraham den vader,

En

En zie hem, in 't geloof, gehoorzaam aan het woord,
Het woord van Gods bevel, dat van hem was gehoord.
'k Zie hem gereed zyn zoon, zyn Izaäk, te slagten:
Wat word ik thans vervoert door hemelsche gedachten,
Daar 't my gegund wordt te bespieg'len in den geest
Wat hier geschiedde en daar 't geheim van zy geweest!
In welks beduidenis reeds in den vroegen morgen
Des tyds, het wys geheim des Konings lag verborgen.
Wel aan, ik keer my dan tot u ô Abraham,
Daar gy uw eenigen geliefden, als een Lam,
Zyt bindende op het hout, met 't oog op hem geslagen;
Het hout zo korts geleên zelf door uw' zoon gedragen.
Wie staat hier niet verrukt, die uw geloof beschouwd,
Daar ge enen altaar op Moria hebt gebouwd,
Om daar op uwen zoon te slagten en te branden,
Ten proef van uw geloof, in deeze uwe offerhanden,
Indien geen hoger hand dit aan u hadt belet,
Als zynde uw offermes tot slagten reeds gewet,
Waar door uw zoon u werd van God als weêr gegeven;
Terwyl door hem uw zaad moest blyven in het leven.
En dus zo zie ik, dat in die geheimenis,
Een schat van kennisse, gewis verborgen is;
Dewyl 't ons leert en schetst, zo allerklaarst als nader,
Hoe al van eeuwigheid, der eeuwigheden Vader,

VIERDE HOOFDST.

krygt van God bevel, om zynen zoone Izaäk te slagten. Gen. XXII: 2. Hebr. XI: 17, 18, 19.

Gen. XXII: 6, 9.

VIERDE HOOFDST. Zyn eigen Zoon geschikt had in den vreederaad
Om, in des zondaars plaats, voor het bedreven kwaad,
Matth. III: 17. Wanneer Hy in den tyd Hem zou in 't vleesch verwekken,
Gal. IV: 4. Gen. III: 15. Ten offer, door Zyn dood, als Borg, by God, te strekken,
Op dat dus al Zyn volk, ontheft van 't helsch geweld,
Op nieuw zou worden in de gunst van God hersteld.

Nader beschouwd. En werd aan Izaäk, als reeds beroofd van 't leven,
Gen. XXII: 4. Juist op den derden dach het leven weêr gegeven,
Hebr. XI: 19. Op dat uit hem het zaad, zo duur beloofd van God,
Te voorschyn komen zou, dat brengt onze aandacht tot
Het zegenende zaad, om hier door aan te wyzen,
Hoe eens de Levensvorst, die weder moest verryzen,
1 Cor. XV: 4. Juist op den derden dag, zou uit de dood' opstaan,
Psalm XVI: 11. Om eeuwig ons op 't pad des levens voor te gaan,
En voorts het deel Zyns erf, voor eeuwig zich vergaêren,
En als Zyn Eigendom, door Hem gekocht, verklaren.

Izaäks opoffering als een Lam. Beschouwd men Iza'k als 't gehoorzaam offerlam,
Die 't vaderlyk bevel volvaardig op zich nam,
Gen. XXII: 9. En daar toe willig zich op 't moordhout vast liet binden;
Ook hier in is een schat van wys geheim te vinden,
Dewyl het waare Lam ons daar door wordt verbeeld;
Waar op de Geest al lang te vooren heeft gespeeld,
Wyl die eens komen zou naar 's Vaders welbehagen
Joan. I: 29. Om al de zonden aan het vloekhout wegtedragen,

Op

Op dat Hy dus verworf vergeeving van de schuld, VIERDE HOOFDST.
En tevens 't regt van God, in Hem zou zyn vervuld.
Gelyk Hy hierom ook, gewillig voor de zonden, Jes. LIII: 7.
Werd eeven als een Lam aan 't kruishout vastgebonden.
Want zo als Iza'k werd op 't altaar neêrgelegd, 1 Pet. II: 24.
Moest ook zyn tegenbeeld aan 't moordhout zyn gehegt,
Op dat de kelk geheel zou worden uitgedronken,
Die Hem voor al zyn volk, als Borg werd ingeschonken.
Werd Iza'k op een berg ten offer toegerecht, Waarom op eenen berg verrigt, en wat dit alles beduidde.
Het Tegenbeeld zal ons vertonen wat dit zegt:
Want letten we op het geen' dat Hem is wedervaren,
Ras zal dit ons 't geheim dier schaduwe verklaren,
Naardien Hy op een berg, als Hy zyne oogen sloot, Gen. XXII: 2. Marc. XV: 22.
Zyn ziele ook eenmaal zou uitstorten in den dood;
En dus zegt dit, hoe Hy in 't hevigst' van Zyn Lyden,
De hoogtens van het Ryk des Satans zou bestryden,
En tonen dus de kragt, van Zyn gestortte bloed,
Dewyl Hy na dien stryd met wakk'ren heldenmoed
Terstond en over dood en hel zou triumpheeren;
Ten einde Hy Zyn Kerk als Koning zou regeeren, Psalm XLV: 5.
Waar toe Hy worden zou hoogwettelyk verklaard,
Door 't groot bewys van Zyn doorlugte Hemelvaard, Hand. I: 9.
Wanneer Hy al de magt der waereld zoude tergen,
En vestigen Zyn throon ver boven al de bergen, Jesai. II: 2.

Om,

VIERDE HOOFDST. Om, zynde in heerlykheid, ten hemel ingegaan;
Als 't eens geslachte Lam, op 's hemels berg te staan;
Openb. XIV: 1. Cap. V: 9, 10. Alwaar Hy dan ook zou de vrolyke gezangen,
Van al het Geestendom, tot Zynen lof ontvangen:
Gelyk Hy ook van daar den Scepter van Zyn Magt,
Nochmaals zal tonen door Zyn Woord en Geest, met kragt,
Op dat Hy dus tot roem Zyn's Naams en Zyner Kerke,
Veel onderdanen tot Zyn eigendom bewerke,
En Hy den wagen van Zyn Euangeliewoord,
Doe rennen van het oost naar 't west, door zuid en noord,
Wanneer men dan zal zien die grote wondertyden,
Jes. LVIII: 14. Dat Zyne Kerke zal op 's waerelds hoogten ryden.
Besluit. Zie daar in korte schets, den Koning afgebeeld,
En waar op dat de zaak by Iza'k heeft gespeeld,
Doch om den zin daar van niet breder uit te leggen,
En van die schaduw hier ter plaats niet meêr te zeggen,
Zal ik langs dezen weg van zo veel wonderheên
Vervolgens tot den dach van Jakob overtreên;
't Geloof moet onze ziel gerust weêr derwaards leiden,
En tot dien optogt ons aandagt'lyk toebereiden.

VYFDE

VYFDE HOOFDSTUK.

De Patriarch Jakob gaat, om den haat van Ezau, uit zyn's vaders buis op zyn's ouders bevel, en trekt naar Syriën te Paddan Aram, by zynen oom Laban, om zich van daar ene vrouwe te nemen; legt zich op zyne reize neder op den weg, en droomt van een Ladder, welks opperste den hemel en onderste de aarde raakte, en waar langs de Engelen Godts op- en nederklommen; terwyl JEHOVAH *op den Ladder stond, die aan Jakob zyn genadeverbond toeriep;* Gen. XXVIII. *en wat zulks heeft afgebeeld omtrent den* MESSIAS.

VYFDE HOOFDST.

Jakob gaat uit zyn's vaders huis, naar Paddan Aram.

Op dezen mynen weg, en op dien zelfden voet,
Is 't dat ik Jakob in zyns ouders huis ontmoet,
Alwaar hem Iza'k en Rebekka zyne moeder
Beveelen heên te gaan tot Laban haren broeder,
En dat hy daar ter plaats voor zich ene echte vrouw
Bepaaldlyk uit het huis van Laban neemen zou,
Op dat hy hier door mogt den broederhaat ontvlieden
Van Ezau, en geen leed aan hem in 't minst geschieden:
En waarop Jakob ook, naar luit van dit bevel
Zyn 's ouders, zich begeefd naar 't huis van Bethuël,
En nemende met zich inmiddels ook den zegen
Zyn's vaders meê, naar 't land in Syriën gelegen.

VYFDE HOOFDST.

Maar let wat Jakob ſtraks in zynen ſlaap vernam;
Op dezen weg eêr hy te Paddàn Aram kwam,
Alwaar God in den nacht hem voor het kwaad bedekte;
En in de duisternis ten helder licht verſtrekte.

Legt zich neder, en droomt van een Ladder, wat zulks beduidde. Gen. XXVIII: 11–15.

Want, na dat hy zich had ter ruſte neêrgelegd,
Zag hy in zynen droom een Ladder opgeregt,
Van d'aarde hemelwaards, en, langs deszelven trappen,
Het Eng'lendom gezwind, ſtaag op en nederſtappen,
Terwyl JEHOVAH op denzelven ſtond en riep
Tot Jakob; in den droom, daar hy vast lag en ſliep,
Dat Hy hem, en het zaad dat na hem kwam te leven,
Al 't land waar op hy lag ten erve zoude geven,
En 't geen hem tevens ook zou zyn ten onderpand,
Dat eens de Borge op aarde, in dat gezegend land,
Gewiſs'lyk in den tyd zich zou in 't vleeſch vertonen,
Om voor een wyl als dan by Jakobs zaad te wonen.
En 't zelve door Zyn dood Zyn grooten naam ten prys,
Een Jakobs-Ladder zyn naar 't Hemelſch Paradys.

Nader betoogt.

Het lust my, om dit ſtuk des Konings te voldingen,
Nog nader tot het pit der zaken door te dringen;
Want zie ik, in 't geloof, hier dezen Ladder aan,
Dan moet ik weder met myn aandagt hoger gaan,

Vergeleken met Hebr. X: 19, 20.

En wel hoe dat de Vorst eens, voor zyne onderdanen,
Den levendigen weg van zaligheid zou banen.

En

DE LADDER JAKOBS.

VYFDE HOOFDST.

Al verder.

En raakte van beneên die Ladder met zyn top
Den hoogen hemel aan; zo klimme ik daar by op,
Met alle eerbiedigheid in heilige gedachten,
Op dat ik dus gestaag den invloed mag verwagten,
Waar door ik in 't geloof, van de aarde, hier beneên,
Moet dringen door 't geheim van zo veel wond'ren heên:
En dit, dit doet my weêr, om daar in niet te stuiten,
Terstond ook, in de zaak des Konings, dit besluiten,
Dat door het hoog en laag des Ladders werd verbeeld
De twee Natuuren van den Koning, en gespeeld
Op de onderscheiding van het ene met het ander; 1 Tim. III: 16.
Doch niet gescheiden, maar vereenigt met elkander.
Want ziet men 't boveneind tot in den hemel staan,
Dat wyst, myn's dunkens klaar, des Konings Godheid aan,
Terwyl het laagste deel des Ladders ons zal leren,
Hoe dat de Vorst als mensch op de aarde ook zou verkeren,
Naardien Hy in den tyd gewis uit Jakobs zaad, Hebr. VII: 14.
Daar toe verschynen moest, zo veel het vleesch aangaat, Rom. IX: 5.
Wanneer Hy dan ook zou 't verbeurde regt ten leven,
Door Zyn verdiensten, aan de Zynen wedergeven.
Zo dra Hy had voldaan der zonden straf en schuld,
En door gehoorzaamheid het regt der Wet vervuld, Hebr. V: 8, 9.
En dus de vrydeur van den Hemelweg weêr open
Gesteld, om derwaards met vrymoedigheid te lopen. Ephes. III: 12.

VYFDE HOOFDST.

Had deeze Ladder ook trapswyze zyne treên,
Waar langs men nederkwam van boven naar beneên:
Afdaling van den Ladder. Dit kon myn's dunkens weêr leerbeeldig ons afmalen,
Dat zo de Vorst met zyn genade neêr komt dalen
Joh. I: 12. Op al de genen die Hem reeds zyn ingeënt,
En elk die door 't geloof de kragt zyn's bloeds erkent.
Opklimming op dien Ladder. En klommen de Eng'len langs denzelven ook naar boven,
Tot in des Konings hof, het eeuwig hof der hoven:
Dat leerde, hoe men moet, langs 's Konings hemelloop,
Op ſporten klimmen van gelove, en liefde en hoop,
En dus volmaakt dien weg geduuriglyk betreden,
1 Theſſ. V: 17. Met yvervoeten van opklimmende gebeden.
Waarom door Engelen. Maar nog eens; wordt dit ſtuk, door Eng'len juist verbeeld,
Dan wordt daar door dunkt my op 't allerklaarst geſpeeld,
Hoe aanſtonds op 't bevel en 't ſpreken van den Koning,
Hebr. I: 14. Zyn dienaars van omhoog afdalen uit hun woning,
1 Petr. III: 22. En hoe zy, op den wenk volvaardig en bereid,
Pſalm CIII: 20. Gereed ſtaan tot den dienst van Zyne Majeſteit.
Beſluit. Nog kan der Engelen verbeeldinge ook verklaren,
Naar luid van 't bybelwoord, hoe zy begeerig waren
1 Petr. I: 12. De dingen in te zien van 't groot genadewerk,
Dat God eens zeker zou volbrengen voor zyn kerk;
Gelyk zy hierom by 't inkomen van de zonden,
Gen. III: 24. Ook werden in den Hof van 't Paradys gevonden,

Alwaar

Alwaar dit heilgeheim wierd allereerst verstaan, VYFDE HOOFDST.
Hoe dat het met des mensch herstelling toe zou gaan:
Want, wyl God nimmer kan Zich zelv' in 't minst verzaken, Gen. III: 15.
Zou Hy den weg des heils voor Zich betaam'lyk maken; Hebr. II: 10.
Gelyk daarvan in 't woord der waarheid, wordt gezegt, Jes. V: 16.
Dat God, JEHOVAH moet verhoogd zyn door het regt,
En Hy, die Heilige geheiligd, hier beneden
Op aarde, indien Hy zou Zich met den mensch bevreden.
En dit 's in 't kort de zaak, welke in haar regten aart,
Tot roem van God, ons werd door deezen droom verklaard.

Maar zagt 'k zie Jakob na dien slaap en droom ontwaken, Jakobs ontwaking uit den slaap, en zyn geloofs-besluit.
Verwondering doet hem byna geen aarde raken,
Hy draait zyn aangezicht en oogen heên en weêr,
Nu ziet hy naar om hoog, dan weder by zich neêr,
Terwyl hy in dien stand vol aandagt, opgetogen,
Gods wys bestier aanbidt en overgroot vermogen,
En laat zich hier op in geloofsverwond'ring uit,
Daar hy op dit gezicht nadrukkelyk besluit,
En zeid: JEHOVAH, die zyn trouw niet kan vergeten,
Is hier op aarde, schoon ik dat niet heb geweten, Gen. XXVIII: 16. 17.
Om welke reden ik ter dezer plaats, gewis,
Het daar voor houde dat de Koning zelf hier is,
Verzeld met duizenden van duizend Eng'len scharen,
Die ik thans voor myn oog onzigtbaar moet verklaren.

VYFDE HOOFDST. Dies wende ik in 't geloof, met vrees, myn aandagt tot
Het ſtille Bethel, als de plaats en 't huis van God:
Want hier, hier ſtaat de poort des Hemels voor my open;
Hebr. IV: 16. Waar door ik tot den throon myn's Konings vry mach lopen.

De kragt van Jakobs geloofs-beſchouwing. En dus zag Jakob reeds van verre in heerlykheid,
Den Koning afgebeeld in al Zyn Majeſteit,
Hy zag hoe dat de Vorst op de aarde in 't vleeſch zou komen,
1 Tim. III: 16. En daarop worden weêr ten hemel opgenomen,
Omſtuwt van de Engelen, gezeten op Zyn throon;
Hebr. I: 2. Erkend als Erfgenaam, en als den Wonderzoon
Des grooten Vaders, die geheiligd is, in 't midden
Openb. V: 11—14. Van al de Geesten, die Hem als hunn' Heer aanbidden:
Alwaar Hy nu met glans van eeuwig blinkend goud,
Voor altoos als den Vorst en Koning wordt beſchouwd,
En blyde toegejuicht, by beurten met gezangen,
Gy Heer, Gy Heer alleen zyt waardig om te ontvangen,
De majeſteit en lof, de dank, roem, eere en kracht,
Die u in eeuwigheid moet worden toegebragt.

ZESDE

ZESDE HOOFDSTUK.

ZESDE HOOFDST.

Jakob neemt den Steen op welken hy gelegen had, en steld dien tot een opgeregt teeken, zalfd dien met olie, en noemt de plaats Bethel; Gen. XXVIII: 18, 19.

Maar laat ons hier ter plaatse een weinig nog verbeiden,
En trachten in 't geloof onze aandacht op te leiden;
Dewyl de zaak van zelf ons nader hier bepaald
Omtrent het gene aan ons van Jakob wordt verhaald.
Men lett' dan, daar wy in 't geschiedverhaal voortvaren,
En trachten 't uitzicht van 't gebeurde te verklaren:
Dat hy den Steen, waar op hy zich had neêrgelegd,
Toen hy ontwaakte, tot een teken opgeregt,
En dien met olie in het vroege van den morgen
Gezalfd heeft. Hier in lag het wys geheim verborgen
Van Hem, die tot een Steen van hulp en toeverlaat
Reeds voorgeschikt was in den eeuw'gen vredenraad,
En daarom als dien Steen, wiens werk is gantsch volkomen,
Van al de Zynen eens zou worden aangenomen,
Schoon Hy, de Hoeksteen, zou van bouwliên onbedacht Psalm
Ook worden in den tyd verworpen en veracht; CXVIII: 22.
Doch die ook tevens tot een Hoofd des hoeks zou worden,
En met den cieraat zich van Heiligheid omgorden,

Wyl

ZESDE HOOFDST. Wyl Hy by 't einde moest Zyns bitter lydenswerk;
Zich tonen als de Grond- en Hoeksteen van Zyn Kerk;
Jes. XXVIII: 16. Die Hy door Woord en Geest dan zou tot een vergaêren,
En met Zyn wonderkragt ten einde toe bewaren;
Gelyk Hy nimmer van dat heilige getal
Joh. X: 27, 28, 29. Zyn's Erfdeels, hoe het zy, in 't minst verliezen zal:
Wyl toch het helsch geweld het nimmer zal gelukken,
Om die de Zynen zyn uit Zyne hand te ontrukken,
Cap. XVII: 9, 24. Gemerkt de Vader zelf, met wien Hy eeuwig leeft,
Voor eeuwig 't regt op hun aan Hem geschonken heeft.
Den Steen zonder handen afgehouwen. En eind'lyk mag men Hem ook als dien Steen beschouwen,
Die zonder handen van den berg wierd afgehouwen,
En die niet enkel zou de hoogtens tegen gaan,
Dan. II: 34, 35. Maar al 't verhevene daar van te morss'len slaan,
Gelyk al 's waerelds magt, de Koninglyke bergen,
Die tot hun ondergang Zyn hoogheid zouden tergen:
Daar Hy intusschen wordt, door alle tyden heên,
Verheerlykt en geducht, gevreest en aangebeên.
Jes. XLV: 24, 25. By welk een ieder zich zal in dien dag beroemen;
En zich naar 't eigendom van dezen Koning noemen;
Zo als voorzeker nog helklinkende dit woord
Door alle oorden heên moet worden aangehoord,
Dewyl men dan op Hem, van wegens Zyn vermogen,
Zach. III: 9. Zal zien als op dien Steen waar op zyn zeven oogen.

Waar-

Waar uit men duid'lyk ziet hoe zeer 't dan ook betaamd, ZESDE HOOFDST.
Dat hier ter plaats de Vorst wordt naar een Steen benaamd,
Doch, om niet ſtuk voor ſtuk het alles uit te breiden,
Zal ik voorts in 't geloof myne aandacht verder leiden.
Want wordt die Steen juist tot een Teken opgeregt, Ten Teken.
't Is klaar dat ook hier in iets meêr verborgen legt,
Alzo de Vorst hier by kan worden vergeleken,
Dewyl Hy ook geſteld zou worden tot een Teken; Luc. II: 34.
Want let men op 't geheim, dan ziet men in den zin
Van dit verheven ſtuk een hoger wysheid in:
Vermits men van den Vorst dit Teken zoude horen: Jeſ. VII: 14.
Dat Hy was in der tyd uit ene Maagd geboren,
Naar luid van 't geen' tot roem van Zyne Majeſteit,
Van 's waerelds uchtend reeds in Eden was voorzeid, Gen. III: 15.
En wel dat Hy op de aarde in 't vleeſch zou nederkomen,
Wanneer door Hem eens wierdt de menſchheid aangenomen,
En ſchoon Hy Iſrêl dan zou zyn, voor 't grootst getal,
Een Rots ter ergerniſſe en ſtruikelinge en val, Luc. II: 34.
Zo zoude Hy voor hun, die aan Hem zyn gegeven,
De opſtanding zyn voor 't vleeſch, en voor de ziel het leven. Joh. XI: 25.
En regtte Jakob dus dat Teken naar *omhoog*; Niet neder- maar op- waards ge- ſtelt.
Men ziet daarin al weêr een duidelyk vertoog,
Hoe dat de Koning eens in Zyn volwigtig lyden,
Wanneer Hy als de Borg op aarde zoude ſtryden,

ZESDE HOOFDST. By Jakobs nageslagt, ook in het open veld,
Dan worden zou *omboog* ten Teken voorgesteld,
Joh. III: 14. Doch na dat Hy volmaakt ten bloede had gestreden,
Hebr. II: 14. En het geweld des doods vernield en gansch vertreden,
Zou Hy eens uit het graf als overwinnaar gaan,
Openb. V: 6. En daar van tot bewys gelyk een Teken staan.
Al verder kan de zin ons tevens dit verklaren,
Hoe dat Hy als de Vorst, ten hemel opgevaren,
Gezeten op Zyn Throon, dan tonen zoude in kracht
Cap. III: 21. De vrugt van 't gene Hy als Borg had aangebragt,
Naardien Hy even daar moet tot een Teken wonen,
En als een Vorst en Heer en Koning Zich vertonen,
Tot dat Hy worden zal den volken tot aan 't end
Psalm LXXII: 7, 8. Des Aardryks, in den loop Zyn's Koningryks bekend:
Op dat Hy dus met magt in hemel en op aarde,
Matth. XXVIII: 18. Volkomen 't regtsgebied Zyn's Vrede-Ryks aanvaarde,
En ook de Naam van Zyn hoogwaarde Majesteit,
Jes. VI: 3. Mag worden van rondom de waereld door verspreid.

Heeft dien Steen gezalft. Doch om nu voorts niet meer van 't opgeregte Teken,
En zyn beduidenis, omstandiger te spreken,
Treê 'k ter bespieg'ling van de zalving, die niet min
Beschouwd moet worden in haar doel en waaren zin;
Want werd die Steen, waar op hy, Jakob, had gelegen,
Nog eindelyk by 't slot en 't spreken van den zegen,

Na

Na zyne opregtinge, met olie overstort, | DERDE HOOFDST.
'k Stel vast, dat daar door hier aan ons betekend wordt,
Hoe dat de Koning reeds meêr dan zyn amptgenooten, | Gen. XXVIII: 18.
Met vreugdenölie is gezalfd en overgoten, | Psalm XLV: 8.
En waarom dat ook niets in hemel of op aard
Met Hem kan worden in het minst geëvenaard: | Psalm LXXIII: 25, 26.
Dewyl Zyn gansch bestaan blyft in Hem onvergang'lyk
Bestendig, daar by niet van eenig ding afhang'lyk,
Gemerkt dat Hy, die met den Vader eeuwig leeft, | Joh. V: 26.
De kracht en 't vol bezit der Godheid in Zich heeft, | Col. I: 19.
En waarom dat Hy ook Zich elders dus laat horen:
Ik was voor 't aanbegin der dingen reeds geboren: | Prov. VIII: 23, 24.
Gelyk Hy, die al vroeg met Zynes Vaders Geest
Tot Koning is gezalfd, is altoos God geweest:
Zo dat Hy is en blyft die groote Vorst der eeren,
Door wien de koningen der aarde alleen regeeren. | vs. 15.
Dus ziet men middagklaar hoe dat al lang vooruit, | Besluit.
Door deze omstandigheên, iets anders werd beduid,
Terwyle de olie, die den ruststeen zagt'lyk streelde,
Figuurlyk op de zaak van 's Konings zalving speelde.
Maar om, langs dezen weg van zeer veel wonderheên,
Niet van het kort bestek myn's oogwits af te treên,
Zal ik ook deeze zaak, beknoptelyk volenden,
En my daarop terstond naar Paddan Aram wenden:

ZESDE HOOFDST.

Alwaar verscheide maal, uit 't geen daar is gebeurd,
De gang van dezen Vorst kan worden naargespeurd:
Hoewel ik echter zal in dezen my beperken,
Om dit navolgend stuk daarvan maar aantemerken.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Jakob te Paddan Aram wonende krygt verschil met zynen schoonvader Laban. De HEERE *verschynt aldaar andermaal aan Jakob in eenen droom, en zegt dat Hy dezelfde God was die hem te Bethel verschenen is, en beveeld hem van daar weder te keren naar zyn land en maagschap;* Gen. XXXI: 3. *En wat daar door aan Jakob werd te kennen gegeven.*

ZEVENDE HOOFDST.

De HEERE verschynt Jakob te Paddan Aram.

Zo dra ik mynen voet in deze landstreek zet,
En op 't gebeurde aldaar naar eisch nauwkeurig let;
Dan wordt my, onder veel van die gebeurtenissen,
Ten allerklaarst vertoond des Vorsts geheimenissen;
Waar onder deze is, dat ik vader Jakob hier
Zie in een twistgeding met Laban den Syrier,
Wyl Jakob niet alleen had nevens hem den zegen
Van God ontvangen, en veel have en goed verkregen,
Maar zelf nog meêr dan hy, niettegenstaande dat
Hy menigmaal den loon van hem veranderd hadt;

Gen. XXXI: 41.

Doch,

Doch in het hevigst van die droevige krakeelen — ZEVENDE HOOFDST.
Hoort men den Hemelvorst aan Jakob dit beveelen:
Keer weder Jakob tot uw vaderlyk geslacht — Gen. XXXI: 3.
In 't Erfland daar gy zyt ter waereld voortgebragt;
Ducht voor geen ongeval gy hebt geen kwaad te vreezen,
'k Zal met u zyn, en daar u tot beschutting wezen.
Gelyk ook Jakob straks, toen hy dit had verhaald, — vs. 4, 5.
Terstont zich in 't geloof heeft tot deez' reis bepaald.
Maar, om meêr van naby de gansche zaak te ontvouwen,
Laat ons hier het verhaal van Jakob zelf beschouwen.
Hy zegd, dat de ENGEL GODS * hem in den droom toeriep — vs. 11-13.
By zynen naam, terwyl hy nederlag en sliep,
En, eêr Hy nog van hem in dat gezicht afscheidde,
Met deze woorden dit met nadruk tot hem zeide:
Ik ben die zelfde God, die, op den weg voorheên
Te Bethel, in den droom, by nachte aan u verscheen,
Daar gy toen hebt gezalfd het opgerechte Teken,
Als ook beloofd, dat gy uw woord niet zult verbreken;
Keer weder tot het Land daar uwe maagschap woond.
Een zinstuk des geloofs, in 't welk ons word vertoond
Een nog veel hoger zaak, dewyl ons dit kan leren,
Hoe eens de Koning zou op aarde aldaar verkeren,
Wanneer vast Jakobs zaad, in dat gezegend land,
In menigte zou zyn als *sterren*, *stof* en *zand*.

* Namelyk den *Engel des Verbonds*, in wiens binnenste *Gods Naam* is; vs. 4, 5. vergeleken met Exod. XXIII: 20, 21.

Sterren. Gen. XV: 5. *Stof* Cap. XXVIII: 14. *Zand.* Cap. XXXII: 12.

 Ge-

ZEVENDE HOOFDST. Gelyk God die voorheên den vad'ren had gezworen;
Naardien de Vorst als Borg daar worden moest geboren,
't Is daarom ook zo veel als of de Koning zegt:
Dit 's 't land, waarop den eed van God JEHOVAH legt,
En waar na dat Hy u, en 't zaad van u, na dezen,
Zo veel 't in Hem gelooft, gewis ten God zal wezen,
En daar Ik eind'lyk zal, door al Myn liefdewerk,
Betonen, dat Ik ben de Koning van Myn Kerk.
Ontdekte Zich de Vorst alhier met zo veel klaarheid,
Als de *Engel des Verbonds*, daar door wordt ook in waarheid
Geleerd, en ons als in een klaare schets getoond,
Col. I: 19. Dat in dien Engel ook Gods gantsche volheid woond,
En Hy als Borg, in 't vleesch, op de aarde, in Zyne dagen,
Exod. XXIII: 20, 21. In 't binnenste van Hem, JEHOVAH's Naam zou dragen,
Wanneer Zyn volk zou zyn ten enemaal gered,
En onderweezen in de Koninglyke Wet;
Als Hy door Woord en Geest Zyn Heil-Ryk zou regeren,
Job XXXIII: 23. En aan de Zynen steeds hun regte pligten leren,
Gelyk het was beraamd reeds in den Vredenraad,
En in de heilroll' dit van Hem beschreven staat:
vs. 24. Laat hen niet dalen in 't verderf, tot straf der zonden,
Want Ik, Ik heb voor hun, den zoenprys uitgevonden.
En dus wordt Hy ons hier met nadruk afgebeeld,
Als waar op 't wys geheim toekomstig heeft gespeeld,

Wyl

Wyl ons hier word vertoond, wie de Engel was voorhenen ZEVENDE HOOFDST.
Die in den droom op aarde aan Jakob is verschenen,
En tevens waarom dat, naar 't geen' reeds is gezegd, Gen. XXXI: 11.
JEHOVAH's zegen, werd aan Kana'n vastgehegt,
Gelyk God alles klaar aan Jakob dit vertoonde,
Toen hy noch in het huis zyn's vaders Laban woonde, vs. 2, 3.
En op het welk hy straks gewillig, en naar 't hoog
Aanbiddelyk bevel, uit Paddan Aram toog.
En dit is 't geen, naar luid van ons bestek in dezen, Besluit.
Leerbeeldig in 't geloof moest worden aangewezen,
En waar meê niet alleen ik van die wonderzaak,
Tot dus verre ingezien, geheel een einde maak;
Maar tevens van die plaats my nu ook af zal scheiden,
En mynen aandagt naar de beeke Jabboks leiden,
Vermits my ook van daar een zuiv're glans toestraald,
Waar by de Koning wordt op 't heerlykst afgemaald.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Jakob trekt voort; Gods Engelen ontmoeten hem; reist verder en legerd zich aan den oever van de beeke Jabbok, daar by des nagts worsteld met een MAN, *die de* HEERE *zelve was; vergeleken met* Hos. XII: 5, 6. *En die aan Jakob wegens zyn vorstelyk gedrag den Naam geeft van*

ACHTSTE HOOFDST.

van ISRAEL, Gen. XXXII. *'t geen verder, omtrent het omstandiger, wordt verklaard en aangedrongen.*

Jakob trekt voort; hem ontmoeten Engelen.

Ik stap dan rustig, en met kloeke en wakk're schreden,
Op dezen mynen weg, om Jakob na te treden,
Naardien ik, in den loop en gang van dit myn werk,
Het regte spoor van hem tot myne blydschap merk:
Terwyl ik hem zie aan deez' zyde der riviere,
De rund'ren gadeslaan, dat hy ze zelf bestiere:
Terwyl het kleinvee wordt door herderen geweid,
En 't zogende daar van zeer zagtkens heên geleid.
En dus ontmoete ik hier dan wederom dien vader,
Niet ver van Giliad. Maar zagt ik treê niet nader,
Daar 'k, met verwond'ringe en ontroeringe aangedaan,
Genoodzaakt worde een poos by Jakob stil te staan,
'k Zie daar een gansche schaar van Eng'len hem ontmoeten,
Gen. XXXII: 1. En als een leger Gods door hem eerbiedig groeten,
Om welk gezicht die plaats, met reden zo beroemd,
vs. 2. Door vader Jakob werd Mahanaïm genoemd.

Jakob reist voort, naar de beke Jabboks; worsteld aldaar des nagts met een *Man*, en krygt den naam

En dat leert niet alleen den luister der trauwanten
Des Konings, maar ook hoe door hun, als afgezanten,
Aan dezen knegt van God werd duidelyk verklaard,
Dat Zich de Vorst by hem vertonen zoude op de aard',
En hoe zy waren van den hemel afgezonden,
Om deze blyde maar' inmiddels te verkonden.

Dat

Dat leidt dan ook terstond onze aandagt derwaards heên, ACHTSTE HOOFDST.
Alwaar de Wondervorst aan Jakob weêr verscheên:
Terwyl deez' schaduw ziet met nadruk op die dagen, van ISRAEL.
In welken veele, door 't geloof, van verre zagen, Vergeleken met
Op Hem, den Borg, door wien eens worden zou in kracht, Luc. II:10. Hebr. XI:
Geregtigheid en heil ten leven aangebragt; 13. Jes. LXI:
Gelyk dit alles klaar by Mozes is te vinden, 10.
Zo dra wy slechts de leer dier schaduwen ontbinden.
Begeert m' een proef te zien, van 't gene ik hier thans zeg,
Men zett' zich met my neêr by Jabbok aan den weg,
Daar ik reeds Jakob zie vertrouw'lyk toegetreden, Hos. XII: 5, 6.
En worst'lende in 't geloof, door vierige gebeden,
Met Hem, den Hemelvorst, en kwyt zich daar zo wel,
Dat hy van Hem verkrygt den naam van ISRAËL! Gen.
Een naam zo hoog geschat, die nimmer zal versterven, XXXII: 28.
Maar van het ene zaad op 't andere overërven,
En welkers waardigheid, tot aan des waerelds end,
Bestendig blyven zal by Jakobs kroost bekend;
Dewyl een iegelyk zich daar in zal beroemen,
Dat hy zich naar het zaad van *Israël* mag noemen. Jes. XLIV:
En vraagt men waar op dat, voorbeeldig en vooruit, 5. Wat zulks leerde.
Door deze worsteling van verre werd geduid?
Wel aan my dunkt dat dit aan Jakob konde leren,
Hoe dat de Koning eens op aarde zou verkeren,

ACHTSTE HOOFDST.

En tevens ook dat Hy zou uit het nageflacht,
Van hem, in 't nedrig vleesch dan worden voortgebragt;
Wanneer Hy wel als mensch by Israël zou wonen,
Zach. VI: 12. Maar tevens als de SPRUIT JEHOVAH's Zich vertonen;
Wyl Hy moest als de Borg, in 't eind Zyns lydens werk,
Bewyzen, dat Hy was de Koning van Zyn Kerk,
Zo dat Hy over dood en hel zou triumpheren,
En op Zyn gloriethroon als Hemelvorst regeren:
Gelyk dit wonderftuk, in zyn opmerklykheid,
Onze aandacht in 't geloof daar toe ten klaarfte opleid,
Gen. XLIX: 18. En waarom ik besluit dat Jakob met verlangen,
Begeerig was om 't heil van dezen dag te ontvangen.

Toebereidsel tot nadere beschouwing.

En let men op den tyd, waarin dit is gebeurd,
'Er wordt in dit vertoog iets hoogers nog bespeurd,
Wyl deze zaak te klaar en duid'lyk is omschreven,
Dan dat ze ons niet nog meer te kennen zoude geven;
Dies blyve ik by des tyds omftandigheden ftaan,
En merke, alleenlyk dit daar van maar kort'lyk aan:

Geloofsbedenking waarom die *Man*, des nachts en toenmaals niet by dag verscheen.

Komt hier de Vorst des nachts by Jakob op der aarde,
En was het dag, toen Hy Zich nader hem verklaarde:
Hier uit besluite ik naar myn oordeel dan met regt,
Dat daar meê wederom zeer duid'lyk werd gezegd,
Dat deze Hemelvorst aan Jakob en zyn zade,
Psalm CXLVII: 19. Eerst in het duist're zoude ontdekken Zyn genade,

Dewyl

Dewyl 'er moest een tyd gelyk de donk're nacht, ACHTSTE HOOFDST.
Voorafgaan, waar in Hy gelovig wierd verwacht,
En die door schaduwen bedekt was en verborgen
Zo dat men vragen zou, wat is 'er van den morgen?
Na welken schaduwtyd, het eind'lyk zou geschiên,
Dat Hy werd in den dag by 't helder licht gezien,
Zo dra den glans daar van, uit d'Euangeliekimmen,
Haar stralen schieten en haar hoogte zou beklimmen; Gal. IV: 4.
Wanneer men dezen Vorst zou zien in 't nedrig vleesch, 1 Tim. III: 16.
Waar op de schaduwleer in ver vooruitzicht wees:
Gemerkt Hy als de Borg by 't einde van Zyn dagen,
Gods gramschap in de plaats van and'ren zoude dragen; 1 Thess. I: 10.
Door welke worsteling Zyn's lydens zoude in kracht,
Verzoening worden voor den zondaar aangebragt;
Om dus door Zyne smert en Zyn gehoorzaam sterven, Hebr. V. 8, 9.
Den Zynen weêr het regt ten leven te verwerven:
Gelyk ik hierom en zo 'k meen, met regt besluit,
Dat hier door werd den dag der zaligheid beduid;
Dewyl vooraf de nacht der schaduw moest verdwynen, Rom. XIII: 12.
Eêr 't Euangelielicht op aarde zoude schynen.

Waar by men dan ook ziet hoe klaar 'er werd gespeeld Slot.
Op Vorst Messias, ons hier duid'lyk afgebeeld.
En tevens werd hier in, ook het geheim gevonden
Der schaak'ling van den tyd van beide de Verbonden.

NEGENDE HOOFDSTUK.

NEGENDE HOOFDST. *Jakob reist naar Bethel door Succoth, komt te Sichem, en koopt van de zonen Hemors een deel lands om daar in te wonen; de* HEERE *verschynt aldaar wederom aan Jakob en beveeld hem van daar voorttetrekken naar Bethel, om Hem een Altaar te bouwen; en aldaar wonende verschynt de* HEERE *aan Jakob andermaal, zegend hem, en geeft aan hem wederom den naam van* ISRAEL, *waarna God van boven hem opvoer, ter plaatze, daar Hy met hem gesproken hadde,* Gen. XXXV. *Het welk alhier verder wordt opgehelderd, en gelovig uitgebreid.*

Jakob reist naar Bethel.

Wyl myn bespieg'ling eischt, om verder voort te gaan,
Zal ik ter dezer plaats niet langer blyven staan,
Maar my straks op den weg bereid en vaardig stellen,
Om Jakob op de reis naar Bethel te verzellen;
Dit leidt myne aandacht dan ook met hem derwaards heên,
Daar hem de Hemelvorst weêr van naby verscheên;
En 'k nader deze plaats, om in geloofsvertrouwen,
Dit ver vooruitgezicht van Jakob te beschouwen,
Alwaar hy door 't geloof gesterkt, hier reeds den dag
Der zaligheid, van verr' met vreugde en blydschap zag.

Gebed om versterking.

Inmiddels bid ik U myn Heer, myn Vorst en Koning,
Aanziet Uw onderdaan van Uwe Hemelwoning,
En stort van Uwen throon Uw gaven op hem neêr,
Op dat hy spreeken mag, eerbiedig en ter eer

Van

Van U, zo hooggeducht tot in alle eeuwigheden; NEGENDE HOOFDST.
En laat hem, door Uw Geest beſtierd, ook hier beneden,
Zo verre 't mag beſtaan; met diepe ootmoedigheid,
Den roem verbreiden, Heer, van Uwe Majeſteit.
Wil tot dat einde in hem het zondenkwaad verbreken,
En doe hem zo vry uit van Uwe grootheid ſpreken;
Verlicht hem door Uw Geest, beſtier ter elker ſtond,
Daar Gy zyn onmagt kent, zyn pen en hart en mond:
Niets zal op aarde dan zyn yverdrift beteug'len,
Dan vliegt hy opwaards als met Cherubynen vleug'len,
En roept geſtaag U toe, U Heer, alleenlyk zy,
't Oneindig wys beſtuur in al Uw heerſchappy.

In hoop dan dat den Vorst my hier toe zal bewerken, Vervolg van het voorgaande.
En door Zyn goeden Geest myn zwak geloof verſterken,
Treede ik weêr op dien grond, met Jakob naar het land,
Dat van een beter goed, hem, was ten onderpand. Hebr. XI: 15.
Ik ſtap, op dat ik nu langs dezen weg, met order, Jacob trekt voort door Succoth naar Sichem.
Den ſpoed van onze reis naar myn beſtek bevorder,
Reeds wel te moê, gerust, met blydſchap, naar dit ſpoor,
De vlakke velden van het land van Edom door;
Daar ik van verre zie dat Ezau met zyn bende,
Vast aftrekt; op dat hy 't naar Succoth henen wende, Gen. XXXIII: 17.
Terwyl ik my verbeeld' dat ik by Jakob ben,
Naardien ik gints de Stad van Sichem onderken, vs. 18, 19.

NEGENDE HOOFDST. Alwaar hy by zyn komst, terstond van Hemors zonen,
Zich koopt een deel des lands, om daar gerust te wonen.

God verschynt Jakob te Sichem, en beveeld hem van daar naar Bethel te gaan. Gen. XXXV: 1.

Doch slechts na weinig tyds, dat hy by deze Stad
Op dat hy hier verbleef, zyn tent gevestigt had,
Verschynt hem wederom die God, die hem geleidde,
Van toen hy uit het huis zyn's vaders Iza'k scheidde,
Met dit gebod: staa op, vertrek hier weêr van daan,
En maak u vaardig om naar Bethel optegaan,
Daar gy weleêr vol angst, met bidden en met zuchten,
My aanriept toen gy moest voor uwen broeder vlugten,
En daar ik tot uw heil, en tot uw troost voorheên,
Met zo veel Majesteit u in den droom verscheên,
Gaa dan naar Bethel op; en, in geloofsvertrouwen,
Zult gy den Heere uw God aldaar een Altaar bouwen.

De HEERE verschynt andermaal by Jakob en geeft hem wederom den naam van ISRAEL.

Dit leidt dus wederom, na 't eind' van dit verhaal,
Onze aandacht verder heên, daar, voor de derdemaal,
De Koning, op het klaarst, aan Jakob Zich vertoonde,
Ten twedenmale na dat hy te Bethel woonde.
En zo zag Jakob, staag door hooger licht bestraald,
Den Wondervorst by zich op aarde neêrgedaald,
Tot wien wy hem, op 't woord, aan hem en zynen vaad'ren
Gedaan, met eerbied en met diep ontzach zien naad'ren,
Ontfangende, naar het aanbidd'lyk wys bestel,
Van Hem ten twedenmaal den naam van ISRAËL!

Gen. XXXV: 10.

Ten

Ten blyk dat Hy het was, die in den nacht op aarde, NEGENDE HOOFDST.
In 't worst'len als een MAN aan Jakob Zich verklaarde,
Dus hier aan Israël ontdekt wordt op den dag,
't Geen hy te Jabbok slechts als in een scheem'ring zag, Gen. XXXII: 29.
En daarom wys'lyk zich in dezen heeft gedragen,
Door niet naar Zynen naam toen op die plaats te vragen.
En even daar door is 't dat hier mede in het kort, Nader verklaard.
Op 't allerduidelykst ons aangewezen wordt,
Dat deze Hemelvorst dien Jakob heeft beleden,
Als zyn behoeder en zyn leidsman hier beneden,
God zelf was, en Hy met Zyn Koninglyke magt,
Dus blyven zou bekend, by Jakobs nageslagt,
Als naar 't beloofde woord zyn nakroost zou vermeêren,
En Koningen uit hem op hunnen throon regeeren: Gen. XVII: 6. Cap. XXXV: 11.
Op dat dus aan dat Land, dien zegen werd gehegt,
Welke aan zyn vaderen van God was toegezegd.
Dus die belofte by herhaling wordt gegeven
Aan Jakob en zyn zaad, dat na hem zoude leven.
Gelyk dat woord ook naar Gods trouwe, is in zyn kracht
Omtrent het Wonderzaad van Israël volbragt.
Dus zag hem Jakob, als den God der Heyërscharen, vs. 13. De HEERE voer op van boven hem.
Daar hy hem zegende, ten hogen hemel varen;
Alwaar hy hoog gedugt tot in alle eeuwigheên,
Van de Eng'len wordt gediend, geliefd en aangebeên;

Maar

NEGENDE HOOFDST. Maar wie ben ik om van dit groot geheim te ſpreken!
Daar ik ſlegts by een worm moet worden vergeleken,
En nochtans wil beſtaan te melden hier op aard,
Het gene alleen wordt voor d'onſterff'lykheid bewaard.
'k Bepaal my daarom op dat ik hier in niet misſe,
Tot mynen groten Vorst en Zyn geheimenisſe,
Door welke aan Jakob vast hier in 't geloof, vooruit
Den dag der zaligheid, toekomſtig, werd beduid.

Beſchouwing van den Altaar. Beſchouwe ik d'Altaar dan, zulks brengt my tot die tyden,
In welk de Vorst als Borg eens zou den vloekdood lyden,
Ter boetinge der ſchuld, wanneer door hem in kracht,
Gal. II: 20. Den zondaar 't levensregt zou worden aangebragt.

Des Vorsts verſchyning voorheên by nacht, nu by dag; wat zulks beduidde. Verſcheên de Vorst op aard welêêr, by nacht in 't duister
Aan Jakob, hier liet Hy, aan hem Zyn glans en luister,
Op 't allerheerlykst zien, by 't held're van den dag,
Waar in voorzeker ook iets meêr verborgen lag:
Want wat den tyd aangaat die kan gevoeg'lyk leren,
Wanneer de Vorst in 't vleeſch op aarde zou verkeren,
En wel ter tyd dat men het heuchlyk wonderjaar,
Gal. IV: 4. Van Gods Genade in kracht, zou worden regt gewaar,
Dus leidt het ons van zelfs tot de Euangeliedagen,
Waar in Hy zou, na Zyn vrymagtig welbehagen,
Op 't allerluisterrykst, met grote Majeſteit,
Joh. I: 14. Den glans ontdekken van Zyn tegenwoordigheid,

En

En niet alleen als dan op aarde Zich vertonen, NEGENDE HOOFDST.
Maar by en onder 't volk, van Israël ook wonen.
Ontdekte Zich de Vorst in 't land van Kanaän, Waarom in Kanaän verschenen.
Zo dunkt my dat ik straks hier uit bemerken kan,
Dat wanneer 't vleesch door Hem zou worden aangenomen,
Hy dan in Kanaän te voorschyn zoude komen, Micha V: 1.
Als 't land van overlang beschonken met dat regt,
En door JEHOVAH zelf den vad'ren toegezegd.
Moest in dat land het zaad van Israël vermeêren, Nader betoogt.
En daar uit Koningen op hunnen tyd regeeren, Gen. XVII: 6.
Dit leert ons klaar, dat ook uit dit hun nageslacht,
De Vorst zou worden naar Zyn menschheid voortgebragt,
Dewyl Hy tog moest zyn een Spruite uit Isrêls lenden,
Om de ongeregtigheid van Jakob af te wenden, Rom. XI: 26.
En waar na Hy, als Vorst, en groten Wonderzoon,
Zeeghaftig zitten zou op Zynen hemelthroon,
Waarby een ieg'lyk zou, tot Zynen lof gewagen,
Dat Hy de Heerschappy moet op Zyn schoud'ren dragen, Jes. IX: 5.
En dat Zyn heilig Ryk zal langer als de maan, Psalm LXXII: 7.
In haar geduurzaamheid bevestigd blyven staan,
Terwyl Hy van alom van elk zal zyn geprezen,
En over Jakobs huis voor eeuwig Koning wezen. Luc. I: 33.
Noch eens, waar meê ik dit zal eindigen, ten slot, Van de opvaringe Gods.
Zag Israël alhier te Bethel, tevens God,

NEGENDE HOOFDST.

Al ſprekende, van hem ten hogen hemel varen:
Hy wilde aan Jakob hier door dit geheim verklaren,
Vergeleken met Cap. XXIV: 51. Dat, daar Hy voor Zyn volk het overgroot ranzoen,
Aan God den Vader als den Regter, moest voldoen,
En Hy het door Zyn dood, gehoorzaamheid en lyden,
Voor altoos van den vloek, ten eenemaal bevryden,
Hy, na 't volbragte werk na Hy was opgeſtaan,
Luc. XXIV: 50, 51. Al zeg'nend naar omhoog zou zigtbaar heenen gaan,
Op dat Hy als de God van hemel, zee en aarde,
Met magt Zyn Ryksbeſtuur als Koning dus aanvaarde.
Wordt Hy die opvaard als den waren God geëerd,
Daar door wordt wederom ons duidelyk geleerd,
Dat Hy en is, en was, en blyft in 't onvergank'lyk,
Gedurig op Zich zelf, en niet in 't minſte afhank'lyk
Van eenig ding, en in het ongenaakb're leefd,
Pſalm LXVIII: 20, 21. En al de volheid van de Godheid in zich heeft;
Gelyk men daarom met zeer vuurige gedachten,
Steeds alles moet van Hem ter zaligheid verwachten.
Wat uit het voorgaande wettig vloeide, tot Jakobs vertroostinge. Joh. XIV: 2. Wanneer ik nu op al de omſtandigheden let,
En dus myne aandacht hier een weinig nederzet,
Zo is 't als of de Vorst met dit Zyn weggaan zeide:
Ik gaa aldaar u voor, dat Ik u plaats bereide.
Nu ſtrekt hier Kanaän aan u ten onderpand,
Van 't eens volmaakte deel, en beter vaderland,

Houd

Houd moed, vertrouwd op My, gy hebt geen's dings te vrezen, NEGENDE HOOFDST.
Want! ziet alwaar Ik ben, daar zal Myn dienaar wezen,
Hier zal Ik u gestaâg verzellen op uw reis, Joh. XII: 26.
En eind'lyk brengen in Myn Koninglyk Paleis,
Alwaar een gantschen oogst van reine hemelzielen,
Ootmoedig voor Myn Throon gestadig nederknielen,
En roepen: U alleen ô Koning is de magt, Vergeleken met Apoc. V: 11, 12. Psalm LXVIII: 25.
De roem en heerlykheid, de majesteit en kracht;
Hoe kostelyk zyn ons Uw Goddelyke gangen!
Zo zal Ik u ook als uw Koning daar ontvangen;
En steeds verheugen met den glans en 't eeuwig licht,
Dat af zal stralen van Myn heilig Aangezicht.

En dit is 't gene ik om onze aandacht te versterken,
Te Bethel weder had gelovig aan te merken;
Naardien ook even daar reeds langen tyd voor uit,
Aan Jakob en zyn zaad toekomstig werd beduid
Hoe staag de Wondervorst, de Zyne zou verzellen;
En eens Zyn Ryk volmaakt tot lof op aarde stellen,
Tot dat Hy eindelyk hetzelve van beneên,
Zal voeren naar omhoog door al 't onzien'lyk heên,
Op dat Zyn volk dan met de reine hemellingen,
Aldaar den roem Zyn's Naams op hoge tonen zingen;
Gelyk dit is het deel van 't volk dat heilig leeft,
En tot wiens eer de Vorst een welbehagen heeft.

NEGENDE HOOFDST. Dies ſtaa ik ook als nog met myn geloofs-gedagten
Hier by, om op dien tyd van zaligheid te wachten,
Wanneer het heilig Ryk van Zyne Majeſteit,
Bevestigd blyven zal in haar geduurzaamheid,
Pſalm Terwyl haar vredeſtand ook bloeijen zal na dezen,
LXXII: 5. Zo lang, als immer zon en maan bekend zal wezen.

Beſluit. Dat alles brengt my weêr gelovig tot dien dag,
Op welken dezen Vorst met Koninglyk gezag,
Zyn Ryk dan niet alleen by Jakob uit zou breiden,
Maar zekerlyk daar toe ook roepen zal den Heiden;
Terwyl Hy tevens dan tot een Banier voortaan,
Jeſ. XI: 10, 12. In 't midden van den drom der Natiën zal ſtaan,
Die met verheuginge te zamen in die dagen,
Naar Hem, en naar Zyn leere eerbiedig zullen vragen.
Wanneer Zyn naam ten prys, het wonder zal geſchiên,
Dat vele door 't geloof den Koning zullen zien,
Van welken de eene ſtraks, den groten Vorst ter eeren;
Cap. XLIV: 5. Zal zeggen: ziet ik ben het eigendom des Heeren!
En zo zal op de klank van 's Konings wonderwoord,
Vervolgens worden van een tweeden ook gehoord,
Dat hy meê door 't geloof, zich hier in zal beroemen;
Om tevens met den naam van Jakob zich te noemen.
Terwyl een derde voorts zal ſchryven, in dien tyd,
Dat hy des Heeren is; en dus zal elk verblyd,

Al

Al juichende, van dit Hoogvorst'lyk Ryk gewagen, NEGENDE HOOFDST.
En tot zyn eer den naam van Israël dan dragen.
Wanneer dus ook de glans van Zyne Majesteit,
Op 't allerheerelykst zal worden uitgebreid;
Zo dat men van dat volk zal zeggen, ten aanhoren:
Van elk: ziet, deze zyn, door Woord en Geest herboren!

TIENDE HOOFDSTUK.

Nadere beschouwinge der ontmoetingen van Jakob, in den loop zynes levens; wordt, te Bethel wonende, overvallen door hongersnood; zendt tien zyner zonen naar Egipten af, om brood; wat zulks ons leert. Jakob zendt andermaal zyne zonen, nevens Benjamin; Juda stelt zich Borge voor zynen Broeder; Jakobs zonen komen in Egipten; hunne ontmoetingen aan 't huis van Joseph; vertrekken weder van daar; worden achterhaald; keeren weder. Juda verantwoord zich. Joseph ontdekt zich aan zyne broederen. Jakobs zonen komen te huis, met deeze blyde maare. Jakob trekt af naar Egipten, komt te Berzeba, alwaar de HEERE *aan hem verschynd; trekt voort, en ontmoet Joseph. 't Geen breder nagezien kan worden* Gen. XLII tot XLVII. *Ingesloten.*

Om dezen wonderweg des Konings door te treên, TIENDE HOOFDST.
Wende ik dan ook terstond myn aandacht derwaards heên,
Waar vader Jakob stil met al zyn have woonde,
En Zich de Koning meer dan eens aan hem vertoonde.

TIENDE HOOFDST. Op dat ik nu dit ſtuk naauwkeurig naar mag gaan,
Blyve ik een weinig by den loop zyns levens ſtaan;
In welke hy geſtaâg met zeer veel tegenheden,
Door Godvrucht en geloof, ſtandvaſtig heeft geſtreden;
Van welke deugd, in hem, een ſchonen glans afſtraald,
Indien men let op 't geen daar door werd afgemaald.
Doch om in dit betoog onze aandacht te beperken,
Zal ik 't voornaamst hier van maar trachten aan te merken:
Gen. XXXIV: 2—31. Wy zien dan 't kwaad dat hem by Sichem is ontmoet,
't Geen daar gepleegd is aan zyn eigen vleeſch en bloed,
Welk aan het heilig zaad van Jacob niet betaamde:
Waar over hy zich ook met diepe rouwe ſchaamde,
Gelyk ook over 't geen, niet min tot ziels-verdriet
Van hem, aan Hemor en zyn zonen is geſchied;
Zo trof hem 't ſmertlyk kwaad by 't klimmen zyner Jaren,
Cap. XXXVII: 18—36. Dat hy om 't droevig lot van Joſeph moest ervaren:
En na dat hy dien zoon zeer bitter had betreurd,
Om 't geen te ontaart aan hem te Dothân was gebeurd;
Cap. XLV: 5. Schoon Jakob toen niet wist, dat God dit kind beſpaarde
By 't leven, en hem tot een hoger eind bewaarde;
Zo zendt hy eindelyk, geperst door hongersnood,
Cap. XLII: 1—3. Tien zonen van hem naar Egipten af om brood
Te kopen, met bevel om 't uit dit Land te halen;
Waarby 'k inzonderheid myne aandacht zal bepalen,

Dewyl

Dewyl des Konings komst als Borg in 't vleesch, voorzegd, TIENDE HOOFDST.
Van God was aan den Stam van Juda vastgehegt,
Die even daarom ook aan Jakob zoude geven, Micha V: 1.
Het tyd'lyk brood waar door ook Juda's huis moest leven; Openb. V: 5.
Want op dat dezen Stam, van honger fel gedrukt,
Niet met den wortel wierde op eenmaal uitgerukt,
Zo zal, op welk beschik van God men hier moet letten,
't Volöp Egiptenland zyn schuuren openzetten,
Ten einde uit zynen schat en ryken overvloed,
Inzonderheid dien Stam van Juda wierd gevoed;
Waar na men niet alleen haar takken zou zien bloeijen,
Maar in den tyd ook tot haar volle wasdom groeijen,
Dewyl de Koning, naar het vleesch, uit dat geslacht, Gen. XLIX: 8, 11.
Naar 't wys bestel van God moest worden voortgebragt;
Wanneer dat Hy dan ook by Israël zou wonen, Hebr. VII: 14.
Om zich als 't ware Brood des Levens, te vertonen. Joh. VI: 48.
En staa ik verder nog wat stil by dit verhaal
Daar Jakobs zonen, zich nu voor de twedemaal Gen. XLIII: 1—14.
Vervaardigen om naar Egipten heên te trekken,
Dit moet in ons ook weêr vernieuwden aandacht wekken;
Wyl ons van Juda, daar met nadruk, wordt vermeld,
Dat Hy zich heeft tot Borg voor Benjamin gesteld. vs. 9.
En vraagt men waar op dit geheim in dezen speelde?
't Is zekerlyk dat dit ons allerklaarst afbeeldde

Den

TIENDE HOOFDST. Den Vorst, die in den tyd der volheid uit een vrouw;
Zo verre 't vleesch aangaat, te voorschyn komen zou,
Rom. IX: 5. En by wiens blyde komst men dan, vol vreugd, zou horen,
Dat Hy uit Juda's stam op aarde was geboren,
Gelyk terstond die zaak onze aandacht weêr bepaald,
Op 't geen, dat hier door van dien Vorst werd afgemaald,
Gen. XLIII: 9. Want stelde Juda zich tot Borg by zynen Vader,
Voor zynen broeder, zo beteekende dat nader,
Dat daar by voorschetze al bereids door werd voor uit
De komste van den Vorst uit hem in 't vleesch beduid,
Want zo Hy immer zou de Zyne zalig maken,
Jer. XXX: 21. Moest Hy eerst met Zyn Hart, als Borg tot God genaken,
En daar toe in 't gerigt voor Zyne broed'ren staan,
Jes. V: 16. Tot dat het strenge Regt Zyn's Vaders was voldaan:
Dewyl Hy hier toe had, tot boeting voor de zonden,
Job XXXIII: 24. Den zoenprys van Zyn bloed tot lossing uitgevonden;
Door welken Hy ook zou Zyn heilig zaad en erf,
Verlossen uit 't geweld van 't eeuwige verderf,
Waarom dan, zou Gods Wil naar 't heilig regt geschieden,
Psalm XL: 8, 9. Hy als de Borg voor hun Zich zelven aan moest bieden.
Maar om niet al te ver te wyken van het spoor,
Het geen ik in 't bestek van dit myn werk verkoor,
Zal ik hier voor een wyl de zaak van Juda sparen,
En nader in 't vervolg, daar over my verklaren:

Dies

Dies wende ik mynen gang meê naar Egipten heên, TIENDE HOOFDST.
Waar Jakobs heilig zaad ook andermaal verscheen,
En ik my hun verbeel, hen volgende in gedagten, Gen. XLIII: 15.
Voor 't Koninglyk Paleis van Pharaö te wagten,
Na dat hun wederkomst den Vorst was aangezeid:
Daar worden ze in het huis des Prins* van 't Ryk, geleid: *Joseph.
Alwaar zy allen staan van wegen 't groot vermogen
Des Landheers, met ontzag, eerbiedig neêrgebogen,
En na men de aanspraak hadt tot dezen Prins gewend,
Die hen gelyk voorheên als zyne broeders kent,
Zie ik vervolgens hen met de uiterste eerbewyzen, Gen. XLIII: 33, 34.
In 't prachtige Paleis van hem, volvrolyk spyzen;
Waarna een ieder zich in diepen eerbied buigt,
En zyn erkentenis voor 't goede, aan hem betuigt;
Terwyl zy onderling elkanderen opwekken, Cap. XLIV: 3.
Om met hun voorraat weêr naar Kanaän te trekken,
Het welk van dezen Prins ook zelfs wordt goedgekeurd;
Doch let met my op 't geen zo onverwagts gebeurd:
De Prins had op het oog om door hen te bedroeven vs. 4.
Hun trouwe aan Benjamin zyn broeder te beproeven;
Want na van ieder was 't geëischte aan hem voldaan,
En zy gerust van daar nu waren heên gegaan;
Doet hy het gantsche zaad van Jakob agterhalen,
Om voor een diefstal, naar men voorgaf, te betalen,

TIENDE HOOFDST. En wel dat hy, die hier aan ſchuldig werd geacht,
Op 't ſpoedigſte by hem moest zyn te rug gebragt;
Gelyk ook zy, die uit het midden der getelden
Gen. XLIV: 6. Dit aanbevolen was, aanſtonds ter ſtad uitſnelden,
En troffen Jakobs kroost, te zaam in overleg,
Vroegtydig en niet ver van daar, nog op den weg,
En, na dat ieder had zyn eigen zak ontbonden,
vs. 12. Word juist de ſchuld in die van Benjamin gevonden,
Waarop hy, daar vast elk is in de ziel ontroerd,
Gevang'lyk word van daar weêr tot den Prins gevoerd;
vs. 13. En 't gantſche broedertal, by 't ſcheuren van hun kleêren,
Al ſchreijende, ook naar 't huis des Landvoogds wederkeeren,
Wien Juda, by zyn komst, hoe diep in 't hart ontſteld,
Al 't geen hun op den weg bejegende vermeld,
En bid deswegen voor zyn broeder om verſchoning,
Met aanbod van zich zelv' ten dienste van den Koning:
Maar vruchtloos; wyl de Prins, die Pharo's Ryk regeert,
vs. 17. Geen ander tot zyn ſlaaf dan Benjamin begeert.
Hierop valt Juda weêr aan 't bidden en aan 't ſmeeken,
En wenscht ſlegts nog een woord tot hem te mogen ſpreken,
Alzo hy voor dien zoon, ontfangen uit de hand
Gen. Zyn's waarden vaders, zich tot Borge hadt verpand,
XLIII: 9. En byaldien hy ook in dezen mogte falen,
Cap. XLIV: 31. Hy zynen vader zou in 't graf zien nederdalen;

Dies

Dies zegt hy: niet alzo myn Heer, hoor nog eens aan; TIENDE HOOFDST.
Dat toch die Jongeling mag naar zyn vader gaa n, (ven,
Maar houd uw dienstknegt vast, wil hem die schuld aanschry- Gen. XLIV: 33.
En doet hem, daar voor, u ten slaaf, voor altoos blyven;
Want hoe, hoe zoude 't gaan met hem die ons verwacht,
Als ik zyn Benjamin tot hem niet wederbragt? vs. 34.
Ei keer daarom dien slag, ô Prins, opdat myn vroomen
En lieven vader die toch niet moge overkomen,
En ik het kwaad niet zie, het welk hem treffen zou,
En domplen in verdriet en eindeloozen rouw.
Let nu aandacht'lyk op de kracht der donderwoorden, Jozeph ontdekt zich.
Die Jakobs zoons hier op met veel verschrikking hoorden;
Naardien de Prins van 't Ryk zich voords niet langer kon
Bedwingen, wyl de liefde op hem het hart verwon; Cap. XLV: 1.
't Geen hem deed zeggen, by het slot van Juda's reden:
Doet alle Egiptenaars uit myne kamer treden.
Ras zag men welk een vloed van traanen hy uitgoot, vs. 2.
En hoe hy weenende zyn boezem gantsch ontsloot,
Dermaate dat zy, die zelfs ver naar buiten stonden,
De stemme zyn's geweens van binnen, hooren konden;
Wyl hy met luid geschrey tot zyne broed'ren liep,
En, hen omhelzende, op 't weemoedigste toeriep:
Schrikt niet, 'k ben Joseph zelf, wiens ziel gy zogt voordezen,
Toen ik aan Ismaël ten slave, werd verwezen, vs. 4.

TIENDE HOOFDST. Waar door ik waarlyk heb van u veel kwaads geleên;
Doch ziet! 't is God die my gebragt heeft herwaards heên,
En tot deez' grooten ſtand van heerlykheid verheven,
Gen.XLV: 7, 8. Op dat ik tot behoud zou ſtrekken van uw leven,
En daarom vreest niet, neen! zegt my de waarheid toch,
Is 't alles wel met u, en leeft myn vader nog?
Zo ja, keer dan met haast, keer weder al te gader
vs. 9. Ten ſpoedigſte van hier naar mynen gryzen vader,
En zegt hem dat hy zich toch nu niet meêr bedroev',
Maar tot my overkome en niet in 't minst vertoev',
Verhaalt hem tot zyn troost, het geen gy zaagt, volkomen,
Hoe ik, ſchoon hem ontrukt, ten throon werd opgenomen.

Jacob verneemt, dat Jozeph leefd. Wanneer nu dezen maar' tot Jakobs ooren kwam
Door zyne kind'ren, en hy duidelyk vernam,
Het geen elk hunner was by Jozeph wedervaren,
En hoe zy aan het huis van hem, bejegend waren;
Word hy zich zelv' ontvoert, met blydſchap aangedaan,
vs. 26. Hy peinst, hy zucht en blyft als nog in twyffel ſtaan;
Daar hy deez' waarheid eerst te regt heeft aangenomen,
vs. 27. Toen Pharo's wagenen nu waren opgekomen.
Al 't antwoord dat hy op 't verhaal gegeven heeft,
vs. 28. Was enkel: 't is genoeg! myn zone Joſeph leeft;
Dien ik zoo lang een reeks van tyd heb moeten derven,
Ik haast' me op dat ik hem nog zien mag voor myn ſterven;
Gelyk

Gelyk Hy hier door, ook ten kragtigfte opgewekt, TIENDE HOOFDST.
Zeer fchielyk en met haast uit Kana'n henen trekt,
Met al het geen aan hem, zyn Bond-God, hadt gegeven,
Geduurende den tyd van zyn beftaan en leven;
En kwam toen allereerst in Berzeba getreên, Gen. XLVI: 1.
Alwaar de *Hemelvorst* hem andermaal verfcheen,
Na dat hy in 't geloof, alvorens de offerhanden,
Voor 't aanfchyn van den God zyns vaders deed ontbranden,
Waar op Hy, die om hoog, 't onnaakb're licht bewoond,
Op de aarde aan Jacob Zich heeft in dien nacht vertoond;
Terwyl Hy Zynen glans doet door het duistre ftraalen,
En Jakob by zyn naam ftraks toeroept tot twee maalen, vs. 2.
Hem zeggende: IK, IK BEN DIE GOD UW'S VADERS! Dat
Myn's inziens dezen zin, vol nadruks, in zich hadt:
Ik ben die God op wien uw vaders fteeds vertrouwden,
Waarop ze alleen den roem van hun Geloove bouwden;
Ja 'k ben die zelfde God van Abraham Myn knegt, Cap. XV. 18.
Met wien Ik Myn verbond welêêr heb opgeregt,
En ook met Izaäk, uw teêrgeliefden vader, Cap. XXVI: 24.
Aan wien Ik verder dit bekrachtigd heb; en nader,
Die God ô Ifraël, die reeds aan u voorheên
Te Bethel, aan den weg, in énen droom verfcheen, Cap. XXVIII: 13, enz.
Tot wien gy menigmaal in uw benaauwtheid zuchtte,
Als gy voor 't aangezicht uw's broeders Ezaus vlugtte,

TIENDE HOOFDST. Gelyk Ik toenmaals u beschutte met Myn magt,
En u in veiligheid naar Paddan Aram bragt,
Gen. XXXI: 13. Van waar Ik weder u, wanneer gy tot My schreide,
Terstond uit Labans huis naar Kanaän geleidde,
Op dat ge in zegening bewoonen zoud het Land,
Welk van een beter goed, uw strekt ter onderpand;
Alzo Ik My aldaar als God-mensch zal vertoonen,
Wanneer Ik in den tyd op de aarde in 't vleesch kom woonen;
Ja 'k ben die zelfde God, zo als Ik heb verklaard,
Die Zich volkomen heeft aan u geopenbaard,
Cap. XXXII: 24. enz. Na dat gy met My hebt geworsteld, in 't verborgen,
Doch nader u bekend werd in den vroegen morgen:
Daar 'k u te Bethel reeds Myn hulp heb toegezegd,
En Myn Verbond aldaar met u heb opgeregt;
Daar wilde Ik niet alleen My zelve aan u verklaaren,
Cap. XXXV: 13. Maar daar zaagt gy My ook van u ten Hemel vaaren;
Ik, Ik dan ben die God, die, door Myn grote magt,
U allen leet ontruktte en in de ruimte bragt;
Daar Ik dan nimmer heb tot heden u begeven,
Of ooit verlaten, maar behouden in het leven,
Cap. XLVI: 3. Vreest dan niet af te gaan, naar Pharo's magtig Ryk,
Verlaat u op Myn magt: Ik zeg u te gelyk,
Dat Ik u derwaards heên zeer veilig zal geleiden,
Wyl Ik uw zaad aldaar in menigte uit zal breiden,

En

En maken uwen naam, waar men zich keerd of wend, TIENDE HOOFDST.
In gantsch Egiptenland en zelf alom bekend,
En tot een onderpand van 't geene Ik wilde zeggen,
Zal Jozeph zyne hand op beide uw oogen leggen. Gen. XLVI: 4.
Hier op trekt Jakob af, en zet zyn reize voord, Jakob trekt voort en ontmoet Jozeph.
Gerust op 't geen hy van den Koning heeft gehoord,
Maar zagt, my dunkt, 'k zie hem bereids aldaar ontvangen,
En Jozeph om den hals van zynen vader hangen, vs. 29.
Daar hy met luid geween zyn blyde stem verheft,
Waar meê hy 't lievend hart zyn's ouden vaders treft,
Die hem ook straks omhelsd zeer teder met ontfarmen,
Hem klevende aan den hals, hem drukkende in zyne armen,
Uitroepende in dien stand, zo naauw aan hem verkleefd:
't Is my genoeg te zien myn zone, dat gy leeft, vs. 30.
Dank zy JEHOVAH die my dit nog deed verwerven:
Ik gaa nu heên, en zal hier voor uw aanschyn sterven.
En alzo ondervond haast Jakob, in zyn lot,
Op 't einde, al 't geen aan hem, verzekert was van God,
Terwyl hy, laatstlyk, na een weinig tusschenpoozen,
Ter woon raakt met zyn have in 't vrugtb're land van Gozen, Cap. XLVII: 11, 27.
En zag zo over gantsch Egiptenland, zyn zoon
Regeeren, als een Ryks-Bestuurder van de kroon.

ELF-

ELFDE HOOFDSTUK.

ELFDE HOOFDST.

Van Jozeph, die de geliefde des vaders was, en zelfs boven zyne broederen; van zyne schoonheid; van zyn herder-ampt; van zyne uitzending door zynen vader; van zyne uitmuntende verheffinge gevolgd op al zyn lyden en ontmoetingen; alzo hy gesteld werd tot een heer en vorst over gantsch Egiptenland. In deze en in noch meêr andere overëenkomsten blykt dat Jozeph een doorluchtig voorbeeld is geweest van Vorst MESSIAS. *Alles beschreven,* Gen. XXXVII. tot XLV. *ingesloten.*

Van Jozeph in 't byzonder.

Indien ik trachtte hier deez' stof nu af te breken,
Gewislyk zouden dan de steenen hier van spreken;
Gemerkt, in 't geen aan ons van Jozeph word gezegd,
Des Konings wys geheim ook opgesloten legd,
Waar voor men, uit het gene 'er klaar van is beschreven,
Een gantsche wolke van getuigen op kan geven:
Dies laat ik dan een wyl de zaak van Jakob staan,
En merke inmiddels die van Jozeph eerst'lyk aan.
Doch waaromtrent ik my ook weder zal bepalen,
Om het voornaamste alleen daar van hier af te malen,
Daar 't by my zeker is, dat Jozeph ook vooruit,
In 't geen hem wedervoer, den Heilvorst heeft beduid,
En, wel hoe die in 't vleesch op de aarde zou verschynen
Als Borge, en dus tot vreugde en blydschap, van de Zynen
Naar-

Naardien Hy voor den geen, die steeds op Hem betrouwd, EERSTE HOOFDST.
Zou zyn een toeverlaat tot eeuwig ziels behoud.

Op dat ik dan myn plicht in dezen mag betrachten, Gebedt.
Zo heilig door Uw Geest, ó Vorst, al myn gedachten,
Op dat ik spreken mag, met klem en kragt van reên,
En dringen door 't Geloof tot in 't onzien'lyk heên:
Wil tot dien einde, my, door Uwen Geest versterken
Met kracht, en tot Uw Lof en Heerlykheid bewerken,
En doe my, onder het geleide van Uw Hand,
Op 't allerlevendigst, met een verlicht verstand,
Alzo de dierbaarheid van Uw Genadeschatten
Door 't heilgeloof, dat U ombelst, te regt bevatten.

'k Zet dan myn aandacht stil eerbiedig hier ter neêr, Voortgang.
Daar ik zal trachten om, tot lof, en roem, en eer,
De zaaken van myn Vorst zodanig te behand'len,
Dat elk wie dit ook leest myn voetspoor naar kan wand'len,
En, om 't voorbeeldige van Jozeph naar te gaan,
Zo merkt met my ten schetz' daar van dit volgende aan.

Had Jozeph op het hart zyn's Vaders het vermogen, Jozeph geliefd van zyn vader.
Dat hy Hem tot een lust verstrekte voor zyne oogen,
En wierd hy, even als een dierbaar troetelkind,
Van zynen Vader op het teederste bemind;
Wie twyfelt dat ons weêr, figuurelyk, in dezen,
Als met den vinger op den Koning wordt gewezen;

ELFDE HOOFDST. Terwyl ook in den Vorst, op 't aangenaamste, speeld,
Het uitgedrukte van Zyn's Vaders liefdebeeld;
Gelyk men hierom moest voor Hem zich nederbuigen,
Wanneer men hoorde door Zyn Vader zelfs betuigen,
Matth. III: 17. Ten tyde dat deez' stem kwam dalen uit den throon
Der hoogste heerlykheid: *Dit 's Myn geliefde Zoon.*

Bemind boven zyne broederen. Werd Jozeph boven al de kind'ren van zyn Vader
Geliefd en 't meest bemind, zo zie ik daar in nader,
Dat in de zaak niet wordt in 't minste misgetast,
Als ze in haar kracht wordt op den Koning toegepast:
Want, naardemaal Hy is des Vaders welbehagen,
Hebr. I: 3. Zo moest Hy ook het Beeld van Zynen Vader dragen,
En toonen dat Hy was de Wonderzoon van God,
In tegenstelling van den geen, die eenmaal tot
Eph. I: 5, 6. Het waare kindschap is, om Zynen wil, gekomen,
En van den Vader als zo een werd aangenomen.

Jozephs schoonheid. Was Jozeph van gedaante en aanzien overschoon;
Dit brengt myne aandacht tot den grooten Wonderzoon
En Hemelvorst, als Borg, wyl Zyn hoogstaat'lyk Wezen
Hoogl. V: 10–16. In schoonheid, elders wordt op 't heerelykst' geprezen;
En aangemerkt in Zyn gehoorzaamheid en dood,
vs. 10. Wordt ook van Hem getuigt, dat Hy is blank en rood;
Dus men met Jozeph Hem niet moet slechts evenaren,
Maar in voortreff'lykheid ver boven dien verklaren:

Alzo

ELFDE HOOFDST.

Alzo Zyn heerlyk en uitmuntend schoon gelaat
Oneindig boven dat der menschen kind'ren gaat.
Beschouw ik Jozeph in zyn ampt gelyk een Herder, Psalm XLV: 3. Aangemerkt als Herder.
Dit leidt myne aandacht in geloofs-bespiegling verder,
Wyl 't gene daar door wordt, in dezen, afgebeeld
Regtaartig op den Vorst en Koning heeft gespeeld; Joh. X: 11.
En zo 't ons lust het spoor der Herd'ren na te stappen,
Wy zien in dezen Vorst dan al die eigenschappen:
Waarom in volle kragt van Hem ook wordt gezeid,
Dat Hy Zyn dierbaar volk als Zyne schaapen leidt,
Wyl Hy het op den weg Zyn's Woords wil saam vergaêren,
Om het voor al 't geweld van buiten te bewaaren.
Gelyk een Herder staag zyn toeverzicht laat gaan, De zorgvuldigheid enes Herders.
Op dat niet eenig schaap een dwaalspoor in mogt slaan,
Dus wil de Heilvorst, van den avond tot den morgen,
Op dat Zyn kudde in 't spoor des levens trede, zorgen:
Nooit heeft de helsche wolf, hoe zeer hy op haar loert,
Door list of door geweld, Hem eenig Schaap ontvoerd;
Zyn nooit bezwykbre trouw zal haar ten allen tyden,
Rondsom bewaaken, en van allen leet bevryden.
Al valt het schrikdier dan als woedend op haar aan,
Hy, die hun Herder is, blyft moedig voor haar staan,
En is steeds vaardig om het boos geweld der hellen
Flinks met den donder van zyn mogenheid te vellen.

ELFDE HOOFDST.

Gelyk een Herder voords de kudde aan hem betrouwd,
In malsche klavers weidt, en nooit in 't dorre woud:
De bestieringe eenes Herders. Alzo wil ook de Vorst Zyn schaapen lieflyk weiden,
En naar een Bazan of een Giliad geleiden,
Mich. VII: 14. Alwaar Hy op den weg hen telkens onverstoord
Wil voeden met de spys van 't Evangeliewoord,
Psalm XXIII: 1. En drenken uit de Bron van Zyn genadebeeke,
Op dat 'er, op den weg, toch niets aan hun ontbreeke.

De aandachtige opmerkzaamheid des Herders. Een trouwe Herder, die niet slechts zyn schaapen hoedt,
En ter verzadiging dezelven drenkt en voedt,
En voor hen in 't gevaar zyn leven zelf zou waagen,
Maar ook voor 't jonge vee op 't tederst' zorg wil dragen,
Schetst ons den Heilvorst af, dien Hoeder voor 't geweld,
Omtrent den geen voor wien Hy Zich ten Herder steld,
En die ook steeds wil tot Zyn jonge lamm'ren nad'ren,
Het zwakke daar van in Zyn armen zelfs vergad'ren,
En als in Zynen schoot, zachtmoedig, met beleid,
Hen voeren op den weg van Zyn gerechtigheid,
En dus niet slechts Zyn kudde op vette heuv'len weiden;
Jes. XL: 11. Maar 't zogende daar van zeer zachtkens henen leiden.

De wyze op welke een Herder zyne Schaapen lokt. Zie 'k op een Herder, die vernoegt een vrolyk lied
Laat hooren, op een daar toe varsch gesneden riet,
Waar op hy naar de maat weet aangenaam te spelen,
En daar door de ooren van zyn schaapen zacht te streelen,

Zo

Zo dat hy op dien klank, zo rein, zo mild en zoet, ELFDE HOOFDST.
Al 't vee te zamen lokt, en naar hem luist'ren doet:
Hier uit kan myne ziel gelovig voedzel rapen;
Hoe dat de groote Vorst en Herder van Zyn schaapen Hebr. XIII: 20.
Veelmaalen hooren laat 't uitlokkende geluid
En 't aangename van Zyn Evangeliefluit, Joh. X: 3, 4.
Waar door Hy niet alleen Zyn schaapen op wil wekken,
Maar op het liefelykst tot Zyn gemeenschap trekken,
En wyl in 't oost en west, in 't zuid en in het noord,
En dus alom, de klank van 't heilwoord wordt gehoord,
Zien wy ook and'ren van Zyn schaapen zich vertoonen, vs. 16.
Op dat zy onder Hem gerust en veilig woonen.

Doch om niet slechts alleen by 't Herderampt te staan, Voortgang.
Zo laat ons in het stuk der zaaken verder gaan:
Want zien wy Jozeph naar 't bevel zyns vaders hooren, Jozephs uitzending.
Daar hy zyn broeders in de velden op gaat spooren,
Ook even hier by wordt onze aandacht weêr bepaald,
Naardien ons daar door wordt iets hoogers afgemaald;
Want let: zou eens de Vorst, als Borge, voor de Kerken,
Van 't Oud en Nieuw Verbond de zaligheid uitwerken,
Dan moest God Vader vast naar luid van 't Testament,
Reeds in den Vrederaad van eeuwigheid bekent,
Daar toe Zyn lieven Zoon in 't need'rig vleesch afzenden, Gal. IV: 4.
Om de ongeregtigheid Zyn's erfdeels, af te wenden,

ELFDE HOOFDST. In welken Vrederaad de Zoon ook ſtraks bereid
Tot Zynen Vader gantſch gehoorzaam had gezeid:
Pſalm XL: 8. Ik kome ô God, en zal Uw wil niet wederſtreeven,
Wyl in de Rol Uw's boeks dit ſtaat van My beſchreven.
Jozephs verheffing. Wierd Jozeph eind'lyk na veel worſteling gered,
En tot een Heer in gantſch Egiptenland gezet,
Daar van zyn wysheid zelfs een Pharo moest getuigen,
Gen. XLI: 43. Terwyl Hy 't volk voor hem geknield deed nederbuigen,
Waar door dan Jozeph wierd, van 't een tot 't ander end
Des Lands, in al zyn roem en majeſteit erkend.
Hebr. I: 3. Dus zou de Koning van Zyn Kerke ook throonwaards treden,
Na dat Hy als de Borg op aarde eerst had geleden,
En daar door had voldaan aan 't Godlyk Hemelregt,
Op dat den Zynen zou weêr worden toegezegd
1 Joh. I: 7, 9. Vergevinge van ſchuld, als mede daar beneven,
De vrije toegang tot het eeuwig zalig leven:
En waarom Hy dan ook in hemel en op de aard,
Als Heer en Koning van Zyn Kerk zou zyn verklaard,
1 Cor. XV: 25. Wanneer Hy over dood en hel zou triumpheeren,
En op het luiſterrykst Zyn God'lyk Ryk regeeren;
Terwyl Hy tevens, als de groote Wonderzoon,
Zeeghaftig zitten zou verheerlykt op Zyn Throon,
Openb. XI: 15, 16, 17. Met Majeſteit omringt, daar duizende van zielen
Gantſch need'rig met ontzag voor Hem eerbiedig knielen,

Van

Van waar Hy Zynen Geest zou zenden naar beneên, ELFDE HOOFDST.
Op hen die in Zyn dienst, door alle landen heên,
Te zamen uitgedost als Koninglyke troepen,
Met d'Evangelieklank gestadig zouden roepen:
Is deze Uw God, Uw Vorst, Uw Koning, Hooft en Heer,
Zo knielt en buigt u dan deemoedig voor Hem neêr, Psalm XCV: 6.
Wyl Hy is hooggeducht, daar by van zulken waarde,
Dat alle kniën, beide in hemel en op aarde, Phil. II: 10.
In diepe eerbiedigheid ootmoediglyk te zaam',
Zich nederbuigen voor de grootheid van Zyn Naam.

Liet Jozeph brood om geld, den onderdaanen geven; Jozeph onderhoud het volk by het leven.
Tot nodig onderhoud van 't aardsch, het tyd'lyk leven,
Men merkt hoe hierin weêr een heldre glans doorstraalt,
In welk de Koning niet alleen wordt afgemaald,
Maar waar in men Zyn lof ten hoogsten moet verheffen,
Alzo Hy Jozeph zou in dezen overtreffen,
Vermits dat Hy tot heil en eeuwig zielsbehoud,
Zou worden in het vleesch, als 't Hemelbrood, beschouwd:
Waar mede Hy Zyn volk zelfs zou als overlaaden,
En met de vettigheên, uit de overvloed, verzaaden,
En zeggen tot de geen' die zyn van gelt ontbloot:
Komt herwaards zonder prys, en koopt om niet uw brood, Jes. LV: 1, 2.
Verzaakt maar slegts de kracht van zelfsgeregtigheden
Volkomen, en komt dus vertrouwlyk toegetreden;

Want

ELFDE HOOFDST. Want waarlyk die zo eet en drinkt, aan dien wordt vast,
De uitneemendheid van al Myn volheid toegepast.
Jozeph tot Regent gestelt over Egiptenland. En om 't Geloof in ons nog verder te versterken,
Zo laat ons ten besluit daar van dit nog aanmerken:
Had Jozeph 't Ryksbestuur gelukkig in zyn hand,
En was hy tot een Heer in gantsch Egiptenland
Gesteld, en werd zyn naam met eerbied rond gedragen,
Gelyk de Nylstroom van dien luister kan gewagen;
Dat leert ons, hoe de Vorst en Koning van Zyn Kerk,
Na dat Hy had volëind het groot Genadewerk,
Mich. V: 1. Gezien zou worden als de Heerscher van de volken
Met heerlykheid en eere, aanbidd'lyk in de wolken,
Omgeven met gezag, geducht in Majesteit,
Mal. I: 11. En de eere van Zyn Naam alom ten toon gespreit;
Waar door men eindelyk dan zou aan alle zyden
Der waereld, Zynen Naam en Heerschappy belyden,
Jes. XLIII: 6. Terwyl Zyn lieflyk maar ook Vorst'lyk Hemelwoord
Alom zou zyn verbreid; zo dat m' in 't zuid en noord
Psalm XXIV: 1. Dan zeggen zoude: ziet! al de aarde is nu des Heeren,
Door wien en in wiens Naam de Koningen regeeren.
Zeph. III: 9. Gelyk van onzen Vorst de heerlykheid en magt
Jes. LIX: 19. Eens door 't heelal zal zyn erkend in al haar kracht,
Wanneer men van rontom, Hem dienen zal en vreezen,
En aan Zyn Ryksbestuur geen einde of perk zal wezen,

Maar

Maar door alle eeuwen heên, zelfs langer dan de maan, ELFDE HOOFDST.
Zal in geduurzaamheid, bevestigd blyven staan.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

TWAALFDE HOOFDST.

Jakobs doordringende Geloofstaal tot zynen zoone Jozeph. Jakob zegent daarop de beide zoonen Jozephs, Ephraim en Manasse, waarna hy zich tot sterven bereidt, Gen. XLVIII.; *en besteld zyne Erfbegravinge in 't land Kanaän te Machpela*, Cap. XLIX: 29—32.; *het welk Jakob alvoorens zynen zoone Jozeph op zyne heupe had doen bezweeren*, Cap. XLVII: 29—31. *Jakobs zalig afsterven*, Cap. XLIX: 33. *Zynde in het geloove gestorven*, Heb. XI. 21.

Ik zal, vervolgend' nu tot Jakob wederkeeren, Jakobs doordringende Geloofstaal, enz.
Op dat ik uit de vrucht van zyn Geloof mag leeren,
Hoe hy het regte wit zyn's doels voorzeker treft,
Daar hy vertrouwende het in het eind verheft:
Want wendende zich naar zyn zoone Jozeph henen,
Zegd hy: aan my is God de Almagtige verschenen, Gen. XLVIII: 3, 4.
Te Luz in Kanaän, alwaar Zyn Majesteit
De vruchtbaarheid my in myn zaad heeft toegezeid,
En tevens ook beloofd, dat Hy, nog daar beneven,
Aan hun ten erfbezit 't land Kanaän zou geven.
In welke woorden weêr een kracht van nadruk legd, Nader beschouwt.
Naardien het zo veel is, als of hy daar meê zegt,

TWAALFDE HOOFDST. 'k Zal hier op myn Geloofsbetuiging zeker bouwen,
Schoon 'k met myne oogen 't niet op de aarde zal beschouwen;
Vergeleken met Num. XXIV: 17. 't Staat by me onwrikbaar vast, dies 'k van die wonderzaak,
Gerustlyk dit besluit, voor u myn Jozeph maak:
Dat eens de Koning Zich zal in dat land vertoonen,
Gen. XLIX: 18. Als Hy in 't nedrig vleesch hier zal op de aarde woonen,
Wanneer dan ook aldaar 't Genadewerk voor vast,
Ten krachtigste aan Zyn volk zal worden toegepast;
Wyl Hy op aarde als Borg, na 's Vaders welbehagen,
Jes. LIII: 4. Bepaaldlyk daar den vloek der zonden weg zal dragen,
Zo dat ik in 't Geloof op Hem myne oogen slaa,
Psalm CXIX: 122. En op Zyn Borgtogt met verzeek'ring henen gaa,
Om dat Hy waarlyk zal, tot heil van al de Zynen,
Mich. V: 1. Als Koning van Zyn Kerk in Kanaän verschynen;
Tot dat Hy weêr van daar met Eere en Majesteit
Hand. I: 9. Zal keeren tot de plaats van Zyne Heerlykheid,
Van waar Hy zal door Woord en Geest Zyn volk regeeren
Met magt, en als de Vorst en Koning Triumpheeren:
Gen. XLVIII: 15. En daarom zie, die God, voor wien dat Abram heeft,
Gelyk ook Isaäk, gewandeld en geleefd,
En die my heeft versterkt, en telkens in 't voorleden
Gevoed, van dat ik was, tot op den dag van heden,
Die Engel, die my heeft verlost van allen kwaad,
Die zeeg'ne in Ephraim, en in Manasse, uw zaad!

En wyl ik henen gaa, ik sterf met dat vertrouwen, TWAALFDE HOOFDST.
Dat ik haast van naby myn Koning zal aanschouwen,
Ter plaatze daar ik dan zal worden met Zyn Beeld Psalm XVI: 11.
Verzadigd, en aan my Zyn heil zyn toebedeeld, Psalm XVII: 15.
Volmaakt in Heerlykheid, zo dat ik zal na dezen,
Geduurig tot Zyn Lof by Hem, den Heere, wezen, 1 Thess. IV: 17.
En dus zal Hy 't Geloof van my Zyn gunstgenoot,
Met zo veel heerlykheid, bekroonen na myn dood.
Zo zien wy hier 't Geloof van Jakob kort beschreven, Jakobs bestel omtrent zyn begravenis.
Naar 't geen ons het verband van zaaken op kan geven:
Maar 't wekt onze aandacht ook, dat vader Israël
Van zyn begravenis nadruklyk gaf bevel; Gen. XLVII: 29—31.
Want dit is ook tot roem van zyn Geloof beschreven, Cap. XLIX: 19—33.
Dat hem voorzeker heeft tot dit bevel gedreven,
Gemerkt daarin een klaar en helder licht doorstraalt,
Door welk 't Geloof ons wordt van Jakob afgemaald,
Want na dat hy tot hem zyn zoonen had doen naad'ren, Cap. XLIX: 1.
Gelyk een henne die haar kiekkens wil vergaad'ren,
En aan hun had voorspeld in ver vooruitgezicht,
Wat hun weêrvaaren zou, sluit hy, na dit berigt;
En na hy ophield meêr bevelen hun te geven,
Godvruchtig, ziende op 't heil van God, al biddend, 't leven,
En vliegt klapwiekend naar de ziele hemelwaards,
Terwyl hy 't lichaam laat op aarde in 't stof als aardsch,

TWAALFDE HOOFDST. Daar hy de uitvoering van zyn wil en welbehagen
Aan zyne kinderen, ten duurst', had opgedragen,
Te weten dat het wierd by 't vaderlyk geslacht,
Naar 't land van Kanaän, ten grave heêngebragt,
Gen. XLVII: 29—31. Waarom ook Jozeph zelfs, naar Israëls begeeren,
Hem dit, daar hy de hand leide op zyn heup, moest zweeren.
Jakobs geloofstaal uitgebreit. Dat hier in hoger zaak gewis verborgen legd,
Is klaar, dewyl daar meê zeer duidlyk wordt gezegd,
Joh. VIII: 56. Dat naar 't beloofde woord de vaad'ren met vertrouwen
Reikhalsden om den Vorst in 't vleesch op de aard' te aanschouwen,
Gen. XVIII en XXII. Gelyk aan Abram werdt gegund dat hy dien dag
Des Konings, hier beneên, doch maar van verre, zag.
En waarom Jakob riep, verrukt in zyn gedachten,
Cap. XLIX: 18. Op Uwe Zaligheid blyf ik, ô Heere, wagten.
'k Merk dus, dat my de wensch naar 't land van Kanaän,
Nog hier inzonderheid, by Jakob, leeren kan,
Niet slechts als of hy zegt, dit land, zo duur bezworen,
Mich. V: 1. Is 't land waar in de Vorst zal worden dan geboren,
Wanneer Hy in het vleesch zal wezen neêrgedaald,
Neen, hier mêe wordt aan ons ook duid'lyk afgemaald,
Hoe Hy in Kanaän, ten koste van Zyn leven,
Dan. IX: 24. Zich zou ter zondenzoen gewillig overgeven;
Dewyl door Hem als Borg het regt moest zyn vervuld,
Den eisch der straffe, tot wegneeming van de schuld,

Op dat Hy dus uit kracht van Zyn gehoorzaam sterven, TWAALFDE HOOFDST.
Voor al de Zynen 't Regt ten leven zou verwerven;
En daarna uit den doode aldaar ter plaatze opstaan, Hand. IV: 33.
En op den Zetel van Zyn Ryksthroon zitten gaan. 1 Tim. III: 16.
Daar Hy met Eer gekroond, verheerlykt in de wolken,
Verstrekken zal tot roem en blydschap al den volken,
Terwyl Hy dan volmaakt, als Koning van 't heelal,
Voorspoediglyk het Ryk van God bestuuren zal; Jer. XXIII: 5.
En daarom, breng my toch naar Kanaän weêr henen,
Want daar is my de Vorst reeds al voor uit * verschenen, * Te Bethel, enz.
En als ik in het graf te Machpela dan leg,
Zal 't zyn, als of ik na myn dood noch spreek, en zeg:
Mogt ik op aarde in 't vleesch niet blyven tot die tyden,
Zo zal nogthans myn stof Zyn komst aldaar belyden,
Want Hy, Hy is het, die myn ziel en lichaam t'zaam Joh. XI: 24, 25.
Weêr zal vereënigen tot roem van Zynen Naam,
Wanneer Zyn magt aan my het wonder zal bewyzen,
Dat Hy uit 't stof des doods myn vleesch zal doen verryzen;
En my, dus opgewekt, en wel van stonden aan, 1 Thess. IV: 16, 17.
Dan met die beide zal ten hemel in doen gaan,
Om eeuwig met myn God en Koning daar te leven.
Gelyk 't Geloof dit kan in kracht te kennen geven: Besluit.
En waar meê Israël, met nadruk in zyn dood,
In God gerust zyn mond en oogen tevens, sloot.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

DERTIEND. HOOFDST. *Juda gaat van zyne broederen ter woon naar Addullam, daar by de dochter van Sua een Kanaanitisch man trouwd, en keert daarna weder tot zyne broederen en geslachte,* Gen. XXXVIII. *Wat zulks beduidde, gevolgd met een overgang, waarin Juda verder den* MESSIAS *heeft afgebeeld.*

Overgang tot Juda.

Maar zal ik myne reên gevoegelyk volënden,
Ik moet me alvorens dan naar Juda henen wenden,
Wyl hier ook duidelyk met nadruk wordt gespeeld
Op 't geen, waar door hy heeft den Koning afgebeeld,
En om daar van een proef ter zaake ons af te maalen,
Zal ik by Juda hier byzonder my bepaalen,
Naardien, in 't geen alhier van Juda wordt gezegd,
Het overgroot geheim des Konings klaarlyk legd,
En alzo kan men weêr den Vorst zien, by vertooning,
Door Juda afgebeeld in zyn perzoon en wooning,
Want slaan we op dezen zoon van Jakob eens het oog,
Wanneer hy voor een tyd van zyne broed'ren toog
Naar Adullam, daar wy de dochter hem zien vinden
Gen. XXXVIII: 1, 2. Van Sua, waar meê hy zich deed in d'Echt verbinden,
En dat hy eind'lyk weêr naar 't huis zyn's vaders keert;
Dan wordt daar in den weg des Konings ons geleerd;

Ver-

Vermits dit alles wordt te duidelyk omſchreven, DERTIEND. HOOFDST.
Dan dat ons dit geen ſchets van hooger zaak zou geven,
En daarom ſluite ik met die overtuiging, dat
Ook hier in 't diep geheim des Konings is vervat,
Gelyk ik trachten zal by overdragt van zaaken,
Aldus dit op den Vorst toepasſelyk te maaken.
Ging Juda voor een wyl van zyne broed'ren af, Juda gaat van zyne broederen.
't Is zeker, dat ook dit een voorbeduid'nis gaf,
Van Hem, den Vorst, naardien wy hier uit konnen leeren,
Hoe Hy van Jakobs zaad zich zelv' eens af zou keeren, Jeſ. X: 22, 23.
En maaken dus aan een gantſch ander waereldsend
Zich zelven, in Zyn Naam en Koningryk, bekend. Zeph. III: 9, 10.
En zien wy Juda juist met een Heidinne trouwen, Hy trouwt.
Wy kunnen daarin ook volmaaktelyk beſchouwen,
Hoe tevens hier door werdt, toekomſtig reeds vooruit,
Den geestelyken Echt des Konings voorbeduid,
Alzo Hy Zyn Genade en Liefde eens uit zou breiden,
En treden in 't verbond ook eenmaal met den Heiden, Jeſ. LXII: 6.
Dat die, van God vervreemd, door enkel liefdenwerk,
Gebragt zou worden tot Zyn Evangeliekerk. Zach. II: 11.
En wendde Juda zich tot zyne broed'ren weder, Hy keert weder tot zyne broederen.
Zo zet ik in 't Geloof myne aandacht hier by neder,
Wyl daar door wordt, omtrent den Koning, dit geleerd,
Dat men eens zeggen zou, de Vorst is weêrgekeerd; Zach. I: 16.

En

DERTIEND. HOOFDST. En dus beschouw ik hier die nog verwagte tyden,
Wanneer dat zyn geslagt den Koning zal belyden,
Zach. VIII: 3. En dat men zeggen zal met kracht in 't algemeen,
Cap. XIV: 9. Ziet nu, nu is den Naam van God JEHOVAH EEN.

Overgang tot het geen, waar in Juda, den Messias verder heeft afgebeelt.

En om al verder dit van Juda hier te ontleden,
Zal ik nu trachten hier wat dieper in te treden,
Want in de zaak van hem wordt hier niet misgetast,
Wen zulks op dezen voet, als 't doel, wordt toegepast.

Juda stelde zich tot Borge voor zyn broeder. Gen. XLIII: 9. Jer. XXX: 21. Job XXXIII: 24.

Want stelde Juda zich tot Borg aan, voor het leven
Zyn's broeders, zo kan dit ons klaar te kennen geven,
Hoe dat de Hemelborg, van eeuwigheid bepaald,
Op aarde in Juda werd geschetst en afgemaald,
Alzo uit zyn geslacht gewislyk voort zou komen.
Hy die als Borge heeft de schuld op Zich genomen,
En die in kracht ook zou het overgroot ranzoen,
Aan 't heilig Godd'lyk Regt, opleggen en voldoen:
Gelyk die zaak van ons ten deele al is beschreven;
En daar van in den loop van 't werk verslag gegeven;
Des om niet langer op dit stuk te blyven staan,
Zal ik vervolgens in 't geloof al verder gaan.

Juda wierd vooruit gezonden van zynen vader, naar Jozeph zynen broeder.

Wel aan, wierd Juda van zyn vader uitgezonden,
Om zyne aannaad'ring in Egypten te verkonden;
Daar in is 't dat al weêr iets meêr verborgen leid,
Naardien die zending, juist van Juda, aan ons zeit,

Hoe

Hoe dat de Vorst, die was, van overlang te vooren, DERTIEND. HOOFDST.
Waaragtig eeuwig God door geen begin geboren,
Nogthans zou in den tyd, en wel uit Juda's Stam, Phil. II: 6. Hebr. VII:
Aanneemen vleesch en bloed, als Hy ten voorschyn kwam: 14.
In die gestalte zou de Vader Hem dan zenden Phil. II: 7.
Om de ongeregtigheid Zyn's Erfdeels af te wenden.
En alzo ziet men hier, by voorschets, klaar verbeelt
Waar op 't voorbeeldige van Juda heeft gespeeld.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Juda, gezegd Loven, zie Gen. XXIX: 35.; gelyk vader Jakob daar op zinspelende ook tot hem zegt: *u zullen uwe broeders* Loven, en gaat daar op voort, zeggende: *uwe hand zal zyn op den nekke uwer vyanden; voor u zullen zich uwes vaders zoonen nederbuigen. Juda is een Leeuwenwelp; gy zyt van den roof opgeklommen myn zoon; hy kromt zich, hy legt zich neder als een Leeuw, en als een oude Leeuw: wie zal hem doen opstaan? De Scepter zal van Juda niet wyken, noch de Wetgever van tusschen zyne voeten, tot dat de* Schilo *komt, en denzelven zullen de volkeren gehoorzaam zyn. Hy bind zynen jongen ezel aan den wynstok, en het veulen zyner ezelinne aan den edelsten wynstok: hy wascht zyn kleed in den wyn en zynen mantel in wyndruiven bloed; hy is roodachtig van oogen door den wyn; ende wit van tanden door den melk.* Gen. XLIX: 8–12. Alles aangemerkt in hare geestelyke beduidinge.

VERRT. HOOFDST. En, om nu verder het gelove te versterken,
Als mede 't regte doel by Juda aan te merken,
Juda nader beschouwt. Zal ik in 't reênbeleid my houden aan dat woord,
Het welk van Jakob, op zyn sterfbed, werd gehoord.
Zyn Naam beduit *Loven.* Zegt Juda ons zo veel als *loven* en als *pryzen*,
Zulks zal ons weêr terstond als met den vinger wyzen
Rom. IX: 5. Op Hem, die uit den Stam van Juda's nageslacht,
In zo ver 't vleesch aangaat, zou worden voortgebragt,
En hoe eens de aarde om laag, de hemelen daar boven,
Luc. II: 14. Volmaakt Hem, als den Vorst en Koning, zouden loven,
Terwyl vast Zyne hand, voor welke niets bestaat,
Zou rusten op den nek des genen die Hem haat;
Zo dat een ieder van Zyn grootheid zou getuigen,
Jes. XLV: 14, 15. En met gehoorzaamheid zich voor Hem nederbuigen.
Juda vergeleken by een Leeuw. Werd Juda als een Leeuw door Jakob afgebeeld,
Ook daar door werd alweêr zeer duidelyk gespeeld
Openb. V: 5. Op Hem, die als een Leeuw uit Juda zoude komen,
En die het boos geweld des vyands niet zou schroomen,
Maar onverschrokt van moed, met kracht, dien wederstaan,
En door den donder van Zyn mogendheid verslaan;
Waar door Hy moest de magt des duivels nedervellen,
Jes. LXI: 1, 2. Om Zyn gevangenen in vryheid weêr te stellen,
En uit te roepen dat wel aangenaame Jaar;
Van 't welbehagen Gods, zo dat 'er geen gevaar

Zou

Zou wezen op den weg, maar onbelemmerd open — VEERT. HOOFDST.
Gesteld, om langs het pad des levens vry te loopen;
Waar by Hy niet alleen dan toonen zou op de aard*, — Jes. XXXV: 8 9, 10. 1 Pet. I: 5.
Dat Hy Zyn eigendom door Zyne kracht bewaard,
Maar dat Hy onbevreesd zich went'len zou en krommen,
Gelyk een Leeuw, die van den roof is opgeklommen.
Zou 't Koninglyke Huis van Juda, hooggeacht — Juda wordt de Koninglyke magt toegekent.
Bestendig blyven, in zyn laate nageslacht,
Tot dat de *Schilo* kwam: zo zal ons zulks verklaaren,
Wanneer de Vorst in 't vleesch Zich zelf zou openbaaren, — Mich. V: 1.
Hoe zeer noodzaakelyk vereischt werd hier omtrent,
Dat deze Stam voor al van Juda bleef bekend; — Hebr. VII: 14.
Vermits de Vorst tot heil, tot nut en troost der vroomen,
Voorzeker uit 't geslacht van Juda voort moest komen,
Dewyl het groot geheim, daar Jakob van verhaalt,
Volkomen aan den Stam van Juda was bepaald; — Gen. XLIX: 10.
Van welk men in den tyd dit nader zoude hooren,
Als Hy op aarde wierd in 't need'rig vleesch geboren. — Matth. II: 4, 5, 6.
En is het dat ons 't woord van *Schilo Vrede* zegt, — Verklaring van 't woord *Schilo*, ziende op den Wondervorst.
Zo werde ik aanstonds door den zin weêr onderregt,
Hoe Hy, die Zich eens als de *Schilo* zou vertoonen,
Ook als de Vredevorst by Juda dan zou woonen,
Naardien door Hem alleen, met nadruk en in kracht, — Jes. IX: 5.
De waare zielerust moest worden aangebragt

VIERT. HOOFDST. Voor allen, die vermoeid ſteeds bleven in verlangen,
Om Hem in 't vleeſch op de aarde als Vredevorst te ontvangen.
Matth. XI: 28—30. Schouwe ik den *Schilo* aan als Koning van Zyn Kerk,
Nader betoogt. Dan zie ik het geheim van 't groot Genadewerk,
Prov. VIII: 30, 31. Dat Hy van eeuwigheid by Zich heeft voorgenomen,
Om in den tyd daar toe op de aarde neêr te komen,
Te weten: dat de ſtraf der zonden, hier beneên,
Pſalm. XL: 7—9. Door Hem zou worden, als des zondaars Borg, geleên,
En waar toe dat van Hem, tot zoening van de zonden,
Job XXXIII: 24. Zyn overdierbaar bloed ten losprys wierd gevonden;
Waar mede dat Hy zou voldoen aan 't Godlyk regt,
Op dat den Zynen dus mogt worden toegezegd,
Het leven, als een vrucht van Zyn gehoorzaam lyden,
Jeſ. LIII: 11. Waar mede dat Hy moest zelfs tot den bloede ſtryden.
Na welken ſtryd Hy weêr kloekmoedig op zou ſtaan,
1 Tim. III: 16. Om als de Koning tot Zyn Zegethroon te gaan;
Op dat hy wierd gezien, als dan, van al de volken,
Openb. I: 7. Met Majeſteit omſtuwd, verheerlykt in de wolken.
Gelyk men dan ook zou, met hart en ziel te ſaam,
Zyn roem verheffen en de grootheid van Zyn Naam,
Naardien een iegelyk, geſterkt met kracht van boven,
Jeſ. XLV: 23, 24, 25. Hem zal gehoorzaam zyn, en in Zyn Naam gelooven:
Terwyl daar door de loop deez' blymaars, tot aan 't end
Des aardryks, worden zal als 't heil van God bekend:

Alzo

Alzo dan niet alleen de Jood, maar ook de Heiden, VIERT: HOOFDST.
Zyn heerlykheid zal met Zyn Heerschappy verbreiden;
Wyl deze met den Jood verëenigd, te gelyk, Jer. XXXI: 34.
In dien tyd zullen zyn één volk en koningryk; Mal. I: 11.
Waar in de Koning dan op 't glorierykst zal leven,
Door Woord en Geest, als 't volk ten erve aan Hem gegeven; Psalm II: 8.
Want zoude Jakobs zaad dit zeggen eens in kracht:
Ziet deze is onze God, wy hebben Hem verwagt! Jes. XXV: 9.
Zo zoude 't ook geschiên voorzeker in die dagen,
Dat na Zyn heilbanier de volken zouden vragen, Cap. XI: 10.
Wanneer dan ook in oost, en west, en zuid en noord,
Zal worden van *Een* God en *Eenen* Naam gehoord. Zach. XIV: 9.
En zou de *Schilo*, om dit duidlyk te ontwinden, De *Schilo* zoude Zynen jongen Ezel binden aan den Wynstok.
Eens aan den wynstok zelfs Zyn jongen Ezel binden,
't Is hier in ook dat weêr een hooger wysheid legd
Klaar opgesloten; wyl den zin ons daar van zegt,
Hoe dat de *Schilo*, in het Jaar van 't welbehagen, Luc. IV: 19.
Den Heiden, die geen jok van lastdienst had gedragen,
Zou brengen tot de leer der Euangeliekerk, Jes. LX: 3.
En aandeel hebben doen aan 't groot Genadewerk,
Het welk Hy door Zyn dood verworven had op aarde,
Toen Hy in 't need'rig vleesch als Borg Zich openbaarde. Rom. IX: 24-26.
En alzo is 't, dat hier ook door dit zinnebeeld
Des Wynstoks, op de Kerk van *Schilo* wordt gespeeld. Psalm LXXX: 9-12.

VEERT. HOOFDST. En dat die Ezel aan den Wynstok vastgebonden
Zou zyn, daar in wordt ook een hooger zaak gevonden,
Het vrucht-gevolg daar van. Gemerkt de Heiden, door 't oprecht geloof bekend,
Rom. XI: 19. Zal zyn gelyk een rank dien Wynstok ingeënt,
En waar by dat men dit al verder ook kan vinden,
Dat *Schilo* 't veule van Zyn ezelin zal binden,
Aan 't allerëdelste van dezen Wynstok, daar
Het veulen zekerlyk ook dan de kracht gewaar
Zal worden, wyl het aan dien stam zich zal vermaaken,
En telkens meê de vrucht en geur des Wynstoks smaaken.

Wat den Wynstok te kennen geeft. Indien men de aandacht in 't geloof alhier bepaalt,
Wordt door de Wynstok als het edelste afgemaald
Die heilstaat van de Kerk, in welke juiste tyden
Jes. XLV: 25. Het zaad van Israël den *Schilo* zal belyden:
En door het Veule kan voorts worden toegepast,
Hoe 't eenmaal gansch ontheft van allen jok of last,
Hebr. VIII: 6-13. Hem dienen zal, en op Zyn rykbevelen letten,
Niet naar die tempelpracht of zo veel schaduwwetten;
ô Neen! wyl 't in dien dag voorzeker zal geschiên,
Gal. V: 1, 2. Dat dan het gansche zaad wordt zonder jok gezien.
Gelyk ook hoe het, met een beevende vertoning,
Hos. XI: 11. Dan komen zal tot Hem, den *Schilo*, hunnen Koning.

De *Schilo* zoude Zyn kleed Zou *Schilo* eens Zyn kleed afwasschen in den Wyn,
Dit kan zeer klaar, dunkt my, ons tot een toonbeeld zyn;

Hoe

Hoe dat Hy eens het kleed der Menschheid aan zou trekken, VIERT. HOOFDST.
En Zyne Majesteit en glans daar meê bedekken:
En ziet men op den Wyn zyn reinigenden aart, wasschen in den Wyn.
Daar door wordt weêr aan ons Zyn zuiverheid verklaard, Phil. II: 6, 7.
Alzo Hy, zonder smet of enig kwaad van zonden,
Zou worden in den tyd, op aarde, in 't vleesch gevonden; Hebr. IV: 15.
Terwyl Hy moest in kracht voldoen het Godlyk recht, Cap. X: 5, 6, 7.
Dat Hem van eeuwigheid, als Borg, was opgelegd.

En zoude Hy zich voords in Druivenbloed afwasschen, In Wyndruivenbloet.
Dit beeld ons weder af die bloedige offerplassen,
Waar in de *Schilo* zelf op aarde, eens in den tyd,
Zich zou bevinden, in Zyn hoogst' en bitt'ren stryd, Jes. LXIII: 3.
Wanneer Hy als de Borg Zyn krachten zou besteden,
Om, zonder iemands hulp, de bloedpers dan te treden;
En merkt men Hem alhier ook aan als blank en rood, Hoogl. V: 10.
Dan ziet men Hem in Zyn gehoorzaamheid en dood.

Moest *Schilo's* heldenmoed en uitgestrekt vermogen De *Schilo* rood van oogen.
Afschitt'ren uit den glans en roodheid van Zyne oogen,
Daar door werd niet alleen Zyn schoonheid ons vermeld, Psalm XLV: 3, 4.
Maar tevens ook hoe Hy, gelyk een oorlogsheld,
Zich zelven in den tyd, op de aarde, zou vertoonen,
Om onder Juda, als een moedig Leeuw, te woonen, Joh. XVI: 33.
Wyl Hy zou al 't geweld der bozen tegengaan,
En daar by zelfs den kop des vyands stukken slaan, Hebr. II: 14.

Waar-

VERTT. HOOFDST.
Waarna Hy in triumph noodzaak'lyk weêr moest keeren,
Om in Zyn Godd'lyk Ryk als Koning te regeeren.
Luc. I: 33. Zyne tanden wit als melk.
En eind'lyk, zou de Vorst vertoonen dan aan elk,
Dat Zyne tanden zyn zeer wit gelyk de melk,
Dit kan het sierlyk schoon van *Schilo* ons afbeelden,
Wyl al de zaaken hier op hooger dingen speelden;
Want ziet men op de glans, die van haar witheid straalt,
Dan wordt daar door het schoon zeer heerlyk afgemaald,
Men kan geen schoonder schoon dan dat van *Schilo* wenschen,
Psalm XLV: 3. Hebr. VII: 26.
Want Hy is schoonder dan de kinderen der menschen,
En die gansch heilig, rein van zonden, onbevlekt,
Met Zyne zuiverheid, Zich als een kleed bedekt.

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

VYFTIENDE HOOFDST.
Besluit van den roem des Konings, en den gelukkigen voortgang van zyn Ryk onder Jood en Heiden, en den daarop volgenden bloeistand van den heerlyken Kerkstaat.

Beschryving van de grootheid van den hemel-Koning.
Zo ziet men dan hier klaar, in een geloofsvertooning,
De omschryving van den Vorst en allerhoogsten Koning,
Die vreeslyk zit geducht, ver boven allen goôn
Met Majesteit bestuwd, zeeghaftig op Zyn throon,

Van

Van waar Hy zich laat zien, gelyk den Vorst der eeren, VYFTIENDE HOOFDST.
Die door Zyn Woord en Geest Zyn Kerke wil regeeren,
En voor Wien, op Zyn wenk, als Hy den Rykstaf zwaait,
Zich alles van rondsom en wenteld, keerd en draaid.
Alwaar Hy wordt, tot roem en blydschap van de volken,
Gedragen boven 't zwerk, als op een koets van wolken,
Daar Hy van Seraphims, met duizende om Hem heên,
Geëerd wordt en gevreesd, gediend en aangebeên:
Wyl die geduriglyk van voor Hem henen trekken,
En zich eerbiedig met hun vleugelen bedekken, Jes. VI: 2, 3.
Met onvermoeit geroep tot driemaal: Heilig God!
Gy zyt in kracht volmaakt JEHOVAH Sebaöth!
Voor Wien zich alles moet ootmoedig nederbuigen,
En van de grootheid van Uw Ryksbewind getuigen;
Naardien Gy aarde en zee en heem'len door Uw Magt
Geschapen hebt, en steeds draagt door Uw Woord en Kracht: Hebr. I: 3.
Zo dat Gy waardig zyt om deze lofgezangen
Van all' het Geestendom, ter Uwer eer, te ontvangen;
Wyl Gy Uw Heerschappy op aard' hebt uitgebreid,
En voor de Natiën reeds klaar ten toon gespreid.

Die Hemelgalm doet my gedenken aan die tyden, Den gelukkigen voortgang van Zyn Koningryk.
Dat al het volk voortaan den Koning zal belyden,
Het geen my weêr brengt tot dien heuchelyken dag,
Wanneer de Koning met Zyn Goddelyk gezag,

VYFTIENDE HOOFDST. Door Woord en Geest, als op Zyne Evangeliewagen
Zal ryden en voldoen aan 't Godlyk welbehagen;
Psalm XLV: 5. Zo dat hier door de glans van 't Evangelielicht
De waereld door zal gaan, gelyk een blixemschicht;
Terwyl men daarvan zal in kracht nog eens gewagen,
Jes. XXX: 26. Wanneer het wezen zal als 't licht van zeven dagen,
Van 't welke dat dan, in dien tyd, niet slechts geroemd
Zal worden, maar omtrent haar grootheid zyn genoemd
Een kennis, om dat zy zo wyd zich uit zal strekken,
Cap. XI: 9. Als veele wat'ren die den boôm der zee bedekken:
Dus wordt het van dit Ryk dan ook volmaakt'lyk waar,
Ezech. XLVIII: 35. Het geen men zeggen zal, zie *Schilo* is aldaar,
Kom laat ons door 't Geloof toch derwaards, met vertrouwen
Ons wenden, om den Vorst en Koning daar te aanschouwen.

De voortreffelykheid van de dingen die in dat Koningryk geschieden. Dus zie ik hier in, by verbeelding, Babels val,
By welke dat de Vorst Zyn arm ontblooten zal,
Om al de grenzen van Zyn Godsryk uit te breiden,
Naardien Hy daartoe zal Zich wenden tot den Heiden,
En dus zal in dien dag het wonderwerk geschiên,
Psalm CII: 16. Dat zelfs Egiptenland aan Hem zal hulde biên,
Wyl 't Evangelielicht daar zal met kracht doorbreken;
Jes. XIX: 18. Zo dat men 'er ook zal de taale Kana'ns spreken;
Want ziet, Hy zal een Licht den Heiden op doen gaan,
Cap. XI: 10. Wanneer Hy onder hen tot een Banier zal staan,

En

En hen doen, als 't gedruis van snelle waterstroomen, VYFTIENDE HOOFDST.
Tot dit Zyn Godlyk Ryk toevloeijende overkomen;
Gelyk dan deze weg en 't vrolyke effe pad
Hen ook zal leiden tot een welbereide stad, Jes. XXVI: 1.
Alwaar ze in hun Geloof zich yv'rig zullen toonen,
En voor het aangezicht des Konings zeker woonen;
Wyl dan de Wondervorst zal aan het Heidens zaad
Zich zelf ontdekken, als hun wensch en toeverlaat, Hagg. II: 8.
En wanneer Hy Zyn Kerk tot roem Zyn's Naams, in dezen,
Volmaakt tot Heerlykheid, en tot een licht zal wezen; Jes. LX: 1.
Ten einde dat 'er worde in kracht van haar gezegd:
Gy zyt gelyk een stad op enen Berg gelegd; Math. V: 14.
Of als een dageraad die reeds is doorgebroken,
Zeer heerlyk word van u, ô stad van God, gesproken. Psalm LXXXVII: 3.
'k Verbeeld me in deze stad den Tyrier en den Moor, Bekeering van het heidendom.
Zaam met den Philistyn, langs dit genadespoor
Aankomende, in 't Geloof, als Evangeliehelden,
Waar by men Rahab moet en Babel ook vermelden; vs. 4.
Terwyl de Koningen van Tarsis magtig ryk,
Blymoedigiyk, met die van Scheba te gelyk, Psalm LXXII: 10.
Terstond op dezen klank vast komen aangetreden,
Met 't Goud van hun Geloof, en Wierook van gebeden.
Ook zie ik Muhamets en Ismaëls geslacht Gelyk ook van de Turken.
Tot al die Heerlykheid des Konings toegebragt,

VYFTIENDE HOOFDST. Waar op het overschot der Heid'nen zich vergaad'ren,
Om als boetvaardigen in het geloof te naad'ren,
Jes. LX: 3, 5. En des zo zie ik hier, tot deze goedheid Gods,
vs. 7. De Schapen Kedars en de Rammen Nebajots,
vs. 6. Als meê de Keemelen, uit Midiän opkomen;
't Geen hier voor volkeren voorzeker wordt genomen,
Vermits het waarheid is, dat in een zinnebeeld,
Staag by beduiding, op iets anders word gespeeld,
En waarom wy hier naar den styl der bybelblaêren,
Door die gediertens ook de natiën verklaren.

Van de bekeering der Joden. Al verder zie ik 't zaad van Jakob met elkaêr
Te zamen komen tot Vorst *Schilo's* Ryk, alwaar
Reeds Juda in 't Geloof, door zuiv're drift bewogen,
Hosea XI: 11. Gelyk een duive komt uit Assur aangevlogen,
En als een vogelke uit Egiptens ver gewest,
Als zoekende in het Ryk van *Schilo* weêr haar nest:
Waar uit men duid'lyk kan in deeze plaatze leeren,
Hoe ook de Vorst dat zaad eens zal doen wederkeeren;
Jes. XLIII: 5, 6. En zaam vergaderen, tot dit Zyn Koningryk,
Offschoon hun veelheid zy het zand der zee gelyk:
Waarby een ieder zal zich zelfs als dan gewennen,
Jer. XXXI: 34. Om vierig Hem in Geest en Waarheid recht te erkennen;
En waar door dan de Vorst by 't eind van al dit werk,
Cap. XXIII. 5. 6. Geëerd zal worden als de Koning van Zyn Kerk.

Het

Het geen de waarheid is waar van ik moest gewagen, VYFTIENDE HOOFDST.
Als die geschieden moet in 't eind der laatste dagen,
Wen Jakobs nageslacht dan zeggen zal in kracht:
Ziet deze is onze God, wy hebben Hem verwagt! Jes. XXV: 9.
Kom laat ons in 't Geloof tot Hem alleen genaken,
Want ziet Hy kan en zal ons waarlyk zalig maken:
En zo zal dan, tot troost van 's Heeren volk, dat woord
Regt worden in dien tyd ter zaligheid, gehoord.
Maar zagt! ik merk iets, dat my doet geheel verbaazen, De wyze hunner roepinge.
Naardien ik reeds den klank van een bazuin hoor blaazen,
Het geen het gantsche heir van Israël te saam Jes. XXVII: 13.
Aandachtig luist'ren doet, by 't roepen van hun naam,
Zo dat zy komen als op vleuglen, uit het midden
Der volk'ren, om den Vorst en Koning aan te bidden, Ezech. XXXVII: 21, 22.
Daar Hy, met al den schat van Zyn Genade en Geest,
Op 't allerheerlykst wordt gediend en steeds gevreest. Jer. XXX: 9, 10, 11.
En dit schetst ons zeer klaar en duidelyk, te voren, Nader verklaart.
Dat Jacobs nageslacht, nog eens zal zyn herboren,
In welken tyd het dan in kracht zal zyn bekend,
Dat zy zyn door 't Geloof den *Schilo* ingeënt, Hos. III: 4, 5.
En waar by 't heilig zaad zich hier in zal beroemen,
Dat het zich moge een plant met Hem, in waarheid noemen;
En wyl dit nog op aard zal in den tyd geschiên,
Wanneer de volheid van de Heid'nen wordt gezien,

VYFTIENDE HOOFDST. Zo zal die wederkomst, van zo veel duizend Jooden,
Een printverbeelding zyn van 't leven uit den dooden.
Waarin van ons niet wordt in 't minste misgetast,
Rom. XI: 15. Daar 't in den volsten zin hier op wordt toegepast;
Alzo de Wondergeest, die eeuwig is te loven,
Ezech. XXXVII: 9. Op hen eens dalen zal met sterk geblaas van boven,
Waar door een ieder, uit den doode als opgestaan,
Joh. III: 8. Volvaardig in 't Geloof zal tot den Koning gaan.
Wanneer hy dan ook zal aan hun te kennen geeven,
Cap. XI: 25. Dat Hy in waarheid is de opstanding en het leven:
En zo zal dan de Vorst, tot Israëls behoud,
Psalm LXVIII: 20. Recht worden in dien tyd ter zaligheid beschouwd,
Waarby een licht zal als van boven nederdaalen,
Dat het gerust bezit des Konings zal bestraalen,
Door dien 'er even dan gantsch sierelyk voortaan
Zach. IX: 16. Ook zullen overal gekroonde steenen staan,
Die t'zaam' zich ten banier den volken zal vertoonen,
Om onder dat beschut in veiligheid te woonen;
Openb. XI: 15. Alzo de Koningen der aarde en hun geslacht,
Meê zullen worden tot Vorst *Schilo's* Ryk gebragt,
Jes. XLIX: 23. En die steeds zullen als getrouwe Voedsterheeren,
In Kerk en Burgerstaat verstandiglyk regeeren.
Dan wordt het zeggen, in dat Ryk volkomen waar,
De Heer en Wondervorst woont met Zyn goedheid daar,

En

En ziet hoe groot zal 't goed van Zyn Genade in dezen, VYFTIENDE HOOFDST.
Als ook Zyn ſchoonheid in dien grooten dag dan wezen,
Wyl Hy op aarde zal 't verzegelende merk Zach. IX: 17.
Zyn's Geeſtes drukken op Zyn Evangeliekerk.

Dus ziet men 't Vorst'lyk Ryk van *Schilo* hier beſchreven, De grootheid van 't Ryk des Konings.
In welk men door 't geloof zal met verhenging leven,
En waarby 't heilig zaad, door Woord en Geest bewerkt,
Met kracht zal worden in 't geloove dan verſterkt:
En dus zo ziet men klaar met blydſchap op die tyden,
Waar in men van rondsom den Koning zal belyden, Pſalm LXVII: 4, 5.
Wanneer dan tevens ook het wonder zal geſchiên,
Dat men de Wolf en 't Lam zal in één weide zien, Jeſ. XI: 6.
Den Bok en Luipaart wel verëenigd met hun beiden,
Als meê den Jongen Leeuw, en 't Kalf en 't Mestvee weiden,
En keerende van daar zo vreedzaam tot den ſtal,
Dat haar de teed're hand een's jongsken dryven zal:
Dewyl als dan de Vorst den Vrede zal gebieden,
Waar door het minſte kwaad dan niet meêr zal geſchieden,
Op Zynen gantſchen Berg, maar Hy, tot zielsbehoud,
Zal worden in 't Geloof van ieder daar beſchouwd.
Gelyk alzo vervuld zal worden in die dagen
't Propheetiſch woord, dat elk naar Zyne leer zal vraagen. vs. 10.
Wanneer men zal, bezield door drift van hemelsvier,
Den toevlugt neemen in 't Geloof tot Zyn banier,

Terwyl

VYFTIENDE HOOFDST. Terwyl men van alom geloovig toe zal treden,
Met heilig reukwerk van dankzegginge en gebeden;
Mal. I: 11. Want ziet, van daar de zon des morgens opgaat, tot
Haar weder ondergang, moet tog de Naam van God
Staag worden groot gemaakt ver boven lucht en wolken,
En ook tot heerlykheid verstrekken al den volken,
Zach. XIV: 7. Wanneer de Wonderglans van dat volmaakte licht
In Majesteit zal zyn van zulk een overwigt,
vs. 20. Dat 's HEEREN HEILIGHEID, waar op de volken staarden,
Gezien zal worden op de bellen van de paarden,
En dat men zeggen zal van dit Zyn Koningryk,
Deut. XXXIII: 29. Wie is in heerlykheid op de aarde aan U gelyk!
Nu, nu Gy onverschrokt, in zo veel rust met vreden,
Langs al de waereld moogd op 's vyands hoogtens treden:
Joël III: 18. Gelyk de Bergen dan ook zullen vruchtbaar zyn,
En druipen in dien dag van eed'len zoeten wyn,
Zo ook de Heuvelen van melk gestadig vlieten,
En haren voorraad van vertroosting doen genieten.

De zinnebeeldige en tevens schriftmatige woorden nader opgeheldert. Door welke zaken by beduiding hier omtrent
De Kerkstaat wordt vertoond als in een zinneprent,
Alzo men hier door kan, op dat wy 't stuk wel treffen,
De dingen leeren op het allerklaarst bezeffen,
Dat door de Heuvelen en Bergen, ons verbeelt,
Psalm LXXII: 3. Op al die Koningen en Vorsten wordt gespeeld,

Die

Die alle te gelyk, volvaardig in die dagen, VYFTIEND. HOOFDST.
Eenpaarig zullen van het God'lyk Ryk gewagen.
En aan deez Heer en Vorst ootmoedig hulde biên; Zeph. III: 9.
Terwyl men zal alom, de Kerk verheerlykt zien,
En met verheuging, in den loop van al die tyden,
Geduurig in den Vorst en Koning zich verblyden;
Terwyl men onder groot gejuich en vreugdgeſchal,
Van deze Kerke, als dan met nadruk, zeggen zal:
Zeg ons, wie is zy die daar uitkykt, in 't verborgen;
Gelyk de dageraad in 't naken van den morgen, Hoogl. VI: 10.
Als zy haar glansryk licht zo heerlyk op doet gaan?
Wie is zy die daar ziet, zeer ſchoon gelyk de maan,
En zuiver als de zon, die 't aardryk op komt cieren,
Maar ook gantſch vreeslyk als ſlagordes met banieren?

En vraagt me in welken tyd dat overheerlyk werk, Beſluit.
Op aard gebeuren zal tot luiſter van de Kerk;
Welaan, dit zal geſchiên, wanneer God al de ſtroomen, Zach. XIV: 8.
Van Zyn genade en gunst zal doen te voorſchyn komen,
Wanneer ſteeds, in den loop van 't Evangeliewoord,
Zal worden van *Een* God en *Eenen* Naam gehoord. vs. 9.

Wil tot dien einde ó Vorst die tyden baast verkorten, Gebedt.
En Uwen milden Geest op alle volken ſtorten,
Waar door 'er veelen uit het menſchelyk geſlacht,
Tot Uwe zalige gemeenſchap, aangebragt

O *Nog*

VYFTIEND. HOOFDST.

Nog mogen worden, die, ô Heer der Heiërſcharen,
In aantal 't zand der zee, zal konnen evenaren,
Naardien Gy hebt bereids gedragen al de ſchuld
Uw's volks, en 't hemelregt als Borge, op aard vervuld,
Ten einde Gy in hun als Koning zoudet leven:
Eiſch dan met magt dat deel der erve aan U gegeven,
En zeg derhalven tot het zuiden en het noord,
Houdt niet te rug, maar geeft het geen my toebehoord;
Brengt myne zoonen aan voorſpoedig, met een zegen,
En myne dochteren van verren afgelegen.
Doe Uwe wat'ren vol in Juda's ſtroomen ſtaan,
En uit Uw Heiligdom ook een fonteine gaan:
Dat ze op het drooge mag neêrſtorten dat het klatert,
Ten einde Sittems dal ook door haar wordt bewaterd;
Laat toch die dorre en doodſche afgodiſche woeſtyn,
U als een Giliad en vette Bazan zyn;
En ruk dat deel Uw's Erfgeheel dus uit het booze,
Door Uw Genade, en doe haar bloeijen als een rooze,
Op dat Uw groote Naam, tot aan des aardryks end,
Mag worden van rondsom den volkeren bekend;
Dan zal als Libanon Uw Kerk zyn in die dagen,
Ja als een Karmel ſteeds voor U den cieraat dragen,
Waar by men dan zal zien de groote Majeſteit
En gadeloze glans van Uwe Heerlykheid.

MOZES

MOZES ALOUDE SCHADUWLEER.

TWEEDE BOEK.

EERSTE HOOFDSTUK.

Mozes de zoon van Amram wordt geboren onder den slaafschen dienst in Egipten. Mozes in 't water geworpen, wordt van God bewaard, van Pharao's dochter uit het water getogen, van haar opgevoed, en ontvangt van haar zynen naam. Mozes groot geworden zynde, weigert een zoon van haar genoemd te worden; vliedt uit Egipten; gaat naar Midian Exod. II: 2.; *hoedt aldaar de schaapen Jethroos; komt by Horeb; ontvangt zyne roepinge van den Engel des verbonds, uit den brandenden braambosch; wat zulks beduidde. Mozes wordt van* JEHOVAH *gezonden tot Israëls verlossing*, Cap. III. *Hy verzoekt een Teken, verkrygd dat, gaat daarop henen; en 't volk gehoorzaamt hem*, Cap. IV.

Ik spreek al wederom myn dichten voor myn' Koning,
En treede door 't geloof, tot Zyn vooraf vertooning,
Daar Hy heeft menigmaal Zyn heilkomst afgemaalt,
Tot Hy van boven, in het vleesch, is neêrgedaald.

Overgang, beginnende met de geboorte van Mozes.

En

EERSTE HOOFDST. En om een ruimer veld voor de aandacht thans te winnen,
Zal ik hier met den dag van Amrams zoon beginnen,
Toen Israëls geslacht, in droeve slaverny
Moest zuchten, onder 't jok van Pharo's dwinglandy;
Wanneer dit aad'lyk zaad het slaafshuis van Egipte,
Door 't Godd'lyk albestier, nog wonderbaar ontglipte.
Ik blyf dan voor een wyl hier met myne aandacht staan
By Amrams grooten zoon, eêr ik zal verder gaan;
Terwyl ik echter zal my daar omtrent bepaalen,
Om slechts de zaak in 't kort nadruklyk aftemalen.
Exod. I: 16, 22. Let ik op 't streng bevel, op Pharo's magtig woord,
Jer. XXXI: 15. Dan is 't of hier een stem uit Rama word gehoord,
Zo dat op welke plaats men zich ook keere of wende,
'Er niets vernomen word, dan jammer en elende,
'k Zie daar de teed're spruit van een Godlievend Jood,
Exod. II: 3. Vast dryven op den rug des nyls, van zorge ontblood;
En die, offschoon hy hier ligt jammerlyk te schreeuwen,
Nogthans eens worden zal de Losser der Hebreeuwen.
Mozes in 't water geworpen. ô Nyl zo wyd vermaard, van 't een tot 't ander end
Des lands, door uwen loop en oudheid zeer bekend,
Berg dezen in uw schoot, geen kwaad moet hem verdelgen;
Ei spaar, laat toch uw stroom dit heilkind niet verzwelgen;
Gy draagt een grooten schat; gewis den dag breekt aan,
Dat hy Gods volk tot by den heiligen Jordaan

Zal

L. F. D. B. inv. et del. S. Fokke, fec.

MOZES IN HET WATER GEWORPEN.

Zal voeren, en het heir van Israël geleiden EERSTE HOOFDST.
Naar 't land daar God het zaad van Jakob uit zal breiden.
Alwaar de Heerlykheid des Heeren hier op de aard' Jes. XL: 5.
In al haar luister eens zal zyn geopenbaard,
Wanneer men in dien tyd met bly gejuich zal horen
Die stem, dat in het vleesch de Koning is geboren. Luc. II: 10, 11.
'T Gaat wel, my dunkt ik zie dat kind alreê bewaard, Mozes uit het water getogen.
Door Gods bestel en Zyn voorzienigheid gespaard;
Naardien de Ryksprinces teêrhartig, met ontfermen Exod. II: 6.
Wordt aangedaan, om 't als haar eigen te beschermen;
Gelyk ze ook hierom laat met een beweeg'lyk hart
Het kind, dat weerloos lag in riet en bies verwart,
Op 't woord van haar gezag met haast en zonder dralen,
Tot haar, op zyn geschrei, straks uit het water halen,
En geeft, onwetend, 't kind, zo wonderbaar behòed,
Aan zyne moeder, dat die 't haar ten zoone opvoed'. vs. 8, 9.
Terwyl die Ryksprinces hem, naar haar welbehagen,
Van stonden aan den naam van *Mozes* heeft doen dragen. vs. 10.
Doch heeft zy zich den dienst der zonde niet geschaamd,
Hy weigert dat hy worde een zoon van haar genaamd;
Hy werpt die waardigheid straks neder voor haar voeten, Hebr. XI: 24—26.
Op dat hy geen verwyt inwendig zou ontmoeten,
En kiest in plaats van dat, den laster, schimp en haat,
Waar mede 't nakroost werd van Israël gesmaad;

EERSTE HOOFDST.

Naardien hy in 't geloof veel meer zag op die tyden,
In welken dat de Borg volmaaken zou Zyn lyden,
Dan op de heerlykheid van zyn verheven ſtand,
Met al den overvloed van gantſch Egiptenland,
Zo dat hy door 't geloof de blyde Morgenſterre,
Door 't duistre henen zag, op aarde reeds van verre.

Mozes verder naargeſpoort.

Doch om niet al te ver, door vele omſtandigheên
Van zaaken, van 't beſtek myn's doelwit af te treên,
Zal ik met aandacht, in 't beſpieglen dezer dingen,
By Mozes, op 't voornaamst, maar trachten aan te dringen,
En om in dit betoog, niet al te ver te gaan,
Zal ik een wyle tyds zyn's levens, overſlaan,
Om uit zyn levensloop, in de overige jaaren,
Des Konings Heerlykheid met nadruk te verklaaren,
Omtrent het geen gewis by hem is afgebeeld,
Waar door geſtaadig op 't toekomſtige is geſpeeld;
Op dat ik langs dit ſpoor die dingen moge ontvouwen,
Waar door ik mynen Vorst en Koning kan beſchouwen.

Den Engel des Verbonds, verſchynt aan Mozes in een brandende braambosch. Exod. III: 1.

Want zie 'k op hem daar hy van zyne broed'ren ſcheidt,
Zo wordt myn aandagt fluks naar Midian geleid,
Daar hy in 't hoeden van het vee zich moet geneeren
Voor eenen tyd, en als een vreemdeling verkeeren,
En dat brengt my terſtond geloovig derwaards heên,
Alwaar de Koning zelf, by Horeb hem verſcheên

Als

Als de Engel des Verbonds, en die zich daar vertoonde   EERSTE HOOFDST.
In ene vlam des vuurs, dat in den braambosch woonde;
Waar door aan Mozes werd, vroegtydig, al vooruit,   Exod. III: 2.
Des Konings toekomst in het need'rig vleesch beduid;   Hand. VII: 35.
Alzo de vuurvlam, die den braambosch niet verteerde,
Zyn heilige Natuur, in kracht aan Mozes leerde,
En hoe de Hemelvorst voorzeker zou op aard,
Ook worden God in 't vleesch eens in den tyd verklaard.   1 Tim. III: 16.
Gelyk de doornebosch figuurelyk naar 't leven,
Dit van Zyn Menschheid kon volmaakt te kennen geven,
En waarom elders wordt zeer klaar van Hem gewaagd,
Dat Hy de Naam ook van een *Vrucht der Aarde* draagt,   Jes. IV: 2.
Want zou des HEEREN SPRUITE eenmaal den cieraad dragen,
Zo moest ook waarlyk dit geschieden in die dagen,
Dat Hy gelyk een Vrucht der Aarde eens op zou gaan,
En tot voortreff'lykheid den huize Jakobs staan.

Wanneer nu Mozes, door een zuiv're drift bewogen,   Mozes Roepinge.
Nog klaarder wilde van naby die zaak beöogen,
Kwam uit het midden van dat vuur terstond tot hem
't Ontzachgelyk geluid, van God JEHOVAH's stem,
En die ook Moze riep by naame, tot twee maalen,
Op dat hy zich in zyn gedachten zou bepaalen;
't Was aanstonds: nader niet, maar trek uw schoenen uit,
Wyl niet alleen u wordt een hoger zaak beduid;

Maar

EERSTE HOOFDST.

Maar zelfs het land op welk gy ſtaat, geheel verwondert,
Is Heilig, tot den dienst van My hier afgezonderd:
Want ziet, Ik ben de God van Abraham Myn' knecht,
Wien Ik Myn zegen en genaê heb toegezegd,
En wien Ik heb beloofd, dat Ik zyn zaad na dezen
In waarheid en in kracht tot enen God zal wezen!
Des Ik gedachtig ben aan Myn Verbond en Woord,
Nu Iſraëls geſchrey van My wordt aangehoord;
Tot wien Ik thans ook kom op aarde nederdalen,
Op dat Ik met het licht Myn's Geests hun zou beſtraalen,
Als ook verlosſen van dat overboos geweld,
Waar mede Chams geſlacht het heilig nazaad kweld:
Aan 't welk Ik nu Myn arm met kracht zal openbaaren,
Tot bevinge en tot ſchrik van al de Egiptenaaren;
Terwyl Ik vast Myn volk, door ene ſterke hand,
Zal voeren uit den druk, en brengen naar dat Land,
Het welk Ik met een eed van overlang te voren,
Aan hunne Vaderen zeer duur heb toegezworen,
En 't geen Ik heb zo mild met zegen overſproeid,
Waar door het van rondsom van melk en honig vloeit,
En daar Myn Iſraël met hun geloofs-gedachten,
My, tot zyn zaligheid zal in het vleeſch verwagten.

Nadere aanmerkingen.

Om nu dit gantſche ſtuk naar eiſch wel gaê te ſlaan,
Zo merkt met my de zaak des Konings verder aan;

Want

Want was Hy voor een tyd by Mozes hier op de aarde, EERSTE HOOFDST.
Daar door dunkt my dat Hy zich duid'lyk weêr verklaarde,
En wel, hoe Hy, naar luid van 't eeuwig Teſtament, Gen. III: 15.
Zou worden in den tyd in 't ned'rig vleeſch bekend; Gal. IV: 4.
Wanneer Hy als de Borg, op aarde hier beneden, Hebr. II: 14.
De bloedpers van Gods wraak met moed en kracht zou treden, Jeſ. LIII: 10, 11.
En daar door 't heilig zaad verloſſen van 't geweld
Des doods, wyl Hy daar voor Zyn leven had geſteld. Die de *Engel des Verbonds* was.
Verſchynt die Engel als een afgezant des HEEREN Hand. VII: 35, 36.
Van boven, dit nu kon aan Mozes verder leeren,
Hoe Hy die Engel was, die zich alhier vertoont, Exod. XXXIII: 2. Cap. XXIII: 20—23.
In wien de groote Naam van God JEHOVAH woont,
En daar door heeft Hy dan op 't allerklaarst bewezen, Col. II: 9.
Dat Hy moest worden als de waare God geprezen, Jeſ. XXV: 9.
Gelyk Hy, ten bewys daar van, ook onverbloemd, Rom. IX: 5.
Zich zelven met den Naam van God JEHOVAH noemt; Gen. XXXI: 11, 13. verg. met Cap. XXVIII: 13.
En wyl God nooit dien Naam aan and'ren heeft gegeven,
Zo volgt, dat Hy die ſpreekt is God, als ook het leven Jeſ. XLII: 8.
Der Zynen, die Hy zal doen uit den doode opſtaan, Cap. XLV: 5.
En in 't volzalig licht tot Hem doen overgaan;
Zo als Hy nader zal de kracht daar van bewyzen, Joh. V: 22—29.
Als Hy de dooden zal doen uit het ſtof verryzen, Matth. XXV: 34.
Waarom Hy weêr met recht, zo als het ook betaamt, 2 Tim. IV: 1.
De God der vaderen met nadruk wordt genaamd: Joh. VI: 39.

EERSTE HOOFDST. Want was reeds Abrams ziel by Gode, dat kan strekken
Tot leering, dat God ook zyn lichaam op zal wekken:
Matth. XXII: 32. In welk besluit van ons geenzins wordt misgetast;
Marc. XII: 27. Dewyl de Vorst in 't vleesch 't alzo heeft toegepast,
Matth. XXII: 29. Toen Hy den Saduceen verweet hun grove zonden,
Hand. XXIII: 8. En dat ze noch Gods kracht, noch ook de Schrift, verstonden;
Zo dat ze moesten, met ontzettinge aangedaan,
Matth. XXII: 34. Van voor Zyn Aanschyn met verstomming henen gaan,
Gemerkt dat Hy op aard, toen Hy in 't vleesch verkeerde,
Steeds met de Wonderkracht van overtuiging leerde,
Openb. I: 16. Naardien uit Zyne Mond, als Hy Zyn leer aanving,
Hebr. IV: 12. Een fel doorsnydend zwaard door merg en beend'ren ging,
En waar by dan ook heeft het zeggen niet ontbroken:
Joh. VII: 46. Nooit heeft een eenig mensch alzo op aard gesproken.
Mozes eischt een Teken, en verkrygt zulks. Tot hier toe dit beschouwd verkorte ik myne reên,
En wende inmiddels my naar Moze weder heên,
Alwaar hy gantsch bevreest, ootmoedig, neêrgebogen,
Niet derft bestaan om God te aanschouwen met zyne oogen;
Doch na hy had den klank van dat ontzag'lyk woord,
Met alle eerbiedigheid, verstaan en aangehoord,
Exod. III: 11, 12. Begint hy hier, beducht, van zwarigheên te spreken:
Waarop dan God hem weêr gerust steld door een Teken,
Op dat gansch Israël met overtuiging hem
Mogt horen, als hy sprak van dezen Wonderstem,

Welk

Welk Teken hem dan ook JEHOVAH openbaarde, EERSTE HOOFDST.
Wanneer hy zeide: werp ſtraks uwen ſtaf ter aarde,
En ziet het werd een ſlang, waar voor dat Mozes vlood, Exod. IV: 3.
Doch op het welke ook God hem wederom gebood,
Om by den ſtaart het dier te grypen, zonder vrezen, vs. 4.
En 't wierd hem tot een ſtaf, gelyk het was voor dezen.
'k Blyf, eer ik verder gaa, hier by een weinig ſtaan, Geloofs-bedenking.
En merk, doch maar in 't kort, daarby dit vraagſtuk aan,
Waarom toch Mozes eerst dat dier niet af moest matten,
Noch by den kop, maar 't ſlegts aan zynen ſtaart juist vatten?
Myn antwoord is dat dit, op een verheev'ne wys, Nader verklaard.
Doelt op het geen God heeft gezegd in 't Paradys:
Hoe eens het Vrouwezaad als Borge zich zou zetten,
Om zelfs de ſlangenkop aan mors'len te verpletten, Gen. III: 15.
Na welk Hy, in triumph van dat volbragte werk,
Zich zoude laten zien als Koning van Zyn Kerk,
Wanneer Hy tevens zou, gelyk de Vorst der eeren,
Met luiſter en ontzag door Woord en Geest regeeren, Jeſ. LIX: 21.
Terwyl men tot Zyn roem zou zeggen: U, ô Heer!
Zy ſteeds de roem en kracht de Majeſteit en eer. Openb. IV: 11.
Dus Mozes naar de *ſtaart* ſlechts moest zyn hand uitſteken, Ten vollen aangedrongen.
Terwyl de Koning zelf den *kop* zou ſtukken breken;
En daarom niet den *kop*, ô Moze, maar de *ſtaart*,
Want ziet de *kop* wordt voor den Vorst alleen bewaard. Gen. III: 15.

EERSTE HOOFDST.

Besluit, en de verdere wyze van behandeling voorgestelt.

Maar om niet alles van een aantal Wonderwerken,
Des groten Konings, in 't byzonder aan te merken,
Zo laat ons het voornaamst' der dingen hier en daar,
Aandachtig in 't geloof wel wikken met elkaêr,
En op dat ik in dit geheim nu bondig vorder',
Houd ik met myn bestek denzelfden draad en order;
Terwyl ik Mozes zie bereids al vaardig staan,
Daar hy gelast wordt om naar Pharo's hof te gaan;
Op dat hy niet alleen den Nylvorst aan zou zeggen
Den last, dien hy van God by hem had af te leggen:
Maar tevens dat hy zou, ontzag'lyk en met magt,
Steeds in den voortogt gaan van 's konings heiërkracht,
Naar 't land van God voorlang tot Zynen dienst verkoren,
Waar eens de Vorst van 't heir zou zyn in 't vleesch geboren,
En des verbeelde ik my ten klaarst voor myn gezicht,
De plaats daar Mozes heeft voor Pharao verricht
Zyn last, en staande op 't punt om zich van daar te scheiden,
En wel om Jakobs zaad naar 't Erfland heên te leiden.

Hand. VII:35,36.

TWEEDE HOOFDSTUK.

TWEEDE HOOFDST.

Van het PAASCHFEEST *dat zynen aanvang nam op den veertienden van de Maand* Abib, *welke daarna* Nisan *is genaamd, zynde deze Maand de eerste van het Kerkelyk Jaar onder Israël, en van welke*

eerste

eerste Feests-Instelling men lezen kan, Exod. XII.; *trekkende Israël op Gods bevel even na het eeten van het* PAASCHLAM, *terstond uit Egiptenland,* Cap. XIII. TWEEDE HOOFDST.

Maar hield het heilig zaad aandachtig in den geest, De Instelling van het eerste Paasch-feest.
Nog in den laatsten nacht, met haast, den HEER het *Feest*:
Dat brengt ons weêr terstond tot een dier Schaduwwetten, Exod. XII: 11.
Waar op dat Israël naauwkeurig had te letten:
En vraagt men waar op dat die oude Schaduwdag,
By 't houden van dat Feest, ten allerduid'lykst zag?
Welaan my dunkt dat, by 't ontdekken van die waarheid,
Gezien wordt 's Konings komst, gelyk daar ook in klaar leit,
Hoe God dat *eerste Feest*, nog in Egiptenland, vs. 3.
Door Mozes heeft gebragt aan Israëls verstand,
En hoe men jaarlyks moest daarom het *Paaschlam* slachten,
Om 's volks verlossing dus te houden in gedachten,
En waar door 't heilig zaad, door Woord en Geest bekeerd,
Ook tevens werd de dag der zaligheid geleerd: 1 Cor. V: 7.
En om nu 't zinnebeeld van 't *Paaschlam* af te maalen,
Zal ik terstond daar toe myn aandacht weêr bepaalen.
Want, wordt het Feest van Paasche ons door een Lam ver- (beeld, Verbeeld door een Lam.
Daar door werd zeker weêr op hooger zaak gespeeld;
Naardien ons zulks den Vorst afschetzen kan naar 't leven, Exod. XII: 5.
En Zyne komst op aarde in 't vleesch te kennen geven,

Vermits Hy uit het zaad van Vader Abraham
Gewis verschynen zou, gelyk dat waare Lam,
Rom. IX: 5. Het welk moest komen, naar 't aanbidd'lyk welbehagen,
Joh. I: 29. Om al de zondenschuld der Zynen weg te dragen;
Terwyl Hy zou als Borg, in plaats van hun, 't ranzoen,
Matth. XX: 28. Aan Gods gestrengen eisch opleggen en voldoen,
Zo als men, om 't Geloof nog vaster te versterken,
Dit met een weêrslag hier ook nader aan kan merken;
Want was het dat Hy, als in voorschets reeds vooruit,
Juist door een Lam werd op dat heilig Feest beduid,
Dat kan ten allerklaarst al wederom ons leeren,
Joh. I: 36. Hoe eens de Vorst op aard zoude als een Lam verkeeren,
En door wiens onschuld en gehoorzaamheid, in kracht,
De schuldvergiffenis, op 't Paaschfeest aangebragt
Zou worden, alzo Hy volkomen, by Zyn sterven,
Hebr. V: 9. Voor al de Zyne 't Recht ten Leven moest verwerven.

De zagtmoedigheid een's Lams. En let men tevens op der Lamm'ren zagten aart,
Daar door wordt ons des Vorsts zagtmoedigheid verklaart,
Matth. XI: 29. Als ook hoe Hy volmaakt Zyn overdierbaar leven
Ten beste van Zyn volk zoude eenmaal overgeven,
Wanneer Hy als een Lam, ter slagtbank heêngeleid,
Zyn mond niet op zou doen, maar vaardig en bereid
Hem voor het aangezicht van Zynen overheerder
Jes. LIII: 7. Gedragen, als een schaap dat stom is voor zyn scheerder.

Werd

Werd 't Lam voor 't Feest dan uit de kooije weggehaald,
Dat kan niet ongegrond meê hebben afgemaald
De zaak, waar op dit ftuk reeds fchaduwachtig fpeelde,
Dewyl 't met nadruk ons het waare Lam verbeeldde,
Dat om der zonden fchuld, wanneer Hy werd verdrukt,
Geweest is als een Lam, dat men den kooije ontrukt,
En waarom Hy, doe 't uur Zyn's lydens was gekomen,
Ook uit het midden is der Zynen weggenomen.

't Lam moest van de andere Lammeren worden afgefcheiden.

Jef. LIII: 8.

Was 't Paafchlam ook volmaakt en een volkomen Man,
Dit is het dat aan ons op 't klaarst verbeelden kan
Dien grooten Wonderzoon, die, zonder fmet of zonden,
Op aarde worden zou in 't ned'rig vleefch gevonden,
En die ook alzins zou, als Hy te voorfchyn kwam,
Zich zelven onbevlekt vertoonen als een Lam.

Het Feestlam moest zyn volmaakt, en een volkome Manneke.

Hebr. VII. 26.
1 Pet. I: 19.

Maar was het Feestlam ook alvoorens afgezonderd
Eer dat het werd geflagt, zo ftaa ik als verwonderd,
Hoe daar door weder werd in haaren regten aart,
Die wyze afzondering van 't waare Lam verklaard,
Alzo die in den Raad des Vredes al te vooren
Van God den Vader was, tot zondaars heil, verkooren,
En daartoe is geweest volkomen, naar dien zin,
Reeds afgezonderd van voor 's waereld grondbegin;
Op dat Hy in den tyd tot heil zich zou vertoonen
Der Zynen, en die ftaag doen voor Gods Aanfchyn woonen,

't Paafchlam werd alvoorens afgezondert.

Exod. XII: 5, 6.

Openb. XIII: 8.

TWEEDE HOOFDST. Na dat Hy als de Borg had in 't gerigt gestaan,
En voor des menschen schuld aan God genoeg gedaan.
Hebr. X: 14, 15. Werd door 't bepaalde Lam, na die byzonderheden,
Moest op het Paasch feest geslagt worden. Net op den juisten tyd van Paasch den dood geleden;
Door deze zaak word ik terstond alweêr gebragt
Naar Hem, het waare Lam, dat eenmaal ook geslagt
Exod. XII: 6. Moest worden, zou Hy tot der zondenzoen verstrekken
1 Cor. V: 7. Voor allen die Hy met Zyn heilkleed zou bedekken;
Psalm XXXII: 7. Waarom Hy in den tyd ook 't vleesch en bloed aannam,
Om op het Feest van Paasch te lyden als een Lam,
Dewyl Hy als de Borg, aan 't vloekhout vastgebonden,
1 Petr. II: 24. Verbryseld worden moest, by 't dragen van de zonden:
Waar door Hy dan ook is, Zyn grooten naam ten prys,
In kracht geworden tot een waare hemelspys.
't Lam werd gebraden. Werd dat geslagte Lam geheel aan 't vuur gebraden,
't Is wederom voor ons niet duister om te raden,
Exod. XII: 9. Hoe eens het waare Lam de heete en felle gloed
Hebr. IX: 26. Van Gods getergde wraak zou lessen door Zyn bloed;
Na welk Hy, als de Borg by 't slot van al Zyn stryden,
Rom. I: 4. Het zoenwerk zetten zou op Zyn volwigtig lyden.
Met het bloed des Lams, wierden de huisposten en bovendrempels bestreken. Moest elk zyn huis, voor dat de treffende Engel kwam,
Met 't schaduwagtig bloed van dat geslagte Lam
De beide posten en den bovendrempel stryken,
Hier mede kan men ook het Zoenlam vergelyken,

Wyl

Wyl dat moest worden om der zonden wil geslacht,
Waar door Hy zou als Borg, toepas'lyk en in kracht,
De nuttigheid Zyn's bloeds tot eeuwig heil aanbrengen,
Waar mede een zondaar zich moet in 't geloof besprengen;
Op dat Hy door dien prys, als 't eenig toeverlaat,
Verlost mag worden en bevryd van allen kwaad.

TWEEDE HOOFDST.

Hebr. XII: 24. 1 Petr. I: 18, 19.

En was ook over 't Lam van 't Paaschfeest uitgesproken,
Dat daar van eenig been nooit worden mogt verbroken:
Wel aan dit wyst ons weêr, als met den vinger, tot
Zyn regte Tegenbeeld, 't waarachtig Lam van God.
Die na Zyn wonderdood met ongebroken beenen
By Zyne opstandinge is op de aarde weêr verschenen.

Geen been mogt 'er aan gebroken worden.

Exod. XII: 46. Joh. XIX: 36. Marc. XVI: 6, 7.

En dus werd 's Konings komst in 't vleesch, al lang vooruit,
Door 't Paaschlam aan het volk van Israël beduid.

Besluit.

Schoon nu het Feest van Paasche in zyn omstandigheden
Vereischen zou, om dat nog breeder hier te ontleden,
Zal ik, om niet te lang daar by te blyven staan,
Nu tot het gene 'er volgt terstond weêr overgaan;
Waar by ik trachten zal, met myn bespiegelingen,
Nog dieper in 't geloof 't voorbeeldige in te dringen;
Alzo de zin daar van in haar betekenis,
Ook de overdenking van onze aandacht waardig is;
Dewyl men daar door, by 't beschouwen van de waarheid,
Zal zien hoe dat de zaak des Konings daar in klaar leit.

Overgang tot den uittocht der kinderen Israëls uit Egipten.

TWEEDE HOOFDST. En, om langs dezen draad, met heilig overleg,
Te vord'ren in den gang op dezen onzen weg,
Zo laat ons, om 't geloof daar mede te versterken,
Het geen hier volgt, daar van tot onzer nutte aanmerken:
Exod. XII: 37—39. Want zie ik Israël, met heldenmoed geschaard,
By hunnen uittocht hier te zaam byeen vergaêrd,
Om uit Egipten naar het Erfland heên te trekken;
Dat kan ook tevens hier tot leeringe verstrekken,
Hoe dat God niet alleen, door Zyne hulp met kracht,
Zyn volk verlossen zou van 's vyands booze magt;
Maar daarby ook hoe Hy hun staag zoude onderschraagen,
Cap. XIX: 4. En tot verwond'ring op Zyn liefdenarmen dragen,
En brengen naar dat land door Hem beloofd, het welk
Deut. XXVI: 9. Steeds overvloeijend is van honig en van melk,
En waar de Vorst als Borg ook zoude nederkomen,
Gal. IV: 4. Wanneer de menschheid eens door hem wierd aangenomen,
In welken tyd het dan gewislyk zou geschiên,
Jes. XL: 5. Dat 's Heeren Heerlykheid op de aarde wierd gezien.
Overgang tot het volgende. En dus verbeelde ik my, hier by geloofsvertooning,
Al 't heir van Israël byeen, wyl vast de Koning
Exod. XIII: 3. De zee klieft door Zyn magt en doet haar splyting staan,
Cap. XIV: 16, 21. En 't volk daar door gelyk een drift van Lamm'ren gaan:
vs. 22. Doch niet d'Egiptenaar, alzo die door de golven,
vs. 26—28. Met paard en ruiter, in den afgrond wordt bedolven,

En

En waarby Jakobs zaad reeds ziet aan de overkant, TWEEDE HOOFDST.
Den bloem en kracht vernield van gantsch Egiptenland,
En daar door van 't geslagt van Cham zich afgescheiden, Exod. XIV: 30.
En door een Wolkkolom naar Kanaän geleiden. vs. 31. Cap. XIII: 21. Neh. IX: 12.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de Wolk- en Vuurkolom, waar van men lezen kan, Exod. XIII: 21. *en* Cap. XIV: 19.

Welk wonder wolkgevaart hun aanwees 't rechte pad, DERDE HOOFDST.
Wyl Zich de Leidsheer zelf daar in verborgen hadt:
En lust het ons dit stuk in 't kort eens naar te spooren, Deut. I: 33.
Zo laat ons trachten 't wys geheim daar van te hooren:
Want ziet men door 't geloof met aandacht op den zin
Van deze Wonderwolk, zo ligt daar klaarlyk in
De afschetzing van den Vorst, en hoe, dat Hy beneden,
Op aard, Zich zou in 't vleesch als met een wolk bekleeden;
En dat Hy dus ook eens zou zyn geöpenbaard, I Tim. III: 16.
Wordt door dit teken zelf met nadruk ons verklaart,
Naardien de Wolk ons kan vast by beduiding leeren,
Hoe Hy als Koning eens zigtbaarlyk zou verkeeren, Jes. XXXIII: 17.
Wanneer Hy in den tyd, en wel uit Juda's stam,
Als 't vleesch geworden Woord, eenmaal ten voorschyn kwam; Hebr. VII: 14.

DERDE HOOFDST. Op dat Hy als de Borg, door Zyn gehoorzaam ſterven,
Voor al de Zynen 't regt ten leven mogt verwerven,
Hebr. V: 8, 9. En 't welk zou worden, na het dragen van dien last,
Joh. XVI: 13, 14. Door Hem, en Zynen Geest, Zyn erfdeel toegepast;
Ten proeve en tot een vrucht van al Zyn bitter lyden,
Jeſ. LIII: 11. Waar mede Hy volmaakt tot in den dood moest ſtryden;
Gelyk Hy nu dien eiſch Zyn's Vaders heeft voldaan,
En niet alleenlyk uit den doode is opgeſtaan;
Maar, als de groote Vorst en God der Heirſchaaren,
Pſalm XLVII: 6. Bereids weêr naar omhoog ten hemel is gevaaren,
Van waar Hy hooggeducht, met glans en majeſteit,
Pſalm LXVIII: 19. Zyn Koninglyk gezag alom ten toon verſpreidt,
Daar Hy voor eeuwig woont by al de lofgezangen
Openb. VII: 10, 11, 12. Van 't vrolyk Geestendom, die ſtaag elkaêr vervangen;
Waar Hy zich met het licht als met een kleed bedekt,
Vergeleken met Pſalm CIV: 2, enz. Den hemel door Zyn magt als een gordyn uitrekt,
En al haar heiren telt, wiens lof men uit moet ſchaat'ren:
Die, door de kragt Zyn's woords, vast zolderdt op de wat'ren
Zyne opperzaalen, en van waar Zyn donderwoord,
Met ſchrik en beving, wordt gantſch vrees'lyk aangehoord,
Wen Hy de wolken daar ook maakt tot Zyne wagen,
En op de vleug'len van den wind wordt omgedragen;
Met welk Hy eind'lyk op den grooten wonderdag
1 Theſſ. IV: 16. Des Oordeels komen zal, met Goddelyk gezag;

En,

En, in het openbaar, hoogrichterlyk Zich ſtellen, DERDE HOOFDST.
Om 't vonnis over doôn en levenden te vellen,
En waarby blyken zal ten ſlot van 't gantſche werk, Hand. X: 42.
Dat Hy de Koning, Vorst en Heer was van Zyn Kerk, Joh. V:22.
En zo zal Hy in kracht, voor 't oog van alle volken,
Dan worden klaar gezien, verheerlykt op de wolken.
Was in die Wolkkolom daarby nog voor 't gezicht De Wolkkolom verlichtte.
Van Iſraël, een glans van Majeſteit en licht:
Dit ſchetst ons, zo my dunkt, den Vorst af naar het leven,
Hoe dat Hy van Zyn throon zich zoude op de aard begeven,
En wel in 't nedrig vleeſch, zo wordt Hy ons geleerd,
En als 't waaragtig Licht der zaligheid geëert. Joh. V: 19.
Gelyk Hy daar toe eens, volmaakt by al de Zynen
Op aarde, als 't waare Licht des levens kwam verſchynen;
Zo dat 'er van Hem in die dagen werd gezeid,
Wy hebben van naby aanſchouwd Zyn Heerlykheid. Cap. I: 14.
Voords blonk Zyn ſchoonheid en Zyn glans ons hier in nader,
Als die des éénigen geboor'nen van den Vader.
Doch was het dat men Hem, als Hy ten voorſchyn kwam, Dit nog nader opgehelderd.
Niet als 't waarachtig Licht by Iſraël aannam,
Zulks leerde, hoe de Vorst Zyn vleug'len uit zou breiden, Joh. I: 11.
En roepen tot Zyn Licht voorzeker ook den Heiden: Jeſ. XLIX: 6.
Want immers 't was voor Hem, den Koning, te gering,
Dat Hy maar ſlegts een deel van Iſraël ontving,

DERDE HOOFDST.

Toen Hy kwam om den Stam van Jakob op te richten,
Waarom Hy dan ook moest het Heidendom verlichten:
Waar uit Hy al bereids ten deele heeft vergaêrd
Zyn Kerk, waar in Hy wordt als 't zuiv're Licht verklaard;
Alzo Hy in den tyd eens worden moest volkomen
Hand. XI: 1. Van al het Heidenszaad geloovig aangenomen;
Op dat Hy dus in kracht, gantsch heerlyk hier omtrent,
Jes. II: 5. Zou worden in Zyn Kerk als 't waare Licht erkend.

De Vuurkolom des nagts in het byzonder, kortelyk aangemerkt.

En om al verder tot het wys geheim dier dingen,
Regtaartig in 't Geloof, nog dieper door te dringen:
Zo blyf ik tevens by de Vuurkolom ook staan,
En merk te dezer plaats, daar van dit kostlyk aan.
Exod. XIII: 22. Was het dat uit die wolk een helder licht afdaalde,
Cap. XXIII: 20—23. 't Geen 't volk desnachts, tot aan den morgen toe, bestraalde:
Dat leerde, hoe de Vorst Zyn glans en Majesteit
Neh. IX: 12. Reeds in dien Schaduwnacht al hadt ten toon gespreit,
Maar evenwel zo zeer omzwagteld en verborgen,
Dat men staag vraagen moest: wat is 'er van den morgen?
Terwyl 't geloovig volk, reikhalsend naar den dag
Des beteren verbonds, door al dien Schaduw zag;
Alzo de Wondervorst dan zou met Zyn genaden
Psalm XC: 14. Hun in den Morgenstond des Nieuwen dags verzaden;
Wanneer het heilig zaad dan zeggen zoude in kracht:
Jes. XXV: 9. Ziet deez', is onze God; wy hebben Hem verwagt!

Kom

Kom, dat wy zaamen ons aan Zynen dienst gewennen, — DERDE HOOFDST.
En Hem als God, in 't vleesch geopenbaard, erkennen. — 1 Tim. III: 16.
En waar op ook dit vuur nog verder heeft gespeeld, — Wat het vuur beduidde.
Zulks dunkt my is ons reeds in Horeb afgebeeld,
En duidt ons aan, dat Hy, die in den braambosch woonde, — Exod. III: 1, 2.
Zyn tegenwoordigheid ook door deez' wolk vertoonde.
Werd, eindelyk, het volk door deze wolk geleid: — Door deze Wolkkolom geleid.
Iets hooger werd daar door ons weêr ten toon gespreid; — Neh. IX: 12.
Wyl deze zaak alhier, ten duidelykste omschreven,
In al haar leidinge ons voorts kan te kennen geven, — Psalm LXXVIII: 14.
Hoe dat de Wondervorst, in 't groot genadewerk,
Op aarde Zich vertoont als Leidsman van Zyn Kerk,
Die Hy door Woord en Geest steeds zaamen wil vergaêren, — Jes. LIX: 21.
En in Zyn kracht haar zal ten einde toe bewaaren: — 1 Petr. I: 5.
Dewyl Hy als de Vorst, die eeuwig blyft en leeft, — Openb. I: 18.
Een tugtroede in de hand, tot schrik Zyn's vyands, heeft; — Jes. XI: 4.
Zo dat het deel Zyn's Erfs geen kwaad behoefd te vreezen;
Naardien Hy 't zelve steeds zal tot beschutting wezen; — Cap. IV: 5.
Waar door Hy dan aldus zal toonen met de daad,
Dat Hem den welstand van Zyn Kerk ter harten gaat, — Cap. LIV: 6—10.
Die Hy nog eens zal van het aards Egipte afscheiden,
En naar het Kanaän des hemels heên geleiden:
Alwaar verzadiging zal wezen met Gods Beeld, — Psalm XVII: 15.
Hetwelk aan dit Zyn volk zal worden toebedeeld;

DERDE HOOFDST. En daar men ſtoor'loos in 't volzalig Ryk hier boven,
God, VADER, ZOON en GEEST, in Eeuwigheid zal loven.

VIERDE HOOFDSTUK.

VIERDE HOOFDST. *Vervolg van het voorgaande, ſtrekkende tevens tot een beknopte overgang ter beſchouwinge van het* Manna.

Voortgang tot het vervolg der zaken: inzonderheid tot het *Manna.*

'T Is dan langs dezen weg, dat ik vervolgens weêr
Naar 't Heir van Iſraël met mynen aandagt keer,
Waar by ik trachten zal niet ſlegts daar heên te wand'len;
Maar ook om deze zaak daar verder af te hand'len.
Exod. XV: 22, 27. Cap. XVI: 1. Dies treede ik dan door *Zur* en *Elim* tot in *Sin*,
En maak alzo terſtond daar mede een nieuw begin:
Terwyl ik myne ſtof te zaamen zal verbinden
Met zeelen des geloofs, om 't wys geheim te vinden,
In 't geen aan Jakobs zaad, van 's Konings komst op aard,
Ten allerduid'lykst wordt voorbeeldelyk verklaard;
En, om 't byzonder nut voor ons daar uit te trekken,
Zal ik weêr trachten om my zelven op te wekken:
Want blyve ik hier ter plaats ſlechts met myn' aandacht ſtaan,
Dan wordt myn Geest in my met blydſchap aangedaan,
Dewyl de Hemelvorst en Koning ons naar 't leven,
Wordt ter beſchouwinge in het woeste *Sin* gegeven:

En

En even daarom slaa ik hier myn hutte ook weêr, VIERDE HOOFDST.
By Jakobs tenten in de vlakke velden neêr,
Op dat ik dus in kracht, en in geloofsvertrouwen,
Den Koning moge in Zyn voortreff'lykheid beschouwen:
Wyl my daar wordt ontdekt het wonder, waar in dat
De aanstaande heilkomst van den Koning is vervat:
Naardien de hemel, die haar spys eerst hield verborgen,
Op Goddelyk bevel, het volk nu kwam verzorgen,
Met keurig man, waar door ten allerklaarst, vooruit,
De Heilvorst werd van verre op aarde in 't vleesch beduid,
En om 't gelove in ons daar mede te versterken,
Zo laat ons, tot een proef hier van, de zaak opmerken.

VYFDE HOOFDSTUK.

Van het Manna, *dat gevallen is by de eerste instellinge van den* Sabbath, *hetwelk men lezen kan* Exod. XVI. *zynde den* Messias *het Lighaam dier schaduwe*, als blykt Joh. VI: 51. en Col. II: 16, 17. VYFDE. HOOFDST.

Viel 't hemels manna van om hoog in deez' woestyn, 't manna voorbeeldig aangemerkt.
Dat konde aan Israël volmaakt een toonbeeld zyn,
Hoe door de Wondervorst, op aarde neêrgekomen,
Het nederige vleesch moest worden aangenomen, Gal. IV: 4.

VYFDE HOOFDST. Gelyk ook hoe Hy eens zou worden op die wys,
In kracht, voor velen tot de waare zielespys:
1 Cor. X. 3. Zo als men zich voor 't woord van Hem moest nederbuigen,
Wanneer Hy kwam om 't zaad van Jakob te betuigen,
Hoe eertyds waarlyk heeft het man Hem afgemaald,
Joh. VI: 32, 51, 58. Als 't waare Levensbrood op aarde neêrgedaald;
En hoe Hy, tot een Man en zielespys, Zyn leven,
Hebr. II: 10. Ten beste van Zyn volk, gewis zoude overgeven:
Zo dat ik, uit den smaak van 't schaduwagtig man,
Het zoet, de geur en kracht des Konings, proeven kan;
Cap. V: 8, 9. Naardien de Vorst als Borg, door Zyn gehoorzaam sterven,
Den zondaar 't eeuwig regt des levens zou verwerven.

Nader aangemerkt. Blyf ik op deze plaats wat op den velde staan,
En schouw ik daar het man voords met myne aandacht aan,
Dan kan ik, als men tracht dien schaduwknoop te ontbinden,
Daar by 't beteekend Brood des levens duidlyk vinden.

De voedende kracht van 't manna. Want werd het heilig zaad, door 't man in overvloed,
Gedduriglyk van God verzadigd en gevoed:
Wie ziet met my den zin hier van niet openleggen,
Daar elk een mannakorl ons als zo veel zal zeggen,
Dat Hy, de Hemelvorst, door deez' beteekenis,
Psalm XXIII: 1. In kracht voor al Zyn volk ook d'Algenoegzame is,
Wyl Hy, de Zynen wil volkomelyk verzaden:
Joh. I: 14, 16. Met al den voorraad van Zyn schatten en genaden.

Was

VYFDE HOOFDST.

Was 't manna in zich zelf, dat Israël ontving,
Van weinig aanzien, en gantsch klein, en zeer gering:
Dit leert wel, als de Vorst van boven af zou komen, ('t manna was uiterlyk gering. Phil. II: 6, 7, 8.)
Dat door Hem 't vleesch als dan zou worden aangenomen,
Maar tevens dat Hy ook dan worden zou op aard
Als de Opperoorzaak van de zaligheid verklaard. (Hebr. V: 9.)

Kon 't man, waar by 't geslagt van Jakob moeste leven, ('t manna was een vry geschenk van God.)
Een blyk van Gods genade aan hun te kennen geven,
Naardien Hy dat aan 't volk geheel uit liefde schonk:
My dunkt, dat hier in weêr dit wys geheim uitblonk,
Hoe eens de Vader aan Zyn goedheid zou gedenken, (Joh. III: 16.)
Wanneer Hy Zynen Zoon als Borg op aard zou schenken,
Op dat by 't dragen van des zondaars zwaare schuld,
Het heilig regt in Hem alzins zou zyn vervuld. (1 Petr. II: 24.)

Viel 't manna juist alleen by Abrams nakroost neder, ('t manna viel niet overal.)
Ook dat leert ons 't geheim des Konings hier in weder,
En wel hoe dat Hy steeds, met Zyn genadewerk,
Zich vinden laat in kracht in 't midden van Zyn Kerk. (Psalm XLVIII: 10.)

Was 't manna smaakelyk gelyk als honigkoeken, (De smaak van het manna.)
Ook daar in kan men klaar 't verborgen Man weêr zoeken,
Dewyl de Vorst, van wien een glans der Godheid straalt,
En die op 't heerlykste in Zyn Kerk wordt afgemaald,
Zyn volk in het geloof elkander doet genaken,
Om Hem als 't waare Man, met nadruk, daar te smaaken. (Psalm XXXIV: 9.)

VYFDE HOOFDST.

En zie ik op het wit van 't man, ten toon gespreid,
Dan denk ik om myns Vorsts volmaakte zuiverheid,
De witheid van het manna. Om dat 'er geen bedrog of eenig kwaad van zonden,
In zyn bedryven hier op aarde ooit is bevonden:
Jes. LIII: 9. Dewyl Hy ook moest zyn volkomen naar de Wet,
Joh. VIII: 46. Gantsch zuiver, heilig en van zonden onbesmet,
Hebr. VII: 26. Wyl Hy, door 't zuivere van Zyn gehoorzaam sterven,
Phil. II: 8. Voor al de Zynen 't regt ten leven zou verwerven:
Tit. II: 14. Naardien door Hem, als Borg, ook moeste zyn, in kracht,
Hebr. I: 3. De reinigmaakinge der zonden aangebragt;
Zo dat, door 't zinnebeeld van 's mannaas wit, in dezen
Met nadruk op het woord der waarheid wordt gewezen,
En 't zegt, hoe 't wys geheim der dingen van dien aart
Leerbeeldig worden moet schriftmaatig hier verklaart.

't manna moest klein gemaakt en gebroken worden. Moest ook het manna zyn vermorzeld en verbroken,
En eind'lyk in den gloed des ovens dan gestoken:
My dunkt dat wyst ons weêr als met den vinger aan,
Hoe 't met het waare Man eens in het vleesch zou gaan:
Jes. LIII: 5. Want hier by kan de Borg meê worden vergeleken,
Alzo Hy Zich aan 't hout eenmaal zou doen verbreken,
En, in des zondaars plaats, den heette en fellen gloet,
Eph. I: 7. Van Gods getergde wraak dan lesschen met Zyn bloed.

Wat door het manna is afge- Doch eind'lyk om het stuk niet verder uit te rekken,
Maar al 't voornaamst' beknopt en zaaklyk zaam te trekken,

Zo

Zo blyf ik by dat man nog ſtaan, wyl door 't verband
Der zaaken, aan ons meer alhier gezegt wordt: want
Werd 't manna, als zy juist den zesden dag daar telden,
Des morgens dubbeld ingezameld van de velden;
Van welk het eene deel vervolgens werd geſpaard,
En onverderf'lyk voor den Sabbathdag bewaard;
Naardien de hemel dan haar voorraad hield verborgen,
Tot op den eerſten dag die volgde, aan den morgen,
Wanneer al 't volk dan zag het heilig manna weêr
Gevallen, als de rym op al de velden neêr:
Wyl door het wys geheim dier dingen, hier omſchreven,
Den grooten Hemelvorst te kennen wordt gegeven,
En wel hoe Hy als Borg, in 't need'rig vleeſch gedaald,
Is door het man en door den Sabbath afgemaald.

VYFDE HOOFDST.

beeld, by de eerſte inſtellinge van den Sabbath. Exod. XVI: 22.

Hebr. VII: 22. Coll. II. 16, 17.

Want liet Hy Zich, ten zoen, des daags voor Sabbath, ſlagten,
Dat brengt omtrent het man, my weder in gedagten,
Hoe niemand op het veld of elders, op den dag
Van Sabbath, ooit het man gevonden heeft, of zag:
En waarom ook de Borg, na 't dragen van de zonden,
By Zynen dood, niet op den Sabbath werd gevonden:
Dewyl Hy in het graf moest rusten van het werk,
Dat Hy had aangebragt ten nutte van Zyn Kerk;
Doch waar uit Hy ook zou na korten tyd verryzen,
Op dat Hy ons de kracht Zyn's lydens zou bewyzen.

Nooit viel het manna op een Sabbath; wat zulks beduidde. Exod. XVI: 25, 27. 1 Petr II: 24. Joh XIX: 42. 1 Cor. XV: 3, 4. Rom. I: 4.

VYFDE HOOFDST.

Het manna viel weder des daags na den Sabbath, of op den eersten dag van de nieuwe weeke, wat zulks beduidde.

En opgestaan, heeft Hy zich weêr als 't Man vertoond,
Op de eersten dag der week, waarop Hy werd gekroond
Met Eér en Majesteit, dewyl Hy toen op aarde
Zyn Godd'lyk ryksgebied op 't luisterrykste aanvaardde;
Zo dat Hy nu, bekleed met glans en heerlykheid,
Van Zyn geduchten throon vertoont Zyn majesteit,
Waarom een ieder zich moet voor Hem nederbuigen,
En van de grootheid van Zyn Godd'lyk ryk getuigen.

Wettig besluit.

En dus zag Israël in 't manna afgebeeld,
Het geen, waar op den dag der schaduw heeft gespeeld,
Gelyk daar van de zin nog nader is te vinden
In 't woord, waarin wy zien de schaduwen ontbinden,
Waarom ik dan voor my met zekerheid besluit,
Dat dit, aan Jakobs zaad, leerbeeldig werd beduid.

Des waaren mannaas voortreflykheid, boven haar voorbeeld.

Gelyk het Beeld nu met het schaduwagtig teken,
Op 't allerlevendigst kan worden vergeleken;
Wordt ook het lighaam, dat de schaduw overtreft,
Door 't heilgeloof beschouwd en in zyn' aart bezeft.

Nader betoogt.

Want was by Israël het manna zonder leven,
Dit kan ons duidelyk alhier te kennen geven,
Joh. V:26. Hoe dat haar Tegenbeeld, die eeuwigdurend leeft,
In Zich volkomenlyk de magt des levens heeft.

Al verder.

En daalde 't manna voor gantsch Isrël uit de wolken:
Luc. II:32. Dat leerde, hoe de Vorst tot heil van alle volken,

Zou

Zou nederdalen van Zyn Goddelyken throon,
Als erfgenaam Zyn's Ryk, en 's Vaders Wonderzoon.

Was 't man een vry geschenk, tot roem van Gods Genaden:
Om in het dorre Land Zyn Erfdeel te verzaden;
Alzo is ook de Vorst, die Zich aan Isrêl schonk,
En als de Gever zelf, ten allerklaarste uitblonk.

Viel 't man voor eenen dag, en was het voords verderflyk:
Dit brengt my tot het brood des Levens, dat onsterf'lyk,
Staag als de Heer en Vorst in de opperkringen woont,
En Zich als 't eeuwig Man des levens, daar vertoont.

Werd 't manna slegs ten deel voor 't lighaam maar gegeven:
Hier tegen zien wy weêr, tot heil van 't geestlyk leven,
Het waare Hemelman, op een veel hoger wys,
Voor ieder die geloofd een eeuw'ge zielespys.

Bleef ver het meerderdeel van hun, die 't man genoten,
Door ongeloof van 't erf der vad'ren uitgesloten:
Daar tegen is en blyft voor altoos 't waare Man,
En brengt het Isrêl Gods, in 't Hemelsch Kanaän.

Dus ziet men hier weêr een van 's hemels wonderwerken,
Waar op 't gelovig zaad van Jakob hadt te merken:
Dewyl dit heilig man, reeds in dien Schaduwdag,
Op Hem 't waaragtig Man, als 't Brood des Levens, zag.

VYFDE HOOFDST.

Hebr. I:12. 't Was een vrije gift. Neh. IX: 20.

't Waare manna blyft onverderflyk. Joh. VI:32. Openb. II: 17.

't Waare manna is tot geestlyk voedsel. 1 Cor. X:3. Joh. VI:35.

't Waare manna blyft in der eeuwigheid. Joh VI:49. Num. XIV: 29, 30. Joh. XIV: 3.

Besluit. Joh. VI. 48—51.

ZES-

ZESDE HOOFDSTUK.

ZESDE HOOFDST.

Vervolg van het voorgaande, strekkende tot enen voegzaamen overgang tot den Rotsteen, in Horeb te Raphidim.

Overgang ter beschouwinge van den Rotsteen.

Om nu op dezen weg van zo veel wonderheden
Met aandacht in 't Geloof blymoedig voort te treden,
Keer ik bemoedigd my terstond weêr derwaards heên,
Daar Mozes Jakobs zaad te zamen roept byeen.
Hier hooren wy door hem een iegelyk opwekken,
Om naar 't bevel van God nog verder door te trekken,
Waar op dat zy dan straks het vroege morgengraan
Verzaam'len, om van hier vervolgens voort te gaan:
En des verbeelde ik my, op 't woord van 's volks behouder,
Hoe ieder reeds zyn tent draagd op zyn rug en schouder,
Waarmeê hy rustig treed door 't woeste onvrugtb're Sin,
En slaat van daar den weg naar Raphidim vast in,
Alwaar de wonderrots, gereed om 't volk te drenken,
Met al zyn voorraat staat om Jakobs zaad te wenken,
Als mede Horeb, die van verre dit geslagt,
Op zynen grond, met vreugd, ten blyden aankomst wagt.

Voorbereidsel.

Doch om die zaaken des te beter naar te vorschen:
Zal ik straks myne hut ook naar die plaatse torschen,

En

En wand'len in 't geloof langs dezen weg, hun na, ZESDE HOOFDST.
Tot dat ik my bevind te Mass' en Meriba.
Wat 's dit? my dunkt 'k zie 't volk aan Raphidim genaderd, Exod. XVII: 7.
Maar ook oproerende te zaam byeen vergaderd, Murmureering van het volk. Mozes bidt tot God, en wordt verhoort.
En daar men klaagt van dorst, en den voorleden tyd,
Met zeer veel schamp're smaat den Legervoogd verwyt,
Terwyl zy tegens hem hun bitse tongen scherpen,
En dreigen om hem fluks met steenen dood te werpen; vs. 4.
Waar by hy dan tot God, die hooglyk is geducht,
In 't allerdiepst van zyn benaauwdheên roept en zucht,
En die met raad, tot hulp van Mozes, als te vooren,
Aan hem terstond Zich laat in dezer voegen horen:
Gaa henen Mozes, naar myn Goddelyk bevel, vs. 5.
Gaa gy, met de oudsten en voor 't oog van Israël,
En neem den zelfden staf waar meê ge in Pharo's dagen,
Tot straf, Egiptenlands rivieren hebt geslagen,
Want ziet 'k zal op den Rots, voor u, in Horeb staan, vs. 6.
En 't zal geschiên, zo dra gy zult dien Rotsteen slaan,
Dat daar een overvloed van water uit zal komen,
Die tevens langs den grond van 't woeste heên zal stroomen.
Waar op de Legervoogd gehoorzaam zich gedroeg, Mozes doet naar 't bevel Gods.
En met de wonderstaf dien Rots in Horeb sloeg,
Zo dat een gantsche stroom van water daar uit vloeide,
Waar door dus werd verkwikt de aêmmegtige en vermoeide.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

ZEVENDE HOOFDST. *Van den* ROTSTEEN, *op Gods bevel door Mozes geslagen; waar door het volk van Israël werd gedrenkt*, Exod. XVII: *en wat zulks heeft voorbeduid*. Vergeleken met 1 Cor. X: 4.

Den voorbeeldigen Rotsteen gelovig beschouwt. Dat dit nu weder heeft op hooger zaak gespeeld
Is klaar, alzo de Vorst daar door werd afgebeeld,
En wel hoe Hy op aard, tot troost van al de Zynen,
Zou als de waare Rots in 't need'rig vleesch verschynen,
Wanneer men uit den schat van al Zyn overvloed
Dan worden zou verkwikt, gelaafd en ook gevoed:
Deut. XXXII: 4. Zo dat Hy voor een Rots wiens werk is gantsch volkomen,
By veele worden zou omhelsd en aangenomen;
Gelyk het daarom ook in dezen zin betaamt,
Psalm LXXVIII: 35. Dat Hy, de Vorst, een Rots by uitstek wordt genaamd.
Wat dien Rotsteen beduidde. Dies lust ons, om 't geloof nog vaster te versterken,
Tot onzer leeringe, op den Vorst dit aan te merken,
En vraagt men wat die Rots in Horeb heeft beduid?
'k Zeg daar in straalde klaar het beeld des Konings uit;
Want was de Rots gantsch dor, en als verdroogd van buiten;
Zach. VI: 12. Dat zegt ons, hoe Hy, die uit Zyne plaats zou spruiten,
Nogthans, wanneer Hy, in den tyd uit Juda's stam,
Phil. II: 7. Het need'rig vleesch en bloed als Borg op aarde aannam,

Gantsch

Gantſch nietig en gering in 't menſchkleed zoude woonen, ZEVENDE HOOFDST.
En zonder Heerlykheid van buiten, Zich vertoonen.
Scheen niet alleen die Rots, by Iſraëls geſlagt, Jeſ. LIII: 2.
Voor 't oog wel uiterlyk onwaardig en veragt, De Rotſteen in haare uiterlyke gedaante beſchouwt, en wat zulks leerde.
Maar gaf die mede uit zich een vloed van waterbeeken,
Die 't volk en 't dorſtig land verkwikten in die ſtreeken:
Dat leerde hoe de Vorst ook neederig op aard
Zou zyn, als door Hem wierd 't geringe vleeſch aanvaard,
Wanneer dat dan met kracht in volheid al de ſtroomen Joh. VII: 37, 38.
Van Zyn genade uit Hem te voorſchyn zouden komen;
En waar door 't volk van Hem, byna van dorst verſtikt,
Regt worden zou gelaafd en in 't geloof verkwikt; Openb. XXII: 17.
Op dat Hy niet alleen, als Koning van Zyn Kerke,
Door Woord en Geest het zaad van Iſraël bewerke;
Maar die den roem Zyn's Naams ook tevens als dan meê Pſalm LXXII: 7, 8.
Den Heiden maaken zou bekend van zee tot zee;
In welken tyd Hy dan ook Zyn genadevlieten Jeſ. XLIV: 3.
Met zulk een overmaat op allen vleeſch zou gieten,
Dat zelf de wildernis en dorſtige woeſtyn
Volvrolyk zouden tot een ſtaande water zyn, Jeſ. XXXV: 1, 7.
En waarby men zou zien de dorre plaatſen groeijen,
En tierig als een roos van Saron weelig bloeijen.
Schouwe ik den Wondervorst als een Fontein hier aan, Den Vorst des Levens daar by afgeleit.
Dan zie ik Hem gelyk een Levens-Ader ſtaan,

Die, door de prediking van Zyne hemelboden,
Steeds doet een iegelyk tot Zyn gemeenschap nooden,
Matth. XXII: 8, 9, 10. Joh. VII: 37.
Waar by Hy, door de kracht van de Evangeliestem,
Den dorstigen ook trekt, door het geloof, tot Hem.

De Rotsteen wordt geslaagen.
Werd daarby deze Rots op hoog bevel geslagen,
Dat leerde hoe de Borg, naar 't Godd'lyk welbehagen,
Op aarde lyden moest, en voor den mensch 't ranzoen,
Job XXXIII: 24.
Door Zyn zelfs offerbloed aan 't heiligrecht voldoen,
Gelyk Hy hierom ook, van overlang te vooren,
Daartoe Zich in den Raad des Vredes hadt doen hooren,
En dus wordt in dit stuk voor 't oog hier afgemaald,
Jes. LIII: 4.
Het geen reeds over Hem, was als de Borg bepaald.

Waarom dat de Rotsteen moest geslaagen worden.
Sloeg Mozes juist dien Steen, ook dit kan hier beneven
Gewis een hooger zaak aan ons te kennen geeven:
Hoe dat de Borg op aard, geworden uit een vrouw,
Gal. III: 13.
De wet van Mozes eens geheel volmaaken zou,
En ook gevoelen by den vloekschuld weg te dragen,
Gal. IV: 4, 5.
Dat Hy werd door de straf van Mozes wet geslagen.

De Heerlykheid des HEEREN verscheen aldaar.
En zag men op dien Rots met zeer veel Majesteit,
De groote Wonderwolk van 's Konings Heerlykheid,
In welke dat de Vorst Zich luisterryk vertoonde,
Terwyl Hy voor een tyd op dezen Rotsteen woonde;
Dit schetste aan Israël, hoe dat de Vorst op aard,
1 Tim. III: 16.
Zou worden in den vleesche als God geopenbaard,

Wan-

Wanneer Hy heilryk, tot vertroosting voor de Zynen, ZEVENDE HOOFDST.
Zyn Godheid wonderlyk zou in het vleesch doen schynen.
Doch eind'lyk, op dat ik met dezen Rots besluit, Joh. I: 14. 1 Cor. X: 4.
Waar door de groote Vorst en Koning is beduit.
Verzelde deze Rots, te Raphidim gelegen, Nader betoogd. 't Water van den Rotsteen volgde.
Met zyne stroomen 't volk des Konings op hun wegen,
Dat leerde aan Israël, dat wy dit gadeslaan,
Om tot den Throon van Hem vertrouwelyk te gaan,
En werkzaam in 't geloof, met vierige gedachten,
Alleenlyk van Zyn hand staag alles goeds te wachten; Psalm CXLV: 9.
Doch zo men verder zich hier by wat nederzet,
En op de kracht en vrucht van 's Borgs voldoening let,
Dan ziet men hier in, hoe de Rots des heils de stroomen
Van Zyn Genade staag doet op Zyn Erfdeel komen, Jes. XLIV: 3.
Waar door dan ook een ziel met vettigheden wordt
Gedrenkt, verkwikt, gelaafd en ryk'lyk overstort;
Zo dat ze in dezen stroom en 't heilnat der genaden
Wellustig in 't geloof zich domp'len kan en baden,
En even daarom ook met dat vertrouwen spreekt,
Dat haar geen eenig ding in 't Vorst'lyk ryk ontbreekt, Psalm XXIII: 1, 6.
Gelyk dan ook in spyt der haat'ren, hoe verbolgen,
Nogthans het goede haar dit leven lang zal volgen.
En dit 's in 't kort gezegd, 't geen in zyn' regten aart, Besluit.
Door dezen Rotsteen wordt myn's dunkens ons verklaard,

ZEVENDE HOOFDST.

Gelyk men om 't geloof nog nader te versterken,
In 't woordt der waarheid dit voords breder aan kan merken.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

ACHTSTE HOOFDST.

Vervolg van het voorgaande, waarin ons voorkomt, Israëls stryd tegen de Amalekieten, met hetgeen daartoe behoord. Te lezen in 't zelve Cap. vers. 8. tot 16.

Israëls stryd tegen Amalek.

Hierop zo wend ik my vervolgens derwaards heên,
Niet verre van de plaats van dezen wondersteen,
Alwaar dat Jakobs zaad, geschaard als oorlogstroepen,
Volvaardig t'zaam byeen ten stryd wordt opgeroepen.
Ik hoor alreeds 't geblaas van meer dan een trompet,
Waar door dit Israël ten kryg wordt aangezet:
Dies schik ik my terstond tot dezen optogt weder,
En stelle van ter zy myn aandagt daar by neder;
Doch om 't gevaar des zwaards van Amalek te ontgaan,
Zal ik vooreerst van verre op een der heuv'len staan,
Van waar ik nu ook zie de benden t'zaam vergad'ren,
Alzo des vyands magt stoutmoedig aan komt nad'ren,
En voegende zich naar het kryggebruik byeen,
Om haast met Israël te worden handgemeen.

Wel

Wel aan dan edel zaad en wakk're Jakobs telgen, ACHTSTE HOOFDST.
Treê moedig toe om ſtraks uw vyand te verdelgen,
Val aan! val aan en breek al t'zaam terſtond de magt Opſpooring.
En 't overſtout beſtaan van 't heilloos blind geſlagt, Deut. XXV: 19.
Beſwyk niet maar houd ſtand, laat u geen moed ontzakken,
Neen! ſlaa uw haaters fel op hunne kinnebakken, Vergeleken met
Dat niets toch op den weg uw onderneeming ſtuit', Pſalm III: 8.
En roei 't afgodiſch zaad met tak en wortel uit;
Naardien ze tegens 't volk des Vorsts zich durven zetten, 1 Sam. XV: 18.
Om hun naar Kanaän den doortogt te beletten;
Want ziet in dit Gewest, voorzeker zal 't geſchiên,
Dat deez uw Vorst, daar van Zyn kerke eenmaal gezien Micha V: 1.
Zal worden in het vleeſch, tot Heerlykheid op aarde,
Op dat Hy dan met kracht Zyn kroonrecht ook aanvaarde,
En daarom ſtryd met moed, tot dat het boos geweld
Des vyands gantſch vernield ter neder legd geveld.
'tGaat wel,my dunkt'k zie reeds hoe 's Konings oorlogsben-(den, Mozes gebedt.
Hunne ordeningen naar den vyand henen wenden;
Wyl vast de Legervoogd vol yver in 't gebed,
Zich in 't geloof op een der heuvl'en heeft gezet,
Alwaar hy omtrent dus, met opgeheev'ne handen,
Gebeden heeft: ô Heer! maak Amalek te ſchanden,
Doe hem geheel door 't zwaard, ter dezer plaats en tyd,
Met zyn ontáard geſlagt, omkomen in den ſtryd,

En

ACHTSTE HOOFDST. En laat daar van 't gerucht vast dav'ren door de wolken,
Tot ſchrik van d'Amoriet en naast geleegen volken;
Want wyl Gy hebt het zaad van Jakob, door Uw hand,
Ten plegtigſte opgevoerd uit gantſch Egiptenland,
Zo zy, en blyf, tot in de afrollinge der eeuwen,
Ook nu inzonderheid, den Losſer der Hebreeuwen,
Op dat dus de Edomiet niet zeggen mag, ten ſpot,
Waar is, ô Iſraël, uw Koning, Heer en God?
Gedenk toch aan den Eed, dien Gy bereids, te vooren,
Aan Abram, Iſaäk en Jakob hebt gezworen,
Hoe Gy hun zaad naar 't land eens brengen zoud, het welk
Steeds overvloeijende is van honig en van melk,
En daar Gy ook naar Uw geduchte hemelorden,
Volmaakt hun tot een God nog eens in kracht zoudt worden.

Iſraël overwint. Hierop valt 't volk met magt ſtraks op den vyand aan,
En ſteekt als in triumph vast op den zegevaên;
Terwyl dat Mozes op den heuvel, in het midden
Exod. XVII: 12. Van 't wederzyds gevegt, eerbiedig blyft aan 't bidden,
Tot dat het boos geſlagt van Edom niet geſpaard,
vs. 23. Maar gantſch verſlagen en gekrenkt wordt door het zwaard.

Geloovige aanmerking, over deze ontmoetinge. Om hier op tot het merg dier zaaken door te dringen,
Blyf ik een wyl, met myn geloofsbeſpiegelingen,
By 't Koninglyke heir ter dezer plaatze ſtaan,
Voor dat ik tracht van hier naar Sinaï te gaan,

Ge-

Gemerkt dit ſtuk, in haar omſtandigheid beſchreven;
Een ſchets van hooger zaak tot leeringe kan geven:
Dus zie ik klaarlyk dan den Koning hier verbeeld, Rom. XV: 4.
Gelyk ook hoe daar in Zyn wysheid heeft geſpeeld:
Want zoude Hy, die in den Braambosch glansryk woonde, Exod. III: 2.
Daar Hy ontzag'lyk aan Egipten zich vertoonde,
En dus ver Jakobs zaad niet enkel heeft geleid,
Maar tevens in den nood had ſpys en drank bereid, Cap. XVI: 15—17.
Voor dit Zyn volk alhier ook nu geen zorge dragen?
Daar Hy, naar 't albeſchik van Zyn vry welbehagen,
Zo verre 't vleeſch aangaat, uit Juda's nageſlagt, Hebr. VII: 14.
Op de aarde eens in den tyd moest worden voortgebragt;
Terwyl Hy worden moest in Kanaän geboren. Mich. V: 1.
Waarom zoekt Amalek den doortogt dan te ſtooren?
Dewyl dit is het land, als boven is gezegd,
Waarop JEHOVAH had eenmaal dien eed gelegd: Exod. VI: 3.
Dat in der tyd de Vorst aldaar op aard zou komen,
Als 't menſche kleed door Hem zou worden aangenomen,
En daarin t'zyner tyd, voorzeker hier beneên,
Volwigtig, als de Borg tot zoen, den dood geleên. Job XXXIII: 24.
En waarby Hy dan ook, door Zyn gehoorzaam ſterven,
Voor al de Zynen 't regt ten leven zou verwerven; Dan. IX: 24.
Zo dat 'er in de zaak hier niet wordt misgetast,
Wanneer 't in dezen zin aldus wordt toegepast;

ACHTSTE HOOFDST. En tot bewys daarvan zal Mozes, hier beneven,
Nog nader blyken van 't gezegde duid'lyk geven,
Alzo hy na den kryg, en 't slot van zyn gebed,
Terstond het zegel van den Koning daar op zet;
Doordien wy op die plaatse een Altaar hem zien bouwen,
Waarby hy kon den Vorst regt in 't geloof beschouwen,
Gelyk hy daarom ook, tot roem van Gods bestier,
Exod. XVII: 15. Denzelven altaar noemt, de Heer is myn banier.
Waar door ons, dus ten klaarst' leerbeeldig, wordt in dezen
Straks met den vinger op den Koning zelv' gewezen,
Wyl door den altaar en haar zinspreuk reeds vooruit,
De Borg als Priester en als Koning werd beduid,
Wyl Hy zich zelven moest ten offer overgeven,
Op dat Hy zoude in kragt als Koning eeuwig leven,
Zo als ons dit geheim zeer duid'lyk wordt verklaard,
Indien men d'altaar met haar zinspreuk t'zamen paart:
Want schouwe ik hier dit met betrekking op die beiden,
Dan moet ik in 't geloof myne aandacht hooger leiden;
Naardien de Wondervorst als Borg dus het ranzoen,
Psalm XL: 7, 8, 9. Door Zyn zelfsöffer, zou opleggen en voldoen:
Gelyk God daarom ook, by 't eind van al Zyn stryden,
De kroon zou zetten op Zyn overdierbaar lyden.
En wordt die offerstoel, figuurlyk of verbloemd,
Van Mozes met de naam van een banier benoemd,

Dat

Dat leert ons, om het doel der zaaken wel te treffen, ACHTSTE HOOFDST.
Hoe eens de Vorst als een banier Zich zou verheffen,
Na Hy had al 't geweld Zyns Lydens ondergaan, Jes. XI: 10.
En uit den dooden was verheerlykt opgestaan,
Op dat Hy als de Vorst van hemel, zee en aarde,
Het uitgestrekt gebied Zyn's koningryks aanvaarde;
Waarby Hy zeggen moest in waarheid en met kracht, Matth. XXVIII: 18.
Nu is, als Koning, My gegeven alle magt.
En dit brengt ons weêr tot die Evangeliedagen, De heerlyke Kerkstaat, nog eenmaal op aarde te wagten.
In welken dat men zou naar Zyn baniere vragen,
En dat men zal, tot lof van 's Vaders liefdewerk,
Deez' stemme hooren in het midden van de Kerk: Jes. XI: 10.
'k Zal van Uw wonder heil ô God, al juichend spreken, Psalm XX: 6.
Als ook de zegevaên in Uwen Naam opsteken;
Want Gy JEHOVAH hebt tot mynen Heer gezegd,
Zit aan Myn Regterhand, tot dat Gy ziet gelegd Psalm CX: 1.
Al wat U vyand is, ten voetbank Uwer voeten:
Waar op de Kerk dan ook haar Koning zal ontmoeten,
Met deze blyde taal: 'k ben zeer verheugd, want Hy
Voert Zyne liefde als een baniervlag over my: Hoogl. II: 4.
In welken blyden tyd Hy op Zyn zegewagen
Van 't heilwoord dan alom zal worden rondgedragen, Psalm XLV: 5.
Waarby 't in dezen tyd voorzeker zal geschiên,
En worden op het klaarst' van ieder een gezien,

ACHTSTE HOOFDST. Dat Hy Zyn Vorstlyk heir zal doen op witte paarden
Klepvoetend ryden, wen Hy zal Zyn ryk aanvaarden,
Openb. XIX: 11, 14 Met deze juichstem: ziet! deze is uw Vorst uw Heer,
Buigt u dan met ontzag eerbiedig voor Hem neêr;
Psalm XCV: 6. Terwyl Hy hooggeducht aanbidd'lyk in de wolken,
Jes. LXII: 10, 11. Zich nu tot een banier vertoont aan alle volken.

NEGENDE HOOFDSTUK.

NEGENDE HOOFDST. *Vervolg van het voorgaande, dienende ten korten overgang tot de gevinge van de Wet der tien woorden, van God zelf uitgesproken op den Berg Sinaï.* Waarvan men de voorbereiding lezen kan, Exod. XIX.

Voortreize op den geloofsweg. Tot hier toe voortgegaan verkort ik mynen weg,
Waarom ik myne hut dan op myn schouder leg,
Die ik, langs 't zelfde spoor van Isrêl, na zal torsschen,
Op dat ik 't wys geheim der zaaken naar mag vorsschen.
Nederzetting te Sinaï. 't Gaat wel: want ziet, my dunkt, dat ik in Sinaï,
Bereids het magtig heir des Konings voor my zie,
Exod. XIX: 2. Des zal ik myne hut alhier ook nederzetten:
Om op het wonderstuk des Konings daar te letten,
Ik vind ook mynen geest in dezen opgewekt,
Hand. VII: 38. Naardien de Vorst Zich zelf op Sinaï ontdekt,

Daar

Daar Hy het heilig zaad der drie doorluchte vad'ren,
Doet met een diep ontzag, van verre tot Hem naad'ren,
Waarop Hy ſtraks ook aan het vorst'lyk Iſraël
De keuren geeſt van Zyn aanbidd'lyk Ryksbevel,
Na dat Hy zich had door den legervoogd, te vooren,
Aldus aan 't heilig zaad van Abraham doen hooren:
Gy weet al wat Ik reeds als Koning heb gedaan,
En hoe Egiptenland zyn ſtraf heeft ondergaan,
Wanneer Ik het met Myn kastyding heb geſlagen;
Maar u, op vlerken van Myn ted're zorg gedragen,
Op dat gy zoude t'zaam, ô Jakobs nageſlagt,
Volmaakt'lyk als één volk, My worden toegebragt:
Indien gy naarst'lyk dan zult op Myn Stemme merken,
En houden Myn Verbond, zo zal Ik u verſterken,
Als ook aan allen volk, de gantſche waereld om,
Verklaaren dat gy zyt alleen Myn Eigendom,
En alzo zult gy ſteeds tot roem Myn's Naams, na dezen,
Een Koninglyk geſlagt en Prieſterdom My wezen.
Zodra wordt niet dit zieldoorſnydend hemelwoord,
Met diepe eerbiedigheid, van Sina's top gehoord,
Of ziet de gantſche ſchaar roept overluid te zamen
Hierop, met hart en mond eenſtemmig Amen, Amen!
Waarby de Legervoogd, naar 't hoog en wys beſtel
Des Konings, van rondsom op 't ſtrengſte geeft bevel,

NEGENDE HOOFDST.

Exod. XIX: 3.

vs. 4, enz.

Godlyke aanſpraak van JEHOVAH tot het volk.

Toeſtemming des volks met onderwerping.

NEGENDE HOOFDST. Hoe ieder ſtiptelyk, naar 't Vorst'lyk welbehagen,
Tot aan den derden dag zich zelven moest gedragen;
Exod. XIX: 14, 15, enz. Gelyk ook met de zaak niet wordt in 't minst gedraald,
Maar 't volk geheiligd, en de gantſche berg bepaald;
Op dat daar tegens niets mogt worden ondernomen,
Zodra de Koning Zelf daar op zou nederkomen,
En dus verbeidt het volk, met eerbied en ontzag,
Den Vorst aldaar, tot op den juiſten derden dag.

De vreeſelyke omſtandigheden by het geeven van de *Wet der tien woorden.*

Maar zacht! ik zie reeds, daar die ſtond begint te naken,
Het gantſche leger uit den ſtillen ſlaap ontwaken,
Terwyl het Blixemvuur, voor Iſraëls gezicht,
Zeer vreeslyk en geſtaâg het hemelruim verlicht,
Waarby men tevens hoort het kraaken van den donder,
vs. 16. Verzeld met ſterk geblaas van een bazuin daar onder,
Hetwelk een iegelyk tot ſchrik en beeving ſtrekt:
Ook zie 'k een' dikke wolk, die Sina's kruin bedekt;
Terwyl uit dezen berg, van onder' en van boven,
vs. 18. 't Geſmeul een's rooks opgaat, gelyk die van een oven;
Hand. VII: 38. Waarop de Vorst nog eens het Legerhoofd gebiedt,
In 't onweer, dat men van rondſomme hoort en ziet,
Tot hem te naad'ren; daar Hy eind'lyk, voor al de ooren
Van Jakobs nageſlagt, Zich zelven dus doet hooren.

TIEN-

TIENDE HOOFDSTUK.

De WET DER TIEN WOORDEN *door God op Sinaï gesproken;* te leezen, Exod. XX. TIENDE HOOFDST.

Ik ben de HEER uw God, die u door Myne hand Den inhoud der wet.
Zo heerlyk opgevoerd heb uit Egiptenland.
Gy zult geen ander God of Goden ooit begeeren, Het eerste gebodt.
Veel min dat gy die voor Myn aangezicht zoudt eeren.
Gy zult u geenig beeld noch een gelykenis Het tweede.
Ooit maaken van het geen, dat in den hemel is,
Of 't geen op de aarde of in de wateren mag wezen,
Dat gy het dienen zoudt of als een Godheid vreezen.
Want Ik, de HEER uw God, zoek, als een yv'rig God,
Der vad'ren euveldaân aan hunne kind'ren, tot
In 't derde en vierde lid der gener die My haaten,
Maar doe barmhartigheid dien zich op My verlaaten,
Tot duizenden der geen, die My zyn liefde geeft,
Zo dat hy met zyn hart naar Myn geboden leefd.
Draag zorg, dat gy den naam van God, van uwen HEERE, Het derde.
Niet ydelyk, misbruik', en dien alzo ontëere;
Dewyl de HEER uw God den genen schuldig kent,
En zeker straffen zal, dien Zynen Naame schendt.

Ge-

TIENDE HOOFDST.

Het vierde. Gedenk den Sabbathdag, gegeven u ten teken,
En heilig dien, gy zult denzelven nimmer breken:
Zes dagen hebt gy tot uw' dienst en arrebeid,
Maar op den zevenden wordt u het werk ontzeid,
Om dat de Sabbath is van uwen God en HEERE,
Dan is 't dat Ik van u geen daag'lyks werk begeere,
Nog van al 't uwe (dat hier niemant ooit in mis,)
Tot zelf den vreemdeling, die in uw poorten is;
Want in zes dagen heeft de HEER den ruimen hemel,
De aarde en zee gemaakt, mitsgaders al 't gewemel;
Maar op den zevenden, gerust van al het geen'
Hy toen reeds had gemaakt, zo boven als beneên.
En alzo heiligde de HEER uw God deswegen
Dien Sabbath, en Hy gaf denzelven Zynen zegen.

Het vyfde. Eer steeds uwe oud'ren, dat ge op aarde in voorspoed leeft;
In 't land, hetwelk u God, JEHOVAH erflyk geeft.

Het zesde, en zevende. Gy zult niet doodslaan. Gy zult ook den echt niet breken.
Gy zult niet stelen. Nooit een valsch getuig'nis spreken.

Het achtste, en negende. Lieg nimmer, dat gy nooit de snoode laster voed,

Het tiende. Begeer nog huis, nog wyf, nog iets van 's naasten goed;
Nog knecht, nog maagd, nog os, nog ezel, niets in dezen
Van 't geen, hoe men 't ook noeme, uw 's naasten mogte wezen;

ELFDE

ELFDE HOOFDSTUK.

Korte berdenking van al 't omstandige by de gevinge van de WET, *aan Israël, met verschrikkinge gezien, en met ontroeringe aangeboord, doch gemengd met de wonderen van Gods genade.* ELFDE HOOFDST.

Was vader Jakob door den droom beangst in 't veld,
Na dat hy had gezien een ladder, daar gesteld,
Op de aarde, en welker top den hoogen hemel raakte,
Waarby hy zeer verbaast uit zynen slaap ontwaakte,
En uitriep op den weg, met dat geloovig slot,
Hoe vreeslyk is deez' plaats! gewislyk, hier is God!
Mogt dan zyn nageslagt deswegen ook niet zeggen:
Hoe vrees'lyk is het hier aan Sinaï te leggen!
Want dit is als een huis, waar in JEHOVAH woont,
Dewyl Zyn majesteit hier enen glans vertoont,
Die gantsch ontzachlyk is, alzo Hy thans, voor de ooren
Van Israël, Zyn' stem van Sina's top doet hooren.

Nadere bedenking van de vreeslyke omstandigheden by de gevinge van de wet. Gen. XXVIII: 12. vs. 16. Hebr. XII: 21.

Maar laat het edel zaad van Jakob zyn ontsteld,
Terwyl hun gantsche dienst met vreeze ging verzeld;
Laat, om de blixemen en 't fel gekraak der dond'ren,
Het volk, vervuld van vreeze al sidd'rend zich verwond'ren;
Ja laat vry Sinaï, van boven tot beneên,
Staag rooken als de damp des ovens om haar heên:

Vertroosting door het daarby gevoegde inmengsel van Gods dierbaare genade. Exod. XIX: 16, 17. vs. 18.

ELFDE HOOFDST.

Nogthans kan ik, om 't ſtuk der zaaken wel t'ontvouwen;
Door al die nev'len heên, den Koning klaar beſchouwen;
Want is 't dat God zich in Zyn' Zoon hier openbaart,
En aan gantſch Iſraël, als Zynen God verklaart,
Terwyl Hy Zich by hun, JEHOVAH noemt of HEERE!
Dit brengt ons weder tot de kracht dier waarheids-leere,
Dat Hy van eeuwigheid is 't geen Hy was, en wis
Ook tevens blyven zal 't geen Hy voorzeker is;
Gelyk ook, dat Hy, als de bron en zegenäder,
Het gene welk Hy is, ook worden wil nog nader.
En dit leert ons het werk van Zyn genade in kracht
Erkennen, waarop dit moet worden t'huis gebragt;
Dewyl die groote Naam JEHOVAH! ons zal toonen,
Hoe eens de Wonderzoon als Borg in 't vleeſch zou woonen,
Naardien God niemands God is immermeer geweest,
Nog worden wil, dan in Zyn' Zoon en door Zyn' Geest.
Waarom 't noodzaaklyk was dat eens de Vorst op aarde,
Volmaakt'lyk in den tyd, de Menſchheid ook aanvaardde:
En waarom ik dan ook deze overweeging tot
Die openbaring breng': Ik ben de Heer uw God!
Want konde 't nageſlagt van Jakob, met hunne ooren,
Wel grooter taal van Gods genaêverbond ooit hooren?
Door welk het wysgeheim van 't eeuwig Teſtament
Hen werd geopenbaard en allerklaarst bekend,

En

En hoe, op deze wys, God naar Zyn hemelorden,
Hem wel betaam'lyk, zou de God des zondaars worden,
Gelyk Hy daarom heeft op Sinaï Zyn wet, Hebr. II: 10.
Tot een' betekenis dier dingen, ingezet,
Op dat het heilig zaad, door 's Geestes licht van boven Exod. XX: 2.
Bestraald, dat alzo zou erkennen en geloven.
Dit is dunkt my de zin, welk in die woorden leit,
Dat van JEHOVAH wordt: IK BEN UW GOD, gezeid.
Om nu 't geloof hier door al verder op te bouwen, Verder opgehelderd en aangemerkt in derzelver zamenhang.
Zo laat ons trachten dit wat nader te beschouwen;
Want let men op de kracht dier woorden, in 't verband:
Ik ben 't die u geleid heb uit Egiptenland;
Dan wordt hier door alweêr 't genadewerk omschreven,
Terwyl het dezen zin met nadruk ons kan geven,
Hoe God, in Zynen Zoon, dat Koninglyk geslagt,
Ten dezen einde, ook uit Egipten heeft gebragt, Deut. VI: 21, 23.
En wel op dat Hy hun in Kana'n zou vergad'ren,
Naar Zyn beloftenis, gedaan aan hunne vad'ren,
Alwaar de Wonderzoon, uit hun geloovig zaad,
Ten voorschyn komen zou, zo veel het vleesch aangaat: Rom. IX: 5.
Zo dat men daaruit zag, als by een voor vertoning,
De aannaderende komst van Isrêls Vorst en Koning,
En waarvan tevens meê dat lang beloofde land Gen. XVII: 7, 8.
Aan hun verstrekken moest ten zeker onderpand.

ELFDE HOOFDST. Als blykt aan Abram, die met zyn geloofsgedachten,
Stond op dien juisten tyd der zaligheid te wagten,
Joh. VIII: 56. Gelyk het hem ook werd vergund, dat hy dien dag
Hebr. XI: 13. Toekomstig in het vleesch met vreugd en blydschap zag:
Gen. XVIII: 1, 17. Want dat de Vorst aan hem Zich zomtyds openbaarde,
Daar door werd hem geleerd, hoe dat de Vorst, op de aarde,
Zou wand'len in den tyd, en, als Hy nederkwam,
Matth. I: 17. Zich 't eerst ontdekken aan het zaad van Abraham,
Doch waar na dat Hy Zyn' genade eens uit zou breiden,
En door Zyn Woord en Geest ook roepen tot den Heiden:
Jes. XLV: 22—25. Komt herwaards al te zaam, en wendet u naar My,
Op dat de glans van Myn geduchte Heerschappy,
Gantsch snellyk voort mag gaan tot blydschap van de mynen,
Matth. XXIV: 27. En als de blixem van het oost, naar 't westen schynen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

TWAALFDE HOOFDST. *Van de offerbanden beneden, en het Heilige gezichte boven op den berg Sinaï, gezien door Mozes en de oudsten van Israël; te lezen* Exod. XXIV. van vs. 5. tot het 10de vs. ingesloten.

Mozes offert, en onderrigt En om op dezen weg van zo veel wonderheên,
Nog verder langs 't bestek myn's oogmerk, voort te treên,
Heb

Heb ik, om het geloof in dezen te versterken, TWAALFDE HOOFDST.
Hier 't een en ander ons ter leeringe aan te merken;
Want na dat Mozes had des Konings Ryksbevel het volk; wat daar van den zin is.
Op nieuw bekend gemaakt aan 't volk van Israël,
En dat het ook door hun was plegtig aangenomen,
Met die belofte van 't getrouwlyk naar te komen,
Heeft hy terstond daarop, door hooger Geest verlicht,
Beneden aan dien berg een' altaar opgerigt; Exod. XXIV:4-8.
Waarop hy voorts ook deed geloovige offerhanden,
Voor 't aanschyn van den God van Israël, ontbranden, Hebr. IX: 9, 10.
Door welk vergooten bloed dier beesten, daar gekeeld,
Gewis op hooger zaaks-beduiding werd gespeeld; vs. 12.
Naardien hy doet al 't volk byeen te zaam vergaêren,
Op dat hy zou 't gewigt daarvan aan hun verklaaren,
Gelyk 't geloof ook daar onze aandacht henen brengt,
Waar 't rookend offerbloed op d'altaar wordt gesprengt; vs. 19.
Op dat wy daar den knoop dier schaduwleer ontbinden,
Waar in het diep geheim der zaaken is te vinden.
Want na dat Mozes had, voor Jakobs nageslagt,
Verscheide omstandigheên daar plegtelyk volbragt,
Zo werpt hy van dat bloed op Israëls vergaêring,
En sprak tot hen aldus, by wyze van verklaring:
Dit, Israëllers, is het bloed van dat verbond, vs. 20.
Waarvan God tot u sprak, wanneer ge uit Zynen mond,

TWAALFDE HOOFDST. Noch korts geleden, al die levendige woorden,
Met veel ontroering van dit Sinaï aanhoorden,
By welke woorden dan, van Hem tot u gerigt,
Gy weêr u zelfs hebt tot gehoorzaamheid verplicht.

Mozes, Aäron, Nadab, Abihu en de 70 oudsten Israëls, zien den God Israëls. Exod. XXIV: 9—11. Na dat de Legervoogd, by 't slot dier plegtigheden,
Aldus een einde had gemaakt van al zyn reden,
Zo ziet hy niet alleen terstond naar Sina's top,
Maar klimt met de oudsten, in 't geloof, dien heuvel op,
En daar de Koning, na Zyn liefd'ryk welbehagen,
Ook gunde datze Hem ten deele klaarlyk zagen,
Terwyl zich, onder aan Zyn voeten tevens, hier,
vs. 10. Een Throon vertoonde als 't werk van glinsterend saphier,
Waarvan de schoone glans, in al haar' wonderbaarheid,
Zo helder was als 't licht des hemels in haar' klaarheid.

Wat zulks leerde aan 't heilig geloovig zaad. Mich. V: 1. Dat even hier uit ook een wysheid heeft gestraald,
Waar door de Koning werd op 't heerlykst afgemaald,
Hoe dat Hy eenmaal zou Zich in den tyd ontdekken,
Is veel te klaar dan dat men 't zou in twyfel trekken,
Gemerkt door dit gezicht, aan deze plaats verbeeld,
In zyn betrekkinge op den Koning wordt gespeeld,
Hebr. VII: 22. Want zoude Hy op de aarde als Borg zich openbaaren,
vs. 17. En moest men daartoe Hem als Priester zien verklaaren,
Daar, na 't volbrengen van dit groot Genadewerk,
Zach. VI: 12, 13. Hy Zich zou laten zien als Koning van Zyn Kerk.

Ge-

TWAALFDE HOOFDST.

Gelyk de Majesteit op Sina daar benevens
Van alles, hier ter plaatse, ons ook bewys kan geven:
't Is daarom dat ik weer ten vollen ook besluit,
Dat door het off'ren werd de gantsche zaak beduid,
Hoe dat de Vorst als Borg, volkomen tot voldoening,
Zich overgeven zou als Priester tot verzoening; Hebr. IX: 24-26.
Op dat den Zynen, na 't voldoen aan 't heilig regt,
Zou worden door Zyn dood het leven toegezegd;
Gelyk ook op dat Hy in kracht, door Zyn sterven,
't Gerust bezit zou van Zyn Heerschappy verwerven. Luc. I: 32, 33.
Dies stelle ik dan, dat door het bloed dier beesten wordt
Geleerd, hoe 't bloed des Borgs zou worden uitgestort,
Waar mede Hy Zyn volk inwendig moest besprengen; Hebr. IX: 20.
Zo Hy het anders zou tot Zyn gemeenschap brengen,
Gelyk het daarom ook in dezen zin betaamt,
Dat dit werd 't heilig bloed van Gods verbond genaamd. Exod. XXIV: 8. Verder opgeheldert.
En was het dat de Vorst, die Sina's top bewoonde,
Zich zelven zigtbaar hier met Majesteit vertoonde,
Zulks leerde, dat Hy zou als Koning zyn geacht,
Wen Hy Zyn Priesterwerk volkomen had volbragt. Jes. LIII: 11.
En werd, na 't storten van het bloed dier offerdieren,
Juist onder Hem gezien een Throonvloer van saphieren:
Dat leert ook, hoe Zyn Ryk, doorschynend rood van gloed,
Zyn' grondslag hebben zou in Zyn gestortte bloed; Hebr. IX: 12.

Ter-

TWAALFDE HOOFDST. Terwyl 'er tevens wordt zo klaar aan ons, in dezen
Als met den vinger, op zyn' zuiverheid gewezen,
Naardien de Heerlykheid Zyn's Ryks, voor elks gezigt,
Ezech. I: 26, 27. Zou tarten al den glans van 't zuiv're hemellicht.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

DERTIEND. HOOFDST. *Van den* TABERNAKEL GODS ONDER ISRAEL; *van wiens heilige Instellinge, en order kan gelezen worden* Exod. XXVI. en XXXVI. *In haare voornaamste byzonderheden aangemerkt, met derzelver geestelyke beduidenisse.*

Voorbereiding ter beschouwing van den Tabernakel onder Israël, en zyne beduidinge.

Het lust my, langs dit spoor van zo veel wonderheden,
Den weg der schaduwleer geloovig door te treden,
En om dat dienstwerk hier met order gaê te slaan,
Blyf ik by dezen berg van Sinaï nog staan;
Op dat ik door een nette en wel gepaste schakel,
Openb. XXI: 3. 't Geheim beschouw' van den alouden Tabernakel,
Joh. I: 14. En waarvan dat de schets aan Mozes, eerst vooruit,
Door God werd op den berg van Sinaï beduid,
Hoe hy denzelven moest volmaakt'lyk toebereiden,
Waarom ik straks ook zal myn' aandacht derwaards leiden;
Hebr. Alzo die dingen, daar by voorschets juist bepaald,
VIII: 5, 6. Den grooten Wondervorst reeds hebben afgemaald.

En

En vraagt men in 't geloof, met reden, hier deswegen, DERTIENDE HOOFDST.
Waar in 't geheim daarvan in dezen heeft gelegen?
Wel aan, my dunkt dat door dit bouwstuk ons in 't kort, Nader beschouwt,
De Vorst op aarde weêr op 't klaarst bestempeld wordt: en door den voorhof daar-
Gelyk ook hoe daar door Gods wysheid lang te vooren toe opgeleid.
Voorspelde, dat de Vorst moest worden mensch geboren; Hebr. IX: 8, 9.
En waarom deze tent, als boven is gezeid, Jer. XXIII: 5.
In kracht moet worden op den Koning uitgeleid; Jes. IV: 2.
Dewyl Hy als de Borg, door Zyn gehoorzaam sterven,
Voor al de Zynen zou verzoeninge verwerven; Eph. V: 2.
Gelyk hier op ook in het voorhof werd gespeeld Van den altaar in
Door de offerhanden, op den altaar afgebeeld, het voorhof.
Want wat is 't morgen- en geduurig avond slagten? Psalm XL:
Dan dat zy daar door naar al zulk een offer wagten, 2, 8, 9.
Dat ter verzoeninge zou strekken voor de schuld
Des mensche en daar door zyn het regt der wet vervuld: Gal. IV: 4, 5.
Ook kan de koop're zee, of 't waschvat, daar beneven Van de
In 't voorhof, nog zeer klaar aan ons te kennen geven koopere zee.
Hem, die volmaakt eens zou het vuil en bloedig rood Jes. I: 18.
Der zonden van Zyn volk, door Zyn verdienste en dood,
Gantsch reinigen, en hun dus in de zee afwasschen 1 Joh. I: 7.
Van 't overdierb're van Zyn bloedige offerplassen;
Zo dat men hier door wordt als met de hand geleid
Tot al het zuivere van Zyn' gehoorzaamheid: Hebr. V: 8, 9.

DERTIEND. HOOFDST. Naardien de Borge, ter wegneeminge der zonden,
Zyn dierbaar zoenbloed heeft tot losſing uitgevonden,
En, langs dien wonderweg, Zyn erfdeel en geſlagt
Hebr. I: 3. De reinigmaking ook der zonden aangebragt.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

VEERT. HOOFDST. *Beſchouwing des* TABERNAKELS *van buiten, met deszelfs opperkleeden, en de daar onder zynde zeer konſtige gordynen. En wat zulks aan 't geloovig zaad van Jakob leerbeeldig heeft afgemaald.*

Van het roode ramskleed, waar onder was het wolhairig kleed van geiten hair, en over deze beiden het dasſen of ſtierenvel, tot een opper- of bovenkleed. Jeſ. LIII: 5. Pſalm XL: 8, 9.

Beſchouwe ik deze Tent met aandacht eerst van buiten,
Dan doet dat ſchaduwbeeld my weder dit beſluiten:
Was 't ramskleed op de Hut voor 't oog uitwendig rood,
Dat ſchetſte duid'lyk af het lyden en den dood
Des Heilvorsts; wyl Hy ter verzoeninge der zonden,
Gehoorzaam zou als Borg ter dood Zich laten wonden.
Maar om niet al te lang daar by te blyven ſtaan,
Zo merkt met my in 't kort als met een woord ſlechts aan,
Hoe al die kleden, juist gemaakt van beesten-huiden,
't Slagtoffer van den Borg toekomſtig klaar beduidden,
En dat dit alles op Zyn offer heeft geſpeeld,
Wordt ons myn's inziens door die vellen afgebeeld.

De

De Tent-Gordynen t'zaam met Cherubim doorweeven, VIERT. HOOFDST.
Die konnen ook in kracht den Vorst te kennen geven:
Want ſchoon Hy arm, en gantſch onwaardig als een man, Het konſtig tapyt met Cherubim.
Verſchynen zoude, is 't klaar dat dit ook tevens kan
Zyne opperwaardigheid als Koning ons vertoonen, Jeſ. LIII:3.
Waar meê Hy in het vleeſch op de aarde zoude woonen,
En waarom ik met regt daar door beſluiten mag,
Dat hier in 's Konings diep geheim verborgen lag; 1 Cor. XV: 25.
Alzo die gantſche zaak te omſtandig wordt omſchreven,
Dan dat ze niet nog meer ons zou te kennen geven.
Daarom beſluit ik dan, dat daar door reeds vooruit
De Vorst in heerlykheid op aarde werd beduid. Openb. XI: 15.
Gelyk het zaamgeſtel dier konstige * gordynen
Ons leert, hoe ook de Vorst als Koning zou verſchynen:
En, om nog beter 't ſtuk dier dingen naar te gaan,
Zo merk in 't kort den zin der kleuren met my aan;
Want ziet, dus ſchetſte reeds het purper al te vooren,
Niet ſlegts dat eens de Vorst in 't vleeſch zou zyn geboren,
Maar dat Zyn wonderglans en Koninglyke gloed
Gezien zou worden in het purper van Zyn bloed,
Naardien Hy gantſch volmaakt, na Zyn volwigtig ſterven,
In kracht de kroon zou van Zyn heerſchappy verwerven.
Dus werd door 't blaauw, dat toch iets treffelyks verbeeld,
Ook op de Majeſteit van hem, den Vorst, geſpeeld,

* Dat gemaakt was van fyn geweeven linnen, purper, hemelsblaauw en ſcharlaken, met Cherubim. Zie Exod. XXVI: 1. Hebr. II: 14. Col. I: 13, 14. Openb. XII: 10, 11. Ezech. I: 26—28.

VIERT. HOOFDST. Wyl 't helder ſchynende van Zyne wonderbaarheid
Veel ſchoonder blinkt dan 't blaauw des hemels in zyn klaar-(heid;
Jeſ. I: 18. En verder kon de zin ook van 't ſcharlaakenrood,
Afmaalen, hoe Hy zou Borglydend, by Zyn dood,
Volmaaktelyk eens naar 't aanbidd'lyk welbehagen,
1 Pet. II: 24. De roode zonden van Zyne onderdaanen dragen.
Het aangenaame wit van elke konstgordyn
Kan weêr de afbeelding van Zyn' zuiverheid hier zyn;
Hebr. VII: 26. Vermits Hy zonder ſmet, of eenig kwaad van zonden,
Moest worden in den tyd op aarde in 't vleeſch gevonden,
En waarom men ook, in den Evangeliedag,
Hoogl. V: 10. Hem ſchoon als blank en rood in Zyn volmaaktheid zag.
De eerbiedige geſtalte der Cherubim. De Cherubim, die zich met hunne vleug'len dekken,
Die konnen hier ter plaats tot zinnebeelden ſtrekken;
Gemerkt de zin daarvan in haar betekenis,
Matth. IV: 11. Zo veel zegt, als dat Hy de Vorst der Eng'len is,
En dat, wanneer Zyn wil op aarde moet geſchieden,
Pſalm XCI: 11, 12. Hy daar toe kan den dienst der Engelen gebieden,
Gelyk zy daarom voor Zyn' Throon geduurig ſtaan,
Dan. VII: 10. Om vaardig op Zyn wenk van voor Hem heên te gaan;
Terwyl Hy als de Vorst geheiligd in het midden
Van al de geesten zit, die Hem geſtaag aanbidden,
Jeſ. VI: 2, 3. En zich bedekken, met de diepſte eerbiedigheid,
Voor al den ſchitterglans van Zyne Majeſteit.

Maar

Maar op dat ik, met myn geloofsbefpiegelingen,
Omtrent den Schaduwdienst, nog verder door mag dringen,
Voeg ik my weêr, naar eifch van dit myn kort beftek,
Terftond naar 't heilig en hoogvorstelyk vertrek,
Met opzien tot den Vorst, dat Hy my zal verfterken
Door Zynen Geest, en my dus tot Zyne eer bewerken,
Op dat ik in dien ftand, met 't allerdiepfte ontzag,
Den zin der dingen juist aldaar befchouwen mag.

VEERT. HOOFDST.

Toebereidfel tot den overgang in het Heilige.

Ten dezen einde, ô God! zo heilig myn gedachten;
Van U alleen toch moet ik al den invloed wagten,
Ei leer my in 't geloof, met onvermoeide fchreên,
Vast treden langs het pad van zo veel wond'ren heên.

Geloofsbede.

VYFTIENDE HOOFDSTUK.

Van het HEILIGE, *in 't welk was de* goude tafel, *met derzelver* toonbrooden, *de* goude kandelaar *met haar zeven lichtende* gouden lampen, *en de* gouden altaar, *voor het dagelyks reukwerk.* Omftandig befchreeven Exod. XXV: 23 tot 31. vervolgens tot vs. 40. Cap. XXX: 1 tot 10.

VYFTIEND. HOOFDST.

Om verder in de zaak van dees geheimenisfen
Te vord'ren, en het fpoor niet van myn doel te misfen,
Zo zal ik niet alleen flegts met myn overleg
By Sinaï hier ftaan, maar ook op dezen weg,

Geloovig inzien in het Heilige, waar in gevonden werden, de goude

VYFTIEND. HOOFDST. Tot meer ontdekking van zo veel verborgenheden,
Het voorst van 't Heiligdom, by Israël, intreden,
tafel, met de toonbrooden, den gouden kandelaar, en gouden reukaltaar. Terwyl ik mynen geest hier toe voel opgewekt,
Alzo my even daar toespeelend wordt ontdekt,
Hoe dat men om het stuk der schaduwen te ontvouwen,
Die wyze gangen van den Koning kan beschouwen;
Naardien ons hier door wordt in een figuur vertoond,
De heerlykheid die in Hem heeft als mensch gewoond.
Waarvan het eerst vertrek, zeer duidelyk omschreven,
Een zonneklaar vertoog dier dingen ons kan geven;
Jes. LIII: 6. Want, na Hy als de Borg, kloekmoedig als een held,
Zich zoude hebben in de bres met kracht gesteld,
Hebr. X: 14. En daarby gantsch volmaakt Zyn overdierbaar lyden,
Waarmeê Hy aan het end Zyn's levens had te stryden,
Moest Hy straks, uit den dood verheerlykt opgestaan,
Cap. IX: 24. Al zegepraalende Zyn Heiligdom ingaan;
Op dat Hy zou als 't brood des levens aan de Zynen,
En als het waare licht en reuk-altaar, verschynen,
Waar door 't my voorkomt dat aan Jakobs zaad, vooruit,
Ten klaarst door 't Heilige leerbeeldig werd beduid,
Joh. I: 14. Hoe dat Zyn Majesteit, gantsch heerlyk en bestendig,
Gezien zou worden, zo van buiten als inwendig,
Wanneer Hy uit den dood, nog voor Zyn Hemelvaard,
Hand. I: 3. Zich zelv' vertoonen zou met luister hier op aard,

In

In Zyne omwandeling den tyd van veertig dagen,
Den juisten tyd in welk Hy naar Zyn welbehagen,
Aan Mozes op den berg dit Heiligdom beſchreef,
En waarom die ook daar juist veertig dagen bleef; Exod. XXIV: 18.
Dies moest dit Heilige ook aan Iſraël ſteeds leeren,
Hoe eens de Wondervorst op aarde zou verkeeren,
Na Hy was opgeſtaan, en dus, bereids in kracht,
Den zondaar had het heil ten leven aangebragt.
Hier in was 't wys geheim tog van de zaak gelegen,
Dat Hy, die de oorzaak van het leven was, deswegen,
Zyn' ziel voorzeeker moest uitſtorten in den dood,
En zich vertoonen als het waare Levensbrood, Joh. VI: 32.
Die Zyn doorvoedende Genade zou bewyzen,
Wanneer Hy zou Zyn volk, ten leven daar meê ſpyzen, vs. 35.
Gelyk ten klaarſt daar op door 't toonbrood werd geſpeeld, vs. 41.
Dat op de tafel werd in 't Heilige afgebeeld.

Zinnebeeldige aanmerking op het Brood.

En om inmiddels nu, met levendige trekken,
Door 't zinnebeeldige van 't ſtuk ons op te wekken,
Zal ik door kort vertoog, figuurlyk in den Geest,
Hier toonen, waar in 't brood zinſpeelende is geweest;
Op dat ik langs dien weg, al verder tot de dingen,
Van dezen ſchaduwdag, nog klaarder door mag dringen.
Wel aan, daar 't voedend Brood, uit 't aardryk groeit of wast,
Kan dit ook worden op den Koning toegepast,

Ter-

VYFTIEND. HOOFDST. Terwyl Hy als een vrucht der aarde in 't vleefch zou komen,
Waarin Hy boeten zou de fchuld op zich genomen;
Jef. IV: 4. En zo men acht geeft wat al worsteling en ftryd
Het tarwegraan in 't veld, en op den dorschvloer lydt,
En waar na 't klein vermaald, vermorfeld en verbroken,
Nog eind'lyk in den gloed des ovens wordt geftoken,
Cap. LIII: 5. Ook daarin vindt men klaar een overeenkomst met
't Waaragtig Hemel-graan: want zo men hier op let,
Marc. VIII: 31. Dan fchetst ons dit den Vorst, in al Zyn fmaad en lyden,
Waarmêe Hy als de Borg moest tot den bloede ftryden,
Door welken zoenprys en gehoorzaamheid, in kracht,
Eph. II: 5. Den zondaar worden zou het leven aangebragt,
Zodra Hy hadt op de aard' de bloetpers afgetreden,
Jef. LIII: 8. En ook was uit het land der levende afgefneden:
Terwyl men Hem alhier verbeelt als 't tarwegraan,
Om 't brandende yvervuur van God eens door te ftaan,
Vermits door Hem, als Borg op aarde neêrgekomen,
Dien gramfchaps heeten gloed moest worden weggenomen.
En eind'lyk wordt hier door, eer dat ik daar meê fluit,
Ten klaarst aan 't heilig zaad tot leering nog beduid,
Hoe Hy den Zynen zou, als Borg, het Heil verwerven,
Maar waartoe Hy vooraf, gelyk het graan, moest fterven,
En daar door hun het regt ten leven ook gewis
Zou worden toegepast door Zyn' verryfenis:

Ge-

Gelyk Hy uit den dood heldhaftig wederkeerde,
En als der ſlangekop verbreker, triumpheerde.

De Tafel aangemerkt heeft mede toen vooruit, De Tafel wat die beduidde.
Myn's dunkens, in de zaak des Konings, dit beduit:
Dat eens de Hemelvorst in de Evangeliedagen,
Door middel van het woord, zou worden omgedragen, Hand. I: 8.
Waar door Hy dan alom, tot eeuwig zielsbehoud,
Zou worden in 't geloof als 't levensbrood beſchouwd.
Aan welken ryken disch de Heilvorst, met genaden,
Zyn volk, in overvloed zodanig zou verzaden,
Dat zy, daar door geſterkt, ook zelfs door 't donkerst dal, Pſalm XXIII: 4.
Bemoedigd zouden gaan met vreugde en bly geſchal,
Inmiddels elk voor zich, ook zoude voor al de ooren,
Deez' ſtemme des gejuichs geduurig laten hooren,
Ter eere van den Vorst: Hy heeft voor myn gezicht,
Ten ſpyt myn's weêrparty, de Tafel toegerigt, vs. 5.
En daarom zal ik vry tot roem myn's Konings ſpreeken,
Dat geenes dings aan my hier immer zal ontbreeken;
Want ziet terwyl Hy vast daarop den Beker zet,
Zo zalft Hy my het hoofd, met riekende olie, vet.

't Lust my ter dezer plaats met myn beſpiegelingen, Overgang tot het beſchouwen van den Kandelaar des Heiligdoms.
Regtaartig in 't geloof al verder door te dringen,
En om die Schaduwleer te beter naar te gaan,
Blyve ik hier nog een wyl met mynen aandacht ſtaan,

VYFTIEND. HOOFDST. Op dat ik, onder al die plegtige gezichten,
Dien gouden Kandelaar beschouw met zeven lichten,
Van welken luisterryk een glans heeft afgestraald,
Hebr. IX: 2, 8. Waar door ons zeker werd iets hoogers afgemaald;
Doch, om niet al te ver deez' zaak hier uittebreiden,
Zal ik myn aandacht straks tot de overeenkomst leiden,
In zo verre al 't voornaamst dier dingen, in haar kracht,
Ook op den Hemelvorst kan worden t'huis gebragt.
Wel aan! laat ons op nieuw onze overdenking schikken,
Om 't overgroot geheim van deze zaak te wikken,
Dewyl ons daar door wordt in schildery ontdekt,
Hoe 't waare Levenslicht, gantsch zuiver, onbevlekt,
Zich zelf moest in den tyd om laag op de aarde toonen,
Wanneer Hy in het vleesch op aard zou komen woonen;
Zo dat aan Israël, door dit geloofsgezicht,
Joh. I: 9, enz. De Koning werd beduid, als het waarachtig Licht,
Dat eens volmaaktelyk, tot nut en troost der Zynen,
Gantsch onbeneeveld zou Zyn Heiligdom beschynen,
En Zich vervolgens, in Zyn vorst'lyk Koningryk,
Als 't Licht en Kandelaar vertoonen te gelyk.

Overbrenging van den geestelyken zin op den Koning van Zyn Kerke. Hebr. I: 3. Dus ziet men hier den Vorst en Koning naar het leven,
In 't kort, als 't eeuwig en waarachtig Licht beschreven:
Want wyl Hy is de glans van 's Vaders Majesteit,
En 't uitgedrukte Beeld van Zyn Zelfstandigheid,

Volgt

Volgt dan met regt dat Hy ook wordt genoemt in dezen — VYFTIEND. HOOFDST.
't Afschitterende Licht van 't onbegonne Wezen,
In 't welk geheel geen schaâuw van een'ge duisternis,
Of de allerminste schyn daar van, te vinden is:
En dat Hy op dien tyd, zo als ik straks bepaalde,
By Zyne opstandinge Zyn Heiligdom bestraalde,
Is buiten tegenspraak, naardien men op dien dag
Hem als 't waarachtig Licht en Kandelaar ook zag,
Terwyl Hy met den glans van Heerlykheid op de aarde, — Hand. I: 2—8.
Den gantschen Raad en Wil Zyn's Vaders openbaarde,
Gelyk Hy waarlyk zulks, na Hy was opgestaan,
Juist veertig dagen lang op aarde heeft gedaan.
Waar mede Hy dus klaar inmiddels tevens leerde,
Hoe Hy nu waarlyk in Zyn Heiligdom verkeerde,
En dat de schaduw en aanklevinge van dien,
Op Hem, haar Tegenbeeld, tookomstig heeft gezien.
Het lust ons verder, in 't verklaaren van die stukken, — Nadere opening van 't geheim des Kandelaars.
Den zin des Kandelaars nog nader uit te drukken,
Wyl 't Zinnebeeldige daar van, by overdragt,
Gewis moet worden tot den Wondervorst gebragt.
En, om het evenwigt der dingen te beschouwen,
Gelyk ook 't wys geheim van deze zaak te ontvouwen,
Besluit ik, dat de glans van Zyne Majesteit,
Hier door, voor Israel als werd ten toon gespreid,

VYFTIEND. HOOFDST.

En daarom laat ons zien, waarin dat toch deswegen
De wysheid van de zaak des Konings is gelegen.

Verder aangedrongen.

Wanneer de Kandelaar, gelyk die was van gout,
Regtaartig in 't geloof, met aandacht wordt beſchouwd,
Zo als hy keurig in zyn ſieraat wordt omſchreven,
Dit zal ons weêr den Vorst op 't klaarst te kennen geven,
Naardien het kostbaar gout Zyn dierbaarheid aanwees,
Waar mede Hy op aard zou woonen in het vleeſch,
En waar meê Hy ook zou die kostlykheid bedekken,
Jeſ. VIII: 14. Om tot een Heiligdom den Zynen te verſtrekken,
Zo dat de Kandelaar gantſch ſierelyk verbeeld,
Ook hier met nadruk heeft figurelyk geſpeeld
Zach. VI: 12. Op Hem, die eenmaal zou uit Zyne plaatze ſpruiten,
En waarom ik dan ook met reden mag beſluiten,
Dat, na Hy hadt als Borg Zyn lyden ondergaan,
Vervolgens uit den ſlaap des doods was opgeſtaan,
Hy weêr volmaakt eens zou in de Evangeliedagen,
Met heerlykheid bekleed, alleen den ſieraad dragen,
Wyl Hy zou zitten in Zyn groot gebied ten toon,
Als Vorst en Priester op Zyn gouden Hemelthroon,
Van waar Hy dan met magt den Scepter zoude zwaijen,
En over al de vlag van Zyn Triumph doen waijen.

Leerbeeldige aanmerking

Wat nu het Licht betreft, zo even aangehaald,
En waar meê deze Tent inwendig werd beſtraald,

Men

Men kan en moet hier door, op 't allerklaarst bewyzen, VYFTIEND. HOOFDST.
Hoe eens de Wondervorst zou uit den dood verryzen,
Op dat Hy gantsch volmaakt van de aarde, voor 't gezicht op het Licht des Kandelaars.
Der menschen, op zou gaan als het gezegend Licht:
En geeft men agt op 't licht, op zyn doordringb're klaarheid, Mal. IV: 2.
Dat schetst ons duidelyk die kennis, liefde en waarheid,
Waar meê Hy in den tyd Zyn's levens, hier op de aard,
Verkeeren zou, tot zyn doorluchte Hemelvaard; Hand. XXVI: 23.
En was het dat niets, door onzuiv're neveldampen,
Bezwalkt werd van het licht der zeven gouden lampen,
Dat leert ons hoe Hy als des levens Lichtfontein,
Zou wezen heilig: ja gantsch onbevlekt en rein. Hebr. VII: 26.
Dewyl men verder dus in die verborgenheden, Van het zevenvoudig licht op den Kandelaar des Heiligdoms.
Met aandacht in 't geloof, al dieper door kan treden,
Zo blyve ik op dien voet hier met myn' aandacht staan,
En merk voorts hier omtrent nog in 't byzonder aan.
Dat, lette ik op het stuk, waarom dat juist in dezen,
't Licht op den Kandelaar moest zevenvoudig wezen, Jes. XXX: 26.
Dan dunkt my dat ons dit weêr tot iets hoogers leidt,
En meer in zich vervat dan 't bloot verhaal ons zeit,
Dewyl de Kand'laar, met zyn takken aan weêrzyden,
Gewis afschetste 't licht der zeven wondertyden, Zach. III: 9.
Waar in de Koning Zelf, op aarde hier beneên,
Zyn Kerk verlichten zou door alle de eeuwen heên.

By welken ommezwaay van tyds verwisselingen,
Men in Zyn Vorst'lyk Ryk al juichende op zal zingen:

Het heilig gejuich-Liedt,

Geloofț zyt Gy ô God! die, door Uw groote kracht,
Hebt hemel, aarde en zee, met wysheid voortgebragt,
Gantsch heerlyk wordt Uw Naam geroemd van alle volken,
Wyl Gy Uw Majesteit veel hooger dan de wolken
Gesteld hebt; zie hoe groot is thans Uw Naam vermaard,
Nu Gy Uw Ryksbewind als Koning hebt aanvaard!

Ziende op de heerlyke Kerkstaat in het laatste der dagen. Psalm LXXII: 3.

En dit brengt ons weêr tot die Evangelietyden,
Wanneer de Kerke zal op 's waerelds hoogten ryden,
Terwyl de heuvelen, vol van Geregtigheid,
Ook zullen schitteren van Zyne Majesteit;
Naardien geen kwaad den Berg der Heiligheid zal deeren,

Jes. XI: 6, 8.

Maar 't lam daar met den wolf gantsch vreedzaam op verkeeren,
Zo dat een zoogkind dan al juichend met geschal,
Zich op des adders-hol gerust vermaaken zal,
En een gespeende tot bewys daarvan, ten teken,
Zyn hand stont in den kuil der baziliskén steeken,

Ezech. XLVII: 35.

Wanneer 't dan van dit Ryk in kracht zal worden waar,
Dat men zal zeggen: ziet JEHOVAH is aldaar.

Overgang tot het volgende,

Maar op dat ik voorts niet door meer byzonderheden,
Van dit myn kort bestek ter zyden af mag treden,
Spoede ik me op dat ik in 't geloof my hier op weêr,
Aandachtig tot 't vervolg van 's Konings heirtent keer,

En

En waarom ik de ſtof van 't voorige af zal breken, VYFTIENDE HOOFDST.
Om van des Reuk-altaars beduidinge ook te ſpreken;
Wyl het hoogwigtige van die geheimenis,
Met haar beſpiegeling, voor ons nog ov'rig is,
Waar na ik dan terſtond ook wederom zal tragten;
In 't Allerheiligſte te treên met myn gedachten.

Ik blyf dus in 't geloof niet ver van Sinaï Van den Reuk-altaar des Heilig-doms.
Nog ſtaan in 't Heilige, daar ik veel wysheid zie;
Gemerkt men door het geen daarvan nog is te ontvouwen,
De verd're Heerlykheid des Konings kan beſchouwen,
Naardien de Reuk-altaar voor 't oog ons afgebeeld,
Ten allerduid'lykst op den Koning heeft geſpeeld,
En daarom laat ons hier in 't kort eens zien deswegen,
Waar in het wys van zyn beduiding was gelegen.

Want ziet beſtond dit ſtuk geheel van ſittimhout, Waar van die was toebereit of gemaakt.
Het welk zeer konſtig was gantſch overdekt met gout;
Dit konde aan Jakobs zaad den Vorst zeer klaar vertoonen,
Zo als Hy in het vleeſch verheerlykt zoude woonen,
En dus heeft 't ſittimhout, by afſchets reeds vooruit,
De zuiv're Menſchheid van den Koning hun beduid, Jeſ. IV: 2.
Met welke Hy op de aard moest in den tyd verkeeren,
Terwyl het dierb're gout hun tevens konde leeren,
Hoe Hy eens worden zou als 't waare zielsbehoud,
In Zyne deugden en Zyn heiligheid beſchouwd. Pſalm XCVII: 12.

De

De hoornen waaraan dat het Zoenbloed werd gestreken,
En 't geen maar eenmaal 's Jaars, verstrekte tot een teken,
Hoe door de Vorst volmaakt, als Borge op aarde in kracht,
De Zoenprys van Zyn bloed zou worden aangebragt,
En waartoe Hy ook moest Zich zelven overgeven,
Indien Hy dus met regt als Koning zoude leven.
Gelyk die waardigheid van Majesteit en glans
Ook afgebeeld werd door den gouden altaarskrans.

Van de hoornen van den Reuk-altaar. Dan. IX: 24. Phil. II: 9-11.

En slaa ik 't oog op al de geurige offerhanden,
Die men steeds in 't geloof moest op dien altaar branden,
Dan worde ik aanstonds met myn aandacht weêr bepaald,
Omtrent het gene hier ten klaarst werd afgemaald;
Waat ziet die schetsten af, myn's dunkens, en met reden,
Den aangenamen geur van 't offer der gebeden,
Waar door in waarheid elk van 's Konings onderdaên
Vrymoedig tot Zyn Throon der Heerlykheid mag gaan.

Van het Reukwerk op dien altaar. Openb. VIII: 3, 4, 5. Hebr. IV: 16.

Zie voords hoe 't Reukwerks-vuur, dat op dien altaar speelde,
Aan ons het liefdevuur van Hem, den Vorst, afbeeldde,
Gemerkt ook daardoor wordt op 't duidelykst geleerd,
Hoe dat ons offer door Zyn liefde wordt verteerd,
Wanneer Hy zelve met het reukwerk der gebeden,
Wil tot den throon van God, Zyn Vader, voor ons treden:
Zo dat de geur werd door het Heiligdom verspreid,
En toont hoe dat de kracht van Zyn Geregtigheid,

Van het vuur waar door het Reukwerk aangestoken wierd, wat dat figuurlyk heeft afgebeelt. Joh. XVI: 23.

Nog

Nog eens volheerlyk zou naar 's tyds verwisselingen, — VYFTIEND. HOOFDST.
Door 't Heil'ge van de Kerk met luister henen dringen.
De ringen met de twee handbomen schetsten klaar, — Zinnebeeldige aanmerkinge op de Ringen en de beide Handboomen des Reuk-altaars.
Hoe dat de Koning als de ware Reuk-altaar,
Door liefde en door geloof in 't laat're van de dagen,
Met kracht zal worden al de waereld omgedragen;
Zo als dit alles hier noch nader, ten besluit,
Ons door het vierkant van dien altaar werd beduid;
Hoe dat de Vorst Zyn leer by Jood en Griek en Heiden, — Psalm II: 8.
In noord, zuid, oost en west volmaakt eens uit zou breiden; — Psalm CVII: 3.
Terwyl de heilklank van Zyn Evangeliewoord,
By al de volkeren moet worden aangehoord:
En dit brengt ons dus tot die nog te wagten tyden, — Mal. I: 11.
In welke men den Vorst en Koning zal belyden,
En wanneer Hy met macht als Heerscher overal, — Psalm LXXII: 8.
En wettige Erfgenaam Zyn's ryks regeeren zal. — Hebr. I: 2.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Van het VOORHANGZEL, *waar door het Heilige, van het Heilige der Heiligen was afgescheiden;* Beschreeven Exod. XXVI. 31, 32. — ZESTIENDE HOOFDST.

Dus ziet men hier een reeks van groote wonderzaaken — Van het binnen-voorhang.
Ontdekt, en die men kan toepassl'lyk verder maken;

ZESTIENDE HOOFDST. Doch om niet langer by het voorvertrek alleen
Te blyven, maar deez' Tent al verder door te treên,
Schriftmatig opgeheldert. Zal ik op dezen voet, van 't schaduwagtig teken
Wat zulks beduidde. Des binnen Voorhangs hier een weinig nader spreken;
Alzo deez' hut daar door in tweën afgedeeld,
Heeft by vooruitgezicht op hoger zaak gespeeld,
Gelyk men om 't geloof in dezen te versterken,
Omtrent het voorhang zulks ten duid'lykste aan kan merken;
Want heeft het kleed met welk deez' tente werd bedekt,
Van 's Konings Menschheid, klaar tot een figuur verstrekt,
'k Besluit met regt dan, dat het voorhang tusschen beiden,
Waar mede deze hut in tweën was gescheiden,
Ook heeft iets groots beduid, terwyl dit konst-gordyn,
Hebr. X: 19, 20. Een voorschets kon van 's Vorsts verrees'ne Menschheid zyn:
Ja dat dit choorkleet hier, van wederzyd' doorweven
Met Cherubim, dit ons ook wil te kennen geven: (scheên,
Luc. II: 13, 14. Want daalden de Eng'len toen den Vorst in 't vleesch ver-
Terstond tot roem van Zyn geboorte op de aard beneên,
Matth. XXVIII: 2. Dus zag men ook, ten dienst van Hem, die hemelboden
Gantsch vaardig en bereid, toen Hy is uit den doden,
Joh. XX: 12. Als zegevierend Vorst, heldhaftig opgestaan,
1 Tim. III: 16. Om door de hemelen tot Zynen throon te gaan;
Hebr. I: 6. Op dat Hy by 't gejuich der Eng'len, met gezangen,
Psalm XLVII: 6. Wierd in Zyn Godlyk Ryk als Heer en Vorst ontvangen,

Waarom

Waarom het geen hier van den Voorhang werd gezeid, ZESTIENDE HOOFDST.
Met opzigt tot den Vorst moet worden uitgeleid:
Gemerkt door 't zelve reeds voorzeker is in dezen,
Op Zyn natuur, als mensch, op 't allerklaarst gewezen,
Waar door dan niet alleen voorbeeldig werd verklaard,
Dat Hy zou worden God in 't vleesch ontdekt op aard, 1 Tim. III: 16.
Maar tevens ook dat Hy noodzaak'lyk neêr moest komen,
Op dat de scheidsmuur werd door Hem gantsch weggenomen, Eph. II: 14.
Zodra Hy als de Borg voldaan had voor de schuld
Zyns volks, en door Zyn dood den eisch der wet vervuld;
Terwyl Hy moest uit kracht van Zyn gehoorzaam sterven, Hebr. V: 8, 9.
Voor 't Erf van Hem, op nieuw het levensregt verwerven:
Waarvan dan ook een blyk is by Zyn dood bespeurd,
Toen 't oude Voorhang werd in tweên van een gescheurd, Luc. XXIII: 45.
Door 't welk hier werd geleerd dat voortaan Jood nog Heiden,
Van Zyn gemeenschap meer zou blyven afgescheiden: Col. III: 11.
Want merkt men Hem in kracht als 't Beeld des Voorhangs aan,
Zo is Hy met Zyn bloed de Heem'len door gegaan, Heb. IX: 12.
En heeft aldus tot heil van al Zyn gunstgenooten,
Niet slegs door 't Voorhang van Zyn vleesch dien weg ontsloo- Cap. X:
Maar ook den Zynen straks op een verheev'ne wys, (ten, 19, 20.
De deur ontgrendeld van het boven-Paradys,
Als mede aan hun het regt geschonken daar benevens,
Van 't zalig vrugt-gebruik, van Hem, den Boom des Levens; Openb. II: 7.

ZESTIENDE HOOFDST. En dit is 't geen, in 't kort, het Voorhang lang vooruit,
Met opzigt tot den Vorst en Koning heeft beduid.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

ZEVENT. HOOFDST. *Van het* HEILIGE DER HEILIGEN: *waar in voorkomt de* Arke des verbondts *gemaakt van Sittimbout, en overtrokken met goud; derzelver ringen en draagbomen; en haar gouden lyste; van de beide* Tafelen des verbondts; *van het* Manna in de gouden kruike; *van de* Bloeistaf Aärons; *van het* Verzoendeksel; *van de* Cherubim *van louter goud; en eindelyk van de* Schechinah: ziet daarvan de instelling aangetekend, Exod. XXV: 10--15. Deut. X: 5. Exod. XXVI: 33. vergeleken met Hebr. IX: 4. Num. XVII: 10. en Exod. XXV: 17--22.

Van het Heilige der Heiligen, en 't geene daarin werd gevonden.

Om verder langs 't ontwerp van myn bespiegelingen,
Tot al de Heerlykheid des Konings door te dringen,
Voeg ik my, naar den eisch van dit myn kort bestek,
Hierop met eerbied naar 't Hoogvorstelyk vertrek,
Alwaar ik in 't geloof, aandacht'lyk opgetogen,
Den Koning zie als by verbeelding voor myne oogen;
Alzo de luisterglans van Zyne Majesteit,
Hebr. IX: 3—8. Door al de schaduw heên haar licht ten toon verspreit.
En dus ontdek ik hier, geloofs-verborgentheden,
Tot welke een onderdaên des Konings toe mag treden.

Want

ZEVENT. HOOFDST.

Want ſchouw ik dat vertrek van agter 't voorhang aan,
Dan zie ik daar terſtond die Godlyke Arke ſtaan,
Waarop van overlang het wys geheim reeds ſpeelde, — Van de goude Arke des verbonds.
En, als verheerlykt menſch, den Wondervorst afbeeldde,
Gelyk Hy ook na dat Hy had als menſch geleên,
Van de aarde is met Zyn bloed de Heem'len door getreên, Hebr. IV: 14.
En reeds verheerlykt zit hoogſtaat'lyk in het midden
Der Geesten, die te zaam gantſch need'rig Hem aanbidden, Cap. I: 6.
Van waar Hy ook den glans van Zyn volbragte werk,
Met magt langs 's waerelds ruim verſpreit door Zyne Kerk;
Zo dat men even daar, met ſterk geloofs vertrouwen,
Den Koning ſtaag kan in Zyn Heiligdom beſchouwen, Pſalm LXVIII: 25—27.
Naardien Hy niet alleen Zich zelv' aldaar vertoont,
Terwyl Hy met Zyn Woord en Geest ook by ons woond, Jeſ. LIX: 21.
Maar dat men tevens Hem den Zynen hoort gebieden,
Om door Hem veilig tot den throon van God te vlieden. Eph. III: 12.

Wanneer ik in 't geloof my zelf hier nederzet, — Nader beſchouwt en terzake aangedrongen.
En op die Arke met een heilige aandacht let
In zyn hoedanigheên, zo als die wordt beſchreven,
Dan dunkt my kan ons zulks den Vorst te kennen geven:
Want was deze Ark gemaakt van duurzaam ſittimhout,
En konstlyk overdekt geheel en al met gout,
Zo kan men uit het hout ſtraks dit graveerzel leezen;
Dat onzen Heilvorst moest een vrugt der aarde weezen, Jeſ. IV: 2.

ZEVENT. HOOFDST. En waarom dat Hy uit het menſchelyk geſlagt,
In zo ver 't vleeſch aangaat, zou worden voortgebragt;
Pſalm XL: 7, 8, 9. Wyl Hy had in den Raad des vredes aangenomen,
Om eenmaal als de Borge in 't vleeſch op de aard te komen;
Gelyk Hy dit ook hier heeft in den tyd gedaan,
Hebr. IX: 12. En is met eigen bloed de Heem'len doorgegaan;
Op dat Hy zou de kracht Zyn's offers daar vertonen,
Door 't welk Hy moest Zyn volk in veiligheid doen wonen,
En waar Hy worden kan, tot eeuwig ziels behoud,
Joh. XVII: 24. Regtaartig door 't geloof van de aarde nog beſchouwd.
Dies ſchets dit dat de Vorst wel moest in 't vleeſch verſchynen,
Maar dat Hy ook zou doen die tekenen verdwynen,
Col. II: 17. Vermits Hy 't lighaam was, en 't ware tegenbeeld,
Waar op de ſchaduwleer toekomſtig heeft geſpeeld.

Verdere aanmerkinge. En was het hout van welk men moest die Ark bereiden
Geduurzaam, zo kan zulks onze aandacht hoger leiden,
En wel hoe dit des Vorsts geduurzaamheid aanwees,
Pſalm XVI: 10. Omtrent Zyn menſchheid, als Hy komen zou in 't vleeſch;
Want ſchoon Hy als de Borg 't geweld des doods moest ſma-
Wanneer Hy 't einde van Zyn lyden zou volmaken, (ken,
Zo moest het daar by ook noodzaak'lyk dan geſchiën,
Dat geen verderving werd in 't minst aan Hem gezien;
Maar weder opgewekt, moest Hy ook triumpheeren,
Pſalm CX: 5, 7. Als Koning, om Zyn Kerk op aarde te regeeren.

En

En blyf ik in 't geloof hier met myn aandacht ſtaan,
Dan ſchouw ik nog al meer verborgenheden aan,
Gemerkt dien wonder Ark met dierbaar gout omtogen,
My ſteeds den glans toeſtraalt van 's Konings groot vermogen;
Wyl ik ten klaarst hier in Zyn Heerlykheid beſchouw,
Waar meê Hy hier op aarde in 't vleeſch eens woonen zou,
Zo dat ik hier in zie des Konings dierbaarheden,
Waar mede dat Hy zou Zyn menſchheid als omkleden.

ZEVENT. HOOFDST.

Wat het goud afbeeldde. Luc. I: 32, 33. Rom. IX: 5.

De twee paar ringen en handbomen konnen t'zaam,
Als ook het vierkant van die Arke, zeer bekwaam
En duidlyk ſchetſen die wel aangename dagen,
In welk de Vorst als de Ark zal worden omgedragen,
En dat Hy, door de klank van de Evangelie-ſtem,
De volk'ren roepen zal, en ze in 't geloof tot Hem
Ook komen zullen in die groote wonder tyden,
Wanneer men van rondom den Koning zal belyden;
Terwyl de Philiſtyn, de Moor en de Tyrier,
Zal ſchryven elk om ſtryd, de HEER is myn Banier:
Zo dat men zal van die, dan zeggen ten aanhooren
Van ieder: deze zyn in 's Konings Ryk gebooren!

Wat de ringen, en de beide handbomen hebben beduit. Jeſ. XLV: 22. Matth. XI: 28—30. Pſalm LXXXVII: 4, 5.

De lout'ren gouden krans of lyst, waar mede dat
Die Arke, om haren rand kroonswyze, werd omvat,
Verbeeldde aan Jakobs zaad als by geloofs-vertoning,
De aanſtaande Heerlykheid, met welk eenmaal de Koning,

De gouden kroon of krans, ſchetſten af de Koninglyke waardig.

Na

ZEVENT. HOOFDST.

heid van den Heil-vorst. Phil. II: 8—11. Psalm LXXII: 7, 8.

Psalm XXI: 4.

Luc. XXIV: 51.

Psalm VIII: 6.

De beide Tafelen van de wet lagen in de Arke des verbonds. Exod. XXV: 16.

Na dat Hy als de Borg op aarde was geslagt,
En daar door had volmaakt Zyn Kroonregt aangebragt,
Ook even dan gelyk den grooten Vorst der eeren,
Met allen luister zou Zyn Vorst'lyk Ryk regeeren,
En zitten met ontzag, als Erfgenaam en Zoon,
In 't bovenst Heiligdom verheerlykt op Zyn throon.
Gelyk hierom Zyn Kerk van ver Hem al beschouwde,
Daar Hy droeg op Zyn Hooft een Kroon van fynen goude;
Want na Hy als de Borg den zoenprys had voldaan,
En, by Zyn opstaan, was in 't Heiligdom gegaan,
Toen zag men Hem niet lang op aarde hier beneden,
Naardien Hy 't Heilige der Heil'gen in moest treden;
Op dat Hy daar tot roem van Zyne Majesteit,
Bekroond zou worden met den glans van Heerlykheid.
En slaat men nader 't oog op dezen Wonderlade,
Dan ziet men niet alleen die Bondkist der Genade,
Maar ook wanneer men in 't geloof aandacht'lyk let,
Zo worden daarin beid' de Taaf'len van de wet
Vertoond, zo als die zyn ten klaarst' van God beschreeven,
En tot een regelmaat aan Jakobs zaad gegeeven,
Alzo men daarop zag de keuren van 't verbond;
Door God, van Sinaï, gesproken op dien stond;
Naar welke Mozes moest het volk staag onderrigten,
En tot gehoorzaamheid gantsch Israël verpligten.

Met

Met een volkomen eisch van liefde, beide, aan God
En hunnen evenmensch, naar luid van dat Gebod.
Door welk volbrengen van die wet by hun ontvangen,
De zondaar vast het regt ten leven moest erlangen:
Maar ziet, wyl zulks geheel en al bleef onvoldaan,
Zo merk ik weêr terstond hier in den Koning aan;
Vermits Hy als de Borg noodzaaklyk tusschen beiden
Moest treden, op dat niet de mensch bleef afgescheiden
Van God, en daarom, in 't wegneemen van de schuld,
Volkomen heeft die wet geheel en al vervuld.
Door al hetwelke Hy, by 't eind van 't lydend sterven,
't Verbeurde levensregt den Zynen kon verwerven,
Om dat Hy dus volmaakt den eisch der wet, in kracht,
Door 't offer van Zich zelfs aan 't vloekhout heeft volbragt,
Waartoe Hy ook al vroeg Zich dus had voorgedragen:
'k Heb lust om te voldoen, ô God, Uw welbehagen,
En op dat Ik als Borg de straf volkomen ly,
Draag Ik ook Uwe wet in 't binnenste van My,
Dies zegge Ik, ziet Ik kom en zal niet wederstreeven;
Want in de rol Uw's boeks staat tog van My geschreeven.

Werd op bevel van God van 't heilig man gespaard,
En in die bondkist in een' gouden kruik bewaard:
Ook dat doet my terstond myn aandacht weêr bepaalen,
Alzo dit manna ons op 't duid'lykst af zal maalen,

ZEVENT. HOOFDST.

Joh. XVII: 19.

Gal. III: 13.

1 Pet. II: 24.

Psalm XL: 9.

vs. 8.

Van de gouden kruike met het Manna, in de Arke des verbonds.

Hoe dat aan Jakobs zaad daar door, al reeds vooruit,
Dien grooten Borgvorst, in den Hemel, werd beduid,
Want ziet, dit konde wel het man te kennen geven,
Hoe Hy, die de Oorzaak is van 't zalig geest'lyk leven,
Joh. VI: 32. Als het waarachtig Brood tot eeuwig zielsbehoud,
Zou worden in het vleesch eenmaal op aard beschouwd;
Doch 't zegt ons ook, hoe Hy niet meêr zich zou vertoonen;
Maar in Zyn Heiligdom, den hemel, eens gaan woonen,
En waarom het met regt in dezen zin betaamd,
Openb. II: 17. Dat Hy in waarheid is 't verborgen man genaamd.

Byzondere opmerking. Doch om niet in den zin van dit geheim te stuiten;
Zal ik nog deze zaak aldus in 't kort besluiten:
Heeft ons het manna, van den hemel afgedaald,
Tweede Boek Vyfde Hoofdstuk. Te vooren 't need'rig kleet Zyn's Menschheids afgemaald,
Hier schetst ons 't manna weêr den grooten Hemelkoning,
Verheerlykt zittende in Zyn oppergloriewooning,
Terwyl Hy daar, met eer en Majesteit bekroond,
Als 't heilig man zich in Zyn Heerlykheid vertoont,
Die eenmaal in den tyd ten koste van Zyn leven,
Joh. III: 36. Zich zelven als het Brood tot voedzel heeft gegeven,
Op dat Hy worden zou, volkomen, op die wys,
Cap. VI: 35. Een altoos voedend brood en zuivre zielenspys.

Nadere beschouwing van En om 't geloove in ons al verder te versterken,
Zal ik ook hier ter plaats die gouden kruik aanmerken,

In

In welk het manna, ter gedachtenis bewaard, ZEVENT. HOOFDST.
Gantsch onverderff'lyk werd in 't Heiligdom bespaard.
Dat daar in mêe gewis een hooger wysheid speelde, de gouden kruik zelve. Exod. XVI: 32, 33.
Is klaar, naardien al zulks den Hemelvorst verbeeldde,
Daar Hy, omstuwt met glans der eeuw'ge Majesteit,
Als Koning Zich vertoont in Zyne Heerlykheid, Openb. XI: 15.
Zo dat het goud ons kan ten zinnebeeld verstrekken,
Hoe Hy Zyn' Menschheid zou met Heerlykheid bedekken,
Wanneer Hy als de Heer, als Gods gezalfde Zoon,
Volmaakt zou zitten op Zyn schoonen Hemelthroon. Jer. XVII: 12.
Van waar Hy zou Zyn glans en Goddelyke straalen,
Steeds in de harten van Zyn volk, doen nederdalen;
En dit is 't geen, waar mêe ik tevens kort'lyk sluit,
Dat door de gouden kruik en 't manna werd beduid.
'Het lust me in dezen, by 't beschouwen van de dingen Van den staf Aärons mede gelegd in de Arke des verbonds. Num. XVII: 8, 10.
Des Konings, in 't geloof nog dieper door te dringen;
Dies blyve ik dan ook hier weêr met myne aandacht staan,
En merk iets hoogers ook in Aarons bloeistaf aan;
Gelyk ik om niet slechts myn reden te verlengen,
Terstond dat op den Vorst aldus zal overbrengen:
Beschouwt men het geheim van dezen wonderstaf,
Dan schetst ons zulks gewis ten allerduid'lykst af
Dien grooten Hemelvorst en Koning, naar het leven,
Alzo Hy in den tyd zich zou in 't vleesch begeven,

ZEVENT. HOOFDST. Op dat Hy als de Borg op aarde het ranzoen
Zyn's volks, volkomen zou opleggen en voldoen;
Matth. XX: 28. Door 't welk Hy moest in kracht, by Zyn gehoorzaam ſterven,
Rom. V: 19. Den zondaar eeuwig heil en zaligheid verwerven,
En des noodzaakelyk ook worden uit een vrouw;
Gal. IV: 4. Dewyl Hy in het vleeſch dien prys aanbrengen zou;
En alzo ziet men hoe de wonderſtaf te vooren
Afbeeldde dat de Vorst zou worden menſch gebooren,
Zo als ons dit door 't hout, van ons reeds aangehaald,
Ten allerduid'lykst wordt geſchetst en afgemaald;
Want dat het hout daar voor in dezen wordt genomen,
Jeſ. IV: 2. Is om dat Hy zou als een vrucht der aarde komen,
En waar door vast'lyk werd zinſpelende verklaart,
Dat door Hem worden zou Zyn menſchheid aangevaard.
Nadere geloofsbedenking omtrent dezen ſtaf. Was Aarons ſtaf eerst dor, zo wel als de and're ſtaven,
Die ze allen te gelyk aan Mozes overgaven,
Om in het Heiligdom te worden weggelegd:
Daar door werd hier verbloemd zeer aartig weêr gezegd,
Jeſ. LIII: 2. Hoe dat de Vorst als Menſch, zeer need'rig aan de Zynen,
Slechts als een dorre ſtruik op aarde zou verſchynen,
Als mede eenmaal den dood veragt'lyk ondergaan,
Op dat aan de eiſch van God, den Richter, wierd voldaan,
En daar door 't heilig regt ten kragtigſte verdedigd
Eph. II: 14. Zou worden, en de menſch op nieuw met God bevredigd.

Dat

Dat tot verwondering Aärons wonderstaf ZEVENT. HOOFDST.
Niet slechts daar bloeide, maar vervolgens vruchten gaf,
Waar door JEHOVAH God, aan Israël verklaarde, Al verder.
Wie voor Hem 't Priesterampt bedienen moest op de aarde, Num. XVII: 5, 8.
En waarom deze staf, by die omstandigheid,
Tot een getuig'nis werd in 't Heiligdom geleid:
Dit konde weder klaar omtrent den Borge leeren,
Hoe Hy eens uit den slaap des doods zou wederkeren; Psalm XVI: 9, 10.
Want na dat door Hem was, op aarde hier beneên,
Het bitter lyden van Zyn' offerdood geleên,
Ten einde Hy Zyn God zou met Zyn volk verzoenen, Hebr. IV: 15.
Zo moest Hy eind'lyk en daar na ook weder groenen,
By Zyne opstandinge, en straks worden op dien trap
Volmaakt bevestigd in Zyn Hoogepriesterschap; Cap. V: 5.
Zo dat men niet alleen daar mede kan bewyzen,
Dat Hem de Vader zou doen uit den dood verryzen;
Maar ook, hoe dat Hy eens, verheerlykt opgestaan,
Als Hoogenpriester, zelf den Hemel in zou gaan, Cap. IV: 14.
Om in het Heilige der Heiligen te woonen,
Zich daar als 't Tegenbeeld van Aarons staf vertoonen.
Terwyl Hy na 't voldoen aan 't Hogepriesterwerk,
Zich luist'ryk toonen zou als Koning van Zyn Kerk,
Op dat Hy, als de Vorst van hemel, zee en aarde, Psalm LXXII: 8.
't Gebied van 't God'lyk Ryk, hem toegezegd, aanvaardde.

ZEVENT. HOOFDST.

En werd dus deze ſtaf, als even is gezegd,
In 't allerheiligste der Tente weggelegd:
Nog eindelyk. Dat beeldde aan Jakobs zaad, reeds by geloofs-vertooning
Zeer klaar, den Wondervorst verheerlykt in Zyn wooning;
Want was het dat Hy door Zyn lyden hadt, in kracht,
Jeſ. LXI: 10. Gerechtigheid en Heil, als Priester, aangebragt:
Hy moest ook worden als de Koning zeer verheven,
Eph. I: 11. Om in Zyn erfdeel door Zyn Woord en Geest te leven;
Gelyk Hy, nu bereids met Majeſteit bekroond,
Zich eeuwig bloeijende in Zyn Heerlykheid vertoont,
Hand. III: 21. En daar Hy altoos, in de onmeetbre hemelkringen,
Zal blyven tot de weeroprechtinge aller dingen.

Overgang tot de heilige geloofs beschouwinge van het Verzoendekzel op de Arke des Verbonds.

En om al verder nu die wond'ren naar te gaan,
Zo blyf ik nog een wyl by deze Bondkist ſtaan,
Alwaar ik, om den zin dier Schaduwleer te ontvouwen,
Des Konings Heerlykheid mag van naby beſchouwen;
Want ſlaa ik boven de Ark, ter dezer plaatze gaê,
Dan wordt aan my vertoond 't Zoendekzel der genaê,
Tot welkers dierbaarheid en Zyn verborgenheden,
Eph. III: 12. Thans al het vorst'lyk volk vrymoedig toe mag treden:
Wy hebben tog alreeds gezien en klaar beſpeurd,
Hoe dat het Voorhang is geheel van een geſcheurd,
Waar door de heilweg is van 't Heiligdom weêr open
Hebr. IV: 16. Geſteld, om tot den Throon van Gods genaê te loopen:

Dies

Dies wend ik my dan door den drom der ſchaduw heên,
En let aandachtig in 't geloof op al het geen,
Waar op 't Zoendekzel met al haar beduiding ſpeelde,
Terwyl het zeer gepast den Koning ons verbeeldde, Rom. III: 25.
En wel zo als door Hem, als Priester, hier op aard,
Zyn bitter lyden ter verzoening werd aanvaard;
Want ziet, Hy moest als Borg Zyn overdierbaar leven Jeſ. LIII: 10, 11.
Volmaakt'lyk in den dood gewillig overgeven,
Op dat Hy, door Zyn bloed te ſtellen tot ranzoen, Marc. X: 45.
Den gantſchen eiſch der wet volkomen zou voldoen:
Wyl Hy moest voor Zyn volk tot een verzoening ſtrekken,
En 't zelve tegen den gedreigden vloek bedekken, Coll. II: 14.
'k Beſluit dan dat hetgeen door 't Zoendek is verbeeld,
Toekomſtig op den Vorst en Koning heeft geſpeeld.
Gemerkt Hy in den Raad des Vredes al te vooren,
Daar toe ook als de Borg, Zich dus had laten hooren:
Laat toch, ô Vader, Myn aanſtaande deel en erf, Job XXXIII: 24.
Niet dalen in den groef van 't eeuwige verderf,
Dewyl Ik hier voor, ter wegneeminge der zonden,
Den losprys van Myn bloed tot losſing heb gevonden; Hebr. IX: 24.
Waar meê Ik zal voldoen aan Uw geregtigheid,
Want Gy tog hebt daar toe My 't Lichaam toebereid, Cap. X: 5—7.
Dies zal Ik ô Myn God Uw wil niet wederſtreeven,
Naar luid van 't geen van My ſtaat in Uw boek geſchreven.

Werd

ZEVENT. HOOFDST.

Werd ook het offerbloed eens 's jaars, op Gods bevel,
Gebragt in 't Heiligdom ten zoen voor Israël,
Wat het offerbloed beduidde dat in het Heilige der Heiligen gebragt werd, enz. Waar mede men dan ook het Zoendek moest bespatten;
Welaan, dit doet my weêr die zaak aldus bevatten,
Hoe dat hier in 't geheim van hooger wysheid lag
Verborgen, wyl dit toen reeds by verbeelding zag
Op Hem, die op Zich zelfs Zyn eigen bloed zou sprengen
Terwyl Hy op het hout, als Priester, aan moest brengen,
Des menschen heil, zo dat hier door al meê vooruit
Zach. III: 9. Die groote dag van schuld-verzoening werd beduid,
Op welken dat de Vorst, door Zyn volwigtig sterven,
Als Borge, voor den mensch verzoening zou verwerven,
1 Pet. I: 11. En waar van 't offerbloed van 't schaduwachtig beest
Een voorbeduidzel maar van verren is geweest,
Gemerkt de Vorst als Borg, tot boeting voor de zonden,
Jes. LIII: 5. Zich zelven laten zou verbryslen en doorwonden,
Op dat wierd uitgedelgd der menschen zondenschuld,
Rom. V: 10. En de eisch van God voldaan en in Zyn dood vervuld,
Waarom Hy ook de kroon gezet heeft op Zyn lyden,
Toen Hy op 't laatst aan 't end Zyn's levens had te stryden,
Wanneer Hy, by 't gekraak des voorhangs, riep met kracht,
Joh. XIX: 30. Aan 't hout met luider stem: zie daar, HET IS VOLBRAGT!
Wat het goud des Verzoen. Doch om die gantsche zaak niet breder af te maalen,
Zal ik my hier ter plaatz' tot dit alleen bepaalen:

Was

Was 't zoendek gantsch en gaar met goud geheel bedekt, ZEVENT. HOOFDST.
Zulks heeft aan Israël ten zinnebeeld verstrekt;
Des Vorsts; wyl 't door den glans des gouds, ten klaarste in de- (zen, dekzel heeft afgebeelt.
Op al de dierbaarheid des Konings werd gewezen, 1 Pet. II: 6.
Naardien de Heiligheid en zuiv're liefdensaard
Van Hem, door 't zinnebeeld des gouds hen werd verklaard,
En hoe Hy opgewekt, langs zo veel wondertrappen,
Het bovenheiligdom, den Hemel, in zou stappen,
Alwaar Hy nu bereids, met Heerlykheid bekroond, Hebr. II: 9.
't Ontzaggelyke van Zyn Majesteit vertoont.

En vraagt men waar op dat de beide Cherubs speelden, Van de goude Cherubim op het verzoendekzel, wat die beduidde.
En wat zy boven het zoendeksel hier afbeeldden?
Dit vraagstuk wyst ons klaar, als met den vinger, aan,
Om daar door weêr terstond iets hoogers te verstaan,
En 't doet ons in den weg van zeer veel wonderheden,
Door al den schaduwdienst, vervolgens verder treden,
Naardien daar door de zaak, zinbeeldig in het kort,
Als in een schildery ons aangewezen wordt,
En des kan ons dit, van de Cherubim, naar 't leven,
Den dienst der Engelen ten klaarst te kennen geven;
Gelyk dan ook niet wordt daar door hier misgetast,
Wanneer 't in dezen zin aldus wordt toegepast:
Ten zy wy daar door 't liefst gelovigen verstonden,
En wel met nadruk, die van beide de verbonden, Hebr. XIII: 8.

ZEVENT. HOOFDST. Hetwelk te zaamen ook leerbeeldig kan geschiên,
Terwyl men de Eng'len als begeerig in te zien,
1 Petr. I: 12. Omtrent het wonder der verzoeninge, aan kan merken:
Of wil men liefst zich tot het laatste hier beperken,
Hebr. XI: 40. Het geen niet ongevoegd ook tevens kan bestaan,
Als 't ongedrongen wordt regt in 't geloof gedaan,
En daarom laten wy hierop, eens zien deswegen,
Waar in het wys geheim van 't laatste was gelegen;
Want waren beiden zaam de Cherubim van goud,
1 Cor: VI: 11. Daar door werd zo my dunkt de heiligheid beschouwd,
Die men op s'Heeren volk gevoeglyk toe kan passen,
Terwyl zy zouden zyn door 't Zoenbloed afgewasschen;
Na dat de Vorst als Borg, de Zynen had in kracht,
Hebr. I: 3. De reinigmaking van de zonden aangebracht,
En dat Hy, by het eind van al Zyn hevig stryden,
Het zegel had gedrukt op Zyn hoogwigtig lyden.

Van de vleugelen der Cherubim. Hun beider vleugels op 't zoendeksel uitgebreid,
Verbeeldden hun ontzach en diepe eerbiedigheid:
En alzo kan men hier door die beduiding leeren,
1 Tim. III: 15. Hoe dat m' in 't Heiligdom ootmoedig moet verkeeren,
Alzo de Vorst, die nu 't onnaakb're licht bewoont,
Als 't waar' zoendeksel steeds Zich zelven daar vertoont.

Der Cherubim aangezichten naar el- En stonden beide zaam hun hoofden naar den ander,
Zulks beeldde klaarlyk af hun liefde omtrent elkander,

Door

Door welk al weder wordt niet duisterlyk gemeend, ZEVENT. HOOFDST.
Hoe zy te zamen zyn regt door 't geloof verëent.
Dat nu de Cherubim voorover beide lagen, kander gewent. Rom. III: 25.
En ſtaag eendragtig op 't zoendekſel nederzagen,
Daar mede werd geleerd, hoe waarlyk anders geen Voorover leggende. Hand. IV: 12.
Verzoening is dan in den Wonderborg alleen,
En dat Hy eenmaal zou met Heerlykheid verſchynen,
In 't midden van 't gejuich der vlugge Cherubynen, Pſalm CXLVIII: 2.
Waar door Hy worden zou, tot aan des waerelds end,
Als de Opperoorzaak van de zaligheid erkend:
En ziet dit brengt ons tot die groote wondertyden,
Waarin al 't volk voortaan den Koning zal belyden,
En dat men zeggen zal op aarde, in 't algemeen: Zach. XIV: 9.
Nu is den grooten Naam van God JEHOVAH Een.
Maar voor dat ik deez' ſtof geheellyk af zal breken, Van de SCHECHINAH of inwoonende Heerlykheid.
Zal ik nog trachten van de SCHECHINAH te ſpreken,
En daar by te gelyk beſchouwen, hier in 't kort,
Wat door des *Heerlykheids* gezicht beteekend wordt;
Het geene op 't dekzel der verzoening zich vertoonde,
By 't welk nog kwam dat daar de SCHECHINAH in woonde,
Van waar de wonderklank van dat ontzaglyk woord,
Met zeer veel luister, werd in d'ouden dag gehoord.
Ook dat kon weder klaar aan 't volk van Jakob leeren,
Hoe eens de Vorst in 't vleeſch op aarde zou verkeeren, Gal. IV: 4.

ZEVENT. HOOFDST. En wanneer Hy den glans van Zyne Majesteit
Zou dekken agter 't kleed van Zyne nedrigheid;
Phil. II: 6, 7, 8. En in het openbaar, als de eenige gebooren
Joh. I: 14. Des Vaders, Zyne stem met kracht ook dan doen hooren:
Gelyk de SCHECHINAH, op 't deksel afgebeeld;
In dezen zin, op Hem, den Koning, heeft gespeeld;
Terwyl van Hem, toen Hy in 't vleesch op aarde daalde,
Matth. XVII: 2. Een licht van heerlykheid van Zyn gelaat afstraalde,
Dat steeds de kracht Zyn's woord verzeld heeft en in wien
Oneindig meêr werd dan in eenig mensch gezien,
Joh. VIII: 46. Wyl men, door 't zuivre van Zyn onberisp'lyk leven,
Hem straal by straalen van Zyn Heiligheid zag geven,
Matth. VII. 29. Terwyl van Hem de kracht van wonderen uitging,
Als Hy de lessen van Zyn wyze leere aanving,
Zo dat men, van alom door 's Geestes vuur ontstoken,
Joh. VII: 46. Moest zeggen, dat nooit hadt een mensch aldus gesproken!
En daar door werd aan 't zaad van Jakob, toen op aard,
Jes. XL: 5. Des Konings heerlykheid in 't vleesch geopenbaard.
Nader aangedrongen. Maar om ons aan den draad van ons bestek te binden,
Alzo we in 't Heilige der Heil'gen ons bevinden,
Hef ik vast in 't geloof myn' aandacht naar om hoog,
En houde hier ter plaats den hemel in het oog,
Dewyl de Vorst als Borg, na dat Hy had geleden,
Hebr. IX: 12, 24. Terstond is met Zyn bloed den hemel ingetreden;

Op dat Hy even daar vertoonen zou de kracht ZEVENT. HOOFDST.
Zyn's bloeds, waar door Hy had den Zoenprys aangebragt,
Als mede hoe Hy hadt het heilig regt verdedigd,
En 't volk van Hem met God Zyn Vader weêr bevredigd, Jes. V: 16.
Na welk volbrengen van dat groot Genadewerk,
Hy Zich zou laten zien als Koning van Zyn Kerk,
Die Hy door Woord en Geest te zamen zou vergaêren,
Na Hy van de aarde was zeeghaftig opgevaren, Psalm XLVII: 6.
Op dat Hy langs dien weg, en wel van stonden aan,
Het binnenst' Heiligdom, den Hemel, in zou gaan, Hebr. IV: 14.
En met de Heerlykheid Zyn's vleesch aldaar verschynen, Luc. XXIV: 26.
By 't vrolyk wiekgeklap der vlugge Cherubynen,
Van waar dat Hy met magt, gezeten op den throon,
Zyn glans en Majesteit verspreiden zou ten toon,
En met het diepste ontzag voor aller geesten ooren,
Zich als de SCHECHINAH, zou van naby doen hooren.
En alzo heeft den zin dier zaaken, hier verbeeld, Besluit van den Tabernakel.
Gestadig op den dag der zaligheid gespeeld;
Doch waar omtrent dat ik niet verder my zal uiten,
Maar hier mêe 't schaduwwerk des Tabernakels sluiten.

MOZES
ALOUDE SCHADUWLEER.
DERDE BOEK.

EERSTE HOOFDSTUK.

EERSTE HOOFDST.

Van den HOOGENPRIESTER, *en deszelfs* roepinge, Exod. XXVIII: 1. *van het* recht des Hoogenpriesters, Num. XVII.; *van zyn* afkomst en aanzienlyke Geboorte, Deut. XXXIII: 10.; *van zyn* volmaaktheid *zonder natuurlyk gebrek*, Levit. XXI: 1--20. *en* voortreflykheid *van zyne* voorstellinge, Exod. XXIX: 44.; zuiverheid, Exod. XXIX: 4. *en* heiligheid, Levit. XXI: 6.

Van den Hoogenpriester Ääron, en wien hy heeft afgebeeld.

Als men zich hier ter plaats aandachtig nederzet,
En op de dingen van den Hoogenpriester let,
Die 't draagbre Heiligdom Godsdienstig moest betreden;
Dan opent zich hier weêr een deür van wonderheden,
Wyl ook een wederglans van hem heeft afgestraald,
Waar door de Borg in 't vleesch ten klaarst werd afgemaald;
Dies lust het my op nieuw, met myn bespiegelingen,
Rechtaartig in den Geest hier verder door te dringen,
Alzo Äärons dienst, als ook zyn schaduwbeeld,
Op hooger dingen steeds met nadruk heeft gespeeld,

En

En om 't geloof daar door nog vaster te verſterken, | EERSTE HOOFDST.
Zal ik ter zaake aldus dit trachten aan te merken.
Werd Aaron zelf van God, gelyk ons 't heilwoord zegt, Zyne roepinge.
Ten dienst geroepen van het Opperpriesterregt,
En zag men, naar het geen God zelf hier van verklaarde, Exod. XXVIII:1.
Dat de allereerſten zoon het Priesterampt aanvaardde:
Dit leert ons, hoe de Vorst en Koning van Zyn Kerk,
Geroepen tot den dienst van 't Hoogepriester-werk, Zach. VI: 12, 13.
Voorzeker eens in 't vleeſch op aarde zou verſchynen,
Op dat Hy Aarons dienst deed met Zyn komst verdwynen;
Dewyl op Hem 't geheim van dezen ſchaduwdag,
Door al de neev'len heên, toekomſtig duidlyk zag. Hebr. X: 18.
Terwyl Hy vast dat ampt, gelyk ſtaat aangetekend,
Niet wegens eenig recht van overërving rekent,
Maar van Zyn Vader, naar de wyze en ordening
Van Melchizedek, en by eenen eed ontving, Pſalm CX: 4.
Zo dat Hy zulks bezat by Zich onövergangly k,
En daarom niet als dat van Aaron, was afhanglyk.
Was 't ook dat God op aard door Aarons wonderſtaf, Van zyn recht en bevestiging tot zyn ampt.
Een klaar bewys van 't recht des Hoogenpriesters gaf: Num. XVII.
Zulks leerde, hoe de Vorst bereids daartoe verkoren,
Zou worden uit een Maagd waaragtig menſch geboren, Jeſ. VII: 14.
En hoe Hy worden zou, om Zyn voortreflykheid,
Met lof en eer gekroond, bekleed met Majeſteit, Pſalm VIII: 6.

Na

EERSTE HOOFDST. Na dat Hy had volbragt al Zyn volwigtig lyden,
Waar mede Hy volmaakt tot in den dood moest ſtryden;
Hebr. II: 9. Op dat Hy, met den prys Zyn's bloeds van ſtonden aan,
Hebr. IV: 14. Als Hoogenpriester zou de Hemelen doorgaan,
Gelyk Hy daarom uit de dooden weêr verrezen,
Rom. I: 4. Door Zyne opſtanding heeft dit op het klaarst bewezen.
Van zyn afkomst. En dat de Priesteren te zamen uit den Stam
Herkomſtig moesten zyn van vader Abraham;
Dat konde aan Jakobs zaad niet ſlegts alleenlyk leeren,
Hoe eens de Vorst in 't vleeſch zoudé onder hun verkeeren;
Rom. IX: 5. Maar dat Hy ook zou zyn 't waarachtig Abrams zaad,
En uit de vaderen, zo veel het vleeſch aangaat.
Van zyne aanzienlykheid. Moest ook de Priester, van Aärons ſtam genomen,
Uit een aanzienelyk geſlacht te voorſchyn komen:
Dus heeft zyn Tegenbeeld het in den tyd behaagd,
Jer. XXIII: 5, 6. Ook Menſch te worden uit een Koninglyke Maagd,
En waar by 't geestendom, geſchaard in blyde reiën,
Werd opgewekt den lof des Heeren te verbreiën,
Zodra de Hemelvorst, van boven naar beneên,
Op aarde kwam en in het needrig vleeſch verſcheên;
Waar by ook dan de lucht weêrgalmde van de tongen
Luc. II: 13, 14. Der Eng'len, die te zaam by Zyn geboorte zongen,
Uitroepende: Eer zy God! die in de hoogte woont,
Nu Hy Zyn Wonderzoon op de aard in 't vleeſch vertoont.

Moest

Moest zulk een Priester ook, van welken wy hier spreken, Volkomen zyn, en niet in 't minst aan hem ontbreken; Dat leerde, hoe de Vorst als Priester, hier op aard, Volmaakt zou worden in het vleesch geöpenbaard.

EERSTE HOOFDST.

Van zyne volmaaktheid, zonder natuurlyk gebrek. Hebr. VII: 26.

Was ook die Priester nog by al de omstandigheden,
In zyn voortreflykheid, veel meêr dan de andere leden:
Dit toont hoe dat hier niet onaartig werd gespeeld
Op Hem, den Priester, als het waare Tegenbeeld,
Alzo Hy niet maar slegts Zyn schaduw zoude evenaaren,
Maar Zyn voortreflykheid ver boven dien verklaaren.

Van zyne voortreflykheid.

Hebr. X: 11, 12.

Werd de Opperpriester van 't Aronische geslacht,
By de aanvang van zyn' dienst JEHOVAH voorgebragt,
Ter plaats daar 't gantsche volk te zamen moest vergaad'ren,
En waar na hy met regt als Priester eerst mogt naad'ren:
Zo heeft zyn Tegenbeeld, Borghaftig, als een Held,
Zich zelfs als Priester aan JEHOVAH voorgesteld,
Gelyk Hy hierom Zich van overlang te vooren,
Als komende uit den Raad des Vredes, hadt doen hooren;
Wanneer Hy zeide: zie, Gy hebt, ô Majesteit,
My 't oor doorboord, en dus het Lighaam toebereid;
Ik kom en zal Uw' wil in 't minst niet wederstreven,
Want in de Rol Uw's boeks staat klaar van My geschreven,
'k Heb lust te doen al 't geen Uw welbehagen zy,
Om dat Ik draag Uw wet in 't binnenste van My,

Van zyne voorstellinge.

Psalm XL: 8, 9.

En wat Uw volk betreft, daar voor zal Ik Myn leven,
Vrywillig in den dood, gehoorzaam overgeven,
Hebr. V: 9. Dies heil'ge Ik My voor hun, voldoende aan Uwe wet,
Joh. XVII: 19. Op welken grond Ik pleit als Priester in 't gebed.
Van zyne wasſchinge. Exod. XXIX: 4. En werden verder dan diens Priesters al de leden
Gantſch afgewasſchen van al hunne onzuiverheden:
Dit beeldde klaarlyk af, hoe dat de Borg op aard,
Door Wien de menſchheid eens zou worden aangevaard,
Hebr. VII: 26. Volkomen zuiver, en dus onbevlekt van zonden,
2 Cor. V: 21. Zou worden in den tyd in 't needrig vleeſch gevonden,
En wel op dat door Hem eens worden zou in kracht
De ſchuldvergeeving van de zonden aangebragt;
Gelyk Hy, om de wet ook hier op toe te pasſen,
Matth. III: 16, 17. Zich zelv' als Priester, by den doop, heeft laten wasſchen,
Terwyl een luide ſtem kwam dalen van den throon
Van Zynen Vader, hoort: Dit's Myn geliefden Zoon.
Van zyne zuiverheit, en kleding. En werd die Priester, na die wasſching dan voor de oogen
Van 't volk, met het gewaad van Heiligheid omtoogen:
Ook daar in wordt alweêr geheel niet misgetast,
Indien dat op den Vorst in kracht wordt toegepast;
Alzo Hy voor Zyn volk, door Zyn gehoorzaam ſterven,
Jeſ. LXI: 10. De kleeders zou van Zyn Geregtigheid verwerven,
Waar mêe Hy hadt als Borg in 't hoog gerigt geſtaan,
Op dat Hy van den vloek Zyn Erfdeel zou ontſlaan,

En

En dus een heilig zaad tot roem Zyn's Naams verwekken, EERSTE HOOFDST.
Dat in Zyn Heiligdom ten sieraad zoude strekken.
En waarop dat Hy zou, tot aan des aardryks end, Psalm CX: 5.
Als Koning worden in Zyn ryksgebied erkend.

TWEEDE HOOFDSTUK.

TWEEDE HOOFDST.

Van des Hoogenpriesters *Heilige kleederen, en zyn statelyk Plegtgewaad. Van de* Priesterlyke Broek; *van de* linnen Rok *met* Oogen; *van den* gouden Gordel *of* kostelyken Riem; *van de* Mantel des Ephods, *omzet met* goude Schellen *en* goude Granaatappelen, *van den* Ephod *enz. van den* Borstlap des Gerigts, *van den* Urim *en den* Tummim; *van den* Priesterlyken Hoed *of* Mutze; *van den* gouden Voorhoofdsplaate *en deszelfs* Opschrift; *en van het* hemelsblaauw Snoer. Van 't welk men de instelling lezen kan, Exod. XXVIII. *Alles zinnebeeldig aangemerkt en leerbeeldig toegepast.*

Maar laat ons zamen zien, by al die plegtigheden, Overgang tot het Heilig plegtgewaad des Hoogenpriesters.
Het plegtgewaad, waar meê zich Aaron moest bekleeden,
Eer hy voor 't aanschyn Gods het Heiligdom inging,
En 't schaduwagtig werk van zynen dienst aanving,
Dewyl men, als men hier die dingen ziet ontvouwen,
Het wys geheim daarvan te klaarder kan beschouwen.

 Want,

TWEEDE HOOFDST.

Want was de Priester-broek gantsch rein en onbevlekt,
Met welk 't voornaamste deel des Lighaams werd bedekt:
Van de Priesterlyke Broek. Dat leerde hoe de Vorst waarachtig zonder zonden
1 Petr. II: 22. Zou worden in den tyd op aarde in 't vleesch gevonden,
Vermits Hy moest geheel, gantsch zuiver, onbesmet,
Hebr. VII: 26. Als Hoogenpriester zyn volkomen naar de wet,
Op dat Hy al Zyn volk, gereinigd van de vlekken
Der zonde, zoude met Zyn zuiverheid bedekken.
Van den Rok met oogen. En wat de Priester-rok kon hebben afgemaald,
Men wordt ook hier omtrent ras tot den Vorst bepaald;
Alzo de linnen rok, zeer konstig zaam geweeven,
Met oogen, klaarlyk kan aan ons te kennen geven,
Hoe dat Hy eens volmaakt, met kracht, inzonderheid
Jes. LXI: 10. Den Rok vertoonen zou van Zyne Majesteit,
Met welken Hy tot Heil, aanvangklyk hier beneden,
Zyn volk en erfdeel zou voor 't hoog gericht bekleeden.
Nader naargespoord. Werd zonder naad die Rok uit één stuk afgebeeld,
Dat schetste, hoe het kleed des Konings onverdeeld
Psalm LXVIII: 21. Moest worden aangemerkt, vermits dit ongeschonden
Genoegzaam worden moet tot zaligheid bevonden.
Al verder. Was voorts die Priester-rok zeer konstig geschaakeerd
Met oogen: zo wordt niet alleen daar door geleerd,
Hoe dat de Koning vol van gaven uit zou blinken,
Joh. I: 14. Wanneer Hy kwam in 't vleesch op 't diepste nederzinken;

Maar

L. F. D. B. inv. et del. S. Fokke fec.

DE HOGENPRIESTER IN ZYN HEILIGE KLEEDEREN.

Maar tevens moet men Hem aanmerken als op Wien
De volken dan te zaam geloovig zullen zien,
En waar by dat men Hem ook in dien tyd zal mogen
Beſchouwen, als dien Steen waar op zyn zeven oogen.
En zie 'k op Aaron met zyn ſierlyk plegtgewaad,
Daar hy dienstvaardig met den gouden Gordel ſtaat,
Gelyk hy op 't bevel moest, naar Gods welbehagen,
Dien kostelyken Riem om zyne lend'nen dragen:
En blyve ik daar by ſtaan, dan ſchouw ik weder in
Dat ſchaduwagtig beeld een nog veel hooger' zin;
Alzo ik hier by zie, van vreugde als opgetoogen,
't Geheim des Konings klaar geſchilderd voor myne oogen,
Wyl 's Vorsts geregtigheid en waarheid, reeds vooruit,
Door dezen Gordel van den Priester werd beduid,
Want wyl de Vorst als Borg in't needrig vleeſch zou woonen,
Om Zich als 't Tegenbeeld des Priesters te vertoonen,
Zo moest Hy opgeſchort, en vaardig aangedaan
Zyn, om 't geweld des doods en lydens te ondergaan;
En des noodzaakelyk daartoe op aarde komen,
Op dat den vloek door Hem eens werd gantſch weggenomen,
Als ook op dat door Zyn gehoorzaamheid in kracht
Gerechtigheid en heil zou worden aangebragt.
Wordt deze Priester-riem als kost'lyk ons omſchreven,
Dit kan de Heerlykheid des Vorsts te kennen geven,

TWEEDE HOOFDST.

Zach. III: 9.

Van den kostelyken Gordel.

Jeſ. XI: 5.

Jeſ. LXI: 10.

Nader aangemerkt.

TWEEDE HOOFDST.

Naardien dat hier door wordt ten krachtigste vertoond,
Hoe dat Hy eens, met eer en Majesteit gekroond,
Gezeten met Zyn Magt, als op een throon van wolken,
Zich zelv' vertoonen zou tot roem van alle volken.

Wat dien Gordel meer beduidde.

En kleeft de Gordel aan de Heupe eens mans wel vast,
Dit kan ook worden op den Koning toegepast:

Vergeleken met Jer. XIII: 11.

Hoe dat in dezen zin, naar 't geen ons wordt beschreeven,
Aan Hem, Zyn Heerlykheid zou als een Gordel kleeven.

Al verder.

Gordt zich een dapper man kloekmoedig tot den stryd,
Waar na hy snellyk en voorspoedig henen rydt:
Dus komt de Hemelvorst ook staat'lyk aangetreden,

Psalm XLV: 4, 5.

Gelyk een wakker Held, na dat Hy heeft gestreden,
En rydt alzo, gegord met Majesteit en magt,

Psalm CX: 3.

Verheerlykt, op den dag van Zyne Heirkracht.

Van den Mantel des Ephods, met de goudene Schellen en goudene Granaatappelen.

Maar om niet al te ver, door meer bewys van zaaken
Des Gordels, buiten 't perk van myn bestek te raaken,
Zo merk met my, om 't stuk te regt wel gaê te slaan,
In 't kort op deze plaats, des Ephods Mantel aan,
Met welk' de Priester moest zich zelven ook bekleeden,
Als hy het Heiligdom JEHOVAH's in zou treden:
En ging dan op dien tyd geduurig een geluid,
By 's Priesters plegtigheid, van dezen Mantel uit,
Alzo aan dat gewaad de goude schellen hingen,
Die met granaaten zaam beurtswyze elkaêr vervingen,

Waar

Waar van de schelle klank, by zynen ingang, voort
Van 't binnenst Heiligdom naar buiten werd gehoord,
Waar door dat allen, die zich daar omtrent bevonden,
Des Hogenpriesters uit- en ingang hooren konden.
Men ziet dan alzo weêr, hoe door het zinnebeeld
Van dezen Mantel, werd op hooger zaak gespeeld;
En om het wys geheim ook hier van uit te vinden,
Zo laat ons trachten weêr dien schaduwknoop te ontbinden.

TWEEDE HOOFDST.

Want dat de Mantel van den Priester, in dien dag,
Door 't schaduwachtige op veel beter tyden zag
Is klaar; want moest hy zyn van hemelsblaauw geweeven,
Dat konde aan Jakobs zaad dan ook te kennen geven,
Hoe eens den Wondervorst met glans en Majesteit,
Den Mantel toonen zou van Zyn Geregtigheid,
Waar mede Hy als Borg Zyn volk zou als Zyn leden,
Voor 't Heilig aanschyn Gods, in 't hoog gerigt bekleeden;
Zo dat Hy in den tyd als Hy ten voorschyn kwam,
Ook daarom komen moest als 't willig Offerlam,
En waar na dat Hy zou, in al Zyn wonderbaarheid;
Als 't blaauw van 't hemelruim afschitt'ren in Zyn klaarheid;
Op dat Hy dus, na Zyn volbragte Priesterwerk,
Zich zelv' vertoonen mogt als Koning van Zyn Kerk;
En alzo konden toen de schellende geluiden
Des Mantels, klaar den dag der zaligheid beduiden,

Verdere aanmerking nopens dien Mantel.

Jes. LXI. 10.

In

TWEEDE HOOFDST.

In welken tyd Zyn Kerk, als met granaatenbloed,
Dan worden zou verkwikt en in 't geloof gevoed.

Overgang tot de verhandeling van den Ephod.

En om de schaduwleer nog verder hier t'ontvouwen,
Zo laat ons nu den zin des Ephods ook beschouwen,
Het welk naar 't wys bestel, ten konstigste uitgewerkt,
In een veel hoog'ren zin moet worden aangemerkt:
Hoewel ik echter zal my daar omtrent bepaalen,
Om maar 't voornaamste van de zaaken aan te halen.

Van den Ephod.

Werd Aaron, eer hy voor JEHOVAH in mogt gaan,
Het heilig plegtgewaad des Ephods aangedaan,
En moest dit wonderkleed, om ons wel uit te drukken,
Alleen bestaan uit twee byzond're schouderstukken,
Dewelke werden zaam met banden vastgehegt;
En wordt inmiddels nog uitdrukkelyk gezegt,

Exod. XXVIII: 9—12.

Hoe dat het glinstrend schoon, de twee Sardonixsteenen,
De beide panden van den Ephod zaam vereenen,
En waarop stonden zes paar stammen gegraveerd,
Met hunne naamen: zo wordt ons daar door geleerd,
Hoe door dien Priester, die met zeer veel plegtigheden,
Het draagbaar Heiligdom geduurig moest betreden,
Gantsch schaduwachtig hier, in zynen regten aart,
Den grooten Hemelvorst en Koning wordt verklaard.

Nog nader aangemerkt.

Dat de Ephod juist uit twee byzond're schouderdeelen
Bestond, al zulks kon weêr zinprentig toenmaals spelen,

Op

Op al die Heerlykheid der Kerkſtaat, in 't gemeen, TWEEDE HOOFDST.
Wanneer de Heiden met den Jood gevoegd tot een,
Door hope, liefde en door geloove zaam verbonden, Rom. XV: 9, 10.
Zou worden in het Ryk des Konings dan gevonden.
En waarom hier ook niet in 't minst wordt misgetast,
Als dit in dezen zin aldus wordt toegepast:
Naardien de Vorst Zyn Ryk by Jakob uit zou breiden,
En daar by roepen ook den afgelegen Heiden, Jeſ. LV: 5.
Waar na die volk'ren dan, te zamen en met kracht,
Nog nader zouden tot Zyn ryk zyn toegebragt, Openb. XV: 4.
Om beiden in 't geloof, als twee Sardonixſteenen,
De ſchouderdeelen van den Ephod te verëenen,
En wanneer dat ze, met elkander te gelyk, Jeſ. XIX: 24, 25.
Volkomen zullen zyn één volk en Koningryk:
Wier naamen dan de Vorst, naar 't liefd'ryk welbehagen
Van Hem, als Priester zou op Zyne ſchoud'ren dragen,
En treden daar mêe tot den Vader, als de Zoon,
Met Zyne voorſpraak en gebeden voor den throon,
Zich uittende: ziet hier de kinders My gegeven, Cap. VIII: 18.
Om ſteeds met U en My in heerlykheid te leven,
Want wyl Ik heb voor hun, in Uw gericht geſtaan
Als Borge', en reeds Uw' wil en wet geheel voldaan,
Eiſch Ik ook des met regt, als Uwe Zoon, dat dezen Pſalm II: 8.
Te zamen nu met ons voor eeuwig mogen wezen;

TWEEDE HOOFDST.

Op dat zy, die Ik hier U biddende aan mag biên,
Al Myne Heerlykheid dus mogen by U zien,
Joh. XVII: 24. Waar meê 't U heeft behaagd, My als Uw Zoon te kroonen,
En wil alzo de vrucht Myn's bloeds toch in hun toonen,
En wyl Ik hun als 't deel Myn's erfs voor U erken,
Zo laat hun zyn daar Ik voor eeuwig met U ben.

Van den Borstlap des gerichts.

En om, langs dezen draad, met orde tot de dingen
Van d'ouden schaduwdag nog dieper door te dringen,
Zal ik weêr, om dat des te beter naar te gaan,
Niet al te lang by 't een of 't ander blyven staan:
En waarom ik myn stof van 't voorige af zal breken,
Om dat ik diene van den Borstlap hier te spreken,
Dewelke Aäron steeds op zyn harte hadt,
Als hy by Jakobs zaad het Heiligdom intrad,
En van wiens Borstcieraad, zich stadig tusschen beide,
Een licht van Heerlykheid door 't Heiligdom verspreidde,
Waar door aan 't heilig zaad van Israël, vooruit,
Gewis een hooger zaak vol nadruks werd beduid,
Ons leerend, hoe de Vorst, de hoogste in eer en waarde,
Als Koning heerschen zou in hemel en op aarde.

Nader beschouwd.

Want zie ik op dien lap van 't heilige gericht,
Dan straalt van daar een glans my in het aangezicht;
Waar door ik, in 't geloof aandachtig opgetoogen,
Daar by den Koning zie geschilderd voor myne oogen,

En

En wel gelyk Hy reeds, met Majesteit bekroond, TWEEDE HOOFDST.
Zich in de Heerlykheid des Vaders nu vertoont,
Alwaar de Seraphims, die voor Hem heenen trekken, Jes. VI: 2. Openb. IV: 8.
Met hunne vleugelen eerbiedig zich bedekken,
En met een diep ontzag, volvaardig en bereid,
Gereed staan tot den dienst van Zyne Majesteit.
En ziet men verder op de groote wondersteenen
Des Borstlaps, met den glans des Konings ryk omscheenen,
En waar op stonden zaam de stammen gegraveerd Exod. XXVIII: 9—12.
Met hunne naamen: zo wordt weêr daar door geleerd;
Hoe dat de Hemelvorst Zyn volk zou onderschragen,
Als ook hunn' naamen op Zyn borst en harte dragen,
Waar meê Hy, na dat Hy als Borge had voldaan,
Het binnen-Heiligdom, den Hemel, in zou gaan;
Alzo Hy aldaar moest dat deel te kennen geeven,
Wiens naamen dat Hy had op Zyne borst geschreeven: Openb. III: 5.
En waarom 't, noch door list noch eenig boos geweld,
De zatan, hoewel hy het vorst'lyk aandeel kweld,
Ooit wedervaren zal, of immermeer gelukken,
Dat hy deez' naamen van des Konings borst zal rukken; Joh. X: 28, 29.
Wyl Hy hen, voor wien Hy zich eenmaal heeft verklaart,
Door Zyne liefdekracht ten einde toe bewaard,
Beschermd en onderhoud, zo dat 'er geen van allen,
Wyl ze opgeschreven zyn, Hem immer kan ontvallen, 1 Petr. I: 5.

TWEEDE HOOFDST. Te meêr wyl Hy het zwak Zyn's erfdeel onderschraagt,
Geduurig onder 't oog en op Zyn harte draagt,
En praalt dus met den roem en naam van Zyn gemeente,
Meêr dan Aäron met zyn eedle Borstgesteente,
Wanneer die, naar 't gebod en naar zyne ordening,
Het draagbaar Heiligdom met dit gewaad inging.

Eindelyk. Werd voorts de Borstlap van Aäron mede in dezen
Gerichte toegekend, zo worden wy gewezen
Op Hem den Vorst, die eens op aarde hier beneên,
Na Hy als Borge voor de Zynen had geleên,
Voorzeker in 't gericht als Richter Zich zal stellen,
En in regtmatigheid rechtvaardig oordeel vellen,
En die 't geslagte der Godloozen dan terstond,
Gewis zal dooden met den adem van Zyn mond,
Jes. XI: 4. Maar die ook de armen en zagtmoedigen, zal leiden,
Psalm LXXII: 4. En wel bestraffen, doch niet van Zyn liefde afscheiden,
Die de nooddruftigen, van hulpe en kracht ontblood,
Ook met gerechtigheid zal helpen uit den nood,
En door Zyn Woord en Geest genadig toe zal lichten,
En in regtmatigheid al hunne zaaken richten,
Prov. VIII: 14. Gemerkt Hy 't is die zegt: Myne is de raad en kracht,
Het wezen en 't verstand, de wysheid en de magt.

Van den Urim en den Thummim in 't gemeen. Maar op dat ik niet meêr uitwyde met myn reden,
En daar door van 't bestek myn's doelwits af zou treden,

Zo

Zo laat ons verder, om die dingen naar te gaan, TWEEDE HOOFDST.
Ook tot den Urim en den Thummim overgaan,
En om den zin daarvan ten klaarste hier te ontvouwen,
En vatbaar en tot nut regtaartig te beschouwen,
Zal ik te dezer plaats opmerken doch in 't kort
Het geen daar door omtrent den Vorst betekend wordt.

Want zal den *Urim* ons, om 't woord wel uit te leggen, Van den Urim, welk woord *lichten* betekent, in 't byzonder.
In haar betekenis zo veel als lichten zeggen,
Men kan daar door ook straks bemerken weêr op wien,
Dat die beduiding heeft, van verre reeds gezien, Joh. I: 9.
Dewyl dezelve ons als met levendige trekken,
Den grooten Borg in 't vleesch ten klaarsten kan ontdekken,
Gelyk men daarom ook Hem, in den vroegen dag
Der zaligheid, op de aarde als 't Licht des levens zag, vs. 4.
Dewyl Hy in het vleesch daar toe moest nederkomen,
Om als 't waarachtig Licht te worden aangenomen,
Offchoon men in dien tyd, toen Hy te voorschyn kwam,
Hem niet als 't waare Licht by Israël aannam; vs. 11.
Want ziet, Hy moest Zyn glans van heerlykheid uitbreiden, Jes. XLII: 6.
En tot een Licht bekend ook worden aan den Heiden, Cap. XLIX: 6.
Naardien, vast in 't geloof, voorzeker dat geslacht
Tot Zyn gemeenschap ook moest worden aangebracht,
En waarom Hy als 't Licht, Zich aan den mensch op aarde,
Ontdekten en den raad Zyns Vaders hem verklaarde: Hand. I: 3.

TWEEDE HOOFDST.

Hoe dat Hy, als de Borg, den grooten prysranzoen
Voor Jood en Heiden moest opleggen en voldoen,
En waar by dat Hy zou, door Zyn gehoorzaam ſterven,
Pſalm II: 8. Als Koning, onder hun het deel Zyn's erfs verwerven,
Hebr. I: 3. En klimmen zo met magt, als erfgenaam en Zoon,
Hoogſtaat'lyk in Zyn ryk zeeghaſtig op den throon.

Geloofs-gedagten.

En zie ik op het licht zyn heldre glans en klaarheid,
Dan denk ik om dien Vorst Zyn liefde, licht en waarheid,
Met welke Hy de ziel Zyn's gunstgenoots beſchynt,
Joh. VIII: 12. En waar door dat in hem de duisterheid verdwynt,
Zo dat hy door 't geloof, met kloeke en wakk're ſchreden,
In Hem alleen als 't Licht des levens voort kan treden.

Van den Thummim, welk woord *volmaaktheid* betekent, in het byzonder.

Maar om niet langer by den Urim ſtil te ſtaan,
Merk met my 't wys geheim ook van den *Thummim* aan,
En welks volmakinge, tot nut van Jood en Heiden,
Onze aandacht in 't geloof terſtond kan hooger leiden,
Joh. I: 14. Gemerkt het geen daar door gantſch klaarlyk werd verbeeld
Op al die Heerlykheids volmaking heeft geſpeeld,
Waar mêe de Vorst, als Hy op aarde in 't vleeſch zou woonen,
Van Zyn geboorte af aan, Zich heerlyk zou vertoonen;
Want ziet men op Zyn komst, zo wordt daar door verklaard,
1 Tim. III: 16. Dat Hy volmaakt is God in 't vleeſch geopenbaard:
Joh. VIII: 46. En ziet men op 't beloop van Zyn onſtraflyk leven,
Dat kan ons weder klaar in kracht te kennen geven,

Hoe

Hoe dat Hy, heilig en van zonden onbesmet,
Volmaakt als Borge zou voldoen JEHOVAH's wet,
Alzo geen zondaar kan, hoe heilig aan te merken,
Dit heerlyk overwigt van zaligheid uitwerken,
En waarom dat door Hem, ook in de volste kracht,
Vergevinge van schuld zou worden aangebragt,
Dewyl Hy moest volmaakt, door Zyn gehoorzaam sterven,
Gerechtigheid en Heil den Zynen doen beërven,
En alzo zien we in 't kort, met nadruk uitgelegd,
Met opzicht van den Vorst, wat Zyn volmaaktheid zegt.

TWEEDE HOOFDST.

Hebr. VII: 26.
Jer. XXX: 21.
Hebr. V: 8, 9.

De Priesterlyke Hoed, en hare omstandigheden,
Met welk Aäron in het Heiligdom moest treden,
En waar mêe dat hy moest bereid en vaardig staan,
Eer hy mogt tot den dienst des Tabernakels gaan:
Dat geeft ons nieuwe stof, om wederom deswegen
Te zien waar in 't geheim des Konings was gelegen,
Dewyl de gantsche dienst der schaduwleer, vooruit,
Aan Jakobs zaad op iets toekomends heeft geduid;
Dies zal ik, om 't geloof daar mede te versterken,
By zinsbeduidinge ook dit tragten aan te merken,
Gelyk wel meêr, door 't een of ander zinnebeeld,
In 't woord der waarheid wordt op hooger zaak gespeeld,
En om nu dezen weg van zaaken, als by trappen,
Met voeten des geloofs ôotmoedig langs te stappen,

Overgang tot den Priesterlyken Hoed.

Exod. XXIX: 6.

Zo

TWEEDE HOOFDST.

Zo merk met my, om 't ſtuk te regt wel gaê te ſlaan;
Dit volgende daarvan tot onzer leeringe aan.

Den Priesterlyken Hoed zinnebeeldig aangemerkt.

Wordt deze Priesters Hoed ons rein en wit beſchreven;
Dat kan de zuiverheid aan ons te kennen geven,
Dewelke Aäron in een hoogen maat bezat,
Als hy voor 't aanſchyn Gods het Heiligdom intrad:
Joh. VIII: 46. En dat leert hoe de Borg als Priester, zonder zonden,
Gantſch zuiver worden zou in 't needrig vleeſch gevonden,
Wyl Hy als Priester zou 't geweld des doods, bereid,
Te keer gaan met den Muts van Zyne zuiverheid,
Op dat Hy na den ſtryd, om 't kwaad begaan in Eden,
Den grooten Richter zou weêr met den menſch bevreden.

De bedekking des Hoofds gaf te kennen de needrigheid.

Beſchouw ik dezen Hoed, zo als die 't hoofd bedekt,
Daar door wordt ſtraks myn geest leerbeeldig opgewekt,
Alzo ook even dit die needrigheid kan keeren,
Waar mede een Priester moest in 't Heiligdom verkeeren;
Rom. IX: 5. En dat wyst op den Borg, die eens uit Abrams zaad
Zyn aanvang neemen zou, zo veel het vleeſch aangaat,
Wyl die, wanneer Hy kwam als menſch op aard' te woonen,
Phil. II: 6, 7, 8. Slegts als een Diensknegt zou gantſch needrig Zich vertoonen,
Gelyk daarom in 't woord der waarheid wordt gezegt,
Dat Hy, gemerkt als Borg, ook komen zou als knegt,
Pſalm XL: 7, 8. En die JEHOVAH's wil niet zoude wederſtreven,
Naar luid van 't geen van Hem ſtaat in Gods boek geſchreven:

Zo

Zo dat 'er dan niet wordt in dezen ook misdaan, TWEEDE HOOFDST.
Als wy de needrigheid des Borgs daar door verstaan,
En kan dien Hoed nu zulks aan ons te kennen geven,
Dan dunkt my zie ik klaar en duidelyk naar 't leven,
Als in een schildery voor de oogen afgemaald,
Hem, die van eeuwigheid tot Borge was bepaald,
En hoe door Hem, als Hy op aarde zoude komen,
Het nederige vleesch moest worden aangenomen. Phil. II: 9, 10.
Maar was 't dat dezen Hoed iets achtbaars by zich hadt, Ook kan de Hoed afbeelden de achtbaarheid eenes mans.
Dit zinstuk geeft my in bedenkinge ook, hoe dat
Ook op des Wonderborgs volëindinge, in het stryden,
De kroon eens worden zou gezet op al Zyn lyden,
Dewyl, zo ras Hy zou zyn uit den dood ontwaakt, Psalm XVI: 11.
Zyn volk het levenspad zou zyn bekend gemaakt.
En daar nu niet alleen die Muts het hoofd bedekte, Ook strekt de Hoed tot sieraad.
Maar ook tot sieraad voor den Hoogenpriester strekte:
Is 't klaar dat hier door weêr ten duidelykst, in 't kort, Exod. XXVIII: 2.
Des Konings Heerlykheid als aangewezen wordt:
Want moest men in den tyd Hem in het vleesch beschouwen, 1 Tim. III: 16.
Die als JEHOVAH's SPRUIT Zyn tempel zoude bouwen, Zach VI: 12, 13.
Zo moest het even dan, voorzeker ook geschiên,
Dat aan Hem werd een glans van Heerlykheid gezien;
Alzo dit zou gewis geschieden in die dagen,
Dat Hy den sieraad van Zyn Heerschappy zou dragen: Joh. I: 14.

TWEEDE HOOFDST.

Vermits Hy als de Vorst en groote Wonderzoon,
Ook eenmaal zitten moest als Priester op Zyn' throon,
En daar by van rondom, verheerlykt in de wolken,
Zich zelven laten zien tot blydschap aller volken.

Door de Hoed werd ook afgebeeld de Priesterlyke Heiligheid. Hebr. VII: 26.

Maar eind'lyk, op dat ik met dezen Hoed besluit,
Werd 's Priesters Heiligheid, daar door op 't klaarst beduid;
Dan ziet men hier in weêr, als by vooraf vertooning,
Die zuivre Heiligheid, en glans waar meê de Koning,
Zich zelven steeds bedekt, en van wiens siergelaat
De wonderbare glans van Heiligheid afgaat:
Terwyl Hy, als het Hoofd Zyn's volks, hen, Zyne leden,
Doet met het rein gewaad Zyns Heiligheids bekleeden,
Op dat Zyn Kerk aldus gereinigd door Zyn bloed,
Hem strekken zoude tot een' Koninglyke Hoed.

Jes. LXI: 10. Cap. LXII: 3.

Van den gouden Voorhoofdsplaat, die Aaron werd aangedaan. Levit. VIII: 9.

En op dat ik hier by 't beschouwen van de dingen,
Nog verder moge door de schaduw henen dringen,
Zo blyf ik by het stuk van Aaron nog wat staan,
Daar Hem zeer plegtig wordt den sierplaat aangedaan,
Dies zal ik dan hier meê de zaak des Hoeds afbreken,
Om van die wonder-plaats beduidinge ook te spreken.

Op welke plaat gegraveert stond de HEILIGHEID DES HEEREN. Exod. XXVIII: 36.

Welaan, droeg Aaron by dit alles nog ten toon
Dien gouden Plaat aan muts en voorhoofd, als een kroon,
Waarop de HEILIGHEID JEHOVAH's stond geschreven,
Dat konde aan Jakobs zaad den Vorst te kennen geven,

Hoe

Hoe die volmaakt, in Zyn Hoogpriesterlyke werk, TWEEDE HOOFDST.
Zich ook zou laten zien als Koning van Zyn Kerk,
Na dat Hy als de Borg, getrouwlyk in Zyn dagen, 1 Cor. XV: 25.
Al 't ongerechtige Zyn's erfdeels had gedragen, 1 Petr. II: 24.
En dat door Hem aldus, volwigtig en in kracht, Dan. IX: 24.
Het regt des levens was volkomen aangebragt.
Gelyk men om in 't ſtuk der zaaken door te treden, Nader beſchouwd.
Dit alles nader kan beſchouwen, en met reden:
Want ziet men op dien krans of Priesterlyken Kroon,
Dan ſchetst ons die weêr af den grooten Wonderzoon,
Die Zich terſtondt als 't Beeld der ſchaduw zou verklaren, Hebr. IX: 24.
Wanneer Hy kwam in 't vleeſch zich zelven openbaren,
Zo dat men in de ſchaâuw by Iſraël den dag
Des Konings te gemoet reeds door 't geloove zag;
En dus kon 't heilig zaad, hier in, ook met vertrouwen, Zach. VI: 13.
Den glans der Heerlykheid van hunnen Vorst beſchouwen,
Dewyl zy werden door dien ſierplaat opgeleid,
Tot al 't hoogwaardige van Zyne Majeſteit.
Moest Aaron met die Plaat in 't Heiligdom verkeeren; Wat zulks al beduidde.
Ook dat kon hun alweêr, myn's dunkens, duid'lyk leeren,
Hoe eens de Vorst, na Hy als Borge had geleên,
Het bovenheiligdom, als Priester, in zou treên;
Wyl Hy daar moest de kracht Zyn's offerbloeds vertoonen, Hebr. IX: 11, 12.
En voor de Zynen ſteeds aldaar ten Voorſpraak woonen;

TWEEDE HOOFDST.

Op dat alzo dat deel en erf, als Zyn geslacht,
Volmaakt zou worden aan JEHOVAH toegebragt,
En die Hem niet alleen zou tot een' Hoed verstrekken,
In Zyne hand, om Zyn geheiligd Hoofd te dekken,
Jes. LXII: 3. Maar ook om, daar Hy zit verheerlykt op den throon,
Aan Hem te strekken tot een sierelyke kroon.

De plaat moeste zyn van louteren goude.

Het lust my, om de zaak met oordeel te beschouwen,
De stoffe van die Krans nog nader hier te ontvouwen,
Naardien, myn's dunkens, op Aärons voorhoofds-Plaat
Het Koninglyke merk des Vorsts, nadrukk'lyk staat,
Wyl door het zinnebeeld van 't goud aan ons in dezen
Psalm LXXII: 15. Op al de dierbaarheid des Konings wordt gewezen,
Met welken schitterglans van Heiligheid omkleed,
Hy staag Zyn luistervloer van Heerschappy betreedt,
Gelyk men hierom ook zeeghaftig Hem beschouwde,
Psalm XXI: 4. Daar Hy droeg op Zyn Hoofd een' Kroon van fynen goude.

Wat dit goude opschrift aan het geloovig zaad leerde.

Stond voorts op dezen Plaat met letters gegraveerd,
Des HEEREN HEILIGHEID! daar door werd weêr geleerd,
Hoe eens de Vorst in 't vleesch op aarde zoude komen,
Wanneer Aärons dienst zou worden weggenomen,
Wyl al dat plegtige van d'ouden schaduwdag,
Coll. II: 17. Door al de nevels heên, op Hem, het lichaam, zag,
En dit kon in dien tyd aan 't zaad van Jakob leeren,
Hoe Hy in waarheid was de HEILIGHEID DES HEEREN,

Gelyk

Gelyk het daarom ook in dezen zin betaamt, TWEEDE HOOFDST.
Dat Hy de HEILIGHEID DES HEEREN wordt genaamd;
En waar door dat men kan, met levendige trekken, Psalm CXI: 9.
Leerbeeldig ſtraks in Hem Zyn heilig ampt ontdekken,
Als Hoogenpriester, en hoe dat Hy na de wet,
Moest heilig zyn, en dus van 't erfvuil onbeſmet, Hebr. VII: 26.
Waarom dat ook in Hem geen misbedryf van zonden
Geduurende al den tyd Zyns levens is gevonden, Joh. VIII: 46.
En heeft dus, in dien ſtand, den gantſchen eiſch voldaan,
Waar voor Hy met Zyn hart als Borg had ingeſtaan; Pſalm XL: 9.
Gemerkt Hy daartoe van den Vader reeds te vooren,
Was in den Vrederaad van eeuwigheid verkooren,
Terwyl Hy had beloofd, dat Hy eenmaal getrouw
Gods Naame heiligen en weêr volmaaken zou Joh. XVII: 19.
Door Zyn Zelfs offerbloed, het welk Hy moeste plengen,
Waar door Hy ook het recht des levens aan zou brengen
Voor ieder, die zich in vertrouwen tot Hem wendt, Hebr. V: 9.
En Hem als de oorzaak van zyn zaligheid erkendt.

Dus zien we in helder licht hier zeer veel zinnebeelden, Overgang ter beſchouwing van het laatſte ſtuk.
Die in het plegtgewaad van Aaron duid'lyk ſpeelden,
Zo als dezelven, hier leerbeeldig uitgewerkt,
Tot ſtigting worden door 't geloofsoog aangemerkt:
En om den gantſchen zin volledig te beſchouwen,
Zal ik het laatſte ſtuk daar van ook hier ontvouwen.

TWEEDE HOOFDST.

Van de hemelsblaauwe snoer aan de goude plaat.

Want vraagt men voor dat ik met deze zaak besluit,
Wat toch dien wondersnoer van hemelsblaauw beduidt,
Waar mêe die Plaat aan 't hoofd des Priesters werd gebonden?
Daar in wordt ook gewis iets leerzaams weêr gevonden,
Alzo door dezen snoer, daar 't was een zinnebeeld,
Aan 't hoofd van Aäron, leenspreukig werd gespeeld;
Want wordt dezelve juist van hemelsblaauw beschreven, Exod. XXVIII: 37.
Dat kon de Majesteit van Hem te kennen geven:
En bleef door dezen snoer, als boven is gezegt,
De goude sierkroon aan des Priesters hoofd gehegt;
Daar door is in den snoer, de Plaat als ook het binden,
Te zamen aangemerkt, een hoog'ren zin te vinden,
Terwyl den snoer en Plaat en 't binden, ook voor vast,
Leerbeeldig worden kan ter zaake toegepast;
Dat zo de Majesteit des Konings ongeschonden
Altoos moet blyven aan Zyn Heiligheid verbonden,
Zo dat door 't gantsch gewaad van Aaron hier vermeld,
Aan 't zaad van Jakob werd leerbeeldig voorgesteld,
Hoe dat de Wondervorst, op aarde neêr gekomen,
Van daar weêr worden zou ten hemel opgenomen,
Gelyk Hy daar, met eer en Majesteit bekroond, Hebr. II: 9. Psalm VIII: 6.
Zich zelven nu reeds in Zyn Heerlykheid vertoond,
Van waar dat Hy met magt, op aard, by Jood en Heiden,
De grenzen van Zyn Ryk nog nader uit zal breiden,

En

En die dan zullen ook dit zeggen tot elkaar: TWEEDE HOOFDST.
Kom laat ons opgaan, want de Koning is aldaar;
Wy hebben wel bereids, van overlang te vooren, Jes. II: 3. Mich. IV: 2.
Veelmaal van Zyn gerugt en grootheid mogen horen;
Maar nu, nu weten wy, dat Hy, die eeuwig leeft, Openb. I: 18.
Den zetel van Zyn Ryk op aard bevestigd heeft:
Waarin dat dan ook God, JEHOVAH, in die dagen,
Volkomen scheppen zal Zyn lust en welbehagen;
Wyl men dan zeggen zal, tot roem in 't algemeen:
Nu is de Naam van God op alle plaatzen EEN. Zach. XIV: 9.
En dit brengt ons weêr tot die groote wondertyden, Dat in kracht zal te zien zyn, by den bloei der heerlyke Kerkstaat.
In welken dat men God, JEHOVAH, zal belyden,
Terwyl 'er dan in kracht, in oost, west, zuid en noord,
Eenparig worden zal de klank van Hem gehoord,
Waar by men in 't geloof, door al die blyde stonden,
De grootheid steeds van Hem met eerbied zal verkonden,
En met verheffinge der keelen al te zaam
Den roem vermelden van Zyn Heerlykheid en Naam;
Wyl dan de HEILIGHEID DES HEEREN, hier op de aarden, Zach. XIV: 20.
Gezien zal worden op de bellen van de paarden,
Van welken het geluid zo krachtig door zal slaan,
Dat zulks naar Sinear en Hamath heên zal gaan, Jes. XI: 11.
Als meê gantsch Patros door, en 't land der Elamieten,
Met alle die rondsom hun grenzen henen schieten,

Wan-

TWEEDE HOOFDST. Wanneer zal worden door het werk des Geests in kracht,
Daar by inzonderheid ook * Rahab toegebragt,
Psalm LXXXVII: 4. En dan zal God, die naar Zyn wysheid dit bestipte,
* Verstaa den Egyptenaar. Een' Altaar hebben in het midden van Egipte;
Jes. XIX: 19. Naardien Hy worden moet langs al den aardboom heên
Mal. I: 11. Gezogt, gevreesd, geëerd, gediend en aangebeên,
Want ziet de genen, die te vooren Hem niet kenden;
Zeph. III: 9. Tot dezen zal Hy ook een reine spraake wenden,
Wanneer die zullen, door Zyn Woord en Geest gesterkt,
Te zaamen worden tot Zyn roem en eer bewerkt;
Jer. XXXI: 12. Waar by een ieder, met verheuginge ingenomen,
Blymoedig in 't geloof al juichende aan zal komen,
Zach. IX: 17. En zeggen: ziet hoe groot en heerlyk is met recht,
Psalm XXXI: 20. Het goed, dat God heeft voor Zyn Kerke weggelegt.

DERDE HOOFDSTUK.

DERDE HOOFDST. *Van de zalvinge des* HOOGENPRIESTERS AARONS, waarvan de verrichtinge te lezen is, Levit. VIII: 12. *En derzelver geestelyke beduidenisse.*

Van des Hoogenpriesters zalvinge, en wat zulks beduidde.

En moest men naar het hoog bevel van God, behalven
Dat alles, hier nog by den Hoogenpriester zalven,
Voor dat Hy 't Heiligdom des Heeren in mogt gaan:
Zulks wees aan Jakobs zaad het Beeld der schaduwe aan,

Want

Want ziet, werd de olie, in den zalfkruik opgesloten, DERDE HOOFDST.
Zeer ryk'lyk op het hoofd Aärons uitgegoten,
Waar na Hy voor het volk, te zaam byeen vergaard, Lev. VIII: 12.
Tot Hoogenpriester werd van 't Heiligdom verklaard:
Dat leerde weêr aan hun, myn's dunkens, hoe de Koning
In Aaron werd gezien, als in een voorvertooning, Psalm CXXXIII: 2.
En waarom dit hier, by betekenis gezegd,
Moet worden op den Vorst met nadruk uitgelegd:
Want zoude Hy den dienst der schaduw doen verdwynen, Hebr. X: 1.
Zo moest Hy eerst gezalft daartoe in 't vleesch verschynen, Psalm II: 6, 7.
Op dat Hy dus, na Zyn volbragte Priesterwerk,
Zich zelv' zou laten zien als Koning van Zyn Kerk;
Gelyk Hy daarom ook Zich zelven, reeds te vooren,
Tot eer van Zynen Naam, aldus heeft laten hooren,
Wanneer Hy sprak tot roem van Zyne Heerschapy:
Des Heeren goeden Geest die rust en blyft op my, Jes. LXI: 1.
Naardien Ik reeds veel meêr dan al Myn amptgenooten,
Met heilige olie ben gezalfd en overgoten,
Wyl door My worden moet, volmaaktlyk en in kracht,
Al den zagtmoedigen de blymaar aangebragt;
Alzo JEHOVAH My op aarde heeft gezonden,
Om 't Evangelium den armen te verkonden, Luc. IV: 18.
En om tot hulp en troost, en tot een medicyn,
Al den gebrokenen van harten staag te zyn,

DERDE HOOFDST.

Als mede om uit den kuil gevangenen te ontbinden,
En tot een helder Licht te ſtrekken aan den blinden,
Ook om verſlagenen te redden van 't gevaar,
En uit te roepen dat wel aangename jaar
Van vreugde en blydſchap; en in welke wonderdagen
JEHOVAH ſcheppen zou Zyn lust en welbehagen:
Luc. IV: 18—21. Gelyk in dezen wordt van ons niet misgetast,
Dewyl de Koning zelf 't op Zich heeft toegepast.

Nader aangedrongen. En om inmiddels, by 't beſchouwen van de dingen,
Die ſtoffe alhier ter plaats tot leering aan te dringen,
Zo merk met my wat hier door de olie wordt verbeeld,
Wyl door dezelve niet onaartig wordt geſpeeld,
Hand. X: 28. Op 's Heeren milden Geest; want wordt zy ons beſchreven
Uitmuntend dierbaar, zo kan dit te kennen geven
Des Vorsts genadegift' en gaven; waar meê wordt
1 Joh. II: 20. 't Gelovig Bondvolk van JEHOVAH overſtort,
En om ons in het ſtuk dier zaaken te verſterken,
Zal ik hier trachten dit wat nader aan te merken.

Zinnebeeldige aanmerking van de Olie. Gelyk den olie zelfs geenzins beneden blyft,
Maar opwaards zich begeeft, en ſteeds naar boven dryft:
Dit leert en wyst ons aan, om regt den zin te treffen,
Onze aandacht in 't gelooof ſtaag hemelwaards te heffen,
Vermits de gaven van den Geest alzo beſtaan,
En hooger dan 't bezef der menſchen kind'ren gaan.

En

En moest m' alleen die zalf op Aarons hoofd uitgieten, DERDE HOOFDST.
Zo dat geen vreemde mogt daarvan in 't minst genieten:
Dat leerde, hoe de Geest die heilig maakt, geheel, Geen vreemde mogt zulks genieten.
Alleenlyk toebehoord, aan 't uitverkooren deel.
Was 't dat van de olie daar men Aaron meê besproeide De aangenaamheid derzelve.
Een wonderbaare geur van aangenaamheid vloeide:
Daar door wordt klaar den Geest, die van den Vorst afdaalt,
In Zyne uitneemendheid, op 't heerlykste afgemaald, 2 Cor. II: 14.
Zo als die enen geur des levens geeft van boven
Aan allen die oprecht, van harte in Hem gelooven. Joh. I: 12.
En vloeide de olie, naar het geen ons wordt verklaard, De zalving afvloeijende van het hoofd langs den baard, op de zomen zyner kleederen, wat zulks beduidde.
Van 't hoofd Aärons af vervolgens op den baard,
En voorts tot op den zoom van zyne kleed'ren neder:
Dat brengt onze aandagt in 't geloove straks alweder
Tot Hem den Wondervorst, het waare Tegenbeeld,
Op wien de schaduwdienst Aärons, heeft gespeeld,
Als strekkende om aan 't zaad van Jakob af te maalen,
Hoe dat van Hem, als 't Hoofd, den Geest zou nederdalen, Joel II: 28, 29.
Na dat Hy, als de Borg, den Zoenprys had voldaan, Hand. II: 17, 18.
En door de heem'len heên, als Priester was gegaan;
Van waar Hy op Zyn volk Zyne oogen zoude wenden,
En Zynen Geest van daar op hun eens nederzenden: Joh. XV: 26.
Gelyk Hy dit ook heeft nadruk'lyk en in kracht
Op d'eersten Pinxtertyd des Nieuwendags volbragt. Hand. II: 3.

VIERDE HOOFDSTUK.

VIERDE HOOFDST.

Van de Offerbande des Hoogenpriesters, *bestaande in een* Varre *ten* Zondoffer *met opleggings der handen, als mede een* Ram *ten* Brandoffer, *die aangestoken werd, den* HEERE *ten lieflyken reuke, na dat derzelver* schenkelen *en* ingewand *gewasschen waren; en daar na weder een ander* Ram *ten* Vulöffer, *ofte* offer *ter* Inwijinge, *en welker bloed gestreken werd op het Lapken van 's Priesters regter oor, duim en groote teen zyn's regter voets, waar na het bloed gesprengd werd rondom den* Altaar, *en waarvan inzonderheid de* Borst *tot een* Beweegoffer *werd genomen, van welk offervleesch een deel ten spyze werd bereid.* Alles breder na te zien Leviticus VIII. *Zynde alle zaaken van een veel hoogere beduidinge, ziende op het volmaakte offer ter verzoeninge, den* BORGE.

Van des Hoogenpriesters offerhanden.

Maar mogt Aäron niet tot al die wonderzaaken
Des Tabernakels, als de Hoogenpriester, naken,
Voor dat hy in 't geloof, naar 's Heeren wys bevel,
Eerst zelf geoffert had voor 't oog van Israël:
Hebr. IX: 28. Dat leerde hoe de Borg, by Zyn gehoorzaam sterven,
Door Zyn zelfs offer zou des zondaars heil verwerven,
Gelyk Hy hierom tot Zyn' Vader had gezeid:
Cap. X: 5, 7. Gy zyt het die My hebt het Lichaam toebereid,
En, daarom, ziet Ik kom, naar luid Uw's welbehagen,
Om My ten offer voor de zonden op te dragen,

Op

Op dat Ik als de Borg, langs dezen wondertrap, VIERDE HOOFDST.
Bevestigd worde in dit Myn Hoogenpriesterschap,
Alzo Ik in dien stand voor eeuwig in het midden
Uw's throons moet zitten, om voor 't deels Myn's Erfs te bidden. Rom. VIII: 34.
En werd juist 't offer van Aäron afgebeeld, Zondoffer.
Door ene Varre, die de klaauw van een verdeeld,
Terwyl dit dier voor hem moest strekken tot verzoening,
Daar in wordt ook een beeld gevonden van voldoening,
En wel hoe dat de Borg, geworden uit een vrouw, Gal. IV: 4, 5.
Den dierb'ren prys Zyn's bloeds eenmaal volmaaken zou,
Wanneer Hy in den tyd, ten koste van Zyn leven,
Zich zelv' gehoorzaam zou ten zoenprys overgeven,
Op dat alzo den eisch der wet, en al de schuld
Der zonden, worden zou in Zynen dood vervuld. Phil. II: 8.
Moest Priester Aaron, met zyn zoonen, naar het zeggen Opleggingе der handen.
Van God, hunn' handen op het hoofd der Varre leggen,
Eer 't beest nog werd geslagt; dat wyst ons weder aan, Levit. IV: 13.
Om door die plegtigheên iets hoogers te verstaan;
Want ziet dit konde aan hun de zonde en vloek verklaaren,
Waar aan zy met elkaar ten hoogste schuldig waren,
En hoe ze zaam door die betekening beleên,
Dat in de dood des Borgs, en buiten die ook geen Hand. IV: 12.
Verzoeninge by God, den Vader, was te hopen,
En waarom men tot Hem gestadig ook moest lopen,

 Zo

VIERDE HOOFDST. Zo dat het gantsch beslag van 't heilig offerbeest,
Een voorbeduiding is van beter zaak geweest.

De omstandigheden daarvan nader aangemerkt. En was het dat het bloed der Varre, tot een teken,
Aan al de Hoornen van den Altaar werd gestreken,
Dat zeide aan hun hoe 't bloed van 't eeuwig testament
1 Joh. II: 2. Zou worden tot een zoen, de waereld door bekend,
En dat al zulks met kracht in de Evangeliedagen
Den gantschen aardkloot door zal worden omgedragen,
Tot dat in oost en west, als mede in zuid en noord,
Luc. XIII: 29. Die Zoenleer van rondsom zal worden aangehoord,
Waar toe dan, als 't gedruis van snelle waterstroomen,
De volken in 't geloof heilzoekend zullen komen.

Al verder. Werd van dien Varre, dus ter zoeninge geslagt,
Juist op den Altaar maar alleen het bloed gebragt:
Dat schetste hoe in dit slagoffer voor de zonden
Hebr. IX: 13, 14. Gewis een hooger zaaks-beduiding werd gevonden;
Vermits het offerbloed, ten klaarst hier afgebeeld,
Zeer heerlyk heeft op dat verzoenend bloed gespeeld;
1 Joh. I: 7. Het welk eenmaal, tot heil van al de ryksgenooten
Des Konings, worden zou geplengd en uitgegoten,
Waar door de Vorst dan ook zou worden hier op aard
Hebr. I: 3. Als Reinigmaker van Zyn volk alom verklaard.

Brand-offer. Om verder nu de zaak van Aaron hier te ontvouwen,
Zo laat ons ook zyn Brands-opoffering beschouwen;

Want

Want werd zyn hand op 't hooft ook van dien Ram gelegd: VIERDE HOOFDST.
Door even dit werd weêr zinspelende gezegd,
Dat alzo waarlyk zy in 't openbaar dat deden,
In plaats van 't offerbeest door hen moest zyn geleeden, Hebr. IX: 23.
Terwyl men in 't geloof nu op dien wonderdag,
Door al de schaduwen, op Hem den Borge zag,
Die eenmaal in den tyd, volmaakt eens door Zyn lyden, 1 Petr. III: 18.
Zyn volk zou van den vloek ontheffen en bevryden;
Dewyl door Hem, den Borg, moest worden, eens in kracht,
Den zoenprys van Zyn bloed, JEHOVAH toegebragt. 2 Cor. V: 19.
En ziet men op het bloed, waar meê men moest besprengen Den Altaar moest besprengd worden met het offerbloed.
Den Altaar: dit kon weêr hun in gedachten brengen,
Hoe door den Wonderborg, op aarde hier beneên,
Aan 't vloekhout worden moest gewis den dood geleên; Gal. II: 20.
En in wiens striemen, smart en bloedige offerwonden 1 Petr. II: 24.
Te erlangen zoude zyn vergeevinge van zonden;
Op dat dus door de kracht van Zyn gestorte bloed,
Zyn erfdeel worden zou beveiligd en behoed,
En daar en boven het volkomen recht gegeven,
Om met den Vader, en den Zoon, en Geest te leven; Hebr. IV: 16.
Waar by tot 's Konings roem, voor altoos ongestoord,
Door al de hemelen zou worden aangehoord,
Dat overgroot gejuich der vrolyke gezangen,
Zyns volks: Gy ô Vorst zyt waardig om te ontvangen, Openb. V: 9, 10.

Den

VIERDE HOOFDST.

Den lof, de majesteit, de roem, de prys en eer,
De rykdom en de magt; want Gy alleen, ô HEER!
Hebt, als de Borg, in plaats van ons, tot schuld-voldoening
Aan 't Godlyk recht, Uw bloed vergoten tot verzoening,
Waar door Gy niet alleen den dood hebt overmogt,
En uit de Natiën, ons met Uw bloed gekogt,
Maar ons ook tevens doet zeeghaftig triumpheeren,
En met U, al te zaam als Koningen regeeren:
Gelyk dit alles, door die schaduwe, vooruit
Zeer klaar tot leering werd aan Jákobs zaad beduid.

Wat die wasschinge beduidde.

En moest men 't Ingewand van dezen Ram voorts wasschen,
Als ook de schenkels, hier kan aartig weêr op passen,
Hoe dat eens in den tyd de Koning van Zyn Kerk,
Zich zelfs gantsch zuiver zou vertoonen in Zyn werk,
Naardien Hy heilig, rein en onbesmet van zonden, (Hebr. VII: 26.)
Zou worden in den tyd op aarde in 't vleesch gevonden.

Het offer moest geheel verbrand worden.

Werd eindlyk 't offerdier geheel door 't vuur verteerd,
Daar door werd wederom zeer duidelyk geleerd,
Hoe dat de Vorst, als Borg, Zyn overdierbaar leven,
Hoe Hy zich zelven in den dood, zou overgeven, (Jes. LIII: 4, 5.)
En tot dien einde ook dan in 't hoog gerichte staan,
Om Gods getergden toorn en wraake te ondergaan,
Terwyl Hy, als de Borg, by 't dragen van de zonden,
Door 't vuur moest worden van Gods gramschap als verslonden,

En

En waar door 't geen waarby ik my hier heb bepaald, VIERDE HOOFDST.
Als 't hoogste wordt van al Zyn lyden afgemaald.
En zag men ook den rook des offers opwaards ryzen, Zinnebeeldige aanmerking op den rook des offers. Hand. I: 9.
Dat kwam by 't heilig zaad van Jakob aan te wyzen,
Hoe eens de Borg, na Zyn opoff'ring van beneên,
Opklimmend ryzen zou door al de heem'len heên,
Alzo Hy in triumph als Koning op moest vaaren,
En dit kon weêr aan ons Zyn hemelvaard verklaaren, Psalm XLVII: 6.
Daar Hy, nu reeds met eer en Majesteit bekroond,
Zich zelv, door lyden gantsch volmaaktlyk daar vertoont,
En hebbende, tot troost van al Zyne onderzaaten,
Den wondertoegang van den hemel vry gelaten,
Waar door een iegelyk van 's Konings onderdaên Hebr. X: 18—22.
Vrymoedig tot den throon der Majesteit mag gaan.
Moest voorts Aäron, na al die omstandigheden, Het Vul-offer, anders het offer ter inwyinge.
Ook tot den tweeden Ram, daar by, nog tevens treden,
Op dat door hem dus werd, als boven is gezegd,
Zyn handen op het hoofd van dezen Ram gelegd,
Waar op het werd geslagt, naar luid hun voorgeschreven:
Dat konde aan Israël alweêr te kennen geven,
Hoe door het offerdier, gemerkt als reeds gekeeld, 1 Petr. I: 19.
Het bloedig lyden van den Borge werd verbeeld,
Als door wien in den tyd, op aarde hier beneden,
Voorzeker worden zou de dood ten zoen geleden, Hebr. IX: 22.

 Gelyk

VIERDE HOOFDST. Gelyk Hy waarlyk reeds, tot boeting van de ſchuld
Der menſchen, heeft dien eiſch als 't Tegenbeeld vervuld.

Wat met dat bloed afzonderlyk moest gedaan worden. Het bloed van 't offerbeest dat worden moest, ten teken,
Aan Aarons regter oor, en duim, en teen, geſtreken,
Zegt duid'lyk hier ter plaats niet zonder reden, dat
Daar in een grooter zaak van wysheid was vervat:
Hebr. IX: 11—14. Want ziet dat ſchetſte aan 't zaad van Jakob 't bloedig lyden
Des Borgs, by 't einde en ſlot van al Zyn hevig ſtryden,
Gelyk hierom Zyn ſtem reeds is van ver gehoord,
Pſalm XL: 7. Wanneer Hy riep: ô God, Gy hebt My 't oor doorboord,
Ik kom om te voldoen uit liefde Uw welbehagen,
Door My, onſtraff'lyk, voor de zonden op te dragen.

Wat nog meer. Zie ik hier wyders by Aärons hand en voet,
Met bloed bevlekt: dan is 't dat ik beſluiten moet,
Hoe door de omſtandigheên van 't gantſche ſtuk, in dezen,
Ten duid'lykſte op den Vorst met nadruk wordt gewezen,
Naardien ik hier door Hem, als Borge, zeer getrouw,
Inzonderheid aan 't eind Zyn's lydens, klaar beſchouw,
Alwaar Hy roept, terwyl zy Hem met galle laven:
Pſalm XXII: 17. Myn beide handen en Myn voeten zyn doorgraven:
Zo dat die gantſche zaak, in 't kort van ons gezegd,
Moet worden op den Vorst noodwendig uitgelegd;
En des verbeelde ik my hier in, als by vertooning,
Dien grooten wonderdag, in welken door den Koning,

Als

Als Borg en Middelaar op aarde hier beneên, — VIERDE HOOFDST.
Gewillig worden moest eenmaal de dood geleên,
Wanneer Hy aan het hout, door Zyn volwigtig ſterven, — Hebr. IX: 28.
Voor al den Zynen zou genade en heil verwerven, — 1 Petr. II: 24.
Gelyk dat is geſchied, in de allervolste kracht,
Toen Hy met luider ſtem eens uitriep: 't is VOLBRAGT. — Joh. XIX: 30.
Werd van het offervleeſch een deel tot ſpys genomen; — Een gedeelte daar van tot ſpysoffer geſchikt.
Zulks zegt, hoe dat de Vorst, op aarde neêr gekomen,
Zich niet alleenlyk zou verheerlykt, blank en rood, — Hoogl. V: 10.
Door lyden reeds volmaakt, vertoonen in Zyn' dood,
Maar ook dat Hy Zyn volk in liefde zou gedenken,
En daar toe Zich tot een geloovig voedſel ſchenken:
Zo dat, al gingen zy dan door een duister dal — Pſalm XXIII:4,5.
Van doodsgevaar, nogthans hen niets ontbreken zal;
Alzo Hy hen zou doen met vetheid overladen,
En met de goed'ren van Zyn Koningryk verzaden. — Rom. XIV: 17, 18.
Was 't dat de Priester ook van dat geſlagte Ram — Van dezen Ram werd ook een beweegoffer gemaakt, en wat dit alles beduidde.
Afzonderlyk de Borst tot een beweeging nam,
Op dat het worden zou, in 't openbaar voor de oogen
JEHOVAH's, wederzyds dan regts dan lings bewogen:
Daar door werd ook alweêr, by voorſchets reeds vooruit,
Die heerelyke dag der zaligheid beduid, — Mal. I: 11.
In welken dat de Vorst aan al des aardryks zyden
Bekend zou maaken 't heil omtrent Zyn' dood en lyden,

VIERDE HOOFDST.

Als mede hoe door Hem volkomen 't levens-recht
Aan al de Zynen was in waarheid toegelegd,
Jes. XLV: 24, 25. Waar op Hy dan ook zou, als Vorst by Jood en Heiden,
Psalm LXXII: 7. De paalen van Zyn ryk geduurig uit doen breiden;
Naardien de klank van Hem, door middel van het woord,
Langs alle plaatsen heên zou worden aangehoord,
vs. 8. Op dat Hy dus van zee tot zee Zyn magt aanvaardde,
En Zyne heerschappy bevestigde op deze aarde,
Zo dat men onder hun, die aan Hem hulde biên,
vs. 9. Ook de ingezeet'nen zou der dorre plaatzen zien,
Terwyl Hy dan Zyn magt den vyand zal ontdekken,
Zo dat ze zullen 't stof van Zyne voeten lekken.

VYFDE HOOFDSTUK.

VYFDE HOOFDST.

Van des waaren HOOGENPRIESTERS *voortreflykheid boven die van Aäron en zyn Priesterschap, klaarlyk en schriftmaatig aangetoond, en ter versterkinge van het allerheiligste geloove aangedrongen.*

Het voortreflyke van den grooten en waaren Hoogenpriester, boven Aäron.

Tot dus verre ingezien, hoe 't voor- en tegenbeeld
Van al die dingen heeft in d'ouden dag gespeeld,
Zal ik, om in de zaak al verder voort te vaaren,
Ook boven Aaron, 's Vorsts voortreflykheid, verklaaren,

Ge-

Gemerkt de ſchaduwleer onze aandacht verder leit
Tot al 't verhevene van Zyne Majeſteit:
't Lust ons dus, om 't geloof in dezen te verſterken,
De uitnemenheid van Hem ook nader aan te merken.

VYFDE HOOFDST.

Doch naardien ik niet ben, ó Vorst, in 't minst, bekwaam,
Om al de Heerlykheid te melden van Uw' Naam,
Zo wil toch met het licht Uw's Geests myn ziel beſtraalen;
Wanneer ik tragten zal Uw grootheid af te maalen,
En 't overtreflyk ſchoon van U, dat, met de daat,
Oneindig boven dat der menſchen kind'ren gaat;
Ten dezen einde ó Vorst zo heilig myn gedachten,
En doe my op Uw' Geest en Zynen invloed wagten;
Op dat ik, met een regt eerbiedig diep ontzag,
Den roem en heerlykheid Uw's Naams, vermelden mag;
En laat den klank daarvan by die Uw Naam belyden
Zodanig door het hart en door de ziele ſnyden,
Met die erkent'nis: dat by elk van hun, dit woord,
Tot nut en ſtigting wordt met blydſchap aangehoord.

Geloofsbede om heiligende genade.

Wel aan was Aaron zelf, hoe groot ook hier op aarde,
Slechts eenes menſchen zoon, en in zich van geen waarde:
Gantſch anders is 't beſtaan van Hem, den Vorst, in wien
Volmaakt de Heerlykheid des Vaders werd gezien, Joh. I: 14.
En met wien dat de Geest, vereenigt met elkander,
In eenheid des Perſoons, EEN God is, en geen ander!

Aäron was ſlechts een menſch.

VYFDE HOOFDST. Waarom 'er wordt gezegd van Hem, dat Hy, die leeft,
Het leven in Hem zelv', gelyk de Vader heeft,
Joh. V: 26. Zo dat Hy is, het geen Hy was alreeds te vooren,
Waarachtig eeuwig God, door geen begin geboren,
Die, eenmaal in den tyd, Zich heeft in 't vleesch vertoond,
En met Zyn Godheid in dat Menschlyk kleed gewoond;
Doch tevens onvermengd gebleven, in die beiden
Natuuren; dus verëend, en echter onderscheiden,
Naar luid van 't groot geheim, het welk ons wordt verklaard,
1 Tim. III: 16. In deze woorden: God in 't vleesch geopenbaard!
Aäron had op zich zelv' geen recht hier toe als een ander. Had Aaron in zich zelv' geen meer recht, dan de leden
Van al het volk, om 't ampt van Priester te bekleeden:
Daar tegen heeft de Vorst en Koning van Zyn Kerk
Hebr. V: 5, 6. In Zich 't volkomen recht tot 's Hoogenpriesters werk,
Waar door Hy niet alleen Zyn lyden moest volmaaken,
Maar met Zyn Hart als Borg den Vader zou genaken,
Job XXXIII: 24. Alzo Hy had gezegd: laat toch, ô God! Myn erf
En uitverkoren deel niet dalen in 't verderf;
Want ziet, Ik hebbe, tot kwytschelding hunner zonden,
Den losprys van Myn bloed tot zoeninge uitgevonden;
Gelyk Hy voor 't begin der dingen, met de daad,
Aldus zich hooren liet al in den vrederaad,
Op dat Hy als de SPRUIT JEHOVAH's, al de dagen
Zach. VI: 12, 13. Zyn's levens daarvan zou den roem en sieraat dragen,

En

En waar by dat de Vorst en groote Wonderzoon
Ook tevens zitten zou als Priester op Zyn' throon.

VYFDE HOOFDST.

Was Aaron en zyn ampt, gelyk men zo mag ſpreken, Zyn ampt.
Op iets toekomend, maar een voor beduidend teken,
Waar door het wys geheim der dingen werd beduid,
Daar in ook ſtraalt de zaak des Konings weder uit;
Naardien Hy in het vleeſch als Priester zou verſchynen; Hebr. X: 9, 10.
Om Aarons ſchaduwampt geheel te doen verdwynen,
Dewyl 't geheim daarvan toekomſtig op den dag
Des beeteren verbonds door ſchaduwbeelden zag, Cap. VII: 22, 23, 24.
Vermits Hy was het beeld, waar door dat ook in dezen
Op Hem geduurig werd van verre reeds gewezen,
Om welke reden 't hier ter dezer plaats betaamd,
Dat Hy het lighaam wordt dier ſchaduwen genaamd. Cap. X: 1.

Had Aaron, aan wien 't deel van Priester was beſchoren, De eerstgeboorne.
Alleen uit zyn geſlacht het recht van eerstgeboren:
Gantſch anders is de Vorst in Zyn beſtaan en duur,
Wyl Hy vast de eersten is van al het creatuur, Coll. I: 15.
En blyft het geen Hy was voor 't aanbegin der dingen,
Die ook Zyn zeetel in de ontmeetb're hemelkringen
Gezet heeft, en van waar, dat Zyne Majeſteit Phil. II: 9, 10, 11.
De grenzen van Zyn Ryk alreeds heeft uitgebreid,
Waarom Hy zich vertoont, neêrzittende op den wagen
Zyns Evangeliewoords, op welk Hy wordt gedragen,

En

VYFDE HOOFDST. En door Zyn Heerschappy alom gevoerd ten toon,
Als erfgenaam van 't Ryk en eerstgeboren Zoon.
Col. I: 15, 16. Was Aaron daarby, als een dienstbaare uitgezonden,
Aäron was dienstbaar aan de wet. En aan de slaafsche wet gelyk een knegt verbonden,
1 Cor. XV: 25. Hier tegen zo vertoont de Vorst in al Zyn werk,
Dat Hy de Heer is en de Koning van Zyn Kerk;
Psalm CX: 7. Want schoon Hy op den weg moest drinken uit de beeken,
Hy zou in Zyn triumph haast weêr het hoofd opsteeken,
Wanneer Hy dan terstond dit zeggen zou in kracht:
Matth. XXVIII: 18. My werd uit hoogst gezag gegeven alle magt,
Op dat ik, als de Heer van hemel, zee en aarde,
Myn Kroon en Ryksbestuur als wettig Vorst aanvaarde;
Terwyl Hy, daarom ook, door al de tyden heên,
Zach. XIV: 16, 17. Tot aan des waerelds end, moet worden aangebeên:
Gelyk dit niet alleen wordt elders aangewezen,
Maar by uitneemenheid geroemd en hoog geprezen,
Hebr. I: 13. In Zyn voortreflykheid ver boven de Eng'len; want
Tot wien van hun zeid God: zit aan Myn regterhand,
Dewyl Ik met Myn wraak Uw' vyand zal ontmoeten,
Dien Ik zal stellen tot een voetbank van Uw voeten?
Hy was in zich zelv' aangemerkt onrein. Moest Aaron verder zyn, naar 't heilige bestek,
Een gantsch volkomen man, en zonder 't minst gebrek,
Levit. XXI: 21. En werden daarby nog gereinigd zyne leden,
Exod. XXIX: 4. Voor dat hy 't Heilige der Heil'gen in mogt treden,

Waar-

Waarop hy dan het eerst, na al die zuivering, VYFDE HOOFDST.
Tot agter 't Voorhang zelf van 't Heiligdom inging,
Dat schetste hoe de Vorst, volkomen zonder zonden, 2 Cor. V: 21.
Zou worden in den tyd in 't need'rig vleesch gevonden,
Vermits dat Hy moest zyn volmaakt, en naar de wet
Gantsch zuiver, heilig, en van 't erfvuil onbesmet; Hebr. VII: 26.
Op dat Hy als de Borg in kracht dus toe mogt naad'ren,
En 't uitverkoorne deel Zyn's volks tot een vergaad'ren, Matth. XXIV: 30, 31.
Naardien Hy met Zyn bloed voor hen had ingestaan,
En reeds daar mede was den hemel ingegaan,
Alwaar Hy thans gedugt, verheerlykt in de wolken,
Zyn Majesteit en glans vertoont aan alle volken.
En deed Aäron naar 't aanbidd'lyk hoog bevel, Aäron offerde voor hem zelve.
Niet slechts alleen voor zich, maar voor gantsch Israël,
Tot schuldvergevinge, verscheidene offerhanden
Voor 't aanschyn van den God van Jakóbs zaad, ontbranden:
Dit leerde hoe de Vorst, als 't waare Tegenbeeld,
Op wien het gantsch beslag dier dingen heeft gespeeld,
Volmaaktelyk eens zou, om 't kwaad begaan in Eden, Gen. III: 6.
Met Zyn zelfsoffer in het hoog gerichte treden,
Wyl Hy, als Borge voor de Zynen, het ranzoen, Job XXXIII: 24.
Aan God den Vader, als den Richter, moest voldoen,
Waarom Hy daartoe ook Zyn overdierbaar leven
Gewillig in den tyd ten offer heeft gegeven, Eph. V: 2.

VYFDE HOOFDST. Gelyk Hy daarom, by Zyn wonderdood, op aard
Als Reinigmaaker van de zonden is verklaard;
Hebr. I: 3. En heeft alzo voor hun, waar voor Hy is gestorven,
Genade en 't eeuwig regt ten leven weêr verworven.

Het bidden van Aäron. Had op zich zelv' 't gebed van Aaron weinig kracht,
Gemerkt de bidder was van geen gezag of magt,
Daar tegen, is des Vorsts gebed van meerder waarde,
Alzo Hy bad met magt en hoog gezag op aarde,
En hierom zeggen kon met dit nadruk'lyk woord:
Joh. XI: 41, 42. Dat Zyn gebed staag van den Vader werd verhoord;
Waarom dat Hy die bad, om 't gene zou geschieden,
Ook waarlyk 't leven en den zegen kon gebieden;
Gelyk men klaarlyk dit, wanneer m' aandacht'lyk let,
Kan vinden in des Vorsts Hoogpriesterlyk gebed,
In 't welke Hy wel bid om geest, genade en leven,
Voor dat verkoorne deel ten erve aan Hem gegeven,
Cap. XVII: 24. Maar zegt ook: Vader 'k wil; dat zo als Ik en Gy,
Te zaam vereenigt zyn, Myn erfdeel met ons zy;
Op dat ze mogen dus aanvang'lyk, met vertrouwen,
Den glans en luister van Myn Heerlykheid beschouwen,
Dewelke Gy van voor 't begin der waereld af,
Aan My, Uw Wonderzoon, met zo veel liefde gaf.

Het Priesterampt van Aäron was kort van duur. Was 't ampt van Priester op Aäron kort van dagen;
En werd zulks na Zyn dood aan anderen opgedragen:

In

In dezen munt de Vorst, met zeer veel Majesteit, *VYFDE HOOFDST.*
Ver boven Aaron uit in Zyn voortreflykheid;
Gemerkt Hy altoos is en blyft in 't onafhang'lyk, *Hebr. VII: 24.*
En Zyn hoogwaardig ampt bekleed onovergang'lyk,
Wyl Hy van God daartoe het recht, naar de ordening
Van Melchizedek, by de kracht des eeds ontving, *Psalm CX: 4.*
Waar door Hy Priester blyft tot in alle eeuwigheden,
Om met Zyn voorspraak by den Vader in te treden,
En even daarom aan Gods Regtehand ook zit,
Alwaar Hy voor Zyn volk als Hoogenpriester bidt. *Hebr. VII: 25.*
Bezat Aäron slechts, hoe groot in zyn vertooning, *Aäron was alleen maar Priester, en geen Koning.*
Alleen maar 't Priesterampt en niet dat van een' Koning;
Daar door werd niet alleen de Vorst ook afgebeeld,
Maar ook op Hem in een veel hooger zin gespeeld, *Hebr. X: 12, 13.*
Alzo men van Hem hoort tot Zynen roem gewagen,
Dat Hy als 's Heeren SPRUIT den sieraat zoude dragen,
En zitten op den throon van Zynes Vaders ryk *Zach. VI: 13.*
Volmaakt als Priester en als Koning te gelyk.
Doch om niet al te breed, door 't overwigt der dingen, *Om dit stuk te eindigen.*
Met meer naauwkeurigheid in dezen door te dringen,
Zo blyf ik voor het laast by Aäron nog eens staan,
En merk voorts dit ten slot tot onzer leeringe aan:
Werd in het offer van Aäron voor de zonden *Aäron offerde maar by betekenis.*
De schuldvergeving by afschaduwing gevonden,

VYFDE HOOFDST. En schoon toekomstig door 't geloof, nogthans in kracht
Tot nut, en dat alleen van Jakobs nageslagt:
Dit kon ons wel den dag en wondertyd vertoonen,
Joh. I: 14. Wanneer de Vorst op aard in 't vleesch eens zoude woonen;
Wanneer Hy als de Borg volwigtig het ranzoen
Door Zyn zelfsoffer zou opleggen en voldoen,
Maar boven dien, wordt nog zeer duidelyk, in dezen,
Openb. XI: 15. Op de overtreflykheid des Konings weêr gewezen;
Gemerkt het heil van Zyn gehoorzaamheid en dood
Niet zou alleen tot nut verstrekken voor den Jood,
Luc. II: 32. Maar ook den Heiden, die volmaakt eens tot de klaarheid
Gebragt moest worden van Zyne Evangelie-waarheid,
Naardien Hy ook voor die op aarde hier beneên,
Voor ieder die geloofd', ter lossing heeft geleên;
Jes. XLXIX: 6. Want het was te gering, als Hy Zyn Kerk zou stigten,
Om dan de stam alleen van Jakob op te rigten,
Waarom dat Hy dan moest ten Lichte ook eenmaal zyn
Voor hen, die zaten in een naare doods-woestyn,
Hagg. II: 8. Terwyl Hy als de wensch van 't Heidendom moest komen,
En des den scheidmuur door Hem worden weggenomen,
Waarvan 't bewys by 't slot Zyn's lydens is gebeurd,
Eph. II: 14. Toen 't kleed van 't Heiligdom aan tweën werd gescheurd;
Hetwelk vast leerde, dat voortaan noch Jood, noch Heiden,
Rom. IX: 24. Door meer of minder recht zou blyven afgescheiden,

En

En dat de Vorst nu kwam, by 't eind van 't lydenswerk, VYFDE HOOFDST.
Te toonen dat Hy was de Koning van Zyn Kerk, 1 Cor. XV: 22—25.
Waarom Hy in den tyd op aarde ook al die zaaken,
By trappen, tot Zyn roem nog nader zal volmaaken,
Tot dat Hy zal in 't laatst der dagen te gelyk Psalm. CII: 16.
Hun beide t'zaam doen zyn één volk, één koningryk.
En dit brengt my alweêr geloovig tot die tyden, Hetgeen geschieden zal in 't laatst der dagen.
Wanneer Gods Kerke zal op 's waerelds hoogten ryden,
En van haar worden in dien tyd volkomen waar,
Dat men zal roepen: ziet JEHOVAH is aldaar, Ezech. XLVIII: 35.
Wanneer het bly gejuich en zielvervoerend schaatren,
Der volk'ren zyn zal als 't gedruis van groote waatren,
Naardien de schelle klank van 's Vorsts geluid voortaan Hab. II: 14.
Dan over 't aardryk heên geduurig door zal slaan,
Waarby een ieder aan zyn' naasten zal vertellen,
Dat God Zyn Kerk dan zal ten lof op aarde stellen. Jes. LXII 7.
En alzo ziet men klaar, waar op het schaduwbeeld Besluit.
Van 't Hoogenpriesterschap Aärons, heeft gespeeld,
Gelyk ik ook daar meê myn reden zal volenden,
En hier op my terstond tot de offerhanden wenden.

ZESDE HOOFDSTUK.

ZESDE HOOFDST.

Van de OFFERHANDEN *in 't algemeen: tot een gevoegzaame overgang tot enige* Offerhanden *in het byzonder.*

Van de Offerhanden in 't gemeen.

Indien ik verder nu aandacht'lyk met myn oog
Zie op den schaduwdienst, dan komt my, in 't vertoog,
Het wys geheim straks voor van al die offerhanden,
Die men steeds slagten moest en voorts door 't vuur verbranden,
Dies zal ik tragten om met eerbied en ontzag
De dingen in te zien van dezen schaduwdag,
En alzo zoeken, in geloofsbespiegelingen,
Volkomen tot de zaak des Konings door te dringen,
En om dit alles des te beter naar te gaan,
Blyf ik weêr voor een wyl thans met myne aandacht staan,
Ter plaatse alwaar ik, door 't geloei, 't gebleed en 't jamm'ren,
Van varre en os of koe, van bokken of van lamm'ren,
Fluks by beduiding wordt als met de hand geleid
Tot al 't hoogwaardige van Zyne Majesteit:
En alzo kan men, door in 't voorhof te verkeeren,
Uit al de omstandigheên der zaaken aanstonds leeren,
Hoe telkens in den dood van ieder offerbeest
Gewis een hooger schetsverbeelding is geweest, Hebr. IX: 8.
Want ziet! wat zeide toch al dat geduurig slagten?
Dan datze moesten op veel beter offer wagten;

Ter-

Terwyl door ieder dier, gebragt ter ſlagtplaats uit, ZESDE HOOFDST.
Aan Jakobs nageſlacht, iets anders werd beduid;
En dus heeft al het bloed van bokken en van ſtieren, Hebr. IX: 13, 14.
Als ook van de andere herkaauwende offerdieren, Levit. XI: 3.
Wier klaauwen moesten zyn aan tween van een verdeeld,
Den grooten wonderdood des Borgs ten klaarst verbeeld;
Om welke reên Hy ook, van overlang te vooren,
Zyn' ſtem volvaardig liet in dezer voegen hooren:
Ziet Gy ô Heere hebt, naar 't geen Gy hebt geleerd, Pſalm XL: 7.
Tot zondenzoen, geen ſlagt- nog offerſpys begeerd,
Om dat hiertoe geen bloed van bok of ſtier kan ſtrekken,
Maar wel dat Gy My wilt als 't Vrouwezaad verwekken,
En daarom ook, tot roem van Uwe Majeſteit,
Het oor My hebt doorboord, of 't lichaam toebereid, Hebr. X: 5.
Op dat ik eenmaal, om het misbedryf der zonden,
Als Borg My laten zou verbrysſ'len en doorwonden, Jeſ. LIII: 5.
En waar door dan volmaakt, naar Uw betaam'lyk regt,
Aan veele worden zou weêr 't leven toegezegd,
Alzo Gy die aan My ten erve hebt gegêven,
In wien ik door Myn' Geest als Koning ook moet leven; Pſalm II: 7, 8.
En des beſluit ik, dat de Wonderborg op aard,
Moest als het lichaam zyn dier ſchaduwen verklaard.

Wel aan kom laat ons dan onze aandacht daartoe ſchikken, Overgang tot de offerhanden in het byzonder.
En 't overgroot geheim der offerhanden wikken,

Waar

ZESDE HOOFDST. Waar door aan 't heilig zaad, reeds langen tyd vooruit,
De dag der zaligheid toekomstig werd beduid.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

ZEVENDE HOOFDST. Wyl van verscheide Offerhanden in den loop van dit Werk reeds kortelyk is gehandeld, als van den Zond- Brand- Vul- Beweeg- en Spysofferen: gaan wy afzonderlyk over tot:

Het DAGELYKS OFFER, *bestaande in het geduurig Morgen- en Avond-Offer*, waarvan men de instelling leest, Exod. XXIX: 39.

Van het dagelyks offer.

Om nu die zaaken hier met oordeel te beschouwen,
Zo laat ons trachten, om den zin daarvan t'ontvouwen,
Want wanneer men zich hier aandacht'lyk nederzet,
En op den zin en kracht der offerhanden let,
Zo kan het allereerst, ter leeringe ons beschreven,
Het daag'lyks offer zelfs een hooger toonbeeld geven,
Gemerkt hier in de Vorst ons wordt verklaard, in wien
't Volwigtig wys beslag der dingen werd gezien.

Des morgens en des avonds.

Want moest men 's morgens zulks als ook des avonds slagten;
Hier door werdt Israël, met zyn geloofsgedagten,
Geleid tot Hem, die als de Borg gewis, getrouw,
Op dezen offerdienst Zyn' stempel zetten zou;
Alzo Hy in den dood Zyn offerbloed moest plengen,
Dan. IX: 24. Om 't waare levensrecht den Zynen aan te brengen,

En

En even daarom ook tot eeuwig zielsbehoud, ZEVENDE HOOFDST.
Bereids van verre werd regt in 't geloof beschouwd:
Doordien men daag'lyks moest in d'avond en den morgen,
Deez' heilig offerdienst by Israël verzorgen,
En dat wees hen ten klaarste als met den vinger aan, Jes. LIII:7.
Hoe 't ware Zoenlam moest den dood eens ondergaan,
Gelyk Hy als de Borg ook in den tyd op de aarde,
Het nederige vleesch uit Jakobs zaad aanvaardde, Rom. IX: 5.
En waarna dat Hy by 't aflopen van den nacht
Der schaduw, worden moest des morgens als geslagt;
Op dat Hy over dood en hel zou triumpheeren;
Terwyl het tydbestek, ook tevens ons kan leeren,
Hoe 't tegenbeeldig Lam, nog levend aan het hout,
Des morgens worden zou tot zaligheid beschouwd,
Wyl Hy den gantschen dag in 't worstelperk Zyn's lyden,
Zeeghaftig als de Borg tot in den dood moest stryden:
En zo kon 't tweede Lam, geschikt voor 't offervuur,
Gemerkt als reeds geslagt, omtrent het avonduur, Dan. IX: 21.
Terstond den dood des Borgs aan ons te kennen geven,
Alzo Hy op dien tyd, afleggen moest het leven,
En om het welk Hy ook gerust'lyk in den dood,
Omtrent dat offeruur Zyn heilige oogen sloot, Luc. XXIII: 44—46, 54.
Waar mede Hy de kracht Zyn's lydens heeft in dezen,
Voor God en Eng'len klaar in 't openbaar bewezen.

ZEVENDE HOOFDST.
En ziet men op het Lam, 't onschuldig offerbeest,
Daar in is weêr een print van Hem den Borg geweest;
Afgebeeld door een Lam. 1 Pet. I: 19.
Want zou Hy in den tyd in 't need'rig vleesch eens woonen;
Zo moest Hy niet alleen, zich als een Lam vertoonen,
Maar tevens dan ook zyn volkomen naar de wet,
Gantsch zuiver, heilig en van zonden onbesmet.

Het Lam ter slagting geleit.
Was 't dat men 't willig dier ter slagtbank heên zag treden;
Dat leerde aan 't heilig zaad, hoe dat de Borg beneden
Op aard, Zich zelve moest vertoonen gantsch bereid,
Jes. LIII: 7. En worden als een Lam ter slagting heên geleid,
Vermits door Hem den last der zonden, in die dagen,
Joh. I: 29. Als 't Lam van God in kracht moest worden weggedragen.

Waarom een Lam te offeren.
En werd het offer hier juist door een Lam verbeeld,
Daar door werd zo my dunkt al verder ook gespeeld,
Op Hem den Vorst als Borg, die eenmaal om de zonden;
Openb. V: 6. Zou worden op het hout gelyk een Lam gebonden,
En met den prys Zyn's bloeds het overgroot ranzoen;
Aan God den Vader dan opleggen en voldoen;
Waarby Hy tevens zou door Zyn gehoorzaam sterven,
Hebr. V: 8, 9. Voor al de Zynen 't recht des levens ook verwerven;
Gelyk Hy daarom moest als Hy te voorschyn kwam,
Vertoonen dat Hy was het tegenbeeldig Lam,

Zinspeling op de rook des offers.
Zag Israël den rook des offers opwaards varen,
Dat kon gestadig hun leerbeeldig ook verklaren,

Hoe

Hoe 't zaad van Jakob met dankzegging' en gebeên, — ZEVENDE HOOFDST.
Reikhalzend moeste zien door rook en schaduw heên,
Ten welken einde zy, om daarvan 't doel te treffen, — Luc. X: 23, 24.
Hunne oogen moesten in 't geloof naar boven heffen:
Zo als een ieg'lyk nog van 's Konings onderdaên,
Gedurig moet het oog om hoog ten hemel slaan, — Hebr. XI: 27.
En dringen zoo zelf daar met zyn geloofs-gedachten,
Van waar hy moet gestaag vernieuwden invloed wachten,
Gemerkt de Wondervorst met Majesteit gekroond,
Zich zelf daar, op den stoel van heerschappy vertoont,
Gelyk Hy ook van daar Zyn Geest zal nederzenden, — Rom. XI: 26.
Om de ongerechtigheid in Jakob af te wenden;
En alzo ziet men wat den schaduwdienst vooruit, — Besluit.
Door 't daag'lyks offer heeft aan Israël beduit.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de Offerhande der RoODE KOE, *welkers bloed* zevenmaal *moest worden gesprengd, tegens de onreinigheid des volks, by welke offer hande moest worden gevoegd het* Cederhout, *den* Hysop *en* 't Scharlaken, *dat te gelyk met het* Beest *geheel verbrand werd buiten het leger, waarvan de* Assche *zorgvuldig moest bewaard worden op een reine plaats.* Van welke instellinge men lezen kan Num. XIX. — ACHTSTE HOOFDST.

Dit opent ons alweêr een deur van wonderheden, — Van de Roode Koe.
Om tot het wys geheim des Konings door te treden,

ACHTSTE HOODST. Dies ſtap ik in 't geloof met onvermoeide ſchreên,
Door 't dik der ſchaduw van veele offerhanden heên,
Wyl ik by een van die my weder neêr zal zetten,
Om op den zin van zyn beteekenis te letten;
Want let, wanneer ik my ter nieuwen aandacht ſchik,
En 't ſtuk des offers van de Roode Koe eens wik,
Dewelke werd geſlagt tot reiniging der zonden,
Dan dunkt my, wordt daar in een hoger beeld gevonden:
En om het groot geheim dier dingen naar te gaan,
Zo merkt daarvan met my ook haar beduidzel aan,
En waar by dat men om de ſchaduwleer te ontvouwen,
Terſtond een hooger zaaks-beduiding zal beſchouwen.

Dit offer diende tot zoeninge der onreinigheid.

Want werd tot zoening voor de onreinigheid, de wet
Der offerhanden dus bepaald'lyk ingezet,
Dit zegt ons, dat de Borg, Zyn volk zou van de vlekken
1 Joh. I: 7, 9. Der zonden zuiv'ren, en tot reinigmaking ſtrekken,
Na dat Hy door Zyn dood eenmaal op aard geſlagt,
Gerechtigheid en heil zou hebben aangebragt.

Deze Koe moest door het volk, uit de kudde worden aangebragt.

En moest gantſch Iſraël in dezen zaam zich mengen,
Om 't Beest uit 't midden van de kudde toe te brengen,
Daar door werd wel te pas der vuile zonden aart
Aan hun, met ſtil verwyt, inzonderheid verklaard:
Maar ook hoe dat hier door figuurelyk naar 't leven,
Omtrent den Vorst ten klaarst te kennen werd gegeven,

Dar

Dat Hy ook eens ter dood uit 't midden van 't geweld — ACHTSTE HOOFDST.
Van dit geſlagt, gewis zou worden voorgeſteld;
Terwyl 't aan d'andren kant aan hun ook konde leeren, — Jeſ. LIII: 8.
Dat als de Borge kwam op de aarde hier verkeeren,
Hy in den tyd als dan gantſch ſmett'loos uit een vrouw,
Volmaakt het vleeſch en bloed deelachtig worden zou, — Hebr. II: 14.
En dat Hy wanneer zulks door Hem werd aangenomen,
Dan uit het midden zou van Zyne broed'ren komen; — Deut. XVIII: 15.
Alzo Hy moeste zyn 't waaragtig Abramszaad,
En uit de vaderen, zo veel het vleeſch aangaat, — Rom. IX: 5.
Op dat Hy zou Zyn volk voor al het kwaad bedekken,
En tot een Heiligdom den Zynen ſteeds verſtrekken. — Jeſ. VIII: 14.
   Was hier benevens nog uitdrukk'lyk 't offerdier, — Waarom een Koe.
Maar ſlechts een Vaarſe of Koe, en niet een Os of Stier:
Dat ſchetſte duid'lyk af, het zwak des Borgs op aarde,
Daar Hy het vleeſch en bloed hier in den tyd aanvaardde,
En dus den menſch gelyk, geworden in beſtaan, — I Petr. II: 22.
Doch echter zo, dat Hy geen zonden kon begaan;
Want ſchoon Hy 't Hem geen roof in 't minst behoefde te ach-
Om God gelyk te zyn, en dat volmaakt in krachten, (ten, — Phil. II: 6, 7.
Heeft Hy zich niet alleen in 't vleeſch Hem gantſch verneêrd,
Maar als een dienstknegt Zelf, alom op aard verkeerd.
   En moest dat Roode dier zyn fris en jong van dagen, — Waarom jong.
Zulks leerde, hoe de Borg, der zonden last zou dragen,

ACHTSTE HOOFDST. Wanneer Hy in de kracht Zyn's levens hier beneên,
In 't heevig worstelperk Zyn's lydens zoude treên,
Jes. LIII: 8. En hoe Hy, na Hy had Zyn zwaaren stryd volstreden,
Dan voor een korten tyd zou worden afgesneden,
Cap. XXVIII: 16. Uit 't land der levenden, en by het eind van 't werk,
Vertoonen dat Hy was de Hoeksteen van Zyn Kerk.

Moest zonder eenige besmettinge zyn. Werd aan het Offerbeest geen vuil of vlek gevonden:
Dat schetste, hoe de Borg in 't dragen van de zonden
Zyn's erfdeels wezen moest, volkomen naar de wet,
Hebr. VII: 26. En niet in 't allerminst door 't zondenvuil besmet,
Want wyl eenmaal door Hem op aarde hier beneden,
Den Zoendood worden zou volmaaktelyk geleden,
Rom. III: 24, 25. Zo moest ook worden door Zyn zuiverheid in kracht,
De schultvergevinge der zonden aangebracht.

Zonder Jok. Maar mogt het offerdier waarvan men hoort gewagen,
Nooit hebben eenig jok van dienstbaarheid gedragen,
En dus volkomen vry van allen zwaaren last;
Ook zulks dunkt my dat meê kan worden toegepast,
Hebr. X: 5, 6, 7. Op Hem, die als de Borg, vrywillig neêr zou komen,
Als 't vleesch en bloed op aard door Hem werd aangenomen,
Doch schoon Hy zelfs zou Zyn gantsch vry van jok of schuld,
1 Petr. II: 24. Nogthans voor andren dat zou dragen met geduld,
Om dat Hy door de kracht van Zyn gehoorzaam lyden,
Gal. V: 1. Zyn volk geheel van 't jok der zonden moest bevryden.

Was

Was 't Beest uitwendig rood, ook even dat dunkt my, ACHTSTE HOOFDST.
Verstrekte aan Jakobs zaad ten levend schildery;
Wyl daar door werd verbeeld schetswyze by vertoning, Waarom rood.
Het groote wonderuur, in 't welke dat de Koning
Bloedlydende Zich zou eens laaten zien gantsch rood, Jes. LIII. 8.
Als Borg voor zondaars in Zyn smart en in Zyn dood,
Alzo Hy in den tyd aan 't vloekhout vast gebonden,
Zich zelve laaten moest verbrys'len en doorwonden,
En wanneer Zyn gewaad rondsom met bloed bespat,
Zou zyn, als of Hy zo daar meê uit Edom trad.
Gelyk 't leerbeeldig rood van 't offerdier omschreven,
Ons dat, en verder dit ook zal te kennen geven:
Hoe eens de Wondervorst, als Borge niet alleen,
In 't bloedig worstelperk manmoedig zoude treên, Cap. LIII. 12.
En by hetwelk Hy door Zyn bitter lydend sterven,
De schuld-vergeving voor Zyn erfdeel zou verwerven;
Maar ook op dat gewis door Zyn gehoorzaamheid, Hebr. V: 7, 8, 9.
Den Zynen worden zou het leven toegezeid,
Zoo dat Hy hierom moest naar luid van 't welbehagen,
De roode zonden van Zyne onderdanen dragen,
En treden daar mede in 't aanbidd'lyk hoog gericht, Joh. XVII: 19—21.
Terwyl Hy hier toe had als Borge zich verplicht;
Want merk, daartoe had Hy bereids al van te vooren,
Zich in den Vrederaad dus heilryk laten hooren,

Wan-

ACHTSTE HOOFDST.

Wanneer Hy zeide: laat ô Vader toch Myn erf,
Niet dalen in den kuil van 't eeuwige verderf,
Job XXXIII: 24. Naardien Ik hebbe tot kwydscheldıng, voor hun zonden
Myn dierbaar harten-bloed, ten losprys uitgevonden,
Jes. V: 16. En daarom zie: Ik kom voldoe Uw Godd'lyk regt,
Maar geef ook tevens 't geen Ge aan My hebt toegezegt;
Op dat Ik alzoo mag zeeghaftig triumpheeren,
Psalm II: 6, 8. Als Koning, en Myn Kerk door Woord en Geest regeeren;
Wyl Ik toch worden moet, waar henen men zich wend,
Met al Myn Heerlykheid den volke alom bekend.

De roode Koe moest buiten 't leger geslagt worden. Num. XIX: 3.

En moest men om dat bloed der schaduwdienst te plengen;
Het heilig offerbeest tot buiten 't leger brengen,
Alwaar het worden moest in 't openbaar gekeeld,
En tot het vuur geschikt: daar door werd afgebeeld,
Hoe dat de Wonderborg, wanneer Hy hier op de aarde,
Zou komen, en dat Hy Zyn's lydens stryd aanvaardde,
Juist niet alleen tot zoen eens worden zou geslacht,
Hebr. XIII: 12. Maar dan naar buiten heên ter poorte ook uitgebracht;
Want, zou Hy dus Zyn volk van hel en dood bevryden;
Zo moest Hy in 't gezicht van al de waereld lyden,
Gelyk ook door de kracht van dat genadewerk,
Phil. II: 9, 10. Vertoonen dat Hy was de Koning van Zyn Kerk,
Waar over Hy als Vorst het Scepter zoude zwaaijen,
En zy de vruchten van Zyn dood en lyden maaijen.

Werd

Werd voorts het offerdier geheel door 't vuur verteerd,
Daar door werd aan het zaad van Jakob weêr geleerd:
Hoe niet alleen de Borg, naar 't heilig welbehagen,
De heette gramschap Gods, Zyns Vaders, zoude dragen,
Maar hoe Hy tevens ook, daarvan den fellen gloed,
Volkomen lesschen zou door 't storten van Zyn bloed,
Op dat Hy voor Zyn volk de vrydeur weder open
Zou stellen, om tot Gods genade-throon te lopen.
Beschouwt men nader 't bloed van 't schaduwagtig Beest,
Daar in is ook een schets van hoger zaak geweest; (brengen,
Want moest men van dat bloed voor 't aanschyn Gods ook
En daar meê zevenmaal het Heiligdom besprengen:
Dat gaf aan 't heilig zaad van Israël gewis
Te kennen, door 't geloof, reeds by beteekenis,
Hoe dat de Wonderborg zoude in den tyd, Zyn leven,
Ten beste van Zyn volk vrywillig overgeven,
Alzo Hy met Zyn bloed voor hun, het groot rantzoen,
Aan God den Vader als den Richter moest voldoen,
Wyl Hy had in den Raad des Vredes aangenomen,
Om daartoe in het vleesch op aarde neêr te komen.
En zien we op 't sprengen juist tot zevenmalen toe:
Dit leerde niet alleen aan 't zaad van Jakob, hoe
Den grooten Wonderborg, voor hun eens, by Zyn sterven,
Door 't bloed van Hem vast zou de zaligheid verwerven,

ACHTSTE HOOFDST.

Moest door het vuur gantsch verbrand worden. Num. XIX: 5. Hebr. IX: 13, 14. Cap. IV: 16.

Het bloed diende ter besprenging, zevenmaal.

ACHTSTE HOOFDST. Maar dat men ook de kracht, en ook de vrucht van dien,
Tot in den afloop van al de eeuwen zoude zien,
Terwyl Hy uit den drom der volk'ren vroeg en ſpade,
'Er veele roepen zou, met aanbod van genade,
Naardien Hy te allen tyd, tot aan des aardryks end,
Moet worden ſteeds gelieft, en in 't geloof erkend;
En alzo zal men door de zeven wondertyden,
Hem als de Koning van Zyn Kerk alom belyden.

't Scharlaken, den Ceder en Hyſop, zinnebeeldig aangemerkt. Num. XIX: 6.

En vraagt men waarop hier het rood Scharlaken ſpeelt,
Of wat de Ceder, en de Hyſop heeft verbeeld?
Het welk men zamen ſtraks ook nog by de offerhanden,
Der roode Vaarſe moest in 't zelve vuur verbranden?
Ik zeg, dat ons dit weêr vernieuwden aandacht geeft;
Wyl God uitdrukkelyk dit zelf bevolen heeft;
Waartoe hier tot bewys geen ſtof ons zal ontbreken,
Maar wyl ik nog eens moet van deze dingen * ſpreken,
Zo merkt om dit alhier niet gantſch voorby te gaan,
Dit weinige daarvan ter dezer plaats maar aan,
Zo ver men 't *Cederhout*, den *Hyzop* en 't *Scharlaken*;
In 't zinnebeeldige, toepaſſelyk kan maken;
Want ziet men op het ſchoon, van het *Scharlaken rood*,
Dat ſchetst ons af den Borg, in Zyn verdienste en dood;
Zo als men om 't geloof nog vaster te verſterken,
Op deze wyze ook hier den *Hyzop* aan kan merken,

* Ziet het volgende Hoofdſtuk.

Hoogl. V: 10.

Hoe

Hoe door de Wonderborg zou worden eens in kracht, ACHTSTE HOOFDST.
De schuldvergeévinge der zonden aangebragt;
En vestigt men het oog met aandacht op den *Ceder*, Psalm LI: 9.
Dan ziet men daar in klaar, ook iets voortreff'lyks weder,
En wel hoe in den geur en lieflykheid van 't hout, Hoogl. V: 15.
Het aangename van het offer wordt beschouwd,
En komt den *Ceder* ons ook voor als onverderflyk,
Dat leert ons hoe de Borg zeeghaftig en onsterflyk,
Voorzeker uit den dood haast op zou staan, mitsdien
Hy geen verderving in het allerminst moest zien, Psalm XVI: 10.
En daarom na Zyn dood met ongebrooken beenen, Joh. XIX: 36.
Ten derden dage ook weêr den Zynen is verscheenen.

Werd na 't verbranden van die Koe, haar asch vergaêrd, Van de assche der verbrande Koe.
En buiten 't leger op een reine plaats bewaard:
Dit zeide, hoe de Borg, na dat Hy om de zonden,
Zich zelf had laten gantsch verbrysf'len en doorwonden, Jes. LIII: 5.
En dus ter zoening was in 't openbaar geslagt,
Ook dan zou worden op een reine plaats gebragt,
Het welk omtrent Zyn dood ons nader hier wil zeggen;
Dat men Hem in een rein en zuiver graf moest leggen, Joh. XIX: 41.
Gemerkt Hy in 't voldoen als Borge, naar de wet,
Volkomen zoude zyn gantsch zonder schuld of smet,
En waarom dat men moest op zulk een plaats deswegen
Hem leggen, daar nog nooit iets onreins had gelegen, Luc. XXIII: 53.

 Gelyk

ACHTSTE HOOFDST. Gelyk dit alles werd aan Israël vooruit,
Schetswyze door den zin dier schaduwleer beduid.

Dat naauwkeurig moest worden bewaard. En moest men niet alleen die assche zaam vergaêren,
Maar by gantsch Israël zorgvuldiglyk bewaaren:
Dat leerde weêr ten klaarst, hoe dat een ieder moet,
Eph. III: 12. Geduurig in 't geloof zich wenden tot het bloed
Des Borgs, als mede hoe men al Zyn lydens smarte,
2 Tim. II: 8. Staag by herdenking moet bewaren in het harte.

De assche werd met water gemengd ter besprenging. Werd voorts tot reiniging van 's volks onzuiverheid,
Deze assche zaamen nog met water toebereid,
En waar meê dat men moest de onreinen dan besprengen:
Dit kan men klaarlyk, myn's bedunkens, overbrengen,
Op Hem den Borg, door wien dat worden zou voorvast,
Der zonden reiniging op 't kragtigst toegepast;
Hebr. IX: 13. Want werd het vleesch eertyds met water en met asse,
Gezuiverd: dat men dit op 't bloed des Borgs toepasse,
Wyl dit zo veel te meer naar de uitgestrekte wensch,
't Angstvallige gemoed, en 't onrein van den mensch,
Van 't allerbooste vuil en smet der zonde-vlekken,
In kracht geheel volmaakt tot zuiv'ring zou verstrekken.
En dus heeft dit alhier, op 't duid'lykst afgebeeld,
Toekomstig op den dag der zaligheid gespeeld,
Gelyk ik daarom ook in dezen my moet uiten,
* Den Apostel Paulus. En met den grooten man uit * Benjamin besluiten,

Dat

Dat waarlyk in dit stuk van 't schaduwagtig beest, ACHTSTE HOOFDST.
Gewis een hoger zaaks-beduidinge is geweest.

Hebr. IX: 14.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van de TWEE REINE VOGELEN, *tot reiniginge der Melaatschen, waarvan de eene Vogel over levendig water geslagt werd, by welke men een* Sprengkwast *maakte van* Cederhout, *waaraan de* Hysop *en* Scharlaken *was, om daar mede met het bloed van den geslagten Vogel, den Melaatschen* zevenmaal *te besprengen, waarna den Melaatschen werd rein verklaard, terwyl men den levendigen Vogel, die in het bloed des geslagten Vogels gedoopt was, terstond in het* open veld *moest laten henen vliegen.* Waar van men de Instellinge kan vinden Leviticus XIV.

NEGENDE HOOFDST.

Van de twee reine Vogelen.

En om al verder in geloofs-bespiegelingen,
Met nadruk in 't geheim des Konings door te dringen,
Zo zal ik hier ter plaats niet langer blyven staan,
Maar tot het offer der Melaatschen overgaan;
Want moest men daar voor ook tot reiniginge slagten,
Zulks brengt ons meer dan slegts melaatsheid in gedachten;
Dewyl ons daar door wordt, den schrikkelyken aart,
Van 't boos der zonden, zeer nadrukkelyk verklaard,
Alzo de vuile stank der zondige gebreken,
Hier by ook worden kan rechtaartig vergeleken;

Jes. I: 4, 5, 6.

NEGENDE HOOFDST. Doch om niet al te breed te weiden in de zaak,
En ik dus niet te ver van myn bedoeling raak',
Zo merkt met my in 't kort, dit gantsche stuk in dezen
Hier stellig, en de kracht daarvan als reeds bewezen.
Waarom dat ik dan in 't geloof my werkzaam weêr
Tot de offerhanden zelf thans met myne aandacht keer,
Lev. XIV: 4. Waarby den offeraar twee Vogelen, in 't leven,
Die zuiver waren, aan den Priester moeste geven,
En waarvan de eene dan moest worden aangebragt,
vs. 6. En over 't water dat hier levend was, geslagt,
Daar men den and'ren straks om laag zag ingedoken,
En in het laauwe bloed des and'ren ingestoken;
Als ook den Cedertak en Hyzop, daaraan vast,
Met roode wol omwoeld: waarna men met dien kwast,
vs. 7. Tot zevenmalen toe de onreinen moest besprengen,
Om dus op hem de kracht der reiniging te brengen,
En waarna hy aan 't volk daar zaam byeen vergaêrd,
Aanstonds in 't openbaar werd voor gantsch rein verklaard,
ma. 7. Waarop men verder moest, den Vogel die in 't leven
Nog was, in 't open veld zyn vrydom wedergeven.
Overgang tot den Spreng-kwast. Dat hier door weder wordt wat hogers ook gezegd
Is klaar, naardien de zaak des Konings daarin legd,
En om den rechten zin van dit gebruik te vinden,
Zo laat ons dezen knoop der schaduwleer ontbinden:

Maar

L. F. D. B. inv. et del. S. Fokke, fec.

DE OFFERHANDE VAN DE TWEE REINE VOGELEN.

Maar gun aan my, dat ik een korten wyl hier ſtaê, NEGENDE HOOFDST.
Voor dat ik tot 't geheim dier Voog'len overgaê,
Terwyl ik diende zulks een weinig nog te ſparen,
Om hier den Sprengkwast eerst alvorens te verklaren:

Wel aan, wanneer ik my aandacht'lyk daar by zet, En haar betekenis: vervolgens zinnebeeldig aangemerkt.
En op de kracht van haar betekenisſe let,
Dan wordt door even dit, my, by geloofs-vertoning,
Zeer duid'lyk afgeſchetst het wondre van den Koning,
Op wien het gantſche ſtuk van 't voor- en zinnebeeld,
In 't midden heeft van al de ſchaduwen geſpeeld:
Dies lust ons om 't geloof nog vaster te verſterken,
Afzonderlyk ook dit tot leering aantemerken.

Want blyft men hier eens by, en ziet men op het kruid Den Hyzop wast uit de aarde.
Des Hyzops, zo wordt ons daar door op 't klaarst beduid,
Hoe dat de Borg als Hy Zyn Menſchheid eens aanvaardde,
Gewis dan komen moest gelyk een vrugt der aarde, Jeſ. IV: 2.
En alzo wyst de zaak in 't zinnebeeldige aan,
Om door den Hyzop hier, Zyn Menſchheid te verſtaan,
Die Hy dan met den glans Zyn's luisters zou beſtralen, Col. II: 9.
Wanneer Hy daarin met Zyn Godheid neêr kwam dalen,
Gelyk dit wonder ons, met nadruk wordt verklaard,
Dat Hy is waarlyk God in 't vleeſch geopenbaard. 1 Tim. III: 16.

En dus zo kan men hier door deze omſtandigheden Den Hyſop is gering van aanzien.
Des Hyſops, langs dit ſpoor gevoegzaam verder treeden,

Want

BEGENDE HOOFDST. Want is 't dat zulks maar klein en zonder aanzien wast,
Dat kan, myn's dunkens, weêr ſtraks worden toegepast,
Phil. II: 6—10. Op Hem, den Heer en Vorst, en hoe Hy aan de Zynen,
Gering en nietig moest eens in den tyd verſchynen.
Wanneer dat Hy den glans van Eer en Majeſteit,
Zou dekken achter 't kleed van Zyne need'righeid,
Alzo door Hem terſtond op aarde neêrgekomen,
't Gelaat maar van een knegt zou worden aangenomen.

Den Hyſop heeft geneezende kracht. En merkt men om in 't ſtuk der dingen voorttegaan,
Den Hyſop hier ter plaats ook als geneezend aan:
Dit leerd ons, hoe de Borg na al Zyn bloedig ſtryden,
Zyn Kerke op aarde zou volmaken door Zyn lyden,
Dewyl door Hem zou zyn, voor al Zyn volk in kracht,
Jeſ. LIII: 4, 5. Geneezing van de ſchuld der zonden aangebragt,
By welk een ieg'lyk zou dan tot Zyn roem gewagen,
Dat Hy de ſmerten van hun krankheid had gedragen.

Den Hyſop reinigt. Beſchouwt men voorts dit kruid als reinigend van aart,
Daar door wordt ook alweêr zinſpeelende ons verklaard,
Hoe dat de Borg voor vast, om 't ſtuk wel aantemerken,
Pſalm LI: 9. De reinigmakinge volkomen uit zou werken,
Door welk Hy worden zou waar men zich keert of wendt,
1 Joh. I: 7, 9. Als reinigmaker van Zyn volk alom bekend.

Den Hyſop werd te zamen ge- En werd de Hyſop met een roode ſnoer gebonden:
Hier in wordt wederom een hooger zaak gevonden,

Want

Want ziet men op dien ſnoer, juist van ſcharlaken rood, NEGENDE HOOFDST.
Dit wyst ons weder klaar op Hem, die in Zyn dood,
Gemerkt als Borge op aard, aan 't vloekhout by Zyn ſterven, bonden met een roode ſcharlaken ſnoer.
Zich zelven zoude met Zyn offerbloed beverven,
Waarom Hy worden moest noodzaak'lyk dan geſlagt,
Op dat Zyn volk dus werd verzoening toegebragt:
En ziet dit leerd ons klaar, hoe dat Hy met veel ſlagen,
Als Borg, Gods gramſchap moest aan Zyne Menſchheid dra-
En wel zo gantſch volmaakt, volkomen en getrouw, (gen,
Dat Hy gelyk een worm daar onder kruipen zou, Pſalm XXII: 7.
Terwyl Hy daar door moest de vuile zonde-vlekken,
Van al Zyn volk geheel voor 't Aanſchyn Godts bedekken: Pſalm XXXII: 1.
En dus zo ziet men hier ten duidelykst, op wien,
Het ſchaduwagtig rood van verre heeft gezien:
Want zou de Borg, als reeds gezegt is, 't Heil aanbrengen,
Dan moest Hy 't roode van Zyn offerbloed ook plengen, Jeſ. LIII: 12.
Gelyk dat alles door 't Scharlaken afgebeeld,
Ten allerduid'lykst heeft op Hem, den Borg, geſpeeld,
En waarom Hy aan 't hout moest worden om de zonden, Hand. X: 39.
Als met een roode ſnoer Zyn's lydens vastgebonden.

Dat in den Sprengkwast, nu omtrent den Cedertak, De ſteel was van een Cedertak.
Ook mede een dieper zin van hoger wysheid ſtak,
Is klaar, want lust het ons den zin daarvan te ontvouwen,
Zo kan men aanſtonds zulks leerbeeldelyk beſchouwen;

NEGENDE HOOFDST. Naardien men juist wordt door den Ceder opgeleid,
Tot 't Vorstelyk geheim van Zyn verhevenheid,
Ezech. XVII: 23. Als Koning: want wordt Zyn gestalte ons aangeprezen,
Hoogl. V: 15. Het is: Hy zal zeer schoon gelyk de Liban wezen,
En uitverkoren als de Ceder die daar groeid,
Van waar de Geest met kracht van boven nedervloeid.
Het lust my tot een proef by de overdragt der dingen
Des Ceders, in 't geloof dit nader aan te dringen.

Zinnebeeldige aanmerking op de Ceder. Want is de Ceder van een lang' en duurzaam' aart,
Hier door wordt, naar my dunkt zeer aartig ons verklaard,
Hoe eens de Hemelborg, na dat Hy was gestorven,
Rom. V: 2. En voor de Zyne had genade en heil verworven,
Gewiss'lyk uit den dood weêr op zou staan, mitsdien
Psalm XVI: 10. Hy geen verderving aan Zyn lighaam zoude zien,
En even hierom dan dit wonder zou bewyzen,
Als Hy ten derden dag zou uit het graf verryzen.

Den Ceder groeit zeer fierlyk. Is 't dat de Cederboom uitneemend fierlyk wast,
Daar door kan worden op den Vorst ook toegepast,
Hoe dat Hy eens volmaakt in de Evangeliedagen,
Zach. VI: 13. Zyn Heerlykheid tot roem moest als een fieraad dragen,
Waarby van Hem een glans en luister op zou gaan,
Die alle volkeren verwonderd zou doen staan.

Geeft een aangenaame geur van zich. Gelyk aldus nog meer, de Ceder ons beschreven,
In 't zinnebeeldige, hier kan te kennen geven:

Want

Want ziet men op de geur en lieff'lykheid van 't hout, NEGENDE HOOFDST.
Dan wordt daar in de reuk des Borgs op 't klaarst beschouwd,
En wel hoe dat na 't eind Zyns lydens-worstelingen; Eph. V: 2.
Het geur'ge en aangenaam Zyn's offers door zou dringen,
Alzo de kracht daarvan met zeer veel Majesteit,
De gantsche waereld door zou worden heên verspreid, Mal. I: 11.
Zo dat men even dan met nadruk in die dagen,
Volmaakt'lyk zoude van dien wonderreuk gewagen.
En wast de Cederboom zeer groot en hoog in top, Dezelve groeit zeer hoog.
Dat voert straks in 't geloof myn aandacht hoger op,
Vermits ik hier nog zie, als in een schets-vertoning,
Op al 't aanbid'lyk schoon des grooten hemel-Koning, Jes. LII: 13.
Wanneer Hy als de Borg ontheft van 's doods geweld,
Eens worden zou in zyn voortreff'lykheid gesteld;
En des noodzaak'lyk moest op aarde nederkomen,
Op dat Hy zou van daar weêr worden opgenomen Hebr. I: 13.
In Zyne Heerlykheid; door welke Hemelvaard,
Zeer duidelyk hier wordt Zyn Hoogheid ons verklaard,
Als mede hoe Hy daar in 't aanzien van de volken,
Zich zelve zetten zou, verheerlykt in de wolken, Matth. XXIV: 30.
Van waar dat Hy volmaakt door Woord en Geest met kracht,
Tot roem van Zynen naam vertoonen zou Zyn magt,
En 't volk van Hem doen in die Evangelietyden,
De vlakke velden door voorspoedig heenen ryden. Psalm LXVIII: 5.

NEGENDE HOOFDST.

Besluit van den Spreng-kwast.

Maar om niet dieper door nog meer byzonderheên,
Des Ceders, van 't bestek myn's doelwits aftetreên,
Zal ik by 't geen ik heb gezegd myn aandacht staken,
Om des te beter 't slot der dingen op te maken;
Gemerkt door 't geen daarvan by ons is aangehaald,
Op 't allerduid'lykst wordt de *Sprengkwast* afgemaald:
En waarom dat my dit, om kort te zyn, alweder
Besluiten doet, dat hier den *Hyzop* en de *Ceder*,
Als meê 't *Scharlaken rood* van dezen *Schaduwkwast*,
Zinspreukig op de Vorst kan worden toegepast.

Het vervolg op het voorgaande.

En om nu in het stuk des Konings door te treden,
Wend ik my straks weêr tot myne afgebroken reden,
Doch om niet lang by dat der Vogelen te staan,
Zo merkt daarvan met my, alleen dit kort'lyk aan;
Dat moesten die zyn, om naauwkeurig hier te spreken;
Gantsch rein en zuiver, en mogt niets daaraan ontbreken;
En dus volkomen naar den inhoud van de wet,
Dat leerde, hoe de Borg van zonden onbesmet,
Hebr. VII: 26. Volmaakt'lyk in den tyd zich eenmaal zou vertoonen;
Wanneer Hy in het vleesch op aarde zoude woonen,
Gelyk dit leerzaam stuk toekomstig meê vooruit,
Aan 't volk van Israël werd in 't geloof beduid.

Reden waarom door twee

Is dat men 't offer door twee Vogelen verbeelde:
My dunkt dat zulks weêr klaar op Hem den Borge speelde;

Wyl

Wyl daar door werd omtrent Zyn Menschheid hier betoogd, NEGENDE HOOFDST.
Hoe dat Hy worden zou vernederd en verhoogd;
En lust het ons ten proef hier van den zin te ontvouwen, Vogelen afgebeeld. Phil. II: 6—11.
Zo laat ons even dit met nadruk dan beschouwen,
Naardien dat in het geen ons daar van wordt gezegd,
Het Vorstelyk geheim gewis verborgen legt.
Want was het dat men moest maar een der Voog'len slach-(ten; Den eenen Vogel werd gedood.
Dat doet my klimmen in 't geloof met myn gedachten
Tot Hem, die eens op aard tot in den dood getrouw, I Petr. III: 18.
Door Zyn zelfs lyden al Zyn volk volmaken zou,
Alzo Hy als de Borg door Zyn gehoorzaam sterven, Hebr. V: 9.
Voor hun genade en 't recht ten leven moest verwerven.
Werd deze Vogel als men 't bloed van haar vergoot, Geslacht over een vat met levend water.
Juist over 't water dat recht levend was gedood:
Al zulks leerd, hoe de Borg Zyn overdierbaar leven,
Ten beste van Zyn volk geheel zoude overgeven,
Op dat dus door Hem werd, na Hy eerst was geslacht,
De reinigmaking van de zonden aangebragt, Hebr. I: 3.
In welke Wonderstroom en heilvogt van genaden,
Een ziel steeds in 't geloof zich domp'len zou en baden
En zich verlustigen in 't aangename schoon,
Van 't zuiver levend nat, gedaald van 's hemels throon. Openb. XXII: 1.
Was 't dat men 't offerbloed, met water zaam moest mengen, Met welk water den Melaatschen
En daar meê, met de kwast de onreine gantsch besprengen,

NEGENDE HOOFDST. Niet flegts voor eens, maar juist tot zevenmalen toe:
Dat schetste aan Israël, myn's dunkens, klaarlyk, hoe
tot zevenmaal werd De Vorst op aarde in 't vleesch eenmaal zou nederdalen,
besprengd. Om door de prys Zyn's bloeds als Borge te betalen,
Want zou Hy in triumph Zyn vyand tegengaan,
En deezen door Zyn kracht en mogendheid verslaan,
Psalm CX: 7. Zo moest Hy op den weg eerst drinken uit de beeken,
Zou Hy daarna het Hoofd bekroond om hooge steeken,
Wyl Hy vertoonen moest by 't eind van 't lydenwerk,
Hand. II: 34—36. Hoe Hy in waarheid was de Koning van Zyn Kerk:
En ziet men verder op 't juist zevenmaal besprengen,
Dat kan men aanstonds weêr gevoegzaam overbrengen,
Op Hem die eens met magt op aarde hier beneên,
Openb. V: 6. Erkend zou worden door de zeven tyden heên
Als Reinigmaker, van het volk aan Hem geschonken;
Tot wien Zyn liefde ook heeft volmaaktlyk uitgeblonken,
Wanneer dat door Hem werd als Borg volmaakt in kracht,
Gerechtigheid en Heil ten leven aangebracht,
1 Petr. II: 24. Gelyk Hy hierom in het dragen van de zonden,
In plaats van hun werd aan den vloekstam vastgebonden,
Tot dat Hy eindelyk in 't wonder van Zyn dood,
Joh. XIX: 30. De uitnemendheid van dit Zyn liefdewerk besloot,
En waar door Hy volmaakt op aarde hier beneden,
Vertoonde dat Hy had als Borg ten zoen geleden.

En

En was het dat dan werd aan 't volk, by een vergaêrd,
De onreine ſtraks voor een gereinigde verklaard:
Dat ſchetſten, hoe de Borg naar al Zyn hevig ſtryden,
De reinigmaking niet alleen zou door Zyn lyden
Aanbrengen, maar dat Hy waar men zich henen wend,
Van al Zyn volk daar voor ook worden zou erkend,
Terwyl Hy ſteeds de vrucht Zyn's bloedige offerplasſen,
Den Zynen door Zyn Geest ten krachtigst toe zou pasſen.
En werd de Vogel, die nog levend was, in 't nat
Daar op geſtoken in het bloedig waterbad,
Waar na men hem als dan moest even na 't beſprengen
Van den melaatſchen, fluks naar buiten 't leger brengen,
Waar hy in 't openbaar bloedverwig naar om hoog,
Klapwiekende en gezwind in vryheid henen vloog:
Ook daar in is 't geheim des Konings klaar te vinden,
Indien men wil den knoop dier ſchaduwleer ontbinden,
Wyl door dit ſtuk, te zaam aan 't vorige gehegt,
Gewis iets hogers werd aan Iſraël gezegt:
Want hier door werd geleerd by voorſchets, aan de Joden,
Des Vorsts verryſenis en weêrkomst uit den doden,
Waarom Hy uit den ſlaap des doods eens opgeſtaan,
Terſtond is met Zyn bloed de Heem'len doorgegaan,
En waar door Hy volmaakt ſtraks uit het graf verrezen,
Voor God en Eng'len heeft Zyn Borgſchap ook bewezen,

NEGENDE HOOFDST.

Waarna den melaatſchen rein werd verklaard. Hebr. IX: 13, 14.

Joh. XVI: 13, 14.

En den levendigen Vogel in 't bloedig nat ingedoopt, ſtraks in vryheid uitgelaten. Lev. XIV: 7.

Pſalm XVI: 11.

Rom. I: 4.

En

NEGENDE HOOFDST. En aan den eisch van God, door Hem volmaakt in kracht,
Voldaan is, en het recht ten leven aangebragt,
Luc. XXIV: 7. Gelyk dit alles ons, de vryheid en het leven,
Van dezen Vogel kan in 't kort te kennen geven.

Den levendigen Vogel vloog in de hoogte weg. Was 't dat die Vogel voorts meê tevens naar omhoog,
Van de aarde, zeer gezwind, als naar den hemel vloog:
Dat zeide hoe de Vorst op aarde neêrgekomen,
1 Tim. III: 16. Ook worden zou van daar ten hemel opgenomen,
Op dat alzo den glans van Zyne Majesteit,
De gantsche waereld door zou worden uitgespreid,
Zo dra Hy in triumph in 't aanzien van de volken,
Hand. I: 9. Heldhaftig treden zou als op een koets van wolken,
En klimmen dus met magt hoogstaat'lyk op den throon,
Zyn's Ryks, als Erfgenaam en 's Vaders grooten Zoon.

Besluit. En dit is 't geen in 't kort, met levendige trekken,
Aan Israël wel eer tot leering kon verstrekken,
Dat hier het groot geheim van 's Vorsten hemelvaard,
Door dezen Vogel werd niet duisterlyk verklaad.

TIENDE HOOFDSTUK.

TIENDE HOOFDST. *Van den* BOK, *die door het heilig lot van* JEHOVAH GOD *werd aangewezen ter slagting, alleen op den grooten Verzoendag; dat Jaarlyks voorviel op den tienden dag van de maand* Tisri; *welke maand de zevende in ordre was van 't kerkelyke, en 't eerste van Israëls Burgerjaar.*

jaar. Waarvan de Inzettinge te lezen is Leviticus XVI: 7--10. *tot een voorbeduiding van het groote werk der Verzoeninge, door den* BORGE *op eenen dag aan te brengen*, volgens Dan. IX: 24. en Zach. III: 9.

TIENDE HOOFDST.

Van den Bok voor den HEERE.

Om nu op dezen voet, tot meer byzonderheden
Der offerhanden, in 't geloove door te treden,
Zo merk daarvan in 't kort met my, hoe Israël,
Zeer plegtig op Gods wys aanbiddelyk bevel,
Na zo veel doodingen der daag'lyksche offerdieren,
Met nadruk ook den dag der zoening moeste vieren,
Door welke, voor het oog van Jakobs zaad verbeeld,
In kracht werd op den dag der zaligheid gespeeld:
Want moesten ze eenmaal 's jaars een Bok ter zoening slachten,
Dit bragt geduuriglyk op nieuw hen in gedachten,
Hoe dat de Hemelvorst op aarde eens uit een vrouw,
Ten aanzien van het vleesch, Zyn aanvang nemen zou;
Wyl Hy in 't hoogst gericht daar mede toe moest treden,
En door Zyn lyden, God en mensch op nieuw bevreden,
Na dat Hy door Zyn dood volkomen had voldaan,
Al 't geene, waar voor Hy als Borg heeft ingestaan,
Gelyk Hy daarom ook Zyn offerbloed moest plengen,
Om voor het volk van Hem, verzoening aan te brengen.
Doch om niet al te ver door veele omstandigheên,
Des Zoendags van 't bestek myn's oogwits aftetreên,

Bepaaldelyk dien Bok.

TIENDE HOOFDST.

Zal ik hier, om in ons daar meê 't geloof te ſterken,
Tot leering ſlegs daarvan alleen den Bok aanmerken,
Die op dien juisten dag met zeer veel plegtigheid,
Voor 't aanſchyn Gods werd op den ſlagtbank neêrgeleid,
En waarna 't ſchaduwdier, vervolgens vastgebonden,
Ook werd in 't openbaar geofferd voor de zonden,
Alzo daarvan 't geheim toekomſtig op den dag,
Van een veel beeter zoen door al de ſchaduw zag.

Wat zulks beduidde.

Dies lust het ons om dees geloofs-beſpiegelingen,
Regtaartig, op den Vorst toepasſ'lyk aantedringen;
Want was het dat die Bok, zo plegtig voorgeſteld,
Werd in den juisten rang van 't reine vee geteld,
Wyl hy herkaauwde, als ook van een de klaauw verdeelde;
Zo dat voorzeker dit een hoger zaak afbeeldde,
En waarom in dit ſtuk hier niet wordt misgetast,
Als 't op den Borge wordt betaamlyk toegepast.
En om ten allerklaarst dit wigtig ſtuk te ontleden,
Zal ik naar 't wys geheim dier overeenkomst treden.

De Bok werd by beteekenis tot verzoening door het volk aangebragt. Phil. II: 7, 8.

Welaan, werd uit het volk van Abrahams geſlacht,
Tot een beteekenis, den Zoenbok aangebragt,
Dat leerde en gaf aan hun te kennen by vertoning,
Dien heuchelyken ſtond, in welken dat de Koning,
In 't ſlegt en need'rig vleeſch, afdalen zou op aard:
Al verder, hoe daar door gewis hun werd verklaard,

Hoe

Hoe eens de Vorst zou doen het schaduwbeeld verdwynen, TIENDE HOOFDST.
En uit het midden van de broederen verschynen,
Gelyk te voren dit, zeer duidelyk voorzegd,
Reeds aan den stamme was van Juda vastgehegt: Hebr. VII. 14.
Want schoon Hy was en bleef door al den loop der eeuwen,
Volmaakt in kracht de God en Losser der Hebreeuwen,
Zo moest Hy nogthans zyn in waarheid Abrams zaad, Rom. IX: 5.
En uit de vaderen, zo veel het vleesch aangaat.
Wordt juist door 't heilig lot, dien Zoenbok aangewezen, Door het Lot aangewezen.
Daar door zag 't waare zaad van Israël in dezen,
Hoe dat de Borg in 't vleesch, leerbeeldig voorbeduid,
Naar het aanbidd'lyk van Gods heilig Raadsbesluit,
Voorzeker eenmaal moest het lydens lot ontvangen, Openb. XIII: 8.
Op dat men zou door Hem der zonden zoen erlangen;
En was 't dat deeze Bok door 't Lot, bereids vermeld,
Ten zoen geschikt, eerst werd JEHOVAH voorgesteld,
Daar door werd weêr geleerd, hoe dat de Borg op aarde,
Wanneer Hy in den tyd Zyn Menschheid hier aanvaardde,
Volkomen worden zou tot eeuwig ziels-behoud, Hand. IV: 12.
In 't vleesch ook van naby tot zaligheid beschouwd,
Gelyk Hy daartoe in den Vrederaad te vooren,
Van God den Vader reeds vooraf was uitverkooren,
En door het heilig Lot van Zyn voorzienigheid, Hand. IV: 28.
Hem het verlossings-werk volkomen opgeleid;

 Ge-

TIENDE HOOFDST.

Gelyk Hy daarom kwam in 't onbegonne heden,
Vrywillig uit dien Raad, dus ſprekende aangetreden:
Pſalm XL: 8, 9. 'k Heb lust ô God, Uw eiſch te doen op aarde omlaag,
En wyl Ik Uwe wet in 't binnenst van My draag,
Zal Ik ook Uwen wil hierom niet wederſtreven,
Naar 't geen van My bereids ſtaat in Uw Boek geſchreven.
Dat nu de Hemelborg daartoe was afgemaald,
En door het Lot van Gods voorzienigheid bepaald,
Dit kon het heilig zaad van Jakob duid'lyk leren,
Toen Hy kwam onder hun op aarde te verkeren,
Matth. III: 17. Wanneer 'er aan den ſtroom des Jordaans werd een woord,
Van grooten nadruk uit de hemelen gehoord,
Daar Hy ten klaarſte als Borg die komen moest, door dezen
Volmaakten vingerwys, werd duid'lyk aangewezen,
Dewyl 'er kwam een ſtem afrollen uit den throon
Des Vaders, die daar riep: *dit 's Myn geliefde Zoon!*

Waarom door een Bok. Maar werd dit offer by beteek'nis, tot voldoening,
Op dezen zelfden dag van Iſraëls verzoening,
Juist door een Bok als dan ten duid'lykst afgebeeld,
Daar door werd, naar my dunkt, al wederom geſpeeld,
Op Hem, den Borg, door wien op aarde hier beneden,
Pſalm XXII: 7, 8. De Zoendood worden zou met ſchimp en ſmaad geleden,
Want ſchouwe ik hier den Bok, in zyn veragt'lykheid,
Dan worde ik ſtraks daar door leerbeeldig opgeleid,

En

En wel hoe dat de Borg wanneer Hy hier op de aarde, TIENDE HOOFDST.
't Waaragtig vleesch en bloed als 's menschen Zoon aanvaarde, Hebr. II: 14.
Hy Zich dan zeer gering zou toonen; ja aan wien,
Geen blyk zou worden van iets heerelyks gezien,
Om dat wanneer 't door Hem zou worden aangenomen,
Hy in gelykheid van het zondig vleesch moest komen. Rom. VIII: 3.
Wyl Hy dan tevens in dat nederig gewaad,
Gelastert en beschimpt zou worden en gesmaad;
Alzo een ieg'lyk zou, als van een onbekenden,
Met schimp en spot van Hem het aangezicht afwenden; Jes. LIII: 3.
En gantsch veragten, met hun hoofd geschud, zo dat Marc. XV: 29.
Hy worden zou als een onwaardige geschat: Psalm XXII: 8, 9.
En om het welk men Hem uit 't midden van Zyn lyden,
Waar mede Hy aan 't eind Zyn's levens had te stryden,
Ook by voorzeggings-leer reeds in 't Prophetisch woord,
Van verre en al zeer vroeg ten duid'lykst heeft gehoord;
Gelyk men Hem uit d'angst Zyn's bitt'ren leets, in 't dragen
Der smarten, als de Borg, dus elders hoort gewagen:
Ik wyk niet agterwaarts om iets te wederstaan, Jes. L: 6.
Maar Ik geef Mynen rug den geenen die My slaan;
'k Verberg Myn Aangezicht niet schoon ze My verdrukken,
Nog Myne wangen, voor die My het hair uitplukken.
Al verder, werd de Bok het leger uitgebragt, Die offerhande geschiedde buiten het leger.
En in het openbaar ter zoeninge geslagt,

TIENDE HOOFDST. Daar in zie ik ook weêr als by een voorvertoning,
Den grooten wonderdag, waar op eenmaal de Koning
Hebr. XIII: 12. Moest worden uitgeleid ter poorte, wanneer Hy,
Als Borge niet alleen dan lyden zou voor my,
Maar ook voor allen, die gesterkt met kragt van boven,
Joh. XVII: 20. Volkomen zouden ook in Zynen Naam gelooven;
Waarom ik dan besluit dat in het offerbeest,
Gewis een hooger zaaks-beduiding is geweest:
Want moest men 't bloed des Boks, ter zoensbeteek'nis plen-(gen,
Dat kan men op den Borg aldus weêr overbrengen,
En wel hoe Hy in kracht tot in den dood, getrouw
Dan. IX: 24, 26. Daarop den stempel van Zyn lyden drukken zou,
Jer. XXX: 21. Wyl Hy moest met Zyn hart als Borg tot God genaken,
Indien Hy 't bitt're van Zyn lyden zou volmaken,
Jes. LIII: 6. Waar na, de vrugt dan van Zyn sterven, hier beneên
Op aarde, worden zou, recht in 't geloof beleên,
Cap. XLV: 24, 25. Van allen, die in Hem met hart en monde roemen,
En in Zyn offerbloed zich zelf gezegend noemen.
Toepassende overdenking. Dit alles doet my, met verwond'ringe aangedaan,
Een weinig van ter zyd', hier met myne aandacht staan;
Vergeleken met Gal. III: 1. Alzo ik hier in door 't geloove als opgetoogen,
Zeer duid'lyk zie den Borg geschilderd voor myne oogen;
Wyl door dit offerdier zoenschetzende afgebeeld,
Hebr. IX: 13, 14. Op Hem zeer klaar vooruit van verre werd gespeeld,

Gelyk

Gelyk Hy daarom ook by 't ſchaduwachtig teken, TIENDE HOOFDST.
Ten dezen toegepast kan worden vergeleken:
Want zie ik op dien Bok, en al haar bloedig rood,
Dat ſchetst my af den Borg omtrent Zyn ſmarte en dood,
En wel zo als door Hem, eenmaal aan 't hout geklonken, 1 Petr. II: 24.
Die bitt're lydenskelk, moest worden uitgedronken,
En des verbeelde ik my hier in, hoe al Zyn leên,
Bloedzypelende zyn, van boven tot beneên,
En daar Hy roept, terwyl zy Hem met galle laven, Pſalm LXIX: 22.
Myn beide handen en Myn voeten zyn doorgraven: Pſalm XXII: 17.
En alzo zie ik van den Borg en Levensvorst,
Zyn gantſch gezegend lyf rondſom met bloed bemorst,
Zo dat wanneer ik 't oog opſlaê, aan alle zyden,
'k Zie niets dan druk en ſmert, en kruis en bitter lyden,
Waar door het handſchrift moest, ten aanzien van het recht,
Voor altoos worden aan den vloekſtam vast gehecht, Coll. II: 14, 15.
Op dat de Borg by 't ſlot van Zyn volwigtig ſterven,
't Ontſlag mogt van den vloek, en 't levensregt verwerven, Gal. II: 20.
Wyl dus moest worden gantſch volmaakt alzo in kracht,
De reinigmaaking voor de Zynen aangebracht;
Terwyl Hy 't roode van hun zonden als ſcharlaken,
Nog witter dan den ſneeuw en zuiv're wol zou maken, Jeſ. I: 18.
En dus zie ik Hem hier als Borge, daar Hy ſterſt,
Waar door Hy voor Zyn volk de zaligheid verwerſt,

Zo

TIENDE HOOFDST. Zo dat ik tot de ſchuld-betaling voor de zonden,
Niets anders vlieten zie dan balzem uit Zyn wonden.

Aandrang des geloofs. Dit heft en voert myn ziel van de aarde hier beneên,
Op vleug'len van geloof door al 't onzien'lyk heên,
En doet my in den Borg met myn geloofs-vertrouwen,
Den grooten wonderſchat der zaligheid beſchouwen:
Want eiſchte 't regt by God, voorzeker, niet dan ſtraf,
Rom. III: 25, 26. En ſtaatze niet voor zy voldaan is, daarvan af,
Dat leert ons, hoe de Borg voorzeker af moest komen,
Op dat het vleeſch, van Hem op aard werd aangenomen,
Ten einde door Hem werd geheel die eiſch voldaan,
Jeſ. LIII: 6. Alzo Hy daar voor had als Borg eens ingeſtaan,
Waarom dat Hy dan ook al overlang te vooren,
Reeds in den Vreederaad zich zelve dus liet hooren:
Job XXXIII: 24. Laat toch, ô Vader, 't deel en 't uitverkoren erf,
Van My, niet dalen in de groeve van 't verderf,
Want ziet, Ik hebbe tot betaaling voor de zonden
Myns volks, den prys Myn's bloeds ter losſing uitgevonden.

De waarheid bevestigt. Gelyk dit alles in het dragen van de ſchuld,
Door Hem als Borge op aard, werd in den tyd vervuld,
En waarom zelfs door Hem, by 't eind van al Zyn ſtryden,
De ſierkroon werd gezet op Zyn volwigtig lyden,
Toen Hy vast in Triumph, voor dat Hy nog ontſliep,
Joh. XIX: 30. Dees woorden, 't IS VOLBRAGT, met luider ſtemme uitriep!

En

En floot hier op alzo Zyn overdierbaar leven, TIENDE HOOFDST.
En al het geene God Hem hadt te doen gegeven,
Waarvan de vrucht ook werd by Zynen dood bespeurd,
Zo dra het Voorhang werd in tween van een gescheurd: Matth. XXVII: 51.
Wyl dit te kennen gaf, dat nu geen Jood en Heiden,
Door meer of minder recht zou blyven afgescheiden,
Maar dat een iegelyk 't zy Jood of Griek, voortaan,
Geloovig tot den throon des Vaders toe mogt gaan, Hebr. IV: 15, 16.
Gemerkt de Borge in plaats van hun, ten zoen gestorven,
Dien vryën toegang heeft tot 's Vaders throon verworven,
En waarom 't dan in kracht, in dezen zin betaamd,
Dat Hy wordt de oorzaak van die zaligheid genaamd. Cap. V: 9.
Verstrekte 't offerzoen van welke wy hier spreken, De voorbeduidenis.
Van jaar tot jaar aan 't volk ten voorbeduidend teken;
Dit leerde aan 't heilig zaad op aarde hier beneên,
Steeds in 't geloof te zien door al de schaduw heên,
En hoe de Borg volmaakt gewis in 't vleesch zou woonen,
Om zich als 't Tegenbeeld dier dingen te vertoonen. Hebr. X: 1.
Moest voorts dit offer juist maar eens des jaars geschiên; Eenmaal des jaars.
Daar door kon 't heilig zaad ten allerduid'lykst zien,
Hoe door de Borge eenmaal, op de aarde neêrgekomen,
Den offerdienst geheel zou worden weggenomen,
Door Zyn zelfs offerbloed, zodra door Hem de schuld
Der zonden was betaald, en 't recht der wet vervuld.

Nn Maar

TIENDE HOOFDST.

Het offerbloed moest in 't Heiligdom worden ingebragt, wat zulks beduidde.

Maar om niet al te ver door meer byzonderheden
Des Zoendags, van het spoor van myn bestek te treden,
Zo merkt met my ten slot van 't gantsche werk, in 't kort,
Hoe 't Zoenbloed niet alleen zou worden uitgestort,
Maar hoe men dat ook moest naar agter 't voorhang brengen,
En daar mede op, en voor het Zoendek nedersprengen,
Al 't welk by Israël gewisf'lyk in dien dag,
Hebr. IX: 7, 8. Op een veel betren tyd door rook en schaduw zag:
Want werd het offerbloed waarvan men hoort gewagen,
Het binnenst Heiligdom vervolgens ingedragen,
En wel op dat het zou, gelyk ons 't Woord vermeld,
vs. 23, 26. Aldaar dan worden aan JEHOVAH voorgesteld:
My dunkt, dat wees hun weêr, by voorschets, in vertoning,
Dien heerelyken dag op welken dat de Koning,
Als Borge, in 't vleesch gedaald, het overgroot ranzoen,
Eph. II: 16. Aan God den Vader als den Richter moest voldoen,
En hoe Hy eindelyk volmaakt van hier beneden,
Met Zyn zelfs offerbloed den hemel in zou treden,
Zo dat door 't Heiligen der Heil'gen ons op aard,
Volkomen wordt de plaats der Heerlykheid verklaard,
En waarom ook de Borg ten hemel op zou ryzen,
Alzo Hy daar de kracht Zyn's offers moest bewyzen,
En hoe Hy had voldaan dien eisch van 't Godd'lyk regt,
Jos. V: 16. Dat Hem van eeuwigheid, als Borg was opgelegd;

Gelyk

Gelyk dit van rondsom ons wordt met zeer veel klaarheid, TIENDE HOOFDST.
Bevestigt in het woord der Evangelie-waarheid.

En dus zag Israël in 't schaduwagtig beeld, Dit nader aangedrongen.
Het geen waarop het bloed des Boks al heeft gespeeld;
En 't konde 't heilig volk reeds in 't geloof versterken,
Door in een hooger zin dat bloed recht aantemerken;
Naardien vast Jakobs zaad door deze plegtigheid,
Als met de hand werd tot den nieuwen dag geleid:
En ziet dit brengt ons door een reeks dier wondertyden,
Tot op den juisten stond van 't overdierbaar lyden
Des Borgs, en daar Hy is, na dat Hy had voldaan,
Aanstonds met eigen bloed de heem'len doorgegaan, Hebr. IV: 14.
Op dat Hy, door den prys van Zyn gehoorzaam sterven,
Het volk zyn's Eigendoms volkomen zou beërven,
Het welk de Vader Hem, met zo veel zekerheid,
Bereids te vooren had beloofd en toegezeid, Jes. LIII: 11, 12.
Want zoude Hy als Vorst op aarde hier beneden,
Zyn Godd'lyk Ryksgebied met Majesteit bekleden,
Zo moest Hem, na Hy was ter zondenzoen geslagt,
Zyn volk en eigendom haast worden toegebragt,
En van den Vader tot een erve aan Hem gegeven, Psalm II: 8.
In wien Hy met Zyn Geest en door Zyn Woord zou leven,
Gelyk het heilig zaad daar over, in den tyd
Der schaduwdienst ook heeft zich in 't geloof verblyd: Gen. XLIX: 18.

 'k

TIENDE HOOFDST. 'k Besluit hier dan met recht en met gegronde reden,
Omtrent het overwys van al de omstandigheden,
Dat door het offer der verzoening, lang vooruit,
Psalm XL: 7, 8. Op Hem den Borge in kracht by toekomst werd geduid,
En dat, indien Hy zou den prys Zyn's bloeds betalen,
't Noodzaak'lyk was dat Hy in 't vleesch kwam nederdalen,
Hebr. X: 14, 15. En dus eenmaal door Hem de boeting voor de schuld
Zyn's Erfdeels, worden in Zyn wonderdood vervuld,
En waarna, dat 'er geen slagtoffer voor de zonden,
vs. 18, 26. Tot Zoening worden zou op aarde meer gevonden.

Besluit van het voorgaande. Deeze overdenking voert myn ziel, in 't stil alleen,
Aandacht'lyk in 't geloof door al de schaduw heên,
En doet haar tevens, om veel beter 't stuk te treffen,
Geduurig 't hart en oog opwaards ten hemel heffen,
Van waar alleen, aan my genade moet geschiên,
Om klaar de dingen van den ouden dag te zien,
Want dat brengt ons gestaag tot d'Evangelie-dagen;
Waarin men naar den Vorst, en naar Zyn leer zou vragen:
En by verheffinge ook dan zeggen, laat ons zaam,
Met bly gejuich, den roem vermelden van Zyn Naam,
Als mede van Zyn Heil, Genade en Goedheid spreken,
Psalm XX: 6. En de overwinnings-vaên van Zyn triumph opsteken:
Die Hy vast op den weg Zyn's lydens heeft behaald,
Toen van Hem werd den prys Zyn's offerbloeds betaald;

Naar

Naar welken ſtryd Hy kwam heldhaftig wêêr te keeren, TIENDE HOOFDST.
Om Zyn Hoogvorst'lyk Ryk als Koning te regeeren:
En dit 's den zin van 't geen eertyds zo plegtig wierd,
Juist op den tienden dag van 't burger-jaar gevierd.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van de KOPERE SLANG *op Gods bevel door Mozes opgerigt*, 't geen men aangeteekend vindt Num. XXI: 5 tot 9. ingeſlooten. *Welkers verbooginge alhier voorbeeldelyk op den Borge wordt aangemerkt: volgens het getuigenis van den Mond der Waarheid zelve.* Joh. III: 14, 15. *en welke Slange, zo in de omſtandigheden als zinnebeeldige omſchryvinge, verder wordt verklaard en opgehelderd en de zaak zelve daar door nader bekrachtigd.* ELFDE HOOFDST.

En om naar dezen draad volkomen tot de dingen, Van de kopere Slang, waar en wanneer opgerigt.
Van 't hoog en wys geheim al verder door te dringen,
Stap ik nu in 't geloof met onvermoeide ſchreên,
Langs dezen ſchaduwweg door 't dorre en woeste heên,
Alwaar ik 't heilig zaad van Jakob, voor myne oogen,
Verdriet'lyk zie, om 't land van Edom, heên getoogen,
En daar het gantſche heir by troepen zaam geſchaard,
Oproerig tegens God en Mozes zich verklaard, Num. XXI: 5.
Door dien by hun geen brood nog water werd gevonden,
Als 't heilig Mann' alleen van boven afgezonden,

ELFDE HOOFDST. En om het welk aanstonds JEHOVAH hun, tot straf,
Aan 't vuurig bytend gift van Slangen overgaf,
Num. XXI: 6. Waar door ze werden met veel smart ter dood gestoken,
En dus aan 't morrend volk die euveldaad gewroken:
vs. 7. Maar, Hy die steeds gelyk een Vader zich ontfermt,
Wanneer het volk tot Hem nu roept en bid en kermt,
Verhoorde Jakobs zaad terstond weêr op hun smeken,
vs. 8, 9. En gaf ten blyk van die verhooringe, ook een teken,
Terwyl 'er worden moest voor Israëls gezicht,
Door Mozes fluks een slang van koper opgericht,
Welk schaduwbeeld nu straks, een ieg'lyk met vertrouwen,
Tot zyn genezing moest recht in 't geloof beschouwen.

Dezelve was een voorbeeld van iets hoogers. Dat daarvan, 't wys geheim reeds in den schaduwdag,
Door al de neev'len heên op iets toekomends zag,
Besluite ik hier ter plaatse, naardien ons wordt in dezen,
Met nadruk dit, in 't woord der waarheid aangewezen;
Want dat de koopre Slang door Mozes afgebeeld,
Mede op den Koning by beduiding heeft gespeeld,
Is veel te klaar om dat in twyffeling te trekken,
Wyl daartoe waarlyk kan tot stavinge verstrekken,
Het zeggen van den Borg in 't vleesch op aard gedaald,
Hoe zy Hem hier in heeft voorbeeldig afgemaald,
Joh. III: 14, 15. Wanneer Hy zegt: gelyk door Mozes eens de slange,
By Israël wel eer verhoogd werdt aan een stange,

Alzo

Alzo moet aan den Zoon des Menschen dit geschiên, ELFDE HOOFDST.
Waar by een ieg'lyk die gelooft op Hem zou zien,
En om geneezinge, met hart en armen open,
Vertrouw'lyk tot de kracht van Zyne wonden loopen; Jes. LIII: 5.
Gelyk Hy daarom ook by 't wonder van Zyn dood,
Dat zelfde uit liefde voor het deel Zyn's erve ontsloot.
Naardien Hy moest als Borg, aan 't hout verhoogd, Zyn leven,
Ten beste van Zyn volk vrywillig overgeven,
Op dat Hy, door 't geloof van vele tot behoud,
Zou worden in den tyd tot zaligheid beschouwd. Psalm. LXVIII: 21.
En zie ik op de kwaal van Isrêls jammerwonden; Leerzame opmerking.
Dan denk ik om het kwaad en om de straf der zonden;
Als ook hoe de oude Slang aan Adams nageslagt,
Den vloekbeet heeft al vroeg het menschdom toegebragt; 1 Cor. X: 9.
En hoe de Borg eenmaal door Zyn volwigtig lyden,
De Zynen daarvan moest ontheffen en bevryden, Gal. III: 15.
Op dat dus werd, door Hem, by Zynen dood, met recht
Der zonden handschrift van dien vloek aan 't hout gehegt. Coll. III: 14.
Dies zal ik weêr, om van dit voorbeduidend teken,
Regtaartig in 't geloof figuurelyk te spreken,
Hier met myne aandacht dan ter plaatze nog wat staan;
Alzo ik dat geheim wel diende naartegaan.
En om den rechten zin van 't koop're dier te ontvouwen, De koopere Slang beschouwd in haar ge-
Zal ik eerst trachten haar gedaante te beschouwen,

Want

ELFDE HOOFDST.

Want zie ik op die Slang gantsch zonder gift verbeeld:
Daar door werd dunkt my klaar en duidelyk gespeeld,
Op Hem die als de Borg volmaakt'lyk zonder zonden,
Moest worden in het vleesch tot zaligheid gevonden,
Gemerkt Hy in den tyd, wel zyn zou Abrams zaad,
En uit de vaderen, zo veel het vleesch aangaat,
Doch die, wanneer 't door Hem zou worden aangenomen;
Slechts in gelykheid van het zondig vleesch zou komen.
Bezie ik ook de Slang in haar afschuwlykheid:
Dan worde ik straks van die beschouwing opgeleid,
Hoe dat de Wonderborg, zeer hoog geschat in waarde,
Nogthans verachtelyk verschynen moest op aarde,
Wanneer Hy worden zou by 't menschelyk geslagt,
In 't need'rig vleesch als een onwaardige geacht,
En waarom men ook dus als Borge reeds by 't dragen,
Der zonden, Hem in 't woord der Profecy hoort klagen:
Ik worde van rondsom, gelasterd en gesmaad,
En ben gelyk een worm by allen volk gehaat,
Zo dat Ik waarlyk kan, van wegen 't angstig kwellen,
Dat My wordt aangedaan, al Myne beend'ren tellen.
Was de oude helsche Slang, van God vervloekt op aard:
Door deze koop're Slang, werd wederom verklaard,
Hoe God voorzeker zou ontsluiten Zyn genade,
Terwyl de Borg den vloek des menschen op zich lade,

Margin notes: daante. Zinnebeeldig aangemerkt. — 2 Cor. V: 21. — Rom. IX: 5. — Cap. VIII: 3. — In haar afschuwlykheid. — Jes. LIII: 3. — Psalm XXII: 7, 18. — Omtrent den vloek. — 1 Petr. II: 24.

Waar-

Waarom men ook door Hem, de dood en hel tot spyt,
Verlost wordt van de straf en van den vloek bevrydt.

En was die Slang gemaakt van enkel kopren stoffen,
De zaak wordt dan aldus myn's dunkens wel getroffen,
Indien men zegt, dat door dit schaduwagtig beeld,
Tweeledig op den Vorst en Koning wordt gespeeld,
En om daarvan den zin naauwkeurig hier te treffen,
Zo laat ons onzen geest aandachtig hoger heffen.

Want was het middel tot geneezing niet van goud,
Maar slechts van koper; zo wordt daar in klaar beschouwd,
Hoe dat Hy, die steeds doet Zyn wil op aard' geschieden,
Het aller ongezienste als midd'len kan gebieden,
En waarom dan ook moet de Heerlykheid en kracht,
Voor altoos, tot Zyn roem, Hem worden toegebragt:
En dit brengt ons straks tot den Vorst, die wel op aarde,
't Gering en slegt gewaad, het mensche-kleed, aanvaardde,
Doch die ook zeker zou, als God eens hier beneên,
Op aarde worden nog, geloofd en aangebeên,
En van wiens wonderdood, Zyn erfdeel zou gewagen,
Zodra Hy had hun smart en krankheid weggedragen,
Naardien 't geloovig volk aan Hem zou hulde biên,
Wyl door Zyn striemen hun geneezing werd gezien.

En is het koper sterk, uitnemend, vast en krachtig,
Dit maakt my dan, op nieuw, ook wederom indachtig,

ELFDE HOOFDST.

De stof van Mozes Slange was van koper.

Nader opgeheldert door 't zinnebeeldige van het koper. Vergeleken met Joh. IX: 6.

Philipp. II: 6—8.

vs. 9, 10, 11.

Jes. LIII: 4, 5.

1 Petr. II: 24.

Het koper is sterk.

EERDE HOOFDST. Dat niet alleen de Vorst als mensch eens uit een vrouw,
Gewiss'lyk in den tyd te voorschyn komen zou,
Jes. VII: 14. Maar ook hoe Hy als Borg in 't vleesch eens zoude woonen,
En als den sterken God, Zich zelv' daarin vertoonen,
Waarom hier op niet wordt in 't duistere gespeeld,
Ezech. XL: 3. Ter plaats waar Zyn gedaante als koper wordt verbeeld,
Alwaar, by d'ingang van de stad, Zyn voeten stonden,
En in Zyn hand een snoer, en meetriet werd gevonden,
vs. 19, 20. Met welke Hy de poorte als ook de gantsche stad,
Haar wydte, lengte en breedte, en al haar omtrek mat,
Vergeleken met Openb. I: 15. Zo als men om 't geloof in dezen te versterken,
Op Hem volkomen dit met nadruk aan kan merken.
Het koper is duurzaam. Is 't koper tevens vast en duurzaam in zyn aart:
Door even dit wordt ons, zinspelende, verklaard,
Jes. XLIII: 10, 11. Hoe dat de Hemelvorst blyft in het onvergang'lyk,
Bestendig op zich zelfs, van buiten niet afhang'lyk,
Vermits dat Hy, in wien dat alles leeft en zweeft,
Coll. II: 9. De kracht, en volheid van de Godheid in Zich heeft.
Het koper is blinkende. Doet koper van haar schoon een blinkend licht afstralen;
Dat zinnebeeld kan ook tot leeringe ons afmalen,
Psalm LXVIII: 18, 19. Hoe dat de Vorst die thans het hemelruim bewoond,
Op 't allerklaarst en schoonst Zich zelven daar vertoont,
Hebr. I: 13. Alwaar Hy wordt uit kracht van Zyn bestaan en wezen,
Ver boven alle magt der Engelen geprezen,

De-

ELFDE HOOFDST.

Dewyl het zuivre, van zyn glinſterend gelaat,
Zeer verre boven dat van 't gloeijend koper gaat:
En des zie ik door dees' beſchryving tevens nader, Openb. I: 15.
In Hem die heerlykheid geſchonken van den Vader,
Waar meê Hy niet alleen Zyn Vorstlyk Ryk intrad,
Maar die Hy ook al voor 't begin der waereld had. Joh. I: 5.
En alzo zie ik hier, zinſpeelende, in vertooning,
Den gadeloozen roem en luister van den Koning.
Gaf deze kop'ren Slang van zich een ſchitt'rend licht, Den glans van het koper, belemmerde de oogen niet.
Doch waar door 't oog niet werd vermoeid, by dat gezicht:
Dit kon aan Jakobs zaad, omtrent den Vorst ook leeren,
Dat in den tyd als Hy op aarde zou verkeeren,
Hy dan ook zou den glans van Zyne Majeſteit,
Bedekken achter 't kleed van Zyne need'righeid, Joh. I: 14.
En veilig hun ook doen, geſtadig, met vertrouwen,
Hem, werkzaam in 't geloof, tot zaligheid beſchouwen.
Is 't koper by dit al ſchelklinkend van geluid: 't Koper geeft geluid.
Hier door kan Iſraël ook verder zyn beduid,
Hoe eens den wonderklank van de Evangelie-waarheid
Des Konings, worden zou gehoord met zeer veel klaarheid, Pſalm LXXXIX: 16.
Alzo daarvan 't geluid zoude als de donder gaan,
En als een blixem-ſchicht het aardryk overſlaan,
Wanneer een ieg'lyk van dit ſchel en hoorbaar teken,
Op alle plaatſen, zal tot 's Konings roem dan ſpreken. Mal. I: 11.

ELFDE HOOFDST. Werd mede naar 't bevel van God, die kop'ren Slang,
Door Mozes vast gemaakt, aan eenen houten ſtang,
De kopere Slang werd verhoogd. Waar mede dat ze werd ten toon om hoog geheven:
Dat konde aan Iſraël weêr klaar te kennen geven,
Hoe dat de Borg in 't vleeſch, op wien de ſchaduw oogt,
Gal. III: 13. Voorzeker worden zou eenmaal aan 't hout verhoogd,
Op dat Hy zich daar aan zeeghaftig zou verweeren,
Om eind'lyk over dood en hel te triumpheeren;
Joh. III: 14, 15. En zag men deze Slang van koper, juist aan 't hout,
Daar in werd ook de Borg zeer klaarelyk beſchouwd;
Want zou Hy aan Zyn volk de vrucht Zyn's doods doen erven,
1 Petr. II: 24. Hy moest gewis op aard juist aan het hout ook ſterven,
En dus zie ik hier klaar geſchetst in een figuur,
Den Koning niet alleen, maar ook dat wonderuur,
Waar in Hy worden zou verhoogd, en daar benevens
Openb. XXII: 2, 24. Zie ik ten klaarst Hem nog gelyk den boom des Levens
Hier ſtaan; en die de kracht en 't groot vermogen heeſt,
Dat Hy aan ieder die gelooft het leven geeſt:
Joh. XII: 32. En ziet men Hem aan 't hout, verhoogd en opgehangen,
Hem, van wien men het recht des levens moet ontvangen,
Dan ziet men in 't geloof, Hem aan dat hout, waar aan,
Hebr. II: 14. Hy moest den Slangenkop gewis te morsſlen ſlaan,
Waar by ik my verbeel dien eigen ſtond van heden,
Toen door de Hemelborg werd aan het hout geleden,

En

En daar Hy vast den kop der Slange aan ſtukken ſplyt, ELFDE HOOFDST.
Terwyl het dier geſtaag Hem naar de hielen byt,
By al het welke Hy, in 't hevigst van Zyn ſtryden, 1 Joh. III: 8.
Het zegel drukt op al Zyn ziel- en lighaams-lyden,
Als ook daar Hy in ſpyt der zonde en helſche magt,
Aan 't hout roept in triumph, triumph, HET IS VOLBRAGT! Joh. XIX: 30.
Zo dat men hier uit ziet, geſchetst in een vertooning,
De groote wonderkracht van Iſrêls Borg en Koning,
Naar luid en de inhoud van dat Godd'lyk hemelwoord,
Dat vroeg werd in den hof van 't Paradys gehoord. Gen. III: 15.
Nog eens: werd deze Slang van koper, ons beſchreven, De kopere Slang moest worden aangezien.
Niet ſlechts van de aarde naar den hemel opgeheven,
Maar moest zy zelve dan juist worden aangezien,
Dat wees aan 't heilig zaad van Jakob klaar, op wien
Dit zag, en 't leert aan ons den Borg in 't oog te hou'en,
Om Hem ſteeds in 't geloof tot zaligheid te aanſchouwen, Pſalm LVIII: 20, 21.
En dit 's het geene hier zeer duidelyk, in 't kort
Gezegd, door 't aanzien van die Slang, betekend wordt.
Deed de opgerichte Slang een ieg'lyk tot haar lokken, Van ieder begeert tot genezinge.
En werd tot haar 't gezicht van Iſraël getrokken,
In 't midden van de ſmart en grootſte jammerpyn
Der Slange-beten, zo kan zulks een toonbeeld zyn,
Hoe dat de Vorst, wen Hy Zyn Menſchheid hier aanvaardde, Phil. II: 7, 8.
En na Hy dus bereids verſchenen was op de aarde,

ELFDE HOOFDST. Eens worden zou verhoogd aan 't vloekhout hier beneên,
Dewyl de dood door Hem, daar aan moest zyn geleên,
Daar die verhooging zou tot leeringe verſtrekken,
Joh. XII: 32. Dat Hy ze eens alle zou tot Zyn gemeenſchap trekken,
Waar door weêr wordt verklaard, hoe 's Borgs verdienste en (dood,
Tot eeuwig heil zou zyn voor Heiden, Griek en Jood.
't Vrugt-gevolg. En dit brengt ons terſtond tot die geloofs-gedachten,
Hoe 't afgelegen volk zoude op Zyn leere wagten;
Want ziet het was voor Hem, in dezen te gering,
Dat Hy alleen een deel van Iſraël ontving,
Wanneer Hy komen zou om Jakobs ſtam te richten,
En daarom moest Hy ook den Heiden dan verlichten,
Jeſ. XLIX: 6. Op dat Hy dus tot heil verſtrekte aan alle op aard,
Gelyk ons elders dit wordt in dien zin verklaard.
De kopere Slang werd opgericht onder de gebetene. Stond deze kop're Slang in 't midden der gewonden
Tot heeling opgericht, daar in wordt ook gevonden
Iets hogers; want dit voert terſtond ons tot dien dag,
Op welken dat men zulks op 't klaarst gebeuren zag,
Alzo de Wonderborg in 't dragen van de ſchulden,
De letter zelf daar van by Zynen dood vervulden,
Naardien Hy aangemerkt, als hangende aan het hout,
Marc. XV: 27, 28. Luc. XXIII: 39. In 't midden wordt van twee gebeetenen beſchouwd,
Van welke de eene zich tot Hem niet henen wendde,
Noch Hem als de oorzaak van de zaligheid erkende,

Ter-

Terwyl dat de and're, van den Borg, die met hem ſterft, ELFDE HOOFDST.
Vergeving van de ſchuld, en 't Paradys verwerft. Luc. XXIII: 40—43.
En werdt die Slange nog door Mozes juist verheven,
Dat konde aan Iſraël alweêr te kennen geven, De kopere Slang werd door Mozes opgericht.
Hoe dat de Borge in 't vleeſch volkomen en getrouw,
Door lyden, Mozes wet geheel volmaken zou,
En waarom dat Hy ook aan 't vloekhout, by het dragen,
Der zonden, worden moest door Mozes wet geſlagen: 1 Petr. II: 24.
Want wyl Hy voor den eiſch der wet had ingeſtaan,
Als Borge, zo moest Hy den vloek-dood ondergaan, Gal. III: 13.
Voor and'ren, op dat Hy door Zyn volwigtig lyden,
Hun zoude van de ſtraf en vloek der wet bevryden. 1 Tim. I: 15.
Moest het verhoogen van de kop'ren Slang geſchiên, De kopere Slang moest worden aangezien zoude de lyder genezen worden.
En den gebeetenen op 't ſchaduwbeeld ook zien,
Indien hy worden zou van zyne kwaal genezen:
Daar door werd Iſraël by voorſpel weêr gewezen,
Op Hem, die als de Borg eenmaal verhoogd aan 't hout,
Volkomen worden zou tot zaligheid beſchouwd. Num. XXI: 8, 9.
En naar wien dat men in de ſmarten der elenden, Joh. XII: 32.
Vast de oogen des geloofs altoos moet henen wenden,
Gelyk de Hemelborg op aard dat heeft gezegd,
Toen van Hem werd dit *zien* verklaard en uitgelegd;
Zo dat het zien op Hem, geſterkt met kracht van boven,
Niet anders zegt of is, als in Zyn Naam gelooven. Cap. III: 14, 15.

Doch

ELFDE HOOFDST.

Doch wyl men door dat zien, niet van de beete ſtierf,
Maar ſtraks geneezing van de pyn en ſmart verwierf:
De vrugt van het zien op de kopere Slang. Zulks leerde aan Iſraël, om in geloofs-vertrouwen,
Steeds tot genezinge den Wonderborg te aanſchouwen,
Dewyl door Hem eens zou volkomen en in kracht,
Num. XXI: 9. Verzoening zyn van ſchuld en zonden aangebragt,
Dan. IX: 24. Naardien door Hem als Borg, aan 't vloekhout vastgeſlagen,
1 Petr. II: 24. Hun ſmart moest worden in Zyn lighaam weggedragen;
Gelyk dat ook bereids gezien is by Zyn dood,
Joh. XIX: 30. Daar Hy op aarde aan 't hout verhoogd, Zyne oogen ſloot,
Alwaar Hy riep by 't ſlot van al Zyn lydens-banden,
Luc. XXIII: 46. ô Vader, Mynen Geest beveel Ik in Uw handen!
'tGevolg van het niet zien op de kopere Slang. En was het dat men geen geneezinge verkreeg,
Door 't niet zien op die Slang, maar dood ter nederzeeg:
Dit zegt ons, hoe men aan den Borg zich moet verbinden,
Hand. IV: 12. Alzo geen heil of troost is buiten Hem te vinden,
En waarom 't niet in 't minst aan eenig menſch betaamd,
Jeſ. XLV: 21. Dat buiten Hem iets wordt tot zaligheid genaamd,
Of dat men zoude in Hem, ſlegs met den monde roemen,
Jer. II: 13. En nevens Hem nogthans zich naar iets anders noemen;
Want wyl Hy heeft de ſchuld-vergeving, en het recht
Dan. IX: 24. Des levens, aan Zyn volk volkomen toegelegt,
Zo moet men dan geſtaag zich hier ook aan gewennen,
Pſalm LXVIII: 20, 21. En Hem als de oorzaak van de zaligheid erkennen,

En

En des blykt dan ten klaarst, hoe in den Borg alleen, ELFDE HOOFDST.
En buiten Hem ook in het allerminste geen
Genade of eenig heil is immermeer te hoopen, Hand. IV: 12.
Waarom men in 't geloof alleen tot Hem moet loopen. Eph. III: 12.
Nam Israël door 't zien 't genezend middel aan: De kragt van het geloof.
Dat leert ons, hoe men 't oog geloovig steeds moet slaan,
Op Hem den Wonderborg, dewyl dat Hy volkomen,
Niet anders wordt dan door 't geloof recht aangenomen. Joh. I: 12.
Maar om niet langs dit spoor van zo veel wonderheên,
Ter zyde van den weg, dien ik verkoor, te treên,
Zal ik in dezen weêr myn aandacht hier bepalen,
Om maar alleen nog dit, tot leeringe, aantehalen.
Welaan; was Israël bereids van 't boos geweld De vrugt der genezing.
Der Slangen-beeten, zaam genezen en hersteld,
En ging men onverzeerd, vervolgens op de wegen, Num. XXI: 10, 11.
Naar 't vruchtb're Kanaän, aan den Jordaan gelegen:
Daar in zie ik dan klaar, hoe dat dit schaduwbeeld,
Omtrent die dingen heeft geduuriglyk gespeeld;
En om 't geloof hier in nog vaster te versterken,
Zo lust het my dit stuk tweeledig aantemerken;
Want ziet, ging Jakobs zaad naar Kanaän, alwaar
Men eens zou zeggen: ziet, de Koning is aldaar!
Hier door werd 't heilig volk, volkomen weêr in dezen,
Als met den vinger, klaar van verre, reeds gewezen Jes. VII: 14.

ELFDE HOOFDST. Op Hem, die eens als Borg op aarde uit eene vrouw,
Der kind'ren vleesch en bloed deelachtig worden zou,
Hebr. II: 14. Met welk Hy onder 't volk van Jakob zoude woonen,
Om zich als 't Tegenbeeld der dingen te vertoonen;
Rom. IX: 5. Want wyl Hy zoude zyn 't waarachtig Abrams zaad,
En uit de vaderen, zo veel het vleesch aangaat,
Hebr. VII: 22. Zo moest Hy ook als Borg op aarde in 't vleesch verschynen,
Indien de schaduwdienst van Mozes zou verdwynen,
Waar door het dan ook reeds toekomstig dezen dag,
Reikhalzende in 't geloof door rook en schaduw zag,
Wyl hier door werd gezien op duid'lykst by vertooning,
De aanstaande heilkomst van den Heer, den Vorst en Koning,
Door wien als Borge zou eenmaal der zonden-schuld,
Rom. X: 4. Gantsch worden weggedaan, en 's hemels recht vervuld.
En waarom dat men ook ten toon voor ieders oogen,
Joh. III: 14. Hem als de kop'ren Slang zoude aan het hout verhoogen;
Waarby het heilig zaad uitroepen zoude in kracht,
Ziet deze is onze Borg, voor lang in 't vleesch verwagt;
Jer. XXX: 21. Die met Zyn Hart tot God, JEHOVAH, moest genaken,
Indien Hy van de schuld, en vloek ons vry zou maaken.
Eindelyk. En merkt men voorts ten slot, omtrent den Borg nog aan;
Gal. III: 13. Hoe dat Hy niet alleen heeft voor den vloek voldaan,
Maar ook hoe Hy aan 't hout ter zoening reeds gestorven;
Hebr. X: 14. Voor al de Zynen heeft genade en heil verworven:

Dan

Dan ziet men Hem zeer klaar na dat volbragte werk, ELFDE HOOFDST.
Omstuwd met heerlykheid als Koning van Zyn Kerk,
Dewyl Hy hoog geducht, tot roem van alle volken, Luc. I: 32, 33.
Zich zelven thans vertoont ver boven lucht en wolken, Psalm CIV: 3.
En daar Hy zittende is, verheerlykt op den throon,
Aan 's Vaders rechterhand als Erfgenaam en Zoon; Hebr. I: 2, 13.
Van waar Hy nog eens zal Zyn Wonder-Geest afzenden,
Om de ongerechtigheid Zyn's volks gantsch aftewenden, Rom. XI: 26.
Op dat alzo Zyn Ryk door Woord en Geest, met magt,
Dus worden mag tot haar volkomenheid gebragt;
Wanneer Hy zal als Vorst heldhaftig dan gebieden,
Dat aan Zyn Kerk voortaan geen leed meer zal geschieden, Jes. XI: 9.
En zo zal 't erfdeel van den Koning zeer vermaard;
Dan worden allen volk ten lof bekend op aard, Zach. XI: 9.
Tot dat Hy eens dat deel Zyn's erfs zal toebereiden,
Om het in Kanaän hier boven in, te leiden.
En dit werd dunkt my klaar aan Israël voorlang, Besluit.
Beduid door 't schaduwbeeld, van deze kop'ren Slang.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

BILIAMS *zinnebeeldige voorzegginge, dat 'er een* STERRE *zoude voortgaan uit Jakob, en een* SCEPTER *opkomen uit Israël, die de Palen der Moabiten zoude verslaan; en de kinderen Seths verstooren.* Door TWAALFDE HOOFDST.

TWAALFDE HOOFDST.

Mozes geboekt Num. XXIV: 17. *In haar gelykenis alhier naargespoort en geloovig aangedrongen.*

By wat gelegenheid Balak der Moabiten Koning, Biliam tot hem ontbied, en wat Biliam heeft gesproken.

'k Stap nu met Jakobs zaad vervolgens op de wegen,
Naar 't land aan deze zyd' van den Jordaan gelegen,
Offchoon den Amoriet, wiens vorst te Hesbon woont,
De benden zamen schaart en zich ten stryd vertoont,
En dat 'er ook een Og uit Bazan op komt zetten,
Om was 't hem mogelyk den doortogt te beletten:
Num.XXI: 23. Zo wende ik echter in 't geloof my derwaards heên,
vs. 33. Alwaar gantsch Israël in Moabs land verscheên,
Cap. XXV: 1. Terwyl ik hun daar zie te Zittem neêrgeslagen,
Waarby dat ik dan moet inzonderheid gewagen,
Cap.XXII: 5, 6. Van Biliam, aan wien dat Balak staag verzoekt,
Dat eenmaal 't heilig zaad toch door hem wordt gevloekt,
Doch waar op Beörs zoon door hooger Geest ontstooken,
Cap. XXIII; 8, 9, 10. In plaats van vloek, driemaal heeft zegen uitgesprooken,
Gelyk hy daartoe zich terstond vond opgewekt,
Zodra Jehovah God hem de oogen had ontdekt,
Cap.XXII: 12. Voor hy uit Syriën, de plaats van zyne woning,
Cap. XXIII: 7, 8. Nog optoog, naar het land van dezen Moäbs-Koning;
Gelyk hy nu reeds daar gekomen, onbevreest,
Tot dezen Koning sprak, met onverschrokken geest:
Daar mag, ô Moäbs vorst, het minste niet ontbreken,
Van 't geen God heeft gezegd, om dat tot u te spreken;

Want

Want ziet, Hy is die God! die door Zyn ſterke hand, TWAALFDE HOOFDST.
Dit volk heeft opgevoerd uit 't ſlaafſche Egyptenland,
En die het kwaad niet zal in Jakob ſchuldig hou'en, Num. XXIII: 21.
Noch eenig euvel in Zyn Iſraël beſchouwen,
By wien de dienst van Hem zal blyven ongeſtoord,
Wyl daar den wonderklank hunn's Konings wordt gehoort;
Dies zegge ik, om hun lof ten klaarst hier af te prenten:
Hoe ſierlyk zyn daarom, ô Jakob, uwe tenten, Cap. XXIV: 5, 6, 7.
Gelyk ook 't overſchoon en loffelyk beſtel,
Van uwe woningen, roemwaardig Iſraël,
Gy die als Beeken komt 't omliggend land bevogten,
En als de Hoven zyt aan groote watertogten,
Die, als den Sandelboom, en Ceder, uitgebreid,
Vast uwe wort'len ſchiet tot uwe vastigheid,
En uit wier emmeren ſteeds water voort zal vloeijen,
Waar in Zyn zaad zal ſtaan en tevens vrolyk groeijen:
Waarby nu Biliäm, ſchoon Balak dit misnoegd,
Vervolgens wel te pas, dit woord van nadruk voegt:
Dat hy zou op den Vorst van Iſraël betrouwen, vs. 17.
Offchoon dat hy hem niet mogt van naby beſchouwen,
En dat uit dit geſlacht een STERRE voort zou gaan,
Als ook een SCEPTER, om gantſch Moab te verſlaan,
Terwyl men daarby dan als nog ook zoude hooren,
Dat die, de kind'ren Seths op aarde kwam verſtooren.

TWAALFDE HOOFDST.

Zinnebeeldige vergelykinge, van de Sterre Jakobs met een eigentlyke Sterre, en verdere geestelyke beduiding. Rom. IX: 5.

Welaan, my dunkt dat hier de zaak niet wordt verkleend;
Indien men zegt, dat door die Sterre wordt gemeent;
Hy, die als eene Sterre uit Jakob voort zou komen,
Wanneer door Hem het vleesch eenmaal werd aangenomen;
Vermits Hy in den tyd daartoe uit dat geslacht,
Voorzeker worden moest op aarde voortgebragt:
En om het rechte doel en wit, hier van te treffen,
Zo laat ons de aandacht in 't geloove hooger heffen:
Want wordt de Hemelvorst ons door het zinnebeeld,
Van eene Ster beduid, daar door werd weêr gespeeld
Op Hem, die als een Ster volmaakt met licht en luister,
Jes. IX: 1. Zyn glans verspreiden zou in 't naare en aak'lig duister,
Terwyl het heilig zaad nog door de schaduwwet,
Cap. XXI: 12. Met eenen nevel was van donkerheid bezet;
En dat men door den schaauw en 't schemer, in 't verborgen,
Gedurig vragen moest, wat is 'er van den morgen?
En dat deed Jakobs zaad recht in 't geloof verstaan,
Hoe hun de Koning zou gelyk een licht opgaan,
Zodra men deze maar' met vreugde zoude hooren:
Op heden is de Borg op aarde in 't vleesch geboren.
Want kwam de Hemelvorst hun voor als eene Sterr',
Daar door beschouwden zy toekomstig reeds van verr',
2 Sam. XXIII: 4. Hem, die gelyk een licht van boven af zou dalen,
Op dat Hy zou Zyn volk in Israël bestralen;

Waarom

Waarom ook by Zyn komst, dat hier 't geloof verſterkt, TWAALFDE HOOFDST.
Een Sterre uit 't oosten aan den hemel werd bemerkt,
Om aan de genen die verre afgelegen woonen, Matth. II: 1, 2, 9.
Het land, de ſtad en plaats van Zyn geboort te toonen,
Terwyl in dezen tyd dat groote wonderwoord,
Tot veler blydſchap werd by 't heilig zaad gehoord;
Dat namelyk de Borg op aarde neêrgekomen, Luc. II: 7.
Reeds onder hun het vleeſch en bloed had aangenomen:
Terwyl een juichend heir gedaald van 's Hemelſch throon, vs. 13, 14.
Ook moest verſtrekken tot den roem van dezen Zoon,
Doordien de gantſche lucht weêrgalmde van de tongen,
Van hen, die tot Gods eer, op Zyn geboorte zongen.
En zie ik op de Sterre omtrent haar ſchynend licht, Een Ster geeft licht.
Dan ſtraalt van haar een glans my in het aangezicht,
Naardien dit zinnebeeld my duidelyk kan leeren,
Dat als de Vorst in 't vleeſch op aarde zou verkeeren,
Hy, dan Zich tot een licht zou toonen, en in wien,
Geen blyk zou worden van de minste ſmet gezien,
Dewyl Hy dan zich zou gantſch zuiver openbaren,
En als 't waarachtig Licht des waerelds Zich verklaren, Joh. I: 9.
Gelyk dit alles werd, by voorſpel, reeds vooruit,
Aan Jakobs heilig zaad, door deze Ster beduid.
En werd de Borge by het zinnebeeldig teken, Nader betoogd.
Juist van een Ster, hier aan den hemel vergeleken;

Dit

TWAALFDE HOOFDST. Dit zegt ons hoe de Vorst, geducht in Majesteit,
Door al de heem'len heên Zyn helder licht verspreit,
Openb. XXI: 23. Als ook hoe Hy, van daar Zyn glans doet nederdalen,
Met welken Hy gestaâg de Zynen wil bestralen,
Waarom het, in dien zin genomen, weêr betaamt,
Luc. I. 78. Dat Hy ook d'opgang uit de hoogte wordt genaamd.
Al verder. Komt eene Ster haar licht aan de aarde mededeelen:
Dit kan dunkt my weer klaar en niet onaartig speelen
Op Hem, want schoon Hy kwam om laag in Zyn gebied,
Hy nogthans toen de plaats des hemels niet verliet,
Zo als de Wondervorst dat in den tyd op aarde,
Joh. III: 13. In Zyne omwandeling by Israël verklaarde,
Wanneer Hy zeide dat Hy even op dat pas,
Terwyl Hy met hun sprak, ook in den hemel was.
De Sterren zyn ook tot heerlykheid. En wordt 'er heerlykheid der Sterren toegeschreven:
Daar door werd 't heilig zaad ook dit bericht gegeven,
Hoe dat de Hemelvorst met Majesteit gekroond,
Gelyk de Heerlykheid des Vaders zich vertoont,
Van wien Hy 't Afschyn is, en dus volmaakt in dezen,
Het uitgedrukte Beeld van 's Vaders eeuwig wezen,
En die door 't woord van Zyn aanbiddelyke kracht,
Nog alle dingen draagt, by 't toonen van Zyn magt,
Wyl Hy gantsch hoog geducht daartoe, zo als wy weten,
Hebr. I: 3. Ter Rechterhand van God Zyn's Vaders is gezeten,

Waar-

Waarom dat dan ook Zyn voortreffelyke ſtaat, TWAALFDE HOOFDST.
Zeer verre boven dien der heilige Eng'len gaat;
Want ziet, aan wien van hen, ſchoon hooggelyk verheven,
Heeft God, die heerlykheid, en 't voorrecht ooit gegeven,
Om in Zyn eeuwig Ryk, gelyk de Wonderzoon,
Ter Rechterhand van Hem te zitten op Zyn throon, Hebr. I: 13.
Tot dat Hy zou geheel den vyand nedervellen,
En die eens tot een bank van Zyne voeten ſtellen.

En voorts gelyk een Ster aan die op aarde woont, Een Ster is groot, en vertoond zich klein.
Hoe groot dat die ook zy, zeer klein zich maar vertoont,
Zo kon dit dunkt my aan het zaad van Jakob leeren,
Dat als de Vorst in 't vleeſch op de aarde zou verkeeren,
Schoon Hy was God, nogthans in Zyne menſchheid, dan Phil. II: 6, 7, 8.
Zich klein vertoonen zou, niet ſlegs gelyk een man,
Maar ook als eenen worm, en zo gering van waarde, Pſalm XXII: 7.
Als of Hy was een ſtruik uit dorre onvrugtbaare aarde. Jeſ. LIII: 2.

Verſtrekt het Sterre-licht tot leiding van de geen Een Ster ſtrekt ook tot leiding.
Die in het duiſter zyn, door 't naare en woeste heên,
Op dat men niet van 't ſpoor te deerlyk af mogt dwalen:
Dat leert ons, hoe de Vorst een licht van Zich doet ſtralen,
Waar door Hy ſteeds Zyn volk van allen ramp behoed,
En in het helder licht Zyns aanſchyns wand'len doet,
Zo dat al wie Hem volgt niet zal ter neder zygen, Joh. VIII: 12.
Maar langs dien weg, van Hem, het recht ten leven krygen.

TWAALFDE HOOFDST. En is dat glinstrend licht aan 't hooge firmament
Geplaatst, juist by den naam van eene Ster bekend;
Op de benoeming van een Ster. Men kan het om 't geloove in dezen te versterken,
In dezer voegen ons ter leeringe ook aanmerken;
Hoe dat de Hemelvorst, van wien een glans afstraalt,
Hier mede heeft Zich zelv' zinspreukig afgemaald,
Waarom dat Hy dan by dit zinnebeeldig teken,
Aandachtig in 't geloof, mag worden vergeleken;
Dewyl Hy duid'lyk heeft Zich zelven, dus verbloemd,
Openb. XXII: 16. Ook elders, met den Naam van Morgenster benoemd;
En door hetwelk weêr wordt geleerd hier tusschen beiden,
Om Hem regtaartig in 't geloove te onderscheiden,
Van ieder een, van wien het anders wel betaamd,
Cap. I: 20. Dat die ook met den naam van Sterre wordt genaamd,
Gelyk het zo den Vorst behaagd heeft te verklaaren,
Toen Hy door 't midden ging der zeven kandelaaren,
Door welke Sterren in Zyn regterhand verbeeld,
Op and'ren buiten Hem ten klaarsten werd gespeeld,
Zo dat door deze Ster ter plaatse alhier beschreven,
De groote Wondervorst te kennen wordt gegeven;
Wiens roem volmaakt in kracht met zeer veel Majesteit,
Psalm LXXII: 8. Door al de waereld heên zou worden uitgebreid,
Des moesten, in Zyn Naam, als Hy Zyn Ryk aanvaardde,
Jes. XLV: 23. Zich buigen alle kniën in hemel en op aarde.

Is

Gelyk de Morgenſter helblinkend van gelaat, — TWAALFDE HOOFDST.
Ver boven 't licht en 't ſchoon der andre Sterren gaat:
Dus zou de Vorst ook niet alleen met luister pralen, — De Morgenſter zinnebeeldig aangemerkt in haar glans.
En met Zyn glinſtrend licht door 't duistre henen ſtralen,
Noch aan den hemel ſlegs van Zyne Kerke ſtaan,
Maar tevens met Zyn glans ver boven and'ren gaan.
Verkondigt deze Ster als 't licht nog is verborgen, — In de aankondiging van 't morgenlicht.
Den afloop van den nacht en 't naken van den morgen:
Dat leerde aan Iſraël, hoe dat de ſchaduw-nacht,
Eens tot zyn einde door den Borg zou zyn gebragt; — Jeſ. XXI: 11, 12.
Wanneer Hy in den tyd op aarde neêr zou komen,
Op dat van Hem aldaar het vleeſch werd aangenomen,
Ten einde Hy voldeed den ſtrengen eiſch der wet, — Gal. IV: 4, 5.
Op dat Zyn volk dus werd van vloek en dood gered,
Gelyk Hy hierom ook in 't onbegonnen heden,
Gewillig uit dien Raad des Vredes is getreden,
En zeggend': ziet Ik kom, 'k voldoe ô God Uw recht, — Pſalm XL. 8.
Geef My het deel Myn's Erf door U My toegezegt, — Pſalm II: 8.
Op dat Ik dus, als Vorst, langs deze Uw wyze gangen,
Myn Godd'lyk Ryksgebied als Koning moge aanvangen;
Bevestigt Gy alzo Myn Scepter, Staat en Kroon, — 1 Cor. XV: 25.
Als Erfgenaam Uw's Ryks en grooten Wonderzoon.
Maakt ook de Morgenſter met al haar glans en luister, — Nader opgehelderd.
Een einde van den nacht en 't akelige duister:

TWAALFDE HOOFDST. Dat schetste weêr den Vorst, aan Israël gewis,
Daar Hy als de oorzaak van 't verborgen leven is,
Coll. III: 3. Dat Hy Zyn volk zou met het licht van Zyn genaden;
Psalm XC: 14. Eens in den Morgenstond des Nieuwendags verzaden.
Overtuigelyk dit aangedrongen. En werd de Vorst als 't licht juist even aan het end
Des Ouden, in 't begin des Nieuwendags bekend,
Alzo Hy in den tyd, op aarde neêr gezonden,
Joh. I: 9, 42. Moest worden als het Licht der Waereld daar gevonden;
Ook dit wees Jakobs zaad vervolgens weder aan,
1 Chron. XII: 32. Om met een Issaschar de tyden gaê te slaan,
Hoe dat de Wondervorst beloofd voor zo veel-eeuwen,
Wel in den tyd zou zyn den Losser der Hebreeuwen,
Maar die tot heerlykheid Zyn's grooten Naams op aard,
Joh. I: 4. Zou worden als het Licht der Menschen ook verklaard;
En alzo kan men door dat schaduwstuk te ontvouwen,
Psalm LXVIII: 21. Dien heuchelyken stond der zaligheid beschouwen,
Waarin het heilig zaad, dan zeggen zoude in kracht;
Jes. XXV: 9. Ziet deze is onze God; wy hebben Hem verwagt;
Vergeleken met 1 Tim. I: 15. Kom laat ons in 't geloof tot Hem, den Vorst, genaken;
Want Hy, Hy is 't alleen, die ons kan zalig maken;
Waar na het Heidensvolk vervolgens door dat woord,
Gen. IX: 27. Der zaligheid gelokt, zou worden aangespoord,
Om vaardig in 't geloof, hun stem daar by te paren;
Jes. LXV: 16. En ook zich voor den God der waarheid te verklaren;

Gelyk

Gelyk ten deele ook dat, in 's Konings Ryksgebied, TWAALFDE HOOFDST.
By aanvang reeds op aarde is in den tyd geschied.
Moest 't *vleesch geworden Woord*, gelyk wy het belyden, In kracht bevestigd.
Geboren worden juist in 't midden van de tyden
Wanneer het Isrêl Gods beschouwde, by dien stond;
't Verwissel'len van den tyd van 't Oude en Nieuw Verbond:
Dit leerde, hoe dat Hy noodzaak'lyk toen moest komen,
Om in dien stip des tyds te worden aangenomen, Eph. II: 14-18.
En in 't geloof erkend, in al Zyn Liefdewerk,
Dat Hy aanbrengen zou ten nutte van Zyn Kerk,
Zo dat Hy worden moest in d'eevenaar gevonden,
Van al het heilig zaad van beide de verbonden. 1 Cor. I: 24.
En zou 'er niet alleen een Sterre uit Jakob gaan; Zinnebeeldige vergelyking van een koninglyke Scepter. Num. XXIV: 17.
Maar ook uit Israël een Scepter, om te slaan,
Waar van men door 't gebied van Moab zoude horen,
Als Hy de kind'ren Seths op aarde zou verstoren:
Door dezen Scepter kan de uitnementheid en kracht
Vast worden afgebeeld, van Hem die eens met magt,
Verheerlykt op Zyn Throon, aanbidd'lyk in de wolken,
Zich zelfs vertonen zou tot roem van alle volken,
En dus werd aan het zaad van Jakob reeds vooruit,
Door dezen Scepter, Magt en Heerschappy beduidt:
Want zien we een Koning door zyn Scepter steeds gebieden, Een Scepter betekend een gebiedende magt.
Hoe zyne wil alom moet in zyn Ryk geschieden:

TWAALFDE HOOFDST. My dunkt dat wyst ons weêr en wel ten duid'lykste aan;
Hoe 't ook in 't Godd'lyk Ryk voorzeker toe zou gaan,
Jes. LX: 14. Wanneer de Hemelvorst de last van zyn bevelen,
Tot opbouw van Zyn Ryk roemrugtig uit zou deelen,
Waar by Hy worden moet als Koning, Heer en Hoofd,
Erkend, gevreesd, gediend, bemind en hoog geloofd.

Een Scepter geeft ook grootheit te kennen. En zal ons, om dit stuk nog nader uit te leggen,
Des Konings Woord en Geest, zo veel als Scepter zeggen,
Dewyl daar door Zyn roem en eere en majesteit,
Mal. I: 11. Door al de waereld heên, moest worden uitgebreid:
Dat leert ons hoe de Geest, gedaald met kracht van boven,
Steeds veelen in den Naam des Konings doet geloven,
Terwyl daar door de klank van 't Euangeliewoord,
Tot veeler zielsbehoud wordt in 't geloof gehoord.

De Scepter van het Woord is onweêrstaanbaar van kracht. Is dit Zyn's Scepters woord onfeilbaar en waarachtig,
Dit zegt ons, dat Zyn Woord is levend, sterk en krachtig,
Waarom het elders wordt tweesnydend, als een zwaard,
Ter oorzaak dat het zo doordringend is, verklaard,
Vermits hetzelve niet alleen kan overreden,
En zelfs de onbuigzaamheid als Was kan zamen kneden;
Maar dat het ook kan gaan door harten als van steen,
Door ziel en geest, en merg en zamenvoeg'len heên;
Hebr. IV: 12. Waar van de uitnemendheid dier wonderbare krachten,
Zo ver' gaat, dat zy heeft het oordeel der gedachten;

Ge-

Gelyk in dezen zin, figuurlyk afgebeeld,
Ten duid'lykste op dat Woord der waarheid wordt gespeeld.

TWAALFDE HOOFDST.

Maar zou dees Scepter ook tot heil der Isrêlliten,
De palen gantsch verslaan van 't land der Moäbiten,
Dat gaf aan 't heilig zaad de koninglyke Magt
Te kennen van den Vorst, en hoe Hy 't boos geslacht,
Dat tegen 't Godd'lyk Ryk van Hem zich zoude stellen,
Met d'Adem van Zyn mond terstond zou nedervellen,
Gemerkt Hy met Zyn wraak hun zoude tegen gaan,
En met den Scepter van zyn Mogentheid verslaan.

Een Scepter geeft een straf-oeffenende magt te kennen. Num. XIV: 17.

Jes. XI: 4. Cap. XL: 10.

Kwam Biliam, den zoon van Beör, ook gewagen;
Dat dezen Scepter zou uit Israël opdagen:
Daar door werd ook geleerd, hoe dat de Vorst op aard
Voorzeker worden zou in 't vleesch geöpenbaard,
En dat, wanneer het eens door Hem werd aangenomen,
Hy uit 't gezegend zaad van Isrêl voort zou komen;
Naar luid van 't geen alreeds door Jakob was voorzegd,
En aan den zegen van zyn vierden zoon gehegt;
Waar van het klaar bewys zou aan dit Teken blyken,
Dat nooit geslacht of stam van Juda zoude wyken,
Voor dat de *Schilo* was gekomen, en aan wien
De volken zaamen dan hun hulde zouden biên,
Gelyk men dat ook heeft met blydschap mogen horen;
Dat Hy was naar den vleesche uit Juda's stam geboren,

Uit wien deze Scepter zoude voortkomen.

Micha V: 1.

Gen. XLIX: 10.

Hebr. VII: 14.

Waar

TWAALFDE HOOFDST. Waar by Hy niet alleen heeft in den tyd gewoond,
Maar toen Zyn heerlykheid by hen ook heeft vertoond,
Joan. I:14. Tot dat Hy eindelyk van de aarde hier beneden,
Hebr. I: 3 Is hemelwaards gegaan, en op Zyn Throon getreden,
Openb. V: 11, 12. Alwaar Hem van rondsom gestadig wordt in kracht,
De roem en heerlykheid voor eeuwig toegebragt.
Besluit. En alzo ziet men hier, waar op den Scepter speelde,
Gelyk ook wat die Ster uit Jakob toen verbeeldde.

M O Z E S

ALOUDE SCHADUWLEER.

VIERDE BOEK.

Van de HEILIGE FEESTDAGEN, *door God onder Israël ingesteld.* (*)

EERSTE HOOFDSTUK.

Van het PINXTERFEEST, *of het* Feest der weeken, *ook wel 't* Feest der Eerstelingen *genaamd, welk jaarlyks moest gevierd worden, op den zesden van de Maant* Sivan *welke Maand de derde in ordre was van het Kerkelyk jaar onder Israël.* Van welkers instellinge men lezen kan. Leviticus XXIII: 15—22. en Deuteronomium XVI: 10—12.

Hier op begeeve ik my vervolgens, in den geest, — De Instelling van het Pinxterfeest voorbeeldig naargespoord.
Naar de eerste Instelling van het heilig *Pinxterfeest*,
Hetwelke Jakobszaad, met vreugde in hun geslachte,
Gedurig jaarlyks moest ook houden in gedagte,
Alzo de tyd daarvan toekomstig op den dag, — Coll. II: 16, 17.
Des beteren verbonds, door al de Schaduw zag:

Want

(*) Aangaande het PAASCHFEEST is reeds in den loop van dit werk gehandeld. Zie bladz. 117.

Rr

EERSTE HOOFDST. Want dat de *Pinxtertyd*, of anders 't *Feest der Weeken*,
Gewis by 't heilig volk verstrekte tot een Teken,
Is, buiten tegenspraak van eenig ding, te klaar,
Naardien dat Jakobszaad gedurig, jaar op jaar,
Levit. XXIII: 15. Der garven eersteling JEHOVAH! voor moest stellen,
En van dien stond als dan noch zeven weken tellen,
Wanneer dat niet alleen uit Israëls geslacht,
vs. 17. Twee brooden werden ter beweeginge aangebragt,
Maar ook moest men dan nog 't Spys-Offer toebereiden;
vs. 18. Als ook het offervee ter slagting heenen leiden,
Waar op door al' het volk, zeer vrolyk en verblyd,
Gevierd moest worden den bepaalden Pinxtertyd,
Num. X: 10. 't Geen aangevangen werd, naar Mozes schaduwwetten;
By 't schel en bly geklank van 't blazen der Trompetten.

Nader bevestigd. Dat door dit alles dus aan Israël, voor uit,
Een noch veel hoger zaak van verre werd beduid,
Behoefd men niet in 't minste in twyffel hier te trekken,
Wyl daarvan tot bewys, die Pinxtertyd kan strekken,
Hand. II: 1. Dien men het allereerst zag vieren by den Jood,
Net vyftig dagen na den groten Wonderdood
Des Borgs, die als de Vorst in hemel en op aarde;
Zyn magtig Ryksgebied als Koning toen aanvaarde;
Waarom wy veiliglyk besluiten mogen, dat
Voorzeker in dit Feest was een geheim vervat,

En

En om den zin daar van ten duid'lykst wel te treffen,
Zo laat ons in 't geloof onze aandacht hoger heffen.
Want werd de Pinxtertyd gelyk ons wordt gemeld, Omtrent den tyd.
't Getal dier dagen na het Feest van Paasch geteld,
Daar door kon't heilig volk reeds van dien tyd al leeren,
Hoe niet alleen de Borg op aarde zou verkeeren, Gal. IV: 4.
Maar ook hoe Hy op Paasch Zyn lyden door zou staan,
En na dat Hy den dood als dan had ondergaan, Levit. XXIII: 16.
Juist vyftig dagen ook nog laten zou volënden,
Voor dat Hy Zynen Geest als Koning zoude zenden.
Schonk God aan Israël naar 't eerste Paasche, ook net, Afgeleit by de geving van de Wet.
Na vyftig dagen tyds, van Sinaï Zyn Wet:
Zulks konde aan 't heilig zaad by voorschets toen verklaren,
Hoe in den tyd, de Vorst ten hemel reeds gevaren, Marc. XVI: 19.
Zich zou op 't Pinxterfeest vertonen op den Throon,
Als Erfgenaam van 't Ryk, en 's Vaders grooten Zoon,
Van waar Hy even dan Zyn Wet en Ryksbevelen,
Tot aan des waerelds eind zeeghaftig uit zou deelen. Hand. I: 8.
En was het dat dit Feest der weken eertyds wierd, Dit Feest werd ingezegend met vrolyk geklank.
't Zy met Bazuin of met Trompet-geklank gevierd,
Waar door het heilig zaad bereids geschaard aan troepen,
Op 't allerplegtigtst werd te zaam by een geroepen,
Dat schetsten hoe daar na, ook eens op 't Pinxterfeest,
De Koning niet alleen met Licht, Genade en Geest,

EERSTE HOOFDST. Zyn Vorst'lyk Ryksgebied op 't heerlykst zou bestralen,
Maar daar by met den klank Zyn's Wets ook nederdalen,
Psalm LXXXIX. 6. 17. Wanneer tot 's waerelds eind, Zyn Kerke dan vergaârd,
Zou worden door zyn Woord en Geest met kracht bewaard,
Joan. X: 28, 29. En met Zyn Magt beschermd, zo dat 'er geen van allen,
Die tot Zyn Ryk behoord Hem immer zoude ontvallen:
En dus zag Israël van verre al afgebeeld,
Den tyd waar op dit Feest der weken heeft gespeeld;
Gelyk men ook ten proef daar van de vrucht bespeurde,
In 't geen by d'aanvang van den Nieuwendag gebeurde,
Wanneer de klank van dat volvrolyk Pinxterwoord,
Met overtuiging werd zodanig aangehoord,
Hand. II: 41. Dat zelf de Geest daar op met kracht gedaalt van boven,
By duizenden straks deed in 's Konings Naam geloven.

Wat de Twee Pinxter-brooden beduidden, dat hier zinnebeeldig word aangemerkt, en uitgebreid.

Maar moesten naar 't bevel, uit Israëls geslacht,
Twee Brooden worden op het Pinxterfeest gebragt,
Op dat dezelven voor JEHOVAH! en al de oogen,
Van 't volk dan wierden door den Priester ook bewogen;
My dunkt dat leerde klaar aan Jakobszaad voor uit,
Hoe daâr meê de eersteling des oogstes werd beduid,
Dewelk dan op dien tyd, gezien zou zyn op aarde,
Wanneer de Vorst Zyn Ryk op 't Pinxterfeest aanvaarde;
En dus beduide toen, het eene en ander brood,
Aan hun volmaakt, hoe eens den Heiden met den Jood,

Ver-

Verëenigd door 't geloof te zamen met vertrouwen, EERSTE HOOFDST.
De Koning zouden tot hun beider heil aanſchouwen;
En welks verëeniging, in haaren regten aart, Rom. III: 29,
Door deze Brooden toen, zinſpeelend werd verklaard,
Want eeven als het graan, leerbeeldig hier geſproken,
Tot meel wordt klein gemaald en onder een gebroken,
Zo zou, gelyk de kracht dier ſpreekwys medebrengt,
De Heiden met den Jood, als onder een gemengd,
In liefde en eenigheid ook met elkander wonen, Jeſ. II: 5.
En in dat Ryk zich als een zelfde volk vertonen.

En is 't ook dat het graan te zaam om hooge wast: Zinnebeeldige aanmerkinge van het Tarwe-graan.
Dat kan dus worden met veel ſtigting toegepast;
Hoe in den vollen oogst de Jood dan met de Heiden,
Zeer naauw zou zyn verknogt, te zamen, met hun beiden, Rom. XI: 25. 26.
Naardien zy zouden door het zaligmakend woord,
Tot aanwas in 't geloof ook worden aangeſpoord, Hand. XIII: 48, 49.
Om beide wel verëend met vrolyke gedachten,
Des Konings milden Geest van boven af te wagten.

Beſchouwt men ook het graan, gekneusd en gantſch vermaald: Nader beſchouwd.
Hier in wordt wederom, myn's dunkens, niet gedwaald,
Indien men zegt, dat ons dit zinnebeeld tot leering, Jer. XXIII: 29.
Verſtrekken kan van 's volks waarachtige bekeering,
Wyl 's menſchen harde hart tog eenmaal moet geheel, Ezech. XXXVI: 26.
Veranderd worden, en verbryſeld als tot meel.

EERSTE HOOFDST.

En wordt gebrooken graan te zamen met elkander,
Ook tot een deeg gemengd, zo zegt het een en ander,
Al verder. Psal. LI: 19. Hoe een gebroken hart dat van verbrys'ling weet,
Gevoelig worden moet als tot een brood gekneed;
Van welke, ten bewys, met levendige trekken,
Uit allen, ons volmaakt tot Leering kan verstrekken,
Phil. III: 5. Die * man uit Benjamin, die wreed te voorschyn kwam,
* Den Apostel Paulus. Doch door verbrys'ling straks verkeerde als in een Lam,
Hand. IX: 1–6. Zo dat hy, die het Ryk des Konings kwam bestoken;
Gantsch klein werd als tot meel verbryseld en verbroken,
En van den Geest doorkneed, en tot een brood bewerkt,
Rom. I: 16. Waar Jood en Griek door werd in 't heilgeloof versterkt.
Waarom die Brooden juist met zuurdeeg wierden gekneed. Maar moest men juist dit brood met zuurdeeg zamen kneden:
Dit doet my weder zien, by deze omstandigheden,
Op 't geen myn's dunkens klaar aan 't geest'lyk Israël,
Beduid werd in den dag der Schaduwen, en wel
1 Cor. V. 7, 8. Hoe dat in 't Vorst'lyk Ryk de smet en 't vuil der zonden,
Ook worden zou gelyk een zuurdeeg nog gevonden,
Waar van het volk gantsch vry, zo als ons word gemeld,
Op een volmaakter wys nog worden zal hersteld,
Als eens de Koning zal by 't oordeel aller volken,
1 Thess. IV: 17. Zyn Erf Hem te gemoet opvoeren door de wolken.
Zinspeling op het Brood en En ziet men hier op 't Brood gebakken by het vuur:
Dat brengt onze aandacht tot het groote Pinxter-uur

Des

EERSTE HOOFDST.

Des Nieuwendags, op welk' men zeer veel offerhanden,
Van mensche-zielen zag, door 's Geestes vuur ontbranden,
En die ook tevens door dien zelfden Geest geleid,
Te zamen werden als twee brooden toebereid;
Dewelke, als reeds gezegd, op Jood en Heiden zagen,
By d'aanvang van den tyd, van 't jaar van 't Welbehagen.

het vuur, en leerbeeldig overgebragt en toegepast. Hand. X: 45.

En moest de Priester zelfs met aandacht in den Geest,
Die beide Brooden zaam juist op het Pinxterfeest,
Voor God, naar elken hoek des waerelds ook bewegen:
Dat zeide als dat hier in wat hogers lag gelegen,
Alzo daar door aan 't zaad van Jakob reeds vooruit,
De voortgang van het Ryk des Konings werd beduidt,
Als mede hoe de Vorst, naar luid dier Pinxterwetten,
Zyn geest'lyk Ryksgebied voorspoedig voort zou zetten,
Zodra de klank was, van Zyn Geest, Genade en Woord,
Op d'eersten Pinxtertyd des Nieuwendags gehoord:
Van welken Juisten stond, Hy onder Jood en Heiden,
Zyn Magt en Heerschappy volkoomlyk uit zou breiden,
En maken Zynen Naam, tot aan des waerelds end,
Alom den volken door zyn Ryksgebied bekend,
Terwyl Hy ook uit hun, de Zynen zou vergaêren,
En alle dezen voor Zyn eigendom verklaren.

Nader aangemerkt de wyze hoe die twee Pinxterbrooden moesten bewogen worden, en wat zulks beduidde.

Jes. LXII. 8–11.

Psalm CII. 16.

Wordt hier nog bygevoegd, het offeren van spys:
Daar in zag Israël op een verheev'ne wys,

Hier by komt in aanmerking het nieuwe Spysoffer.

d'Aan-

EERSTE HOOFDST. d'Aannaderenden ſtond dier Euangelietyden,
In welke men voortaan de Koning zal belyden,
Lev. XXIII. 16. En waarvan het geluid zo krachtig door zal ſlaan;
Jeſ. LIX: 19. Dat daar by 't Heidensvolk, met blydſchap aangedaan,
Straks onder 't vorst'lyk volk Godsdienst'lyk zich zal mengen,
Om ook een rein en nieuw Spysoffer aantebrengen;
Mal. I: 11. Want ziet, van daar de zon des morgens opgaat, tot
Haar weder-ondergang, zal tog de Naam van God',
Regt worden in dien tyd, verheerlykt en geprezen,
Terwyl men van rondsom Hem dienen zal en vrezen,
En alzo zal ook dan JEHOVAH's Naam in kracht,
Het Reukwerk worden van gebeden toegebragt.

Van de verſcheide offerhanden. En zag men op het Feest veele offerdieren ſlagten;
Dat bragt het heilig zaad, leerbeeldig in gedagten,
Hoe door den Zoenbok, wel de Borg werd afgebeeld,
Maar door de Rammen, Varr'en Lamm'ren ook geſpeeld
Op zulken niet alleen, die met geloofs-vertrouwen,
Steeds zouden hunnen Vorst in ſtille rust aanſchouwen,
Maar die ook, tot Zyn roem en heerlykheid geſchikt,
Niet zouden worden door het ſterven afgeſchrikt,
Wyl die in 't heldenſpoor, ten koste van hun leven,
Rom. VIII: 35, 36. Blymoedig, in den dood zich zouden overgeven,
Terwyl ons in den tyd ook wordt een reeks vermeld,
Van die zich hebben tot een offer voorgeſteld;

En

En zo zal zekerlyk de Koning Hem ter eeren, EERSTE HOOFDST.
Zyn Kerk eenmaal ook doen op aarde triumpheeren,
Wanneer by het gedreun van zeer veel lofgeschal,
Geregtigheid volmaakt den Vrede kusschen zal. Psalm LXXXV: 11.
Naardien Hy zal als Vorst den Zegen dan gebieden,
Dat nimmer eenig kwaad zal aan Zyn Kerk geschieden, Jes. XI: 9.
En zo zal in dien tyd in 's Heeren huis, voortaan, Psalm XCIII: 5.
De Heiligheid nog lang zeer sierlyk blyven staan.

Moest het gantsche Israël op al de Pinxter-tyden, Wat de vrolykheid van den Pinxtertyd beduidde.
Voor 't aangezicht van God, JEHOVAH, zich verblyden:
My dunkt dit leidde 't oog van Jakobs zaad zeer klaar,
Tot den zeer blyden stond van 't groote wonder-Jaar,
Waarin een ieg'lyk met verheuginge, in die dagen,
Van dezes Pinxtertyds vervulling zou gewagen: Psalm CXVIII: 24.
Dewyl dit heilig feest, reeds in den ouden dag,
Op een veel beeter' tyd door rook en schaduw zag.
Want ziet dat schetste, hoe de Vorst Zyn Ryks-bevelen,
Ontwyffelbaar eenmaal roemruchtig uit zou deelen,
Waarom dan ook dit Feest in haar vervulling wierd,
Op d'eersten Pinxter-tyd des nieuwen dags gevierd, Hand. II: 1.
Waarby een gantsche schaar van uitverkoorelingen,
De gaven van den Geest op eenmaal toen ontvingen,
Aan welken dat 'er werd gezien ten derder uur, vs. 3.
Verdeelde tongen in gedaante als die van vuur,

EERSTE HOOFDST. Dat op een yg'lyk zat, en welke Pinxter ſpranken
De Geest verzelde met zyne Evangelie-klanken,
Hand. II: 4. Die gretig werden by de prediking van 't woord,
In vreemde talen met ontzettinge aangehoord;
vs. 9. Waar door den Parther, met den Meder, en daar onder
Ook de Elamiten zich begaven tot dat wonder,
vs. 9—11. Benevens die van 't land Mezopotamiä,
Judeä, Cappadoos, en Pontus, Aziä
En Phrigy, en Pamphyl, als meê die van Egipten,
Van welkers talen niets by de uitſpraak hun ontglipten,
Noch die van Libyë, 't gewest het welk zeer digt,
Grensroerende naby 't bekend Cyreenen ligt:
Als meê Cretens, Romein en Arabier, wier ooren,
Een yg'lyk in zyn taal, waar in hy was gebooren,
Niet ſlegs alleen de kracht van 't wonderwoord verſtond,
Maar vragende ook elkaâr hoe hooren we uit den mond
Van dezen, welk een zaak, welk een verbazend teken,
vs. 11. De groote werken Gods in onze taalen ſpreken!

Wat dit alles in kragt beduidde. Dus ziet men dan hier klaar, hoe 't Joodſche Pinxterfeest,
Een voorbeduidzel van iets beters is geweest,
Naardien door 't zelve werd voorbeeldelyk in dezen,
Coll. II: 16, 17. Als met den vinger door de ſchaduw heên gewezen:
Want ziet terwyl de Borg, voor andren, het ranzoen
Aan God den Vader moest opleggen en voldoen,

Werd

Werd Jakobs zaad geleerd om tog in hun geslachten, EERSTE HOOFDST.
Tot heiliging van God, den Borg in 't vleesch te wagten,
En om te bidden steeds met hart en ziel te zaam, Hebr. II: 10.
Geheiligd worde op Paasch, ô Vader Uwen Naam! Matth. XXVI: 2.
Maar wyl de Vorst als Hy Zyn Ryksbestier aanvaardde,
Zyn Geest op 't Pinxterfeest uitstorten zou op aarde: Joël II: 28, 29.
Daar door werd hun geleerd te bidden zonder schroom,
Op elken *Pinxtertyd: Uw Koningryke koom'*,
En stel den Scepter van Uw Zoon volmaakt ten teken, Psalm CX: 2.
Op dat Uw Ryk met magt door 't duist're heên moog' breken,
Waar by dan Uwen Naam met groote Majesteit,
De gantsche waereld door zal worden uitgebreid. Jes. LIX: 19.
Zend tot dien einde ô God Uw goeden Geest van boven, Bede.
Tot roem van Uwen Naam, in allen die gelooven, Rom. III: 22.
En werkt Gy alzo door, op aarde hier beneên,
Met zulk een kracht, dat haast Uw Naam moog' worden EEN!
Zo zal Uw's Zoons gebied van volk'ren overstroomen,
En ook de volheid van Uw Koningryke komen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

De Geestelyke zin naargespoord van het dubbele vreugde-Feest, namenlyk, dat der TROMPETTEN, *en der* NIEUWE MAANE: *'t welk inviel op den eersten van de zevende Maand van het Kerkelyk Jaar, en by de* TWEEDE HOOFDST.

TWEEDE HOOFDST.

vernieuwing of het begin van het Burger-Jaar onder Israël, welke Maand genaamd was Tisri. Zie daarvan de Instelling Leviticus XXIII: 24. Num. X: 2, 10. en Cap. XXVIII. 14. *welk zaaken van hoogere beduidingen geweest zyn;* naar 't onfeilbaar getuigenis des Apostels Coll. II: 16, 17.

Het Feest der Trompetten en dat der nieuwe Maan naargespoort.

Zodra werd Jakobs zaad, den aanvang niet gewaar,
Van d'aangenamen stond van 't vrolyk Burgerjaar,
Waar by zy tevens ook de nieuwe Maan beschouwden,
Of ziet, men moest als dan een Feest-geklank weêr houden,
Wanneer niet slegs de tyd by 't volk werd overdacht,
Maar in het openbaar zeer plegt'lyk doorgebracht,
Terwyl men met gejuich veele offerdieren keelde,
Gelyk ook met 't geklank van Instrumenten speelde,
Waarop een ieder by het musicaal akkoord,
Het welk als dan werd door gantsch Israël gehoord,
En wel inzonderheid, by 't blazen der Trompetten,
Terstond zich zelven moest' in vreugde-reiën zetten,
En alzo was het dat met zeer veel blydschap wierd,
't Begin van 't Burgerjaar by 't heilig zaad gevierd.

De nuttigheid.

Daar in lag, naar my dunkt, voor 's Konings ryksgenooten,
Gewis iets leerzaams en voorbeeldisch opgeslooten,
Waarom ik ook besluit, dat deze wonderdag,
Door al de donkerheid der schaduw henen zag,

Coll. II: 16, 17.

En

En om het rechte doel van deze zaak te treffen, TWEEDE HOOFDST.
Zo laat ons in den Geest onze aandacht hoger heffen.
Want zie 'k op dezen ſtond, dan worde ik opgeleid, Nader verklaard.
Met myn beſpieg'ling tot den dag der zaligheid,
In welken dat de Vorst op aarde zoude komen,
En hoe Hy weêr van daar, ten hemel opgenomen, 1 Tim. III: 16.
Zich zelv' vertoonen moest in Zyn voortreff'lyk werk,
Verheerlykt op den throon als Koning van Zyn kerk:
En zo zag reeds dit Feest, toekomſtig op de dagen, Jeſ. LXI: 2.
Van 't vast aannaad'rend Jaar van 's Heeren welbehagen.
En zag men voorts, naar 't hooge aanbiddelyk bevel, Wat door al die plegtigheid is afgebeeld.
Juist op dien eerſten dag, het volk van Iſraël,
Met zeer veel plegtigheid als Koninglyke troepen,
Ook door Trompet-geklank te zaam byeen geroepen:
Daar door verbeelde ik my dien aangenamen tyd,
Waar in 't geloovig zaad gantſch vrolyk en verblyd,
Op de Evangelieklank te zamen zou vergaêren, Jeſ. XLIV: 5.
Om zich voor 't eigendom des Konings te verklaaren;
En dus zo ziet men hier ten allerklaarst verbeeld,
Dien heildag waarop dat de ſchaduw heeft geſpeeld,
Waarom ook aan het volk de klinkende geluiden
Der twee Trompetten, niet onaartig kon beduiden,
Hoe dat men in 't begin van 't welbehagens jaar, Hebr. II: 3.
De Koning in Zyn komst zou worden regt gewaar,

TWEEDE HOOFDST. Waarna Zyn Ryk eens zou van volk'ren overstroomen,
Die allen op de klank Zyn's blymaars zouden komen.

Wat verder door de vrolykheid werd afgebeeld. Was 't dat men Jakobs zaad op dezen eersten dag,
Van 't vrolyk jaargety, vol vreugde en blydschap zag,
En hoe ze telkens by het blazen der trompetten,
De klanken hunn's gejuichs verdubb'lend steeds uitzetten,
Zo dat in Israël helklinkend met akkoord,
Hun stemmen werden met verheffinge aangehoord:
My dunkt dat speelde weêr op de Evangeliestonden,
Die zouden worden in den tyd op aard' gevonden,
En hoe het juichend zaad van 't Vorst'lyk Koningryk,
Met vreugde zoude dan uitroepen te gelyk:
Psalm CXVIII: 24. Zie dit's! Zie dit's! de dag van God voor zo veel tyden
Verordend, komt laat ons, ons zelv' daarop verblyden,
En dus verheugen met dankzeggingen te zaam,
Tot roem en heerlykheid van Zyn geduchten Naam:
En des zo zag dit op die groote wonderdagen,
Psalm LXXXIX: 16. Waarin men van 't geklank des Konings zal gewagen.

Van de nieuwe Maane in het byzonder. Verscheen ook op dien dag het Feest der nieuwe Maan,
Daar door kon 't heilig zaad van Israël verstaan,
Hoe ook voorzeker dat, op zulke dingen speelde,
Waar door men zich de Vorst en Koning dus verbeeldde:

Wat zulks leerde. Want zag men by des Feests vernieuwinge op het licht
Der Maane, daar door kwam een straal hun in 't gezicht,

Van

Van Majesteit en glans, het welk aan hun kon leeren, TWEEDE HOOFDST.
Hoe dat de Vorst in 't vleesch eens by hun zou verkeeren,
Wyl Hy dan tot een Licht zou strekken met 'er daad, Joh. I: 9.
En wel inzonderheid aan Jakobs heilig zaad,
Gelyk Hy in het vleesch daarom ook hier op aarde,
Aan hun Zich als het Licht dat komen moest verklaarde; vs. 11.
Zo dat hun dit weêr bragt, leerbeeldig tot dien tyd,
In welk het Vorst'lyk volk des Konings gantsch verblyd,
Met veel verheuging zou in 't licht van Gods genaden,
Zich in den morgenstond des nieuwendags verzaden; Psalm XC: 14.
En dus werd Israël als by de hand geleid,
Door al het donk're tot den dag der zaligheid;
Als ook getoond hoe dat het uit den kuil ontbonden Zach. IX: 11.
Zou worden, waar in dat geen water werd gevonden,
En waarom dat 'er werd by hun staag in den nacht
Der schaduwen, het licht der kennisse verwagt, Jes. XXI: 11, 12.
Wyl vast het echte zaad in 't duister als verborgen,
Geduurig in 't geloof reikhalsde naar den morgen, Psalm CXXX: 6.
Het welk zo lange moest by Israël geschiên,
Tot dat het licht werd van den nieuwen dag gezien;
Naardien de Heerlykheid van God dan op zou klaaren, Joh. I: 14.
Om den verborgen zin der schaduw t'openbaaren,
Waar by dat men dan ook uitroepen zou, wel aan:
Kom blaas nu de Bazuin op onze nieuwe Maan, Psalm LXXXI: 4.

Op

TWEEDE HOOFDST. Op dat een ygelyk door 't ſterk geblaas, in de ooren,
Onze overgroot gejuich in dezen aan mag hooren,
Pſalm CXVIII: 24. Want ziet dit is die dag waarvan ons is gemeld,
En van God zelf wel eer ten teken ingeſteld,
Komt laat ons in dees ſtond der Evangelie-tyden,
Ons al te zaamen nu, verheugen en verblyden,
Jeſ. LX: 4. Gemerkt tot 's Konings roem het oost, west, noord en zuid,
Vervuld moet worden met Zyn Koninglyk geluid.

Den gelukkigen voortgang van het Vorstelyk Koningryk. Dit alles doet my weêr omtrent den Vorst beſluiten,
Dat niets den voortgang van Zyn Heerſchappy zal ſtuiten,
Alzo volmaakt op aard met magt, de majeſteit
Zyn's Ryks, van zee tot zee moet worden uitgebreid,
Pſalm LXXII: 3. Wanneer de Bergen zaam den Vrede zullen dragen,
Als ook de Heuv'len van Gerechtigheid gewagen,
Gelyk 't als dan ook zal gewisſelyk geſchiên,
Dat m' op de Kerke een glans van majeſteit zal zien,
Jeſ. LX: 3. Waar door de volkeren met blydſchap ingenomen,
Tot deze Heerlykheid des Heeren zullen komen,
Wanneer men zal van de een tot de andre nieuwe Maan,
Jeſ. LXVI: 23. Al biddende ſteeds voor Zyn Aangezichte ſtaan.

Van den Geitenbok. Maar moest men op dit Feest den Geitenbok ook ſlagten:
Zulks leerde hun den Borg ter zondenzoen verwagten,
Als mede hoe door Hem het zegel en het merk,
Gedrukt zou worden op Zyn Evangelie-Kerk.

En

En vraagt men waar op dat de beide Rammen ſpeelden, TWEEDE HOOFDST.
Of wat die konden 't volk van Iſraël verbeelden?
Welaan my dunkt dat door die Rammen, in het kort Van de Rammen.
Gezegd, hier deze zaak ten klaarst beteekend wordt:
Hoe dat 'er in het Ryk des Konings, in die dagen, 2 Cor. IV: 11.
Ook zulke die te regt den naam van herd'ren dragen,
In aantal zouden zyn, die ſteeds met hart en mond, Hand. XX: 24.
Getrouw'lyk zouden ſtaan tot 's levens laatſten ſtond,
En die kloekmoediglyk met onvermoeide ſchreden, 2 Tim. IV: 7, 8.
De ſchapen zouden doen 't gelovig ſpoor betreden,
Waar by een iegelyk in 't nypen van den nood,
Zyn ziel zou voor den Vorst uitſtorten in den dood; vs. 6.
En niet alleen ſlegts in Zyn Naam geduldig lyden,
Maar met een heldenmoed voor dat geloove ſtryden,
Het welk den heiligen, gelyk 'er word gezegd, Jude. vs. 3.
Volkomen eenmaal is op aarde toegelegd.

De Lamm'ren konden zaam zeer duidelyk, naar 't leven, Van het opofferen der Lammeren.
De Ryksgenooten van den Vorst te kennen geven;
Want ziet men op het zwak, der zagte Lamm'ren aart,
Daar door wordt naar my dunkt, leerbeeldelyk verklaard,
Hoe dat de Koning 't zwak Zyn 's volks zou onderſchragen,
En hun op de armen van Zyn Liefde ſteeds zou dragen, Jeſ. XL: 11.
Gemerkt Hy als de Borg door lyden gantsch volmaakt,
Den Zynen ſteeds verzorgt en voor hun welſtand waakt.

TWEEDE HOOFDST. En is het dat men hun ter ſlagtbank ziet bereiden,
Dan ſtaat de Vorst gereed om hun ſtraks op te leiden;
Rom. VIII: 36. Ter plaatze daar hun eens zal worden aanbedeeld,
Pſalm XVII: 15. Verzadiging van Gods volmaakte Liefdebeeld,
Alwaar men geen trompet-geklank ooit meer zal hooren,
Maar 't klinkend lofgeſchal van duizende Eng'len Chooren,
Jeſ. LX: 20. Noch daar niet meer zal zyn vernieuwing van de Maan,
Wyl zelf de Koning daar zal als de Kaarsſe ſtaan,
Alwaar geen tyd of Jaar zal immermeer verouden,
Apoc. XIX: 7-9. Maar daar men eeuwig met verheuging Feest zal houden.

Beſluit. En dit 's het geen dat werd aan Jakobszaad voor uit,
Op elk een nieuwe Maan en Feests-geklank beduid,
En 't gaf hun alzins ook de duidelykſte blyken,
Dat dezen Schaduwdienst van Mozes niet zou wyken,
Voor dat de Wondervorst, volkomen eens op aard,
Hebr. II: 14, 15. Als Borge, 't vleesch en bloed zou hebben aangevaard;
En in de waereld als 't waarachtig Licht verſchynen,
Matth. IV: 16. Op dat het donk're zou van d'ouden dag verdwynen
Waarom 't, met nadruk, hier ter plaatze weêr betaamd;
Coll: II: 16, 17. Dat Hy het Lighaam van die ſchaduw wordt genaamd.

DER-

DERDE HOOFDSTUK.

Van het JUBEL-FEEST, *dat om de vyftig Jaaren onder Israël* moest *worden gevierd, en welke viering altoos juist voorviel op den* Tienden *van de Maand* Tisri, *wanneer het dan tevens de Jaarlyksche* GROOTE VERZOENDAG *was, en hier ook beschouwd wordt,* welke Maand *de zevende was van 't kerkelyke, en de Eerste van Israëls Burger-jaar, van welke beide* Feests-instellinge *te zien is* Leviticus XXV: 8–10. enz. en wat door het eene, en het ander aan het gelovig zaad van Israël, eertyds schaduwachtig werd beduid.

Om nu langs dezen weg leerbeeldig, als by trappen,
Met yver in 't geloof de Feesten door te stappen,
Zo blyve ik noch een wyl in Moabs velden staan,
En merke aldaar het Feest van 't hooge Jubel aan,
Waar by ook 't heilig zaad dit steeds in hun geslagte,
Net op het Vyftigst' Jaar moest houden in gedachte,
Gelyk dan by 't geblaas van een Bazuine wierd,
Dat Feest juist op den dag der Zoeninge gevierd,
Terwyl al 't volk te zaam met ongemeene vreugde,
Zich in den waren God van Israël verheugde,
Alzo dit Jubeljaar volkomen op den dag
Des beteren Verbonds, reeds door de Schaduw zag,
En hoe daar in voor al des Konings Ryksgenooten,
De troost, genade en 't heil volmaakt lag opgesloten;

Van het Jubel-Jaar, en haar beduidenis.

2 Cor. VI: 2.

DERDE HOOFDST. Gelyk men in 't geloof daarom ook met geduld,
Dien ſtond verbeiden moeſt, tot dat die wierd vervuld,
Hebr. II: 3. Joan. I: 9. 14. Dewyl de Vorst als dan in 't vleesch zou nederdaalen,
Om met inwendig licht Zyn Kerke te beſtraalen:
Dies make ik dit beſluit, dat waarlyk ook dit Feest,
Luc. IV: 18, 19. Een voorbeduidzel van iets hoogers is geweest,
En om 't geloof daar door in dezen te verſterken,
Zo laat ons trachten dit wat nader aan te merken.

'T Moest gevierd worden met vrolykheit. Want let ik op dat Jaar van vreugde in Israël,
Dan zie ik weder in dat Goddelyk bevel,
Gewis iets, waar op dat de Geest al verder ſpeelde,
Terwyl 't aan hun den dag van 't Vorst'lyk Jaar verbeeldde,
En by uitnementheid dien Euangelietyd
Jeſ. XXV: 9. Waar in het heilig zaad gantsch vrolyk en verblyd,
Hun *Goël* zoude met een hartelyk vertrouwen,
Op aarde in 't need'rig vleesch tot zaligheid aanſchouwen;
Door wien hun worden zou, naar 't heilwoord, eens voor vast,
1 Cor. I: 30. Genade, Vryheid en Verloſſing toegepast:
En ziet dat leerde klaar met nadruk aan de Zynen;
Hoe Hy voor hun in 't vleesch als Losſer zou verſchynen;
Op dat door Hem dus wierd dien duuren prys voldaan,
Waar voor Hy als de Borg, bereids had ingeſtaan,
Pſalm XL: 8, 9. Alzo Hy dezen Last vrywillig op Zich leide,
En met veel liefde dus tot Zynen Vader zeide:

DERDE HOOFDST.

Laat toch ô God niet toe, dat Myn gezegend Erf,
Zou dalen in den groef van 't eeuwige verderf,
Want ziet, Ik hebbe tot kwytscheldiug, voor de zonden, Job XXXIII: 23, 24.
Den Losprys van Myn bloed ter zoeninge uitgevonden,
En daarom zie, voldoe aan My Uw Godd'lyk Regt,
Maar geef ook 't geen Ge aan My zo duur hebt toegezegt: Joan. XVII: 24.
Op dat Ik dus Myn Ryk, tot Onzer beider eeren,
Met luister en triumph als Koning moog' regeeren.

Was 't dat het Jubeljaar by zynen aanvang wierd, 't Was op den grooten Verzoendag.
Op d'allergrootsten dag, by Israël gevierd:
Dat leerde aan Jakobs zaad by voorschets in vertoning,
Hoe dat de Borg volmaakt door lyden, als de Koning, Hebr. II: 10, 11.
Eenmaal de wonderkracht van vryheid zou gebiên,
Zodra het einde van Zyn lyden, wierd gezien, Matth. XXVII: 51.
Terwyl Hy door Zyn dood en smaad'lyk bitter sterven,
Het Regt van vryheid voor de Zynen moest verwerven, Gal. IV: 28.
Gelyk Hy reeds op aard' dit heeft vervuld in kracht, Joan. XIX: 30.
Toen Hy met luider stem aan 't hout riep: *'t is volbragt!*

Nam hier by 't heilig jaar zyn aanvang, op dat *beden*, 't Geschiedde by de intrede van den Hogenpriester, in het Heiligdom.
Juist als m' in 't Heiligdom den Priester in zag treden,
Dat gaf aan Jakobszaad, myn's dunkens weder klaar
Te kennen, ook dien dag van 't groote Jubeljaar,
Waar in eens door de Borg, op aarde in 't vleesch gekomen,
De zonde op éénen dag zou worden weggenomen, Zach. III: 9.

DERDE HOOFDST.

Zo dra Hy met Zyn bloed den zoenprys had voldaan,
En 't binnenst' Heiligdom, den Hemel, door gegaan:
Hebr. IV: 14. Op dat Hy dus daar na, Zyn Godd'lyk Ryk aanvaardde,
Matth. XXVIII: 18, 19. En Zyne Dienaars ſtraks uitzenden zou op de aarde,
Alzo deblyde maar', van Zyne Majesteit,
By al de volkeren moet worden uitgebreid,
Jeſ. LIX: 21. Op dat Hy hen dan voords, Zyn grooten Naam ter eere,
Met luister en ontzag, door Woord en Geest regeere.

Herſtelling van de ſchuldenaar en dienstbaare in vryheid. Deut. XV: 17.

Werd in het Jubeljaar, gelyk 'er wordt gemeld,
De ſchuldenaar terſtond in vryheid weêr herſteld,
Als ook de Joodſche knegt, die willig bei zyn ooren,
Had laten aan den post met eenen priem doorbooren:
My dunkt dat leerde aan hun, om toen met diep ontzag,
Aan 't heil te denken van d'aanſtaanden Jubeldag,
Naardien de Borge op aarde als Goël, door Zyn lyden,
Luc. I: 74, 75. Zyn volk zou van de ſchuld der dienstbaarheid bevryden,
Door 't welk een ygelyk van 's Konings onderdaan,
Gal. V: 1. In Zyn hoogvorst'lyk Ryk in vryheid zoude ſtaan,
En daar by eeven dan voorzeeker zou erlangen,
Dat hem niet meer, tot vrees, het ſlaafsche jok bevangen;
Maar dat aan hem in plaats van dat, zou worden 't Regt
Van 't heilig kindſchap, van den Koning toegelegd,
Eph. I: 4, 5, 6. Gemerkt die als de Borg door Zyn volwigtig ſterven,
Voor hem het heilig Regt van 't kindſchap zou verwerven,

Het

Het geen aan hem als 't deel Zyn 's Erfs ook dan voorvast, DERDE HOOFDST.
Door 't werk des Geests met kracht zou worden toegepast.
Bleef deze knegt, die 't oor doorboort was, t'allen ſtonden, Rom. VIII: 15, 16, 17.
Vervolgens in Zyn dienst tot 't Jubeljaar verbonden:
Dat ſchetſte niet alleen hoe door de Borg op aard', Den Hebreeuwſchen knegt wierd het oor doorboord.
Het nederige vleesch zou worden aangevaard,
Maar ook, dat wanneer zulks door Hem werd aangenomen,
Hy in geſtalte van een dienstknegt dan zou komen, Phil. II: 5, 6, 7.
Gelyk Hy daarom ook, met klem en kracht van reên,
Alzo, kwam uit den Raad des Vredes aangetreên,
En zeggende tot God, Zyn Vader, op dees' wyze:
Ziet, gy hebt geenen lust tot ſlagt-of offerſpyze, Pſalm XL. 7.
En wyl, Gy hebt My 't deel Myn's beekers opgeleid,
En daar toe 't oor doorboord of 't lighaam toebereid, Hebr. X: 5.
Zo kome Ik als Uw knegt in 't Jaar van 't welbehagen,
Om als de Borg, de ſchuld Myn's Erfdeels weg te dragen.
Maar bleef een heidens ſlaaf, naar 't hoog en wys beſtel, Den Heidenſchen knegt bleef altoos dienstbaar.
Voor altoos tot een knegt zyn's Heers in Israël:
Zulks leerde, hoe dat volk, zou blyven aan de zonden
Door Satans ſtrikken vast gekluisterd en gebonden,
Tot dat het eind'lyk in 't wel aangename Jaar,
Den Vorst zou worden tot een eeuwig Licht gewaar,
Wanneer Hy ſtellen zou der blinden oogen open, Luc. IV: 19.
En hun gevang'nen doen in vryheid henen lopen,

Waar

DERDE HOOFDST. Waar voor het heidenszaad te zamen met geſchal,
De grootheid van Zyn Magt alom vermelden zal,
Jerem. XXXIII: 9. Als mede tevens zich geſtadiglyk beroemen,
Jeſai. XLIV. 5. Om zich naar 't eigendom des Konings te benoemen.
Van den Goël ofte Losſer onder Israël. Moest Isrêls Losſer zyn, juist van hun naaste bloed,
Daar door is 't dat ik weêr terſtond beſluiten moet,
Hoe dat de Wonderborg wanneer Hy hier op de aarde,
Hebr. II: 14. Der kind'ren vleesch en bloed op 't nederigſte aanvaarde,
Hy dan gewis zou zyn hun naastbeſtaande, en 't zaad
Rom. IX: 5. Van hunne Vaderen, zo veel het vleesch aangaat,
Wyl door Hem worden moest, als Borge hier beneden,
Tot boeting voor de ſchuld den dood des vloeks geleden,
Ephezen. II: 14, 15. Op dat Zyn volk vernieuwd, herſchapen naar Gods beeld,
Het groot verlosſingswerk zou worden aanbedeeld;
En waar toe Hy bereid en vaardig zich vertoonde,
Toen Hy in 't vleesch op aard by 't zaad van Jakob woonde;
Dan. IX: 24. Daar, Hy dus door Zyn dood, volmaaktelyk in kracht,
Tot heil heeft voor Zyn volk dat voorregt aangebragt,
En die noch nader eens tot blydſchap van de Zynen,
Jeſ. LX: 1, 2, 3. Met dat genade-licht Zyn Kerke zal beſchynen:
Als wanneer Israël door woord en Geest geſterkt,
Zodanig in den tyd zal worden zaam bewerkt,
Joel III: 16. Dat elk van hun dan met een beevende vertoning,
Toevlugtend in 't geloof zal naad'ren tot den Koning;

Ter-

Terwyl 't gerucht daar van zeer snellyk voort zal gaan DERDE HOOFDST.
Gelyk de blixem, en naar Assur overslaan,
Waar door het heiligzaad aldaar, geheel bewogen,
Zal komen als een duif van verren aangevlogen, Hosea XI: 11.
Of als een vogelken, dat uit Egipten zwerft,
En eindelyk een nest weêr andermaal verwerft,
By welk men dan zal zien, met blydschap ingenomen,
Den Heiden en den Turk voorspoedig aangekomen,
Zo dat de Egiptenaar en Assyrier te zaam, Psalm LXXXVII: 4.
Zich noemen zullen naar den Koninglyken Naam,
Naardien de Vorst als dan, door de Evangelie-troepen,
Die beide volk'ren zal tot Zyn gemeenschap roepen.
En dit doet my alweêr gedenken aan dien tyd, De Heerlykheid der Kerke.
Waar in dat alle vleesch van verre wyd en zyd,
Regtaartig in 't geloof tot Hem steeds heên zal lopen,
En op het Heil alleen van Zyn verlossing hopen,
Wanneer 't vervolgens ook nog verder zal geschiên,
Dat men zal van Egipte een weg naar Assur zien, Jes. XIX: 23.
Langs welken dat men staag volkomen met vertrouwen,
Des Konings Heerlykheid zal van naby beschouwen,
En dan wordt ook in kracht, het zeggen van God waar:
Weest nu gezeegend, gy Myn volk de Egiptenaar, Jes. XIX: 24, 25.
Als ook den Assyrier, en Isrêl die 'k te vooren,
Reeds tot Myn Eigendom en Erf heb uitverkooren:

DERDE HOOFDST. By 't welk, Hy in dien dag, de Heiligheid voortaan,
Zal in die Landen doen tot eenen sieraat staan,
Zo dat naar 't gene Zyn profeeten reeds bestipten,
Zyn roem zou zyn verhoogd in 't midden van Egipten.

Van het blazen der Bazuine. Maar om niet stuk voor stuk het Jubeljaar te ontleên,
En uit te weiden in noch meer byzonderheên,
Zo zal ik om 't geloof noch vaster te versterken,
Daarvan nog dit alleen alhier ter zaake aanmerken;
Want werd 'er op dien dag met een Bazuin als dan
Geblazen, zo is 't dat ook even dit, ons kan
Op een verheeven wys, terstond, weêr duid'lyk leeren,
Rom. X: 18. Hoe dat, wanneer de Vorst op aarde zou verkeeren,
Vooral, ook worden zou Zyn Evangelie-woord,
Tot eeuwig ziels behoud van velen aangehoord;
Matth. XIII: 16, 17. Waar door Hy zou Zyn volk te zaam byeen vergaêren;
En hun den wonderdag der zaligheid verklaaren.

Vervulling. En dit brengt my terstond aandacht'lyk onder 't oog,
Hoe dat de Borg eens in een Joodsche Synagoog',
Zyn stemme in 't openbaar als een Bazuin verhefte,
En veler harten, zelfs van Schriftgeleerden trefte,
Gemerkt Hy met den klank van zuiv're hemeltaal,
De wet-geletterden, verstomde te enemaal,
Terwyl Hy deed Zyn woord door de ooren heenen dond'ren;
Zo dat een yg'lyk moest zich over Hem verwond'ren,

Toen

Toen Hy dus tot hen ſprak met aandrang en gantſch vry, DERDE HOOFDST.
Naar luid van 't woord: De Geest des Heeren is op My,
Van wien Ik ben gezalfd, en die My heeft gezonden, Jeſ. LXI: 1, 2.
Om 't Evangelium den armen te verkonden,
En tot geneëzinge en ontheffinge van pyn, Luc. IV: 18, 19.
Al den gebrokenen van harten, ſteeds te zyn,
En om gevangenen te losſen en te ontbinden,
Als ook om opening der oogen, aan den blinden
Te ſchenken, om aldus met een volmaakt gezicht,
Des Geestes dingen in te zien by beter licht;
Dan nog, die liggen in de ſtrikken der elenden,
Al hun verſlagenen in vryheid heên te zenden,
En voorts te prediken, aan alle in 't openbaar,
Den aangenaamen tyd van 's Heeren wonderjaar.

Gelyk de Vorst by Zyne omwandeling op de aarde; Beſluit.
Dien zin aldus op Hem toepaste en ook verklaarde;
En waarom dat ik hier ter dezer plaats beſluit,
Dat door het Jubeljaar iets hoogers werd beduit,
Alzo dit ſchaduw-ſtuk het welk toekomſtig ſpeelde; 2 Cor. VI: 2.
Aan Iſraël den tyd der zaligheid verbeeldde.

VIERDE HOOFDSTUK.

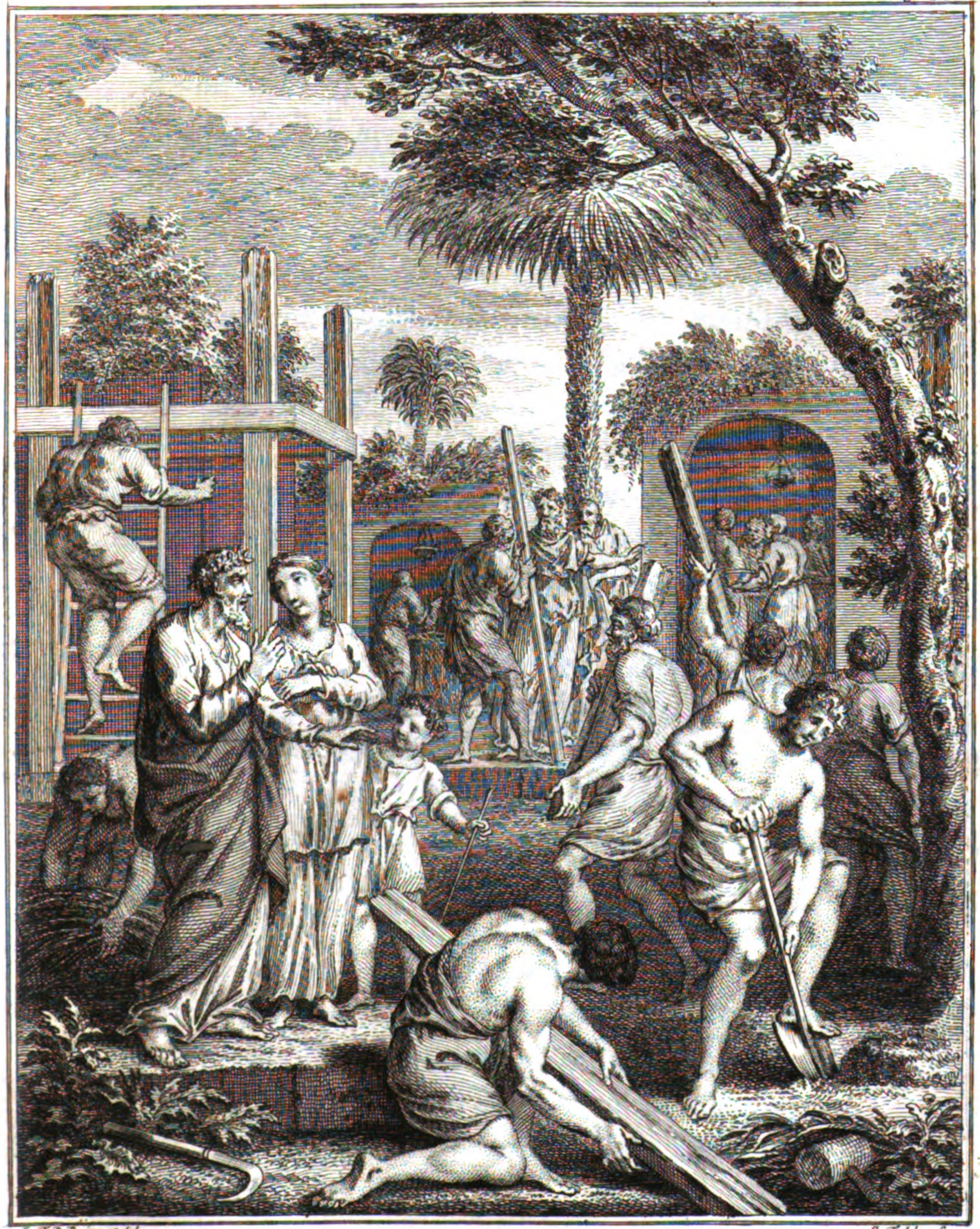
VIERDE HOOFDST.

Van het FEEST DER LOOFHUTTEN, *dat Jaarlyks aanvang nam op den* VYFTIENDEN *van de Maand* Tisri. Plegtig omschreeven Leviticus XXIII. 33—44. *als mede de byzondere* Offerhanden *daarby behoorende;* te zien Num. XXIX: 12—38. *en welk* vreugde - Feest *zeven dagen agter een duurde, en met nog een* ACHTSTEN, *by de Jooden den* GROOTEN DAG *genaamd, beslooten werd.* Als blykt in het Evangelium van Johannes Cap. VII: 37. *en op welken* GROOTEN DAG *de verdubbeling der vreugde zo groot was, dat de oude Jooden plegen te zeggen; dat de geene die deze vreugde niet gezien had, nog geen vreugde gezien had: zynde dus dit heilig Feest een allerdoorluchtigste afbeelding geweest, niet alleen van den* Nieuwendag, *maar ook van* de Heerlykheid der Kerke, *in het laatste der dagen, met de vruchtgevolgen van derzelver volmaakinge in den* Hemel.

Beschouwing van het Feest der Loofhutten.

Hier op treede ik nu voort aandachtig in den Geest,
Met myn bespiegeling tot Isrêls Loverfeest,
Het geen men met 't gekeel van zeer veel offerdieren,
Vervolgens in de Maand van Tisri moeste vieren,
Wanneer het groot gejuich met vreugde by den stam
Van Jakob, in dien tyd haar blyden aanvang nam;
Terwyl het heilig zaad gantsch vrolyk zich vertoonde,
En zeven dagen met elkaêr in Tenten woonde,
Die sierlyk al te maal, by 't dreunend lof-gegalm,
Dan stonden opgepronkt met meijën, wilgen, palm;

Op

L. F. D. B. inv. et del.

HET FEEST DER LOOFHUTTEN.

S. Fokke, fec.

Op welken eersten dag van 't Feest het volk vergaarde, VIERDE HOOFDST.
Voor 't aanschyn Gods, en zich in reiën zamen schaarde;
En van wien 't bly geluid helklinkend ongestoord,
Terstond werd door het Land van Jakobs zaad gehoord,
Naardien m' een iegelyk, by 't blazen der trompetten,
De stemme des gejuichs met kracht dan hoorde uitzetten;
Terwyl men daarvan op den aller laatsten dag
Des Feests, by Israël, de grootste blydschap zag,
Om dat dan al het volk te zamen, boven maaten,
Gantsch vrolyk toegerust, in vreugd zich uit moest laaten;
En dus werd by 't geslacht van Jakob jaar op jaar,
Dit Feest gehouden met een plegtig vreugdgebaar.

Dat hier in het geheim des Konings klaarlyk leide, Zulks beduidde een hooger zaak.
En by beteekenis gewis wat hoogers zeide,
Is vast, en om niet lang by 't voorbestek te staan,
Zo laat ons tot den zin dier zaken overgaan.

Want moest men voor een tyd in hutten slechts verkeeren: Wat het geloovig zaad daar uit konde leeren.
Daar uit konde Israël reeds in die dagen leeren,
Hoe dat JEHOVAH God! hun door Zyn sterke hand,
Verlost en opgevoerd had uit Egiptenland, Lev. XXIII. 43.
Als ook ontheft van 't juk dat hun zo zwaarlyk drukte,
En onder 't welk het volk gestaâg de halzen bukte;
Dan nog, hoe Hy hun had door Zyne wondermagt,
Dus ver naar Kanaän door 't woeste heên gebragt,

VIERDE HOOFDST. Alwaar Hy wilde aan 't volk, door deze Lovertenten,
Met nadruk in het hart een hooger zaak afprenten;
Waarby aan 't heilig zaad werd afgefchest den tyd,
By toekomst in 't geloof, hoe dat men gantfch verblyd,
Het aangenaam gejuich met vreugde eens zoude hooren,
Luc. II: 10, 11. Dat niet alleen de Borg op aarde was gebooren,
Maar ook dat door Hem eens zou worden nog voorvast,
Jef. LIII: 10. Vergeeving van de fchuld der zonde toegepast;
En hoe Hy zou Zyn volk vervolgens toebereiden,
Om hun naar 't Kanaän hier boven heên te leiden;
Num. XXII: 4, 5, 6. Schoon het al eens op aard' van Moabs blind geflacht,
Vloekwaardig werd gefteld, gelasterd en veragt,
Pfalm CXX: 5. Of hier of daar zich vreemd in Mezech moest vertoonen,
En met verfmading daar in Kedars tenten woonen,
Gemerkt de Koning die Zyn volk fteeds onderfchraagt,
In leed en kruis hun als op liefde-vleug'len draagt,
Joh. VIII: 12. Gelyk dat is het deel der genen die Hem kennen,
Door een opregt geloof, en zich aan Hem gewennen,
Waarom de Vorst, hun ook voor wien Hy zich verklaard;
2 Tim. II: 19. Voorzeker in Zyn kracht ten einde toe bewaard,
Befchut en onderhoud, zo dat 'er geen van allen,
Die tot Zyn Ryk behoort, Hem immer kan ontvallen;
2 Cor. I: 2. Alzo Hy op dat volk het zegel en het merk,
Gedrukt heeft van Zyn Geest en Evangelie-Kerk.

Werd

Werd by het plegtige van deze ſchaduwdagen, VIERDE HOOFDST.
Door elk zyn tent ſlechts hier en daar ter neêrgeſlagen;
Daar door is 't dat ten klaarst ter dezer plaatſe in 't kort, Dit Feest werd gevierd in draagbaare tenten.
Leerbeeldig in 't geloof ons aangewezen wordt,
Hoe de Evangelie-Kerk ook aan geen plaats verbonden,
Op de aarde worden zou dan hier, dan daar gevonden,
En wanneer dat aan God op een verheeven wys, Mal. I: 11.
Zou worden aangebragt veel reuks en offerſpys,
Dewyl men van rondsom met vuurige gebeden,
Vrymoedig tot den throon des Konings toe zal treden:
En ziet, dat wees hun aan van verre, in een figuur,
Dien heuchelyken dag en 't groote wonder-uur,
In welk men van alom den Vader, in het midden Joh. IV: 21—23.
Der volkeren, in Geest en waarheid aan zou bidden,
Dewyl Hy worden zou door al de waereld heên,
Gezogt, erkend, gevreest, geliefd en aangebeên: Jeſ. LIX: 19.
Nog kan de onzeek're plaats dier hutten aan ons leeren,
Dat m' als een vreemdeling op aarde moet verkeeren,
En even zyn gelyk een wandelaar, wiens pad, Pſalm CXIX: 19.
Na veel verand'ring leidt tot eene vaste ſtad,
Waarom men dan ook moet, door hemeldrift bewogen,
Geſtadig op die ſtad met fondamenten oogen, Hebr. XI: 10.
Van welk de Vader zelfs, naar dees beteekenis,
In zynen Zoon en Geest, de konst- en bouwheer is.

Dit

VIERDE HOOFDST.

Dit alles leerde aan 't volk van Israël gedenken,
Hoe God aan 't heilig zaad dat voorregt zoude schenken,
Om in 't geloof tot Hem vrymoedig toe te gaan,
En met den hemeling aldus gelyk te staan,
Met bidding, dat Hy niet alleenlyk wil gebieden,
Maar ook volkomen doen Zyn *wil op aard geschieden*,
Als in den hemel, op dat aan Hem wierde in kracht,
De roem en heerlykheid van rondsom toegebragt,
Wyl al het schepzel Hem met diep ontzag moet eeren,
Gelyk dit Israël ook uit dat Feest moest leeren:
Want zeide 't *Paascha* 't volk, te bidden al te zaam:
Dat toch ô *Vader* word *geheiligd Uwen Naam*,
En deed het *Pinxter* hun met vierige gedachten,
Blymoedig in den Geest, *Gods Koningryk verwagten*,
Waar door de groote Naam van Zyne majesteit,
De gantsche waereld door zou worden uitgebreid,
Zo was 't dat 't *Loverfeest* die wensch-bede ook verklaarde:
Dat Uwe wille alleen ô *Vader*, *ook op aarde*,
Gehoorzaamd worden mag door al Uw groot gebied,
Zo als dit tot Uw roem *in 't hemelryk geschied*.

(Wat het geloovig zaad daar uit konde leeren. — Psalm CIII: 20—22. — Psalm CL: 6. — Matth. VI: 9. — Psalm LVI: 4. — Luc. XI: 2.)

Zag men het Loverfeest door tenten juist verbeelden,
Ook dezen dunkt my dat weer niet onaartig speelden,
Op al die Heerlykheid der Kerke hier op aard,
Na dat de Vorst Zyn Ryk zou hebben aangevaard,

(Waarom juist door tenten verbeeld.)

Ver-

Vermits het zelve aan Hem ten erve was gegeven,
In wien Hy door Zyn Geest als Koning zoude leven,
En aan wien dan gezegd zou worden, weest verblyd, Psalm II: 8. Jes. LIV: 1—3. vergeleken Gal. IV: 27.
Zingt vrolyk, ende maakt uw Tente groot en wyd,
Belet het niet, en wordt geducht in uw vertooning,
Rekt uw gordynen uit, verbreet dus uwe woning,
Maakt lang uw koorden, dat het om uw Tente past,
En steekt uw pinnen van rondsom zeer diep en vast,
Op dat men mag tot roem, van uwe grootheid spreken,
Alzo gy wyd en zyd voor zeeker uit zult breken,
Terwyl het Heidendom, al juichend met geschal,
Gewiss'lyk tot uw zaad vertrouwlyk komen zal,
Met toevlugt in 't geloof, en zich volvaardig toonen,
Om uwe steden weêr op nieuw te doen bewoonen: Ezech. XXXVI: 33.
Gelyk dat dus in 't Woord der waarheid wordt voorzegd,
En ten voorname aan 't laatst der dagen vast gehegd;
Wanneer de Vorst zal doen door Zyne hemelboden, Zach. XIV: 20.
De volkeren te zaam tot Zyn gemeenschap noden,
En by het welk dat ook dit tevens zal geschiên,
Dat men een vollen glans van heerlykheid zal zien, Jes. LXVI: 18.
Die zyn volheerlyk Licht en straalen uit zal breiden,
En door het midden van de kerke heên verspreiden;
Zo dat de Libanon dan tot een vrugtbaar veld, Cap. XXIX: 17.
Van God zal worden in dien wondertyd gesteld,

VIERDE HOOFDST. En waarby Hy zal doen de dorre plaatzen groeijen,
Als ook de wildernis gelyk een roze bloeijen,
Jes. XXXV: 1, 2. En dus zal in dien tyd zeer heerlyk de Woestyn,
Volkomen niet alleen gelyk een Bazan zyn,
Maar zal den sieraad dan ook worden daar beneven
Van Karmel, en ook die van Saron haar gegeven.

Zinnebeeldige aanmerkinge op den Wilg, Palm en Meijën, en wel eerstelyk van den Wilg. En werden op dit Feest die Tenten, als gezegd,
Van groene wilg en palm en meijën opgeregt,
Waarin dat Israël gantsch vrolyk zich vertoonde,
En zeven dagen lang ook in die Hutten woonde:
Dat schetsten dunkt my weêr aanmerkelyk den tyd,
In welk het heiligzaad, van allen last bevryd
Jes. XLIV: 4. Als wilgen zoude staan sierbeeldig langs de zomen,
Van 't heil verkwikkend nat van Gods genadestromen,
En wier belydenis als blaad'ren aangemerkt,
Psalm CXXXIII: 3. Door dauw van 'shemels Geest steeds worden zou versterkt.

Van den Palmboom waarvan de takken wierden gebruikt op dat Feest zinnebeeldig aangemerkt. En komt den Palmboom als een zegepralend teeken,
Haar kruin volvrolyk naar de wolken op te steeken:
Daar door wordt niet alleen figurelyk gemeld
De zaak, en in triumph de Kerke voorgesteld,
Maar 't leerde ook 't heiligzaad, om 't stuk hier wel te treffen,
Besluiten, hoe men 't hoofd kloekmoedig op moet heffen,
Rom. VIII: 19. En met beradenheid en afzien van al 't aardsch
Geduurig streven in 't geloove hemelwaards;

Tot

Tot dat eens eind'lyk zal 't erkennen en vertrouwen
Veranderen in steeds te wand'len door aanschouwen.

VIERDE HOOFDST.

2:Cor.V: 7.

Door 't schoon der Meijën, van het groen geboomt' gehaald,
Wordt straks myn aandacht tot iets leerzaams weêr bepaald,
Alzo haar zinnebeeld ten klaarst geschetst naar 't leven,
Ook dit inzonderheid ons kan te kennen geven,
Hoe eens de volkeren met blydschap aangedaan,
Staag werkzaam in 't geloof, te zamen zullen staan,
Als 't jeugdige geboomt'; en vet en groen zich dragen,
Tot luister en sieraad in de Euangelie-dagen.

Het zinnebeeld der Meijën leerbeeldig aangemerkt. Jer. XXXIII: 9. Psalm XCII: 14-16.

Men stoore omtrent 't geboomt' zich niet wanneer men zegd,
Dat zulks wordt op den Mensch zinspreukig uitgelegd,
Gemerkt dit meer in 't Woord, wordt in dien zin genomen:
Want zo zou ook de glans van Libanon opkomen,
Tot roem en heerlykheid van 't groot Genade-Ryk,
Gelyk de denne- en beuk'- en busboom te gelyk,
En 't geen Gods Heiligdom, niet zoude alleen genaken,
Maar sierlyk zelfs de plaats van Zyne voeten maken;
En waar by zullen t'zaam de bergen met geschal,
Als ook de heuvelen in veelheid overal
Zich paren met 't geboomt' des velds in alle landen,
Terwyl die zullen staan by 't klappen in de handen,
Waarvan het bly gejuich, eenstemmig met akkoord,
Door alle plaatzen heên zal worden aangehoord,

Bewys dat zulke zinnebeelden van het geboomte op redelyke schepselen worden toegepast. Jes. LX: 13. Cap. LV: 12. Psalm CIII: 22.

 Wan-

VIERDE HOOFDST.

Wanneer dat God dan, zal dit wonder ook gebieden;
Hetgeen voorzeker moet, naar luid van 't Woord geſchieden,
Jeſ. LV: 13. Dat voor een *doorne* ſtruik een *denneboom* zal ſtaan,
En voor een *distel* ſtraks een groene *mirthe* opgaan.
Van welk een Wonderwerk en eeuwigduurend Teeken;
Tot lof van 's Heeren Naam, een yg'lyk dan zal ſpreken:
Gelyk dat alles wordt in haren regten aart,
Schriftmatig dus in 't Woord, leerbeeldig ons verklaard.

Den vrolyken toeſtand van de heerlykheid der Kerke.

Was 't dat men op dat Feest gantsch vrolyk zich vertoonde;
En zeven dagen lang juist in die Tenten woonde:
Daar door werd niet alleen in 't algemeen geſpeeld,
Maar hun des Nieuwendags verwisſeling verbeeld,
By welken dat men in de omwenteling dier tyden,
Jeſ. XLV: 23. Den Koning zou in Zyn voortreff'lykheid belyden,
Alzo Hy worden moet waar men zich keerd of wend,
Door alle de eeuwen heên al 't volk alom bekend,
Tot dat Hy eindelyk by 't ſlot van al die zaken,
Pſalm LXXII: 17–19. Zyn Ryk volkomen zal in kracht geheel volmaken,
Wanneer aan Zyne Kerk het wonder zal geſchiên,
Dat 's Heeren heerlykheid op haar dan wordt gezien:
Van welken glans met regt al de aarde zal gewagen,
Jeſ. XXX: 26. Naardien het wezen zal als 't Licht van zeven dagen,
En welker luister en der Kerken Heerlykheid,
Van ons moet worden hier nog nader uitgebreid.

Moest

Moest men op elken dag het heilig Feest dan vieren, VIERDE HOOFDST.
Door 't plegtig slagten van een aantal offerdieren:
Dat leerde aan 't heilig zaad, om 't stuk wel gaê te slaan, Van d'offerhanden en wel eerstelyk van den Geitenbok ziende op het ware Offer der verzoening.
Geduurig in den Geest die dingen naar te gaan,
En met verwond'ring, by dat branden by dit slagten,
Te klimmen langs een boog van hemelsche gedachten;
Want werd de Geitenbok tot zoening, dan gekeeld,
Daar door werd aan het volk van Jakob afgebeeld,
Dien heuchelyken dag van zo veel zaligheden,
Waar op eens door den Borg de dood zou zyn geleden, Jes. LIII: 7.
Als mede hoe door Hem volmaaktelyk op aard,
De Scepter van Zyn Magt zou worden aangevaard,
En hoe Hy daar toe moest door Zyn' gehoorzaam sterven,
't Regt tot Zyn heerschappye en glorie-kroon verwerven, vs. 11.
Gelyk Zyn Vorst'lyk Ryk vast aan Zyn dood gehecht,
Van toen af in 't sement werd van zyn bloed gelegd,
Op welk Hy eenmaal Zyn Gemeente zoude bouwen, Col. I: 18.
En daar Hy niet alleen Zich zelven laat beschouwen,
Maar ook aldaar uit kracht van Zyn volbragte werk, Jes. XXVIII: 16.
Vertoont te zyn den Grond- en-Hoeksteen van Zyn Kerk.
En moest men op dit Feest by al die offerhanden, De Apostelen afgebeeld door de Varren by den aanvang van het vorstelyk
Ook Jonge Varren hier by slagten en verbranden,
Daar door werd in dien tyd der Schaduwleer, voor uit,
Aan Israël bereids den zin daar van beduid,

VIERDE HOOFDST. En waarvan dat men zou in 't Jaar van 't welbehagen,
Van 't Tegenbeeldige van deze zaak gewagen:
Ryk in den Euangeliedach. Want ziet men op de kracht, den arbeid en den aart
Der Varren, daar door wordt zinspreukig ons verklaard,
Matth. IX: 38. Hoe dat de Geest, om 't Woord der waarheid te verkonden,
Ook Arrebeiders heeft in Zynen oogst gezonden,
Gelyk men tot een proef reeds op den Grotendag
Eph. II: 11. Des beeteren Verbonds, daarvan de vrugten zag,
Alzo een gantsche schaar van uitverkorelingen,
De gaven van den Geest des Konings toen ontvingen,
Die alle te gelyk, door Woord en Geest gesterkt,
Haast werden tot den Dienst van Zynen Naam bewerkt,
En die daarop terstond te zamen kloek en wakker,
Cap. XX: 24. Als Varren des geloofs, zich toonden op den akker
Des Konings, en waar door het dorre onvrugtbaar veld
Jes. XXXII: 15. Veranderd werd en tot een vetten grond gesteld,
Wyl ieder van hun toen die vryheid mogt verwerven,
Hebr. IV: 12. Om met den Ploeg des Woords te snyden en te kerven;
En daar door werden straks, de harten als van steen,
Door 't vlymend scherp des Ploegs in 't midden door gesneên;
En voords met d'Egge van de zuiv're Leer gestoken,
Rom. XI: 20. Dat daar door 't ongeloof werd als een kluit verbroken,
Terwyl het goede zaad geworpen in den schoot
Der Kerke, staag aanwies, ten spyt van Griek en Jood,

Die

Die hierom zaam verwoed, uit de Euangelie-weiden
De Varren rukten, en ter slagting heenen leidden,
Gelyk het Vorst'lyk Ryk langs dezen weg beschouwd;
Gestaag moet worden hier op de aarde als opgebouwd,
Tot dat de Koning zal 't geweld ter nedervellen,
En dus Zyn Kerk tot lof op alle plaatzen stellen.

VIERDE HOOFDST.

Jes. LXII: 7.

Wat nu de Rammen, by het Looffeest aangehaald;
Te zamen hebben in die tyden afgemaald,
Is klaar, en om het doel in dezen wel te treffen,
Zo laat ons in 't geloof onze aandacht hooger heffen,
Want zie ik op de zaak, dan maak ik dit besluit,
Dat door die Rammen, werd aan Israël beduid,
Die gantsche wonder-wolk van Euangeliehelden,
Van wien men in den tyd vervolgens zoude melden;
En die voorbeeldelyk als dan niet slegts alleen,
Manmoedig in den dood gewillig zouden treên,
Maar die ook onverschrokt van die, die waarheid haten,
Kloekhartig in den tyd zich zouden off'ren laten.

De gewone leeraren afgebeeld door de Rammen.

Apoc. VI: 4. 9.

Cap. II: 9. 10.

Blyf ik by 't heiligfeest al verder nog wat staan,
En schouwe ik daar den troep van zo veel lamm'ren aan,
Die men van dag tot dag den Heere moeste slagten:
Dan dring ik daar door weêr met myn geloofsgedachten,
Alzo door eeven dit zinspeelend stuk, in 't kort,
Ook by beduidinge ons iets aangewezen wordt.

De Martelaaren en ware Belyderen van het Woord der Waarheid verbeeld door de Lammeren.

Want

VIERDE HOOFDST. Want hier, hier zie ik, myn's bedunkens, in vertooning,
Dien dag op welke dat de schapen van den Koning,
Tot lof eens zouden zyn op aarde hier beneên,
Rom. VIII: 36. Wanneer de Marteldood eens door hun werd geleên,
Wyl deze ook om 't geloof ten bloede zouden stryden,
Op datze tot een roem verstrekten van dat lyden,
Apoc. XII: 11. Het welk de Borg eenmaal, tot zondenzoen geslagt,
Voor hun, aan 't vloekhout had in 't openbaar volbragt,
En waarom Hy, hun ook zou door Zyn Geest bewerken,
En tot den laatsten snik des levens hun versterken,
Cap. III: 5. Wanneerze wierden uit het midden van 't geweld,
Ten lieffelyken reuk JEHOVAH voorgesteld.

Wat het spys- en drankoffer beduidden. En dat des Spys- en Dranks-opoff'ring in die dagen
Staag op een beet'ren tyd door rook en schaduw zagen,
Lydt hier geen tegenspraak; en om dit naar te gaan,
Zo laat ons by den zin daarvan wat blyven staan:
Want daar het heilig volk met vuurige gedachten,
Die offergaven in 't geloof tot d'Altaar bragten,
Dat schetste inzonderheid, myn's dunkens af, dien tyd,
In welk het vorst'lyk zaad gantsch vrolyk en verblyd,
Psalm XC: 14. Zich daag'lyks zoude met den Voorraad van Genaden,
Als met een Spys en Drank, verkwikken en verzaden:
Gelyk dit door den Borg volkomen hier op aard,
By Zyne omwandeling leerbeeldig werd verklaard,

Toen

Toen Hy figuurlyk en op een verheev'ne wyze,
Zyn bloed benoemde drank, het vleesch van Hem een ſpyze,
En door welk geest'lyk vleesch en uitgeſtortte bloed, Joan. VI: 53–56.
Het heiligzaad van Hem wordt in 't geloof gevoed;
Zo dat indien ik my met nadruk hier zal uiten,
Terſtond in deze zaak des Konings moet beſluiten,
Dat het geheel beſlag der dingen van dit Feest, Col II: 16, 17.
Een klare ſchets is van den Nieuwendag geweest.

Van het ongemeene vreugde-bedryf der Joden op den achtſten dach van het Feest.

Werd eindelyk dit Feest, by Jakobs ſtamgenooten,
Daar na, van hun met nog Een Achtſten dag, beſloten,
Op welken Dag ook werd het volk by een vergaard,
Die dan, al zingende en in reiën zaam geſchaard,
Verheugd en gantsch verblyd, met duizenden van tongen,
By beurten met elkaêr niet dan HOZANNAAS zongen,
Terwyl een iegelyk van hun, van 's morgens vroeg,
Een bosch of tak van palm in zyne handen droeg,
Wanneer de Priester kwam by al die plegtigheden,
Vervolgens op dat Feest hoogſtaatlyk aangetreden,
En in wiens hand ook werd een Bekken van fyn goud,
Geſchikt ten dienst des Feests, inzonderheid beſchouwd,
Waar mede hy terſtond, blymoedig zonder dralen,
Het Water uit den Bron van Siloë kwam halen,
En 't Welk hy, na het volk dan was by een genood,
Voor aller aangezicht den Altaar overgoot,

VIERDE HOOFDST. Waar op hy dan, ook ſtraks, dien blyden ſtond ontmoette,
Dat elk hem met gezang en 't hoog HOZAN begroette:
't Was 't voorſpel van het eens volmaakte hallaël,
't Geen, by verwisſeling, 't waarachtige Israël
Eens jüichend zingen zal, op 't eeuwig Feest hier boven,
Alwaar men God ſteeds zal met Hallelujah's loven:
En daar uit Siloë geen water wezen zal,
Maar wel dat van den Geest, gantsch zuiver als kristal,
Waar by geen Siloë of andre waterbeeken,
Hoe ſchoon die mogten zyn, kan worden vergeleken,
Apoc. XXII: 1. Naardien de Geest daar komt afvloeijen uit den Throon
Des Vaders, en dien, van den grooten Wonderzoon:
Noch daar men geen geluid van Inſtrument zal hooren,
Cap. VII: 11, 12. Maar ſtaag die zuiv're klank van duizende Eng'len chooren,
Wier ſtemmen, t'zaam gepaard, helklinkende ongeſtoord,
Door al de heem'len heên zal worden aangehoord.
En dit is 't geen waarop het Loverfeest reeds ſpeelde
Als by vooruitgezigt; dus het niets laags afbeeldde,
Dewyl door 't zelve werd een hooger zaak vooruit,
Col. II: 17. Reeds in den ſchemer van den ſchaduwdienst beduid:
Gelyk ons van dit Feest ook de oudheid kan verklaren,
Dat daar geen blydſchap meê in 't minst konde eevenaren,
Alzo men 't volk als dan gantsch uitgelaten zag
Van wegens al de vreugd van zulken *Grooten dag*.

Dit

VIERDE HOOFDST.

Dit Heilig feest voert my terstond wat van ter zyden,
En doet my tevens klaar gedenken aan de tyden
Wanneer de Wondervorst, als Koning van Zyn Kerk,
Op aard nog bezig was omtrent Zyn heilig werk,
Het welk Hy aan het zaad van Jakob moest verkonden,
Naardien Hy daar toe van den Vader was gezonden,
En waarom dat ik van dit heilig Feest besluit,
Dat daar door werd den dag der zaligheid beduid.

Overbrenging op de vervullinge des tyds. Gal. IV: 4, 5.

Doch om de zaken hier niet onder een te mengen,
Zal ik weêr tragten 't stuk in orde voort te brengen,
Want zie ik op den dag by 't slot van 't Feest beraamd,
Als mede dat hy wordt met nadruk GROOT genaamd,
Dan denke ik hoe de Vorst toen Hy dit Feest bywoonde,
Zich eeven daar juist op dien GROOTEN DAG vertoonde,
En tevens door 't geluid van d'Euangeliemond,
De meenigte te zaam aan Zyne Leere bond,
Waar by ook door Hem werd, het raadzel dus ontsloten,
Zodra als 't water op het Feest werd uitgegoten,
Daar Hy tot ieder dan, die naar den Altaar liep,
By al den aandrang, dus met luider stemme riep:
Wie dorst heeft komt tot My, vrymoedig toegetreden,
Met haast, en drinke uit My, den bron der zaligheden: vs. 38, 39.
Want die in My geloofd en die zich herwaards wendt,
En Myne gaven tot zyn eeuwig heil erkend,

Wat de groote Wonder-Vorst zelfs verrigtte op den grooten dag des Feests. Joan. VII: 37.

Dien zal Ik met de kracht Myn's hemeldauws besproeijen;
En straks uit zynen buik doen 't levend water vloeijen:
Zo als de Hemelvorst dat in den tyd op aard,
Met kragt en wysheid heeft zinspeelende verklaard,
Toen Hy die Wonderspreuk in 't openbaar uitleide,
En klaar dit van den Geest en Zyne werking zeide.

Het groote zinnebeeld des waters schriftinatig opgeheldert, en overgebragt op de heerlykheid der Kerke in het laatste der dagen. Jes. XLIV: 3, 4. Cap. XXXV: 6.

Werd op het Loverfeest veel waters uitgestort:
Dat leerde aan 't heiligzaad van Israël, in 't kort,
Op 's Geestes overvloed te stellen hun gedachten,
En op den grooten tyd der zaligheid te wagten,
Naardien als dan de Geest volkomen worden zal,
In snelheid, als de Loop van eenen waterval,
Die gantsche stroomen kan van wateren uitgieten,
En 't land verand'ren doet, in stroomen en in vlieten:
Gelyk het werk des Geests daar door niet wordt verkleend,
Wanneer men van den zin des waters dit ontleent:
Gemerkt JEHOVAH zelf ons in de Bybelblaêren,
Ook zulks omtrent den Geest wil duidelyk verklaaren;
Want dus verwagt men nog gewisselyk dien tyd,
Waar in de Geest volmaakt op de aarde, wyd en zyd,
Met gavens overvloed, afdalen zal van boven,
En veelen in den Naam des Konings doen geloven;.
In welken tyd dit ook voorzeker zal geschiên,
Dat men van dezen Geest volmaakt de vrucht zal zien;

Door

VIERDE HOOFDST.

Doordien de bergen t'zaam den vrede zullen dragen,
En van den zoeten wyn des Geests alom gewagen,
Terwyl de heuv'len, tot verwondering van elk, Pſalm LXXII: 3. Joël III: 18.
Dan vlieten zullen ſtaag van reine en zuivre melk;
En waar op dat God ook den zegen zal gebieden;
Daar by het wonderwerk in Juda doen geſchieden;
Dat hunne ſtroomen vol met waat'ren zullen ſtaan;
Alzo 'er een Fontein uit 's Heeren huis zal gaan,
Die niet maar ſlegts alleen in Juda neêr zal klaat'ren;
Maar tevens ook het dal van Zittim gantsch bewaat'ren;
Waar door die dorſtige en aêmechtige woestyn,
Ter dezer tyd zal tot een ſtaande water zyn, Jeſ. XXXV: 6, 7.
Zodanig, dat het ſtraks uitbersten zal in ſtroomen,
Die over 't breede land van Moab zullen komen:
En ziet, dan zal ook op de wooningen, alwaar
De draaken hebben t'zaam gelegen met elkaêr,
In kracht, die groote zaaksbeloſtenisſe pasſen,
Dat daar zal gras en riet, als ook de bieze wasſen:
En voords zo zal 'er ook een weg zyn en een baan, vs. 8.
Op welken dat 'er niets van 't onrein' door zal gaan,
Noch immer daar op Leeuw of boos gediert' genaken, vs. 9.
Om eenigzints dien weg onveilig meer te maaken;
En zo zal 't heiligzaad, verlost van al 't geweld,
Met blydſchap op hun hoofd, ook worden vry geſteld:

VIERDE HOOFDST. En dit zal zyn het deel, van God aan hun beschoren,
Zo dat men geen gezucht of jammerklagt zal hooren.

Jes. XXXV: 10. Het vrolyke gejuich, en ook den galm van 't Feest,
Het vreugde-gejuich wees op de vervulling. Kon mede aan 't heiligzaad ten voorschetst zyn geweest,
Hoe dat men hunnen Vorst verheerlykt met gezangen,
Op aarde zoude met *Hozanna's* eens ontfangen,
Gelyk dit in den tyd, met woorden van dat Lied,
In Kana'n aan den Vorst en Koning is geschied,
Matth. XXI: 8. Wanneer men takken palms op Zalems wegen leide,
Als mede ook op den weg voor Hem de kleed'ren spreide,
En roepende uit der keel met bly gejuich te zaam,
Gezegend is Hy die daar komt in 's Heeren Naam,
Zo dat de gantsche lucht, door 't sterk geluid der tongen,
vs. 9. Vervuld werd van de geen' die staag *Hozanna's* zongen,
En zeggende: Eer zy God, die in de hoogte woont,
Nu Hy Zyn heerlykheid om laag op aarde toont.

Vervolgens in den Loop der tyden tot aan de voleindinge der waereld. Doch om weêr tot den draad van ons bestek te keeren,
Zo dunkt my dat dit Feest al verder ook kan leeren,
Hoe dat de Hemelvorst en Koning van 't heelal,
Den zetel van Zyn Ryk nog eens volmaken zal,
Psalm CXXXII: 13, 14. En in den wonderloop der tyden, hier op aarde,
Waarom Hy 't groot gebied Zyn's scepters ook aanvaardde,
Jes. XI: 9. Gewis op Zynen Berg, die Heilig is, gebiên,
Dat daar op nooit iets kwaads zal worden meer gezien.

Wyl

Wyl Hy den Vrede dan bestendig zal verwekken, VIERDE HOOFDST.
En over 't aardryk dien als een Rivier uitstrekken,
En daar door zullen met veel kracht en majesteit, Jes. LXVI: 12.
De paalen worden van Zyn grenzen uitgebreid:
Naardien men dan niet meer den vrede zal verstooren; Psalm LXXII: 8.
Of immer op der aard van eenig oorlog hooren,
Alzo de volken by het Licht, hun opgegaan,
Gewisselyk dan den boog aan stukken zullen slaan; Mich. IV: 3—4. vergeleken met Jes. II: 4.
Als ook de spietzen, en de zwaarden met elkand'ren;
Terstond in spaden en tot zikkelen verand'ren,
Waar op dan 's Heeren volk door blydschap aangespoord, Jer. XXXI: 12, 13.
Zal komen tot den klank van 't Euangeliewoord,
En troepsgewyze met gejuich geschaard in reiën,
Door al dien wondertyd, zich vrolyk dan vermeiën; Zeph. III: 9, 10.
Terwyl de heiligheid by 't dreunend lofgeschal,
Volmaakt den Huize Gods ten sieraad wezen zal; Psalm XCIII: 5.
By al het welk men zal aan al des aardryks zyden,
Den roem Zyn's grooten Naams erkennen en belyden:
En dus zal 't Vorst'lyk Ryk, als elders word gemeld,
Dan worden op den top der Bergen vast gesteld, Jes. II: 2.
Waar by een ieg'lyk met verheuginge in die dagen,
Van deze heerlykheid der Kerke zal gewagen,
Dewyl 'er dan van haar zal worden ook gezegd:
Gy zyt gelyk een Stad op eenen Berg gelegd:

En

VIERDE HOOFDST. En ziet, dat schetst ons af dien roem van al de tyden
In welk de Kerke zal op 's waerelds hoogten ryden
Jes. LVIII: 14. En dat men zeggen zal langs al den aarboôm heên:
Zach. XIV: 9. Nu is den grooten Naam van God JEHOVAH *Eén!*
En dus zo ziet men reeds van ver dien dag genaken,
Op welk de Vorst Zich zelfs alom bekend zal maken,
En waar by Hy dan ook met vreugde en losgeschal,
Mal. I: 11. Erkend zal worden als de Koning van 't heelal;
Naardien Hy in triumph op de Euangeliewagen
Zyn's Woords, de waereld door zal worden omgedragen,
Met deeze uitroepinge: is nu deeze Uw God en Heer,
Psalm XCV: 6. Buig u dan met ontzach ootmoedig voor hem neêr,
Daar Hy met majesteit ver boven lucht en wolken,
Zeer heerlyk Zich vertoond tot blydschap aller volken.

Verrukkende geloofs-betuiging. Dit alles voert myn ziel by 't eenzaam overleg,
Door haar bespiegeling als in verwond'ring weg,
Klaagl. III: 26. En doet myn stillen geest, vol van geloofsgedachten,
Alleen op Hem den Vorst en Zyne goedheid wagten,
Waar by ik op het diepst met alle eerbiedigheid,
Dien dag beschouwen mag van Zyne Majesteit;
En waar van deze zaak, omstandig hier beschreven,
Col. II: 16, 17. Ten klaarste een indruk kan met overtuiging geven:
Inzonderheid wanneer de ziele wordt bewerkt
Van God, en in 't geloof door Woord en Geest gesterkt.

En

En alzo zie ik in dit Feest als by vertooning,
Dien heuchelyken dag, op welken dat de Koning
Verheerlykt worden zal, waar men zich wend of keert,
En van rondsom aldus van alle vleesch geëerd:
Zo dat ik hier in zie dien blyden ſtond aannaad'ren,
Waar in de Vorst Zyn volk te zamen zal vergaad'ren,
En hoe Hy in triumph volmaakt en ongeſtoord,
Zal ryden op den koets van 't Evangelie woord;
Terwyl men van alom Zyn Naam dan uit zal roepen,
Waarop de Heidenen, aankomende met troepen,
Tot 's Konings heerlykheid te zamen zullen gaan,
Wanneer Hy onder hun als een Banier zal ſtaan,
En door Zyn glans terſtond gantſch Midiän opwekken,
Om met haar keemelen de Kerke te bedekken;
Waarby dan Tharſis, als ook Scheba's volk in kracht,
Te zaam zal worden tot dit Godd'lyk Ryk gebracht,
En die dan zullen ook, vast komen aangetreden;
Met 't goud van hun geloof en wierook van gebeden;
En dit doet verder my gedenken aan dien tyd,
Dat al het volk voortaan van Jaar tot Jaar, verblyd,
Zal komen tot dit Feest, om tevens in het midden
Een's grooten menigte, JEHOVAH aan te bidden,
Gelyk dit niet alleen wordt duidelyk voorzegd,
Maar aan de Kerke in 't laatst der dagen vastgehegd,

VIERDE HOOFDST.

De heerlyke Kerkſtaat, nader in den volſtrekſten zin aangemerkt tot haare volmaakinge in de heerlykheid. Pſalm XLV: 5.

Jeſ. LX: 6.

Pſalm LXXII: 10, 11.

Zach. XIV: 16, 18.

Alzo

VIERDE HOOFDST. Alzo dan 't Heidens zaad voorspoedig aan zal komen,
En 't Ryk des Konings doen van volk'ren overstroomen,
Zach. XIV: 18. En hier by zal men dan ook zien de Egiptenaar,
Toetreden op dat Feest, met zeer veel vreugdgebaar,
Zo dat men in den rang der Evangelie-helden,
Psalm LXXXVII: 4. Gewisselyk als dan ook Rahab zal vermelden,
Daar gantsch Egipten zal den Koning hulde biên,
Terwyl 't ook in dien tyd voorzeker zal geschiên,
Zach. XIV: 21. Dat in het Godd'lyk Ryk geen Kananiet zal woonen,
Noch iets onreins zich meer in 's Heeren huis vertoonen;
Wanneer de potten in dien grooten wondertyd,
Als Bekkens zullen zyn den Altaar toegewyd,
En 's HEEREN Heiligheid door deez' by een vergaerden,
vs. 20. Zal zyn geschreeven op de bellen van de Paarden,
Waarvan 't geluid zeer snel en krachtig voort zal gaan,
En door al de ooren van de volk'ren heenen slaan,
Waarby een ygelyk vervolgens zich zal spoeijën,
Om tot het Loverfeest te zamen toetevloeijën;
Jes. XLIX: 9-13. Met stemmen des gejuichs, naar luid van 't heilig woord,
En zo zal 's Konings roem steeds worden aangehoord;
Naardien dan 't groot *Hozan*, by 't schaat'ren van de volken,
Zal davren als 't gedruis des donders in de wolken,
Psalm CII: 16, 17. Terwyl die klank van daar, by weêrslag, overal,
Tot in den afloop zelfs van de eeuwen duuren zal;

En

En waarna dat de Vorst tot slot van al die zaken, VIERDE HOOFDST.
Zyn Kerke eens eind'lyk zal in de eeuwigheid volmaken.

VYFDE HOOFDSTUK.

De groote WONDERVORST *en* KONING *van Zyn Kerke, eerst vergeleken met, en daarna, in de uitnementheid Zyner voortreffelykheid beschouwd, boven den voorbeeldigen* Mozes. VYFDE HOOFDST.

Voor dat ik nu myn werk ten eenemaal besluit, Overgang tot eenige voor- en zinnebeeldige aanmerkingen van Vorst MESSIAS, als de Koning van Zyn Kerke, met den grooten man Gods Mozes. Hand. X: 43.
Van 't geene eertyds aan 't zaad van Jakob is beduid,
Zo zal ik om de zaak nog verder uittewerken,
Ook Mozes trachten in 't voorbeeldige aantemerken,
En waar meê dat ik zal volkomen 't gantsch beslag,
Des dienst besluiten van den ouden schaduwdag,
Waar door 't geloovig zaad leerbeeldig by vertooning,
d'Aannaderenden tyd beschouwde van den Koning;
En om in dezen nu vervolgens voord te treên,
Zal ik op dezen weg van zo veel wonderheên,
Eerst trachten om myn Vorst ten deele te evenaaren
Met Mozes, en daarna Hem meer dan dien verklaaren;
Wyl Zyn voortreff'lykheid en gadeloos gelaat,
Oneindig boven dat, van onzen Mozes gaat.

VYFDE HOOFDST. Wel aan, kom laat ons om niet van het spoor te dwaalen,
Onze aandacht in den Geest op nieuw daartoe bepaalen.

Mozes was een mensch. Werd Isrêls leidsman slechts uit Jakobs nageslacht,
Gering op aarde van zyne oud'ren voordgebragt:
Dat leert ons, om den zin van deze zaak te treffen,
Regtaartig in 't geloof onze aandacht hoger heffen,
Dewyl door deez' geboort', van Mozes, hier verbeeld,
Toekomstig op den Vorst en Koning wordt gespeeld,
Phil. II: 5, 6. En hoe die in den tyd op aarde neêr zou dalen,
Het welk ons weder kan dien blyden stond afmalen,
Hoe Hy eenmaal als Borg, gewislyk uit een vrouw,
Rom. IX: 5. Zo veel het vleesch aangaat, Zyn aanvang nemen zou,
Dewyl men zekerlyk van Hem eens zoude hooren,
Jes. VII: 14. Dat Hy was in het vleesch, uit eene Maagd gebooren,
Naar luid en inhoud van dat groote wonderwoord,
Gen. III: 15. Het welk werd in den Hof van 't Paradys gehoord;
Maar die dan wezen zou ook zo gering van waarde
Jes. LIII: 2. In aanzien, als een struik uit dorre onvrugtbaare aarde.

By Mozes geboorte geschiedde op Pharaos bevel de kindermoord. En kwam 'er van den Vorst des Lands, in Israël,
By Mozes zyn geboort', dat overboos bevel,
Om 't jong geboorne zaad van zo veel braave Jooden,
In spyt en weêrwil van de moederen te dooden,
Exod. I: 16, 22. Doch waar by Mozes werd door God nogthans gespaard,
En in het leven tot een hooger eind bewaard,

Naar-

VYFDE HOOFDST.

Naardien Hy niet alleen geschikt was voor veele eeuwen,
Om in den tyd te zyn de leidsman der Hebreeuwen,
Maar door wien Isrêl ook, verlost uit 's vyands hand,
Gebragt zou worden naar dat schoon beloofde land, Psalm LXXVII: 21.
Het welk JEHOVAH had hunn' vaad'ren toegezwooren;
Alwaar de Vorst in 't vleesch zou worden eens gebooren: Micha V: 1.
My dunkt dat schetsten weêr aan Jakobs zaad, zeer klaar,
Dien grooten wondertyd, en tevens ook 't gevaar,
Het geen in Ephrata hen eens zoude overkomen,
Zo dra als door den Borg het vleesch werd aangenomen; Matth. II: 16.
Door dien op 't streng bevel een's Konings, wreed en snood,
Terstond zou worden dan hun jonge zaad gedood,
En die ze zouden zaam dus weêrloos moeten laaten,
In handen van 't gespuis der dartele soldaaten,
Wanneer zou worden, om dien wreeden kindermoord,
Te Rama het geschrei van Rachel's klacht gehoord; Jer. XXXI: 15. vergel. met Matth. II: 18.
Terwyl men zoude zien, ten spyt dier booze lieden,
Den Vorst in 't vleesch gedaald, dan naar Egipten vlieden; vs. 13.
Waarna dat God, naar luid Zyn's heilig woords, getrouw, Hos. XI: 1.
Voorzeker Zynen Zoon van daar weêr roepen zou;
Op dat Hy als de Heer in 't midden der gevaaren,
Voor al 't bloeddorstig rot, Zyn Kerke zou bewaaren,
En eindelyk volmaakt van de aarde, hier beneên,
Haar veilig leiden naar het boven Kana'n heên. Openb. VII: 17.

VYFDE HOOFDST.

Was Mozes overschoon, als van hem staat geschreeven,
Dit kan ook wederom aan ons te kennen geeven,
Mozes schoonheid. Hoe dat zyn Tegenbeeld, wanneer door Hem op aard,
Het nederige vleesch zou worden aangevaard,
Psalm XLV: 3. Niet zoude zyn alleen uitwendig hier beneden,
Aanminnig van gelaat, en gantsch volmaakt van leden,
Hebr. VII: 26. Maar daarby tevens nog volkomen naar de wet,
Gantsch zuiver, heilig en van zonden onbesmet.
Mozes was wys. En staat van Mozes ook met nadruk aangetekend,
Dat zyne wysheid werd by uitstek, groot gerekend,
En welke gaven hy zo rykelyk bezat,
Dat Hy benevens hem op aard geen weêrgaê had,
Wyl hy in zynen tyd volkomen was ervaren,
Hand. VII: 22. In al de wetenschap der wyze Egiptenaren:
Door dit wordt ook terstond onze aandacht opgeleid,
Om straks te denken met een diepe eerbiedigheid,
Op Hem den Borge in 't vleesch, toen Hy zich openbaarde
Joh. I: 18. Aan 't menschdom, en 't geheim van 's Vaders Raad verklaarde,
Naardien 'er uit Zyn mond een klank van wysheid ging,
Als Hy de lessen van Zyn wonderleer aanving;
Waar door Hy ook zeer klaar aan Jakobs zaad vertoonde,
Coll. I: 19. Hoe in Hem al de kracht van 's Vaders wysheid woonde,
Zo dat een ieg'lyk met verwond'ring aangedaan,
By Zyne leering bleef als in verrukking staan,

En

En met ontroeringe, door yverdrift ontstooken, VYFDE HOOFDST.
Moest zeggen, dat nooit had een mensch alzo gesprooken.
Verkoos myn Mozes voor het tydelyk geluk, Mozes werd versmaad.
Veel liever hier op aard, versmading, leed en druk,
Waar meê 't geloovig zaad van Jakob in die dagen,
Door 't boos ontaard geslacht werdt jammerlyk geslagen;
En achtte hy daar by, 't versmaden van zyn HEER, Hebr. XI: 24—26.
Voor hem een grooter zaak, dan 's waerelds roem en eer,
Het welk hy in 't geloof voor zich niet eng bestipte,
Maar hoger keurde dan de schatten van Egipte:
Dit alles wyst ons hier, myn's dunkens duid'lyk aan,
Om 't oog straks in 't geloof weêr op den Borg te slaan,
Want schoon, die 't Hem geen roof in 't minst behoefde te ach- Phil. II: 6.
Om God gelyk te zyn, nogthans by de geslachten (ten,
Der menschen nederkwam, en aannam vleesch en bloed, Gal. IV: 4.
Waarin Hy heeft veel smaad, in plaats van vreugd ontmoet;
Doch Zich alzo gedroeg dat Hy by al die plaagen,
De schande heeft veracht, en voords den vloek gedraagen, Hebr. XII: 2.
Waarom dat Hy nu ook, met Heerlykheid gekroond,
Aan 's Vaders Rechterhand als Koning zich vertoont.
Ging Mozes met zyn staf, juist in die duistre tyden, Mozes gaat van zyne broederen, en komt in Midian. Exod. II: 15.
Van zyne broed'ren af, van wien hy smaad moest lyden,
En richtte hy zyn weg naar Midian vast heên,
Alwaar hy voor een tyd, als vreemdeling verscheên,

En

VYFDE HOOFDST. En daar hy niet alleen by 't Heidendom verkeerde,
En met het hoeden van hun schapen zich geneerde,
Exod. III: 1. Maar ook de kudde van dat afgedwaald geslacht,
Van achter de Woestyn voor God in Horeb bracht:
My dunkt wanneer men zal daar van den zin ontvouwen,
Dat men daarin ook klaar tot leering kan beschouwen,
Jes. XL: 11. Hoe dat de Wondervorst als Koning van Zyn Kerk,
Zich zelf gedragen zou in 't groot genadewerk,
Na Hy alvoorens in den vleesche neêrgekomen,
Joh. I: 11. Niet van de Zynen was erkend noch aangenomen:
By wien Hy dan niet zou ook langer blyven staan,
Maar met de staf Zyns woords, ook tot den Heiden gaan;
Cap. X: 11. Waar mede Hy hen zou als Zyne schapen hoeden,
En met de reine leer van Zyn genade voeden,
Terwyl Hy hen zou doen, volvaardig, straks tot Hem,
Hagg. II: 8. Aankomen op de klank van de Evangelie-stem,
Op dat Hy hen te zaam, zeer vrolyk zoude weiden,
En tot het Horeb van den hemel heên geleiden.

Mozes trouwd met een Heidin. Werd in dat Heidensland, ook Mozes, 's HEEREN knecht,
Met zyne *Zippora* verbonden in den echt,
Exod. II: 21, 22. By welke vrouw dat Hy vervolgens kind'ren teelde:
Dit is 't dat ons terstond ten allerklaarste afbeeldde,
Jes. XLIX: 9, 12. Dien grooten wonderdag en heuchelyken stond,
Jes. XLII: 6. Waarop den Heiden door 't geloove in het verbond,

Met

Met Hem den Hemelvorst, op aarde hier beneden, VYFDE HOOFDST.
Als in een trouwverbond door Woord en Geest zou treden;
Wanneer dan ook in kracht der Kerken vrugtbaarheid,
Langs al den aardboôm heên zou worden uitgebreid,
Terwyl vast 't Heidenszaad als dan zich zou beroemen, Jes. XLIV: 5.
Met zich naar 't Eigendom des Konings te benoemen:
En wanneer men tot haar zou zeggen: weest verblyd, Cap. LIV: 2.
En maakt de plaatze van uw tente groot en wyd,
Want gy die eenzaam zat verschoven hier op de aarde,
En door onvruchtbaarheid ook geene kind'ren baarde,
Van u wordt thans met vreugd, tot uwen roem, vermeld, Psalm CXIII: 9.
Dat God u nu heeft tot een huisgezin gesteld. Psalm LXVIII: 7.
Werd Mozes zelf van God tot Israël gezonden, Mozes is van God gezonden.
Om hunne vryheid, en verlossing te verkonden:
Dat leert ons, hoe de Vorst gewis op dezen voet,
Zou worden in het vleesch eenmaal op de aarde ontmoet,
Op dat Hy dus Zyn volk, als Borg, volmaakt door lyden, Hebr. II: 15.
Uit 't helsche Egipten zou verlossen en bevryden;
En welke tyding Hy ook waarlyk aan 't geslacht,
Van Jakob, in den naam Zyn's Vaders heeft gebracht. Matth. XV: 24.
Kwam Mozes, om den zin in dezen wel te treffen, Mozes verlost Israël en brengt het naar Kanaän.
Niet slechts om 't Israël van slaverny te ontheffen,
Waar door het heilig zaad, hoe fel en zwaar gedrukt,
Terstond werd uit de hand hunn's vyands weggerukt,

 Maar

VYFDE HOOFDST.

Maar moest hy hen ook van dat slaafsche Egipte afscheiden,
En voorts naar 't Erfland heên, naar Kanaän, geleiden:
Psalm LXVIII: 20, 21. Dat leerde, hoe de Borg tot eeuwig zielsbehoud,
Volmaakt eens worden zou tot zaligheid beschouwd,
En hoe Hy niet alleen Zyn volk zou door Zyn lyden
En dood, van 't helsch geweld verlossen en bevryden.
Maar dat Hy ook zou doen, na Hy was opgestaan,
Al 't vrygekogte volk in vryheid henen gaan;
En die Hy eindelyk, om eeuwig God te loven,
Voorzeker leiden zal naar 't Kanaän hier boven.

Mozes gaf op Gods bevel het Manna.

Kreeg 't volk van Israël door Mozes ook het *Man*,
Ten spyze op Gods bevel: 't is hier door dat men kan,
Terstond, al weêr op nieuw 't geloove in ons versterken,
Alzo men daarby klaar den Koning kan bemerken,
Jes. XLV: 22. Hoe dat Hy, als de Borg, door 't Manna afgemaald,
Als 't ware Levensbrood, op aarde is neêrgedaald,
Joh. VI: 35. Waar in Zyn liefde heeft ten duid'lykst uitgeblonken,
Naardien Hy voor Zyn volk zich heeft ten zoen geschonken,
vs. 54, 55. 63. Gelyk Hy dus in kracht, op een verheev'ne wys,
Zyn bloed benoemde drank, en Zynen vleesche spys.

Mozes gaf op Gods bevel water uit den Rotssteen.

Gaf Mozes water uit de Rots, om 't volk te drenken;
Dat doet my in 't geloove aanstonds weêr hooger denken;
En wel hoe dat die Rots, in Raphidim verbeeld,
Op Hem den waren Rots en Gever, heeft gespeeld,

Gelyk

Gelyk Hy daartoe van den hemel, met de stroomen — VYFDE HOOFDST.
Van Zyn Genade en Geest, op aard' reeds is gekomen;
Daar Hy den dorstigen nu, zonder onderscheid — Jes. LII: 1.
Van volk, roept tot de Bron van Algenoegzaamheid,
En die, die waat'ren hun, tot een Fontein gegeven, — Joh. IV: 14.
Doet springen naar omhoog tot in het eeuwig leven:
En dit 's in 't kort de zin, van 't geen zo lang vooruit,
Aan 't zaad van Jakob werd te Raphidim beduid. — 1 Cor. X: 4.
Had Mozes Amrams zoon, voor al geen wedergade — Mozes had zyn's gelyke niet.
Op aarde, en vond hy staag in 's Heeren oog genade,
Terwyl die Zynen Geest op hem van boven zond,
En tot hem sprak gelyk een vriend van mond tot mond; — Exod: XXXIII: 11.
Waar door Gods liefde en gunst tot Mozes, daar beneven,
Aan 't volk van Israël te kennen werd gegeeven: — Mal. IV: 4.
Dit schetste aan Jakobs zaad den Borg, door wien op aard,
Tot veeler zielsbehoud zou worden 't vleesch aanvaard; — Joh. I: 14.
En met wien dat men niets zou konnen evenaaren,
Noch Zyn voortreff'lykheid naar eisch volmaakt verklaaren; — Hebr. III: 3, 4.
Naardien in Hem alleen al Gods genade-kracht,
Moest worden steeds erkend, en de eer Hem toegebracht,
Te meer wyl God Hem ook inwendig zou bestraalen,
En met Zyn Geest op Hem eens zigtbaar nederdaalen,
Van welk men het bewys gezien heeft, toen die stem,
Geschiedde by den doop aan den Jordaan, tot Hem, — Matth. III: 17.

VYFDE HOOFDST.

En waarvan 't fchel geluid, de kracht dier hemelwoorden,
Het hart ontzetten deed van allen die dat hoorden:
Matth. III: 16, 17. Alzo 'er kwam een klank afrollen uit den throon,
Des Vaders, die daar riep: *Dit 's Myn geliefden Zoon.*

Mozes deed groote wonderwerken, zo ook zyn Tegenbeeld.

Deed Mozes, om 't geloof van Ifraël te fterken,
In 't aanzien van het volk veel groote wonderwerken,
Zo als hy in het woest Arabiën, en aan
De rode zee, en in Egipten heeft gedaan:
Dat doet my weêr terftond gedenken aan de dagen,
Waarin JEHOVAH had Zyn lust en welbehagen,
En wel met nadruk toen Zyn Wonderzoon op aard,
1 Tim. III: 16. Werd in den tyd als God in 't vleefch geopenbaard,
Gelyk Hy daarom van den Vader afgezonden,
Matth. IV: 23, 24. Met zo veel wond'ren daar Zyn leere kwam verkonden,
En waarvan 't fchel gerucht Zyn's Naams alom verfpreid,
Nog verder daag'lyks werd geroemd en uitgebreid,
Naardien men Hem Zyn magt op aarde zag bewyzen,
Joh. XI: 43, 44. Door dooden uit het graf terftond te doen verryzen,
En door aan blinden zelf te geven het gezicht,
Marc. VIII: 22—25. Op dat ze zouden zien het aangenaame licht,
Terwyl Hy ook genas den kreupele en geraakte,
Luc. VII: 21, 22. Ook zieken, die Hy gantfch gezont en gaande maakte,
En waarby Hy nog gaf den doove het vermaak,
Marc. VII: 32—37. Van 't lieffelyk gehoor, en aan den ftommen fpraak.

Doch

Doch om hier niet te breed van al die wonderzaken VYFDE HOOFDST.
Te fpreken, en daar door van myn beftek te raken,
Zo roere ik, 't meest daarvan maar met den vinger aan,
Om des te beter al de wond'ren naar te gaan:
Want zie ik op den loop van Zyn roemruchtig leven,
Waar in Hy blyken van Zyn wond'ren heeft gegeven,
En als ik my Hem dus verbeelde in Galileên,
Toen Hy, te Kana, aan den Bruiloftsdifch verfcheên, Joh. II: 1, 2.
Alwaar Hy in het kort aan elk die daarin woonde,
Volmaakt de uitnementheid van Zyne grootheid toonde,
Alzo op deze plaats, daartoe zo wys beftierd,
Het water door Hem ftraks in wyn verandert wierd:
Van welken wyn, ten dienst van alle die daar zaten, vs. 6—10.
Den voorraad ftond gevuld in drie paar watervaten;
En waar door Hy ook heeft Zyn glans en heerlykheid, vs. 11.
Op 't allerluisterrykst voor elk ten toon gefpreid.
 Het lust me om nog een wyl hier toe my aftezond'ren; Nader omtrent den Levensvorst betoogd.
Want let ik verder op Zyne uitgevoerde wond'ren,
't Is als of ik den Vorst, omtrent Zyn liefde en trouw,
Door 't oog van myn geloof van verre als nog befchouw,
Daar Hy op eenmaal wist door Zyne wonderdaden, Matth. XIV: 17—21.
Een gantfche fchaare van vyf duizend te verzaden,
Slechts met een klein getal van visfchen en van brood,
Waar van nog zelfs een deel in korven overfchoot; Luc. XI. 17.

VYFDE HOOFDST. Waar door Hy dan ook heeft volmaaktelyk in dezen,
De groote wonderkracht van Zyne magt bewezen.

Al verder aange-drongen. En wende ik my naar 't meir, en zie ik op de zee,
Het zy die van Tibeer of die van Galilee,
Dan hoor ik niet alleen Hem van Zyn leer daar handlen,
Joh. VI: 19. Maar 'k zie Zyn voeten ook den rug der zee bewandlen,
Waar nevens dat ik my verbeelde als in 't verschiet,
De plaats daar Hy, als Heer van aarde en zee, gebied,
Matth. XVII: 27. Dat aanstonds op Zyn wil een vis, met eenen stater,
Aan de angelroede moest opkomen uit het water,
Met welken penning uit den mond des visch's gehaald,
Hy ook den tolprys heeft, voor zich op aard' betaald.

Al verder. En lette ik op den vangst der visschen, in die dagen,
Waarvan men hoord in 't woord tot tweemaal toe gewagen,
Dan zie ik hoe de Vorst en Koning van Zyn Kerk,
Daar door ook werd bekend omtrent Zyn wonderwerk,
Alzo Hy op Zyn wenk te midden uit de stroomen,
Een groote menigte van visschen op deed komen;
Luc. V: 6. Zo dat daarby het net, ter vischvangst uitgevierd,
Door al te zwaare last, van een gereten wierd;
Joh. XXI: 11. Maar niet ten tweedemaal, naardien 't toen niet gebeurde,
Dat het in stukken brak of van zyn touwen scheurde;
Matth. XIII: 47. Door welke wondermagt en netten hier verbeeld,
Tweeleedig op de staat der Kerke wordt gespeeld,

Gelyk

Gelyk daarom de Mond der Waarheid by het teken, VYFDE HOOFDST.
Een's vischnets heeft Zyn Ryk op aarde vergeleken.

Om nu op dezen voet al verder voort te gaan, Nog verder aangedrongen.
Zal ik myn oog naar 't land der Gadarenen slaan,
Van welkers zeestrand ik des Konings wonderwerken,
Straks onder het gebruis der baren kan bemerken:
Want zie, 'k verbeeld my daar ter plaatze nog, dien stond,
Wanneer de Vorst in 't vleesch Zich zelfs op zee bevond; Marc. IV: 36, 37.
Terwyl het schip, byna, door 't water als bedolven,
Vast telkens nederzonk, in 't midden van de golven:
En daar de wind, dien Hy bestrafte en toen verbood,
Met al haar fel geblaas van voor Zyn aanschyn vlood, Matth. VIII: 26.
Waar door het zwaar gedruis der bulderende baren,
Haast als een glaze zee geraakte aan het bedaaren,
Zo dat men vragen moest: wie is Hy die den wind,
Met haar geweld gelyk een kleed te zamen bindt?
En die de zee voor Hem doet sidderen en vrezen,
En doet gehoorzaam zyn, ja zegt ons, wie is dezen?
Men zegg' hier op, 't is Hy, die door Zyn groote magt,
Heeft hemel aarde en zee door schepping voortgebragt, Psalm XXXIII: 6.
En die eenmaal als Borg in 't vleesch is komen woonen, Joh. I: 14.
Op dat Hy zou de kracht van Zyne wond'ren toonen,
Gelyk Hy daarom ook gepreezen en geroemd, Richt. XIII: 18.
Moet worden, en Zyn Naam gantsch WONDERLYK genoemd. Jes. IX: 5.

Leed.

VYFDE HOOFDST. Leed Mozes smaad en hoon, daar men hem hoog moest
En was hy by zich zelf, zo klein in zyn gedachten, (achten,
Mozes leed versmaadheid. Als of hy niets op aarde in 't allerminst bezat,
Daar hy benevens zich, nogthans geen weêrgaê had,
Num. XII: 3. En word daar by zyn aart, die zagt was, zeer geprezen:
Daar door wordt ons als met den vinger aangewezen,
Hoe dat zyn Tegenbeeld ook worden zou gesmaad,
Jes. LIII: 3—5. Gelastert en beschimpt, en van het volk gehaat,
Niettegenstaande Hy door Zyn zagtmoedig lyden
Gal. III: 13. En sterven, hen zou van den vloek der wet bevryden,
En waarom Hy ook als de Borg eenmaal op aard',
1 Tim. III: 16. Daartoe het vleesch en bloed heeft in den tyd aanvaard,
Waar meê Hy met den mensch niet slechts alleen verkeerde,
Maar met de wonderkracht Zyn's woords hen duidlyk leerde,
Hoe Hy steeds worden moet tot eeuwig zielsbehoud,
Zagtmoedig in den Geest, recht in 't geloof beschouwd:
Matth. XI: 28, 29. In welke leer men Hem gestaag hoorde onderwyzen,
En met veel kracht Zyn volk Zyn jok en last aanpryzen,
Door 't zeggen: leer van My, weest liefdig en erken,
vs. 30. Dat Ik zagtmoedig en van harten need'rig ben.
Mozes heeft veertig dagen gevast, zo ook zyn Tegenbeeld. Heeft Mozes toen hy van het volk was afgeslooten,
In veertig dagen tyds, noch spys noch drank genooten:
Dat kan weêr op den Borg, ook worden toegepast,
Alzo die, in den tyd op aarde ook heeft gevast,

En

En waarvan dat men hoort, met nadruk, juist gewagen, VYFDE HOOFDST.
Dat zulks ook heeft geduurd den tyd van veertig dagen.
Stond Mozes op den Berg, en ſtraalde een glinſtrend licht,
Uitnemend klaar en ſchoon op 't vel van zyn gezicht,
Wanneer hy in dien ſtaat de Godheid hoorde ſpreken,
't Geen Jakobs zaad toen was tot een voortreflyk teken,
Gelyk het ook daar na, toen Mozes by hen kwam,
Den glans nog van het licht zyn's aangezichts vernam;
* En vol van ſchrik en vrees zodanig werd bevangen, Exod. XXXIV: 30, 33-35.
Dat hy daar over moest een dekzel henen hangen:
My dunkt dit alles wyst ons al te duidlyk aan,
Dan dat men zou den zin daarvan niet recht verſtaan,
Van Hem die in den tyd op aarde, hier beneden,
Zich zelv' zou met het kleed der menſchheid overkleden, Philip. II: 6, 7.
En dit is 't waarop wordt ten dezer plaats, geſpeeld,
Daar Mozes hier den Vorst en Koning weêr verbeeld,
Geklommen op een berg, en wel om in het midden, Matth. XVII: 1.
Van drie getuigen daar den Vader aan te bidden;
Op welken tyd, daartoe, van God, zo wys beſtierd,
Hy van gedaante zelf voor hun veranderd wierd, vs. 2.
Alzo een helder licht van boven nederdaalde,
Dat Hem geheel en al met heerlykheid beſtraalde,
Waarby Zyn aangezicht werd als het blinkend goud,
Of wel gelyk den glans der zonne, aldaar beſchouwd:

VYFDE HOOFDST.

En Zyne klederen, by al die wonderbaarheid,
Veranderd, als het licht in de allerschoonste klaarheid,
Matth. XVII: 3. Luc. IX: 30. Waar by men tevens ook als toen nog zag geschiên,
Als Hy met Mozes daar, is in gesprek gezien,
Dat eene wolke kwam hen zamen te bedekken;
vs. 34, 35. Als ook een stem om den bevreesden optewekken,
Terwyl dat deze klank, gedaald van 's hemelsthroon,
Van dezen inhoud was: *dit 's Myn geliefde Zoon,*
Hoort Hem! aan wien gy zult gehoorzaam u gedragen,
Want ziet, in Hem alleen *schep Ik Myn welbehagen.*

Mozes heeft den Tabernakel opgericht.

Heeft Mozes 's Heeren knegt, door hoger Geest verlicht,
Den Tabernakel ook by Isrêl opgericht,
En waarvan 't gantsch beslag op beetre dingen speelde:
Terwyl het aan het volk, in de ouden dag, verbeeldde
Hoe door de Wondervorst eens in den tyd op aard'
Zou worden 't needrig vleesch gelyk een tente aanvaard:
Hand. I: 3. Waarin Hy by 't geslacht van Jakob zou verkeeren,
Om hun de dingen van Zyn Koningryk te leeren;
Joh. I: 14. Zo dat men zeggen zou, na Hy zich had vertoond:
Openb. XXI: 3. Den Tabernakel Gods heeft onder ons gewoond.

't Voorhangsel scheidde 't Heilige van 't Heilige der Heiligen.

En was dat Heiligdom, by Mozes, tusschen beiden,
Met eenen *Voorhang* van elkander afgescheiden,
Waar door dat Israël, gelyk ons 't heilwoord leert,
Van 't al te zeer naby van God bleef afgekeerd,

Tot

En waar toe ook voor al, om hooge en wyze reden, VYFDE HOOFDST.
Naar luid van 't ſtreng verbod, geen heiden toe mogt treden,
Maar buiten 't *Voorhof* ſlechts vermogt te blyven ſtaan,
En dus van verre maar zyn oogen derwaarts ſlaan:
Hier door komt nu de Vorst, 't geloovig volk ontdekken,
Hoe dat Hy hun wil tot een Heiligdom verſtrekken, Jeſ. VIII: 14.
Wyl reeds door Hem als Borg, voldaan is voor de ſchuld
Der zonden, en het recht der wet in Hem vervuld;
Gelyk Hy ten bewys daarvan ſtraks heeft volkomen,
By Zynen wonderdood dien ſcheidsmuur weggenomen, Matth. XXVII: 51.
En waar op 't even toen in waarheid is gebeurd,
Dat 't binnen voorhang werd in tweên van een geſcheurd;
Het welk het heilig zaad van Jakob moest opleiden,
Ten kennis dat de muur nu tusſchen Jood en Heiden Eph. II: 14.
Geheel verbrooken was: en ziet dit toonde klaar,
Aan hun hoe dat voortaan, geen Jood, Scyth of Barbaar, Col. III: 11.
Noch eenig vreemd'ling, als by Mozes tyd, voor dezen,
Van Gods gemeenſchap meer zou worden afgewezen; Pſalm CXLVII: 19, 20.
Maar dat een ieg'lyk nu van 's Konings onderdaên,
Geloovig tot den throon JEHOVAHS toe mag gaan;
En ſteeds tot Zyn genaê, en goedertierenheden,
Nu in den vindenstyd vrymoedig toe kan treden; Hebr. IV: 16.
Alzo reeds door den Borg voor 't vorſtelyk geſlacht,
Het recht des levens was volkomen aangebracht, 1 Cor. I: 30.

VYFDE HOOFDST.

Waarom dan geen verwyt van openstaande zonden,
Of eenig handschrift meer wordt tegens hen gevonden.

Mozes biedt zich gewillig aan, om voor anderen te sterven.

Bood Mozes in den tyd zich zelfs gewillig aan
Voor zyne broederen, het sterven te ondergaan,
Op dat hy zonde, indien het moog'lyk was, door lyden,
Het volk van Israël van d'ondergang bevryden,
En was hy nog daarby een afgezant van God,
By Jakobs heilig zaad: dit alles brengt ons tot
Joh. I: 14. Den Borg, door wien het vleesch moest worden aangenomen,
En als den Godsgezant uit duizend nederkomen,
Door wien JEHOVAHS Naam zou worden dan geëerd,
En aan den mensch op aard zyn rechten pligt geleerd;
Gemerkt Hy daartoe ook van overlang te vooren,
Job XXXIII: 23, 24. Reeds in den Vrederaad zich dus had laaten hooren;
Verlos ô God, verlos, en laat Myn deel en erf,
Niet dalen in den groef van 't eeuwige verderf,
Want ziet, ik hebbe tot kwytschelding, voor de zonden,
Den prys Myn's Offerbloeds ter zoeninge uitgevonden;
Rom. IX: 5. Gelyk Hy daartoe uit het zaad van Abraham,
Ook in de volheid van den tyd het vleesch aannam;
Op dat Hy als de Vorst van hemel, zee en aarde,
Luc. I: 33. Den Scepter van Zyn magt als Koning toen aanvaardde.

Mozes ampten beschouwd.

En om op deze wys vervolgens voort te gaan,
Zo merkt in Mozes ook, met my zyne ampten aan,

Want

Want schouw ik hem in 't kort hier aan, gelyk een Herder, VYFDE HOOFDST.
Dan zie ik duidelyk, myn's dunkens alweêr verder,
Hoe in den zin des Geests, den Wondervorst, verbloemd, Eerstelyk als Herder.
Zich zelven met den naam van Herder ook benoemd; Joh. X: 11—14.
Wyl Hy niet zou alleen Zyn volk als schapen hoeden,
En hun steeds met de spys der reine leere voeden,
Wanneer Hy op den weg des levens, ongestoord,
Hun met den wonderstaf zou leiden van Zyn woord: Luc. VIII: 15.
Maar die ook zoude 't zwak der Lamm'ren onderschragen,
En daarvan een'gen in Zyn liefden armen dragen,
Op dat den teedere in 't geloof, niet hier of daar,
Door eenig slingschen pad zou raken in gevaar;
Ten blyk hoe Hy niet slechts Zyn schaapen zoude weiden, Jes. XL: 11.
Maar met voorzichtigheid den zogende ook geleiden.

Was Mozes een Propheet by uitstek, en in wien, Als Propheet.
Een groote uitnementheid van wysheid is gezien,
Alzo hy wist aan 't volk van Israël te ontdekken,
Hoe God zou een Propheet uit hun, na hem verwekken: Deut: XVIII: vs. 18.
Dit wyst ons hier ook weêr ten allerduid'lykst aan,
Om daar door hier terstond den Borge te verstaan,
Die eenmaal als Propheet, in 't needrig vleesch zou komen,
Door dien van Hem dat ampt moest worden waargenomen,
En van wien Mozes had bereids voor uit gemeld, Joh. I: 42—46.
Dat Hy daartoe was van JEHOVAH aangesteld,

VYFDE HOOFDST. Gelyk men in den tyd dit daarom ook mogt hooren,
Dat Hy in 't needrig vleesch op de aarde was gebooren,
En dat Hy waarlyk was 't waarachtige Abramszaad,
Rom. IX: 5. En uit de vaderen zo veel het vleesch aangaat;
Waar by Hy niet alleen in Zyne dagen woonde,
Marc. VI: 11. Maar ook de blyken van Zyn groote wysheid toonde,
Zo dat het wyze by Zyn hooge majesteit,
Het volk verbaasde door het geen Hy heeft gezeid,
Joh. VII: 46. En daarom vragen moest, wat wil of zal dit wezen?
Want nooit sprak eenig mensch alzò met magt, als dezen.
Als Priester. Heeft Mozes hier by nog, voor Israëls gezicht,
Het heilig Priesterampt eertyds op de aard' verricht:
Dat leerde aan Jakobs zaad myn's dunkens in die dagen,
D'aannaderenden stond van 't Jaar van 't welbehagen,
Psalm CX: 4. In welken dat de Vorst en Koning van Zyn Kerk,
Bekend zou worden door Zyn ampt in 't Priesterwerk,
Wyl Hy Zyn volk by 't slot van al die schaduwtyden,
Hebr. II: 10. Voorzeker eind'lyk zou volmaken door Zyn lyden,
Waarna Hy dan, wen Hy als Priester had voldaan,
Straks met Zyn offerbloed de Heem'len door zou gaan;
Cap. IV: 14, 16. En stellen dan den weg des heils weêr vry en open,
Om moedig tot den throon van Gods genaê te lopen:
Gelyk de Wonderzoon, die met den Vader leeft,
Daar voor, als Borg, het recht Zyn's volks verworven heeft,
Op

Op dat Hy in dat deel, ten Erve aan Hem gegeven, VYFDE HOOFDST.
Door Zyn' en 's Vaders Geest te zamen zoude leven.
Geleidde Mozes 't zaad van Jakob met verstand, Als Koning.
En had hy 't gantsch bestuur van 't volk in zyne hand,
Zo dat hy niet alleen met Israël verkeerde,
Maar hen ook met verstand en wys beleid regeerde,
Waar door hy in dien tyd ook tevens onder hun,
Vertoonde dat hy was een vorst in Jeschurun: Deut. XXXIII: 5.
Dat leerde en wyst ons aan met levendige trekken, (ken,
Hoe God, den Borg in 't vleesch zoude aan den mensch ontdek-
Die Koning zoude zyn, rechtmatig en getrouw,
En op wien dat de Geest der wysheid rusten zou, Jes. XI: 2.
Waar door Hy niet alleen voorzichtig zoude wand'len,
Maar tusschen God en mensch ook zou verstandig hand'len, Cap. LII: 13.
En om wiens kennis, by 't uitvoeren van Gods regt,
Aan Hem een heilig zaad zou worden toegelegd, Cap. LIII: 11, 12.
Zo dra Hy 't hemelrecht voldaan had en verdedigd,
Waar door dat worden moest den mensch met God bevredigd,
Wanneer dat Hy dan ook in de allergrootste kracht,
Zou zeggen: nu is My gegeven alle macht, Matth. XXVIII: 18.
In hemel en op aard, op dat Ik zou regeeren,
En door Myn Woord en Geest Myn Kerke steeds vermeêren. Jes. LIX: 21.
Heeft Mozes niet alleen ten opzicht van de Kerk, Als Priester en Koning te gelyk.
In Israël verricht het loff'lyk Priesterwerk,

Maar

VYFDE HOOFDST.

Maar zat hy te gelyk ook in den Raad als Koning:
Dat schetste duid'lyk af naar 't leven, by vertooning,
Hem, die als 's Heeren SPRUIT volkomen in der daad,
Met Zynen Vader heeft gezeten in den Raad
Des Vredes, en die naar 't aanbidd'lyk welbehagen,
Volmaakt in heerlykheid den sieraad zoude dragen,
Alzo Hy zitten moet in Zyn ontzachlyk Ryk,
Zach. VI: 12, 13. Geducht als Priester, en als Koning te gelyk.

Besluit en overgang tot 's Konings overtreffelykheid boven Mozes.

En dus heb ik myn Vorst, met Mozes, naar het leven
Zo wel in 't VOOR- als in het TEGENBEELD beschreven,
En tevens, Hem ten klaarst schriftmatig afgemaald,
Zo als Hy in den tyd op aarde is neêrgedaald,
Gelyk men op dien voet, die dingen al te gader,
Rechtaartig in 't geloof beschouwen kan nog nader,
Hoe dat den Wondervorst aan Jakobs zaad, vooruit
Door al den schaduwdienst leerbeeldig is beduid:
Doch om Hem niet alleen met Mozes te evenaaren,
Maar Hem nog boven dien, veel hooger te verklaaren,
Zal ik weêr in 't geloof, om niet te blyven staan,
Tot dat verheevene vervolgens overgaan.

Mozes was op zich zelf aangemerkt niet meer als een ander mensch.

Wel aan, was Mozes op zich zelfs niet meerder te achten,
Dan iemand anders uit der broederen geslachten,
Daar tegen blinkt de Vorst met zeer veel majesteit
Ver boven Mozes uit, in Zyn voortreff'lykheid,

Ge-

Gemerkt Hy is en blyft waarachtig God geprezen, | VYFDE HOOFDST.
Met Vader en met Geest, 't Drieëenig Opperwezen,
En waarom dat ook moet de Heerlykheid en kracht, | Joh. V: 26.
Hem worden van rondsom op aarde toegebracht,
Wyl vast, in 't zalig licht, de reine hemellingen,
Met alle eerbiedigheid den throon van Hem omringen; | Openb. VII: 9-12.
Dewyl Hy daar met Eer en Heerlykheid gekroond,
Zyn Goddelyken glans en majesteit vertoont,
Alwaar Hy hooggeducht, van vlugge Cherubynen,
Gevreesd wordt en gediend, als ook van Zeraphynen, | Cap. IV: 8, 11.
Die alle met gejuich en vrolykheid te zaam',
Den gadeloozen roem vermelden van Zyn naam!
Terwyl ze staag wanneer zy voor Hem henen trekken, | Jes. VI: 2, 3.
Hunne aangezichten met hunn' vleugelen bedekken,
En dus met diep ontzag Hem eeren op den throon, | Hebr. I: 2.
Als Erfgenaam van 't Ryk en 's Vaders Wonderzoon!
Wordt Mozes zyn gedaante en schoonheid ook beschreeven, | 's Konings volmaakte schoonheid ver boven die van Mozes.
Dat kan in hooger zin aan ons te kennen geeven,
Hoe dat des Hemelvorsts voortreffelyk gelaat,
In schoonheid boven dat der menschen kind'ren gaat,
Alzo men moet van Hem, en tot Zyn roem gewagen, | Matth. III: 17.
Dat Hy is 's Vaders lust, waar in Zyn welbehagen,
Ten allerklaarste uitblinkt, en van wiens lippen wordt
Bevestigt, dat daar op genade is uitgestort: | Psalm XLV: 3.

VYFDE HOOFDST. En waarom 'er van Zyn bestaan zo overheerlyk
Gezegd wordt in het *Woord*, dat Hy is *gantsch begeerlyk*;
Hoogl. V: 16. Gelyk alzo voor Hem Zyn Kerkvriendin en Bruid,
Haar hart en ziel, tot roem Zyn's naams, in liefde ontsluit.

Mozes hoe verstandig, was nogtans onvolmaakt; maar zyn Tegenbeeld was volmaakt. Was Mozes niet alleen verstandig en ervaaren,
Maar overtrof hy ook daar in de Egiptenaaren,
Zo dat geen kloek vernuft, of schrander brein op aard,
In wysheid worden kon met hem geëvenaard,
En bleef hy by dit al, nog onvolmaakt in dezen,
Daar door werd duid'lyk op de Koning weêr gewezen,
Openb. XIX: 16. Want zie ik op den Vorst en Zyn voortreff'lykheid,
Dan worde ik fluks tot dit verheev'ne opgeleid,
Hoe door Hem is, tot troost voor al Zyn Ryksgenooten,
Hebr. X: 19, 22. Die groote wonderweg van zaligheid ontslooten,
Waar door in 's Konings Ryk een ieder onderdaan,
Vrymoedig tot Gods throon geloovig toe mag gaan,
Naar luid van 't geen daar van dien wyzen mond op aarde,
Van 's Vaders wyzen Raad en Zyn besluit verklaarde,
En waarom het hier ook in dezen zin betaamd,
1 Cor. I: 24. Dat Hy Gods wysheid wordt by Jood en Griek genaamd.

Mozes gaf slechts bevelen; maar zyn Tegenbeeld schenkt En kwam voorts Mozes nog zyn wetten en beveelen,
Aan 't heilige geslacht van Jakob mededeelen:
Daar door wordt weêr terstond onze aandacht heên gebracht,
Tot al de uitnementheid van 's Konings wonderkracht,

Naar-

Naardien Hy niet alleen Zyn wetten zendt van boven,
Maar doet door Woord en Geest, het volk in Hem geloven,
En zet alzo hier door het zegel en het merk,
Van Zyn geloofs-wet, op Zyn Evangelie-Kerk.
Trad Mozes, schoon hy had in zich geen meerder waarde,
Dan andren die met hem verkeerden hier op de aarde,
Nogthans al menigmaal by God in 't stil alleen,
Voor 't volk van Israël vrymoedig in gebeên,
En waar van ook de vrucht, hier in heeft uitgeblonken,
Dat God vergeving heeft aan Jakobs zaad geschonken:
Daar tegen is de Vorst gelyk ons 't heilwoord leerd,
Ver boven alle magt, geducht en hoog geëerd,
En die met grooter kracht, als Mozes, met gebeden,
Om 's volks verzoeninge by God heeft ingetreden:
Geef Vader geef, tot roem van Uwe majesteit,
Dus eischt Hy, 't deel Myn's erfs door U, My toegezeid;
Ja 'k wil dat allen die op U, en My betrouwen,
By U, ook mogen al Myn heerlykheid beschouwen:
En aldus ziet men klaar hier in de Geest en kracht
Uitblinken van Gods Zoon, alzo die bad met macht,
En dat geen Mozes kan, hoe wys en hoe ervaaren,
Hy anders was, met Hem in dezen evenaaren;
Gelyk men daarom ook door al Zyn Ryksbestier,
Hoort zeggen: NOG VEEL MEER DAN MOZES ZELF IS HIER!

VYFDE HOOFDST.

daar by ook de volbrenging. 2 Tim. II: 19.

Mozes bad wel, maar zonder magt. Psalm XCIX: 6.

Philip. II: 9, 10.

Joh. XI: 42.

Psalm II: 8.

Joh. XVII: 24.

VYFDE HOOFDST.

Des blykt alleszins de overtreffelykheid des Konings, boven Mozes.

Doch om dit gantsch vertoog niet breder hier te ontleden,
Sluit ik met 't geen nu volgt, al die byzonderheden;
Want wordt van Mozes met veel nadruk ons gemeld,
Dat Hy was tot een Heer in Israël gesteld,
En onder wien dat hy niet slechts alleen verkeerde,
Maar tevens met gezag gelyk een Prins regeerde:
Col. I: 19. Hier tegens munt de Vorst met Zyn voortreff'lykheid,
Veel meer dan Mozes uit, in al Zyn majesteit,
Gemerkt Hy is en blyft, een God volmaakt in krachten,
Hebr. I: 13. Die hooglyk zit geducht, ver boven alle machten,
En waarom dat 'er wordt ten dezen, en met recht,
Tot roem en prys van Hem, ook elders nog gezegd;
Dat op Zyn dyë en kleed staat dezen naams vertoning
Openb. XIX: 14–16. Geschreven: ALLER HEER EN ALLER VORSTEN KONING!
En om het welk Hem wordt den lof ook van rondsom,
Geduurig toegejuicht, van al het Geestendom,
Die staag te zaam Zyn throon met diep ontzag omringen,
En onophoudelyk Zyn naam ter eere zingen,
Terwyl Hy even daar met majesteit bekleed,
Hoogvorstelyk den vloer van heerschappy betreedt;
Van waar dat Hy ook vast door Zyne hemelwetten,
De grenzen van Zyn Ryk nog daag'lyks uit doet zetten;
Alzo Hy tot den glans van Zyne heerlykheid,
Veele onderdaanen doet volvaardig en bereid,

Van

Van verre en van naby tot Zyne goedheid komen;
En in wiens wonder-Ryk nog worden zal vernomen,
Die ſtemme des gejuichs en roem in 't algemeen:
Nu is, nu is de naam van God JEHOVAH *Een!*

VYFDE HOOFDST.

Hozea III: 5. Zach. XIV: 9.

Den Inhout van al 't voorgaande kortelyk betoogd.

En dus heb ik getracht met levendige trekken,
Als in een ſchildery, het wys geheim te ontdekken,
Van 't geen de *Schaduwleer*, die Mozes heeft vermeld,
Aan 't zaad van Jakob heeft voorbeeldig voorgeſteld,
En hoe de *Borge* in 't vleeſch op aarde is neêrgekomen,
En wederom van daar ten hemel opgenomen,
Daar Hy verheerlykt zit grootmagtig op den throon,
Als 's VADERS Erfgenaam en Eerstgeboren ZOON!

Beſluit.

Gelyk de ſchaduwdienst op 't duidelykst beſchreeven;
Dat alles ons ten klaarst te kennen heeft gegeeven,
En waar meê dat ik ook by dezen, met de zaak
Van MOZES SCHADUWLEER, geheel een einde maak.

Bede gepaart met dankzegging tot God.

Geloofd, geroemd, gedankt, verheerlykt en gepreezen,
Zy Uwen Naam ó God, voor 't goede aan my beweezen,
En dat ik dit myn werk, door Uw genade en kracht,
In mynen ouderdom ten einde heb gebracht;
Ach dat het ook tot eer van Uwen Naam moog' ſtrekken;
Zo dat myn evenmenſch hier leeringe uit mag trekken;
Schenk dan daar toe Uw heil en zeegen: en geef dat
Den zin Uw's woords van elk mag worden recht bevat;

VYFDE HOOFDST.

Wil my hoe langs hoe meer door Uwen Geest verlichten,
En mynen levensloop naar Uw geboden richten.
Maak al Uw volk voortaan volvaardig en bereid,
Bestraal hun met den glans van Uwe heerlykheid,
Op dat ze met gejuich en blydschap tot U komen,
En doe Uw Godd'lyk Ryk van volk'ren overstromen;
Volmaak alzo 't gebied van Uwen ZOON *op aard,*
Dien Gy van eeuwigheid tot Koning hebt verklaard,
En waar by dat Gy hebt een heilig zaad daar neven,
Voor 's waerelds grondbegin, ten erve aan Hem gegeeven!
Wees met dat goede zaad, bevryd Uw heerschappy,
Voor allen overlast, geweld en tiranny,
En wil naar luid Uw's Woords, Uw Ryk alzo bestieren,
Dat dit haast in triumph alom mag zegevieren,
Waar door Uw groote Naam tot aan des aardryks end,
Zal worden van rondsom de waereld door bekend;
Behoed Uw Kerk op aard, voor alle booze listen ,
Der geenen, die gestaag Uw heilig woord betwisten,
Bewaar toch al Uw volk dat tot Uw Ryk behoord,
Steeds by de zuiverheid, van Uw genade en woord;
Wil alle die Uw Naam eerbiedigen en vreezen,
Van verre en van naby tot een beschutting weezen;
En maak hun tot het werk van Uwen dienst bekwaam,
Tot roem en heerlykheid van Uwen grooten Naam.

Zend

VYFDE HOOFDST.

Zend daartoe Uwe hulp en bystand af van boven,
En werkt alzo met kracht in allen die gelooven:
Breng weder, en gedenk naar Uw hoog wys bestel,
Aan 't volk Uw's eigendoms, het zaad van Israël,
En doet hun in 't geloof, door Uwen Geest bewoogen,
Haast komen tot Uw Ryk als duiven aangevloogen
Tot hare vensters, en ontdekt alzo Uw magt,
Aan vader Abrahams gezeegend nagcslacht.
Bekeer al 't Heidens zaad, geef daartoe Uwen zegen,
Schenk heil, genade en licht, den verr' en afgelegen;
En als Gy dus den roem van Uwe majesteit,
Langs al den aardboôm heên zult hebben uitgebreid,
Dan zal als Libanon Uw Kerk zyn in die dagen,
En als de bergen, die den volken vrede dragen,
Daar haar Uw heerlykheid gelyk een licht opgaan,
En tot een sieraat zal in alle landen staan,
Dan zal men zien op nieuw, de dorre plaatzen groeijen,
En vrede en welstand in Uw Ryk, zodaanig bloeijen,
Dat zelfs de wildernis, gelyk ook de woestyn,
Daar over, zeer verheugd en vrolyk zullen zyn:
En dan zult Gy Uw Kerk door al die wondertyden,
Volmaakt doen over al de hoogtens heenen ryden,
Wanneer zal worden tot Uw roem en eer vermeld,
Dat Gy Uw Ryk tot lof op aarde hebt gesteld.

Met

Met AMEN *sluite ik nu myn wensch en bede, ô* HEERE!
U zy de heerlykheid, de majesteit en eere:
De dwaalende in de leer, trek die uit satans magt,
En dat zy worden tot Uw Godd'lyk Ryk gebracht,
Vereenigt door den band der liefde Uw volk te zamen,
En sterk hun door Uw Geest in 't woord der waarheid, AMEN.

E I N D E.